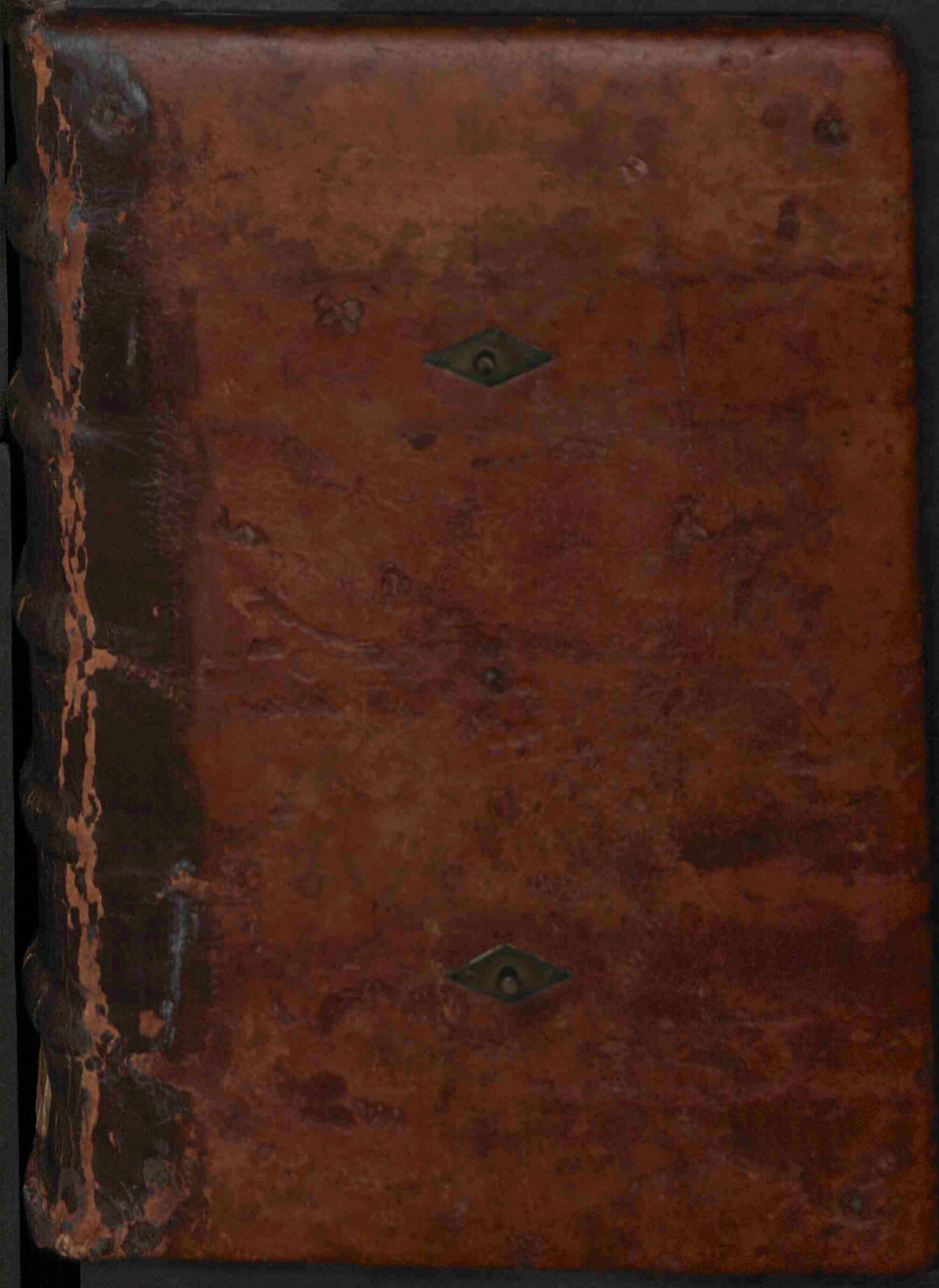

Liber de XII gradibus superbiae

<https://hdl.handle.net/1874/291138>

Aevum medium.
Scriptores ecclesiast.
No. 206.

Codd. MSS. Latini

n°. 49.

Ms. 4 D
N. 10

J. 158

Continet in isto volume primo
Bernardi d'axi fidei suplic.
Ite xxii fine c. 999 xxxij.
Ite de gra z libeo arbitio c. 18. lxxij.
Ite xxiii epte c. 999 d' d' d' f. lxxxvii.
Ite methodi epis d' p'ncipio scloz. cxm.
Ite albani mychodemi. cxvii.
Ite b'ni sup canca. q' d' d' d' f. cxxxv.

Hs.
4 D 10

n°. 247. k

N°. 247. i.

g. filicant juli 1976

158 (*Eccl. 206, antea 278i.*) *Membr. fol. 196 ff. (fol. 1—115 in 2 col.) Saec. XIII et (fol. 112b—115) XIV ineuntis.*

S. Bernardus, Liber de XII gradibus superbiae, fol. 2—33a.

Fol. 1a (manu saec. XV): In isto volumine... continentur opuscula... subsignata, cet. Fol. 2a. Scala humilitatis. Gradus ascendendi XII. Fol. 33a. Explicit libellus bernardi.... de XII superbie gradibus.

Ejusdem Liber de XXII sententiis, fol. 33a—65b. 158

Fol. 33a. Incipiunt quaedam sententiae contemplativae ab eodem moraliter edite. Qualiter imitemur christum... Dominus noster ihesus christus, cet.

Ejusdem Liber de gratia et libero arbitrio, fol. 65b—86b.

Ejusdem Epistola apologetica, fol. 86b—100a.

Fol. 86b. Epistola B. Abbatis ad W. abbatem de discreta uarietate ordinis monastici et de non iudicando alterius seruos.

Ejusdem Epistolae quaedam, fol. 100a—112b.

Fol. 100a. Eugenio Pape B. de dignitate ecclesiae, cet. Fol. 101a. Ad quendam sanctimoniam. Fol. 101b. Ad iohannem suessionem episcopum, cet. Fol. 103a. Ad Guidonem cardinalem. Fol. 103b. Ad Iohannem regem francorum. Scit deus, cet. Fol. 105a. Domino pape. Putabam me, cet. Fol. 105b. Ad Gerardum cancellarium. Fol. 106b. Episcopo constanciensi. Fol. 107b. Lodowico Regi francorum. Libenter sicut ipse, cet. Fol. 108a. (Ad abbatem Sancti Albani). Etsi facie ignotus. Fol. eodem. Ad albericum hostiensem et stephanum prenestensem.

Ejusdem Sermo incipiens Beatus homo qui manducat panem in regno Dei, f. 109b—111a.

Ejusdem Sermo incipiens Beata illa et sempiterna Trinitas, fol. 111a—112b.

Fol. 112b (manu posteriori:) Explicit epistola de creacione, ruina et reparacione hominis.

S. Methodius, De principio saeculi et interregnis gentium et fine saeculorum, fol. 112b—115b. 158

Fol. 112b. In nomine christi incipit liber methodii episcopi paterenis (sic) et martyris christi quem de hebreo in latino (sic) transferri curavit cet.... Sciendum namque nobis est fratres karissimi, cet. — Finis hujus tractatus et liber cui titulus Evangelium Nicodemi (fol. 116—134) ex hoc codice evulsi sunt.

Expositio in Cantica canticorum, secundum S. Bernardum, fol. 135—196.

Fol. 135a. Incipiunt Cantica canticorum salomonis exposita secundum Bernardum

158

Eiusdem [S. Bernardi] Liber de XXII sententiis, fol. 33a—65b.

Fol. 33a—64b descriptae sunt Meditationes quae sub Bernardi, alibi vero sub Bonaventurae circumferuntur nomine. Videntur tamen neutrius, saltem in redactione nostra. Inc.: *Dominus noster Jesus Christus in die palmarum* (cf. Little, p. 80). Habet libellus paragraphos 21 (non 22), quarum §§ 6—13 verbotenus exscriptae sunt ex opusculo pseudo-BERNARDI *Meditatio in Passionem et Resurrectionem Domini*, cap. 1—8 (Migne, P.L. 184. 741). Alios paragraphos (§ 1—5 et 14—21) inter Bernardi opera invenire non potuimus. — Libello in codice adiuncta est Epistola ad Odonem mox describenda, eaque a manu saeculi XV notatur „§ XXII.” Inde error apud Tiele: „Liber de XXII sententiis.”

Fol. 64b—65b: Epistola [S. BERNARDI] ad Odonem Canonicum (Migne, P.L. 182. 211).

S. Methodius, De principio saeculi et interregnis gentium et fine saeculorum, fol. 112b—115b.

Est initium libelli quod typis expressum exstat sub titulo: *Revelationes B. Methodii*, ed. per Seb. Brant, Basileae, M. Furter, 1516, et saepe alibi. Longe maior libelli pars in codice deest.

Expositio in Cantica canticorum, secundum S. Bernardum, fol. 135—196.

Est HAYMONIS HALBERSTADENSIS (Migne, P.L. 117. 295—358).

Hs. 4.D.10

Behaddeld met 'Cire 212': mrt. 1990

Hs. 158

Collectie formule :

$$9 \overline{\text{VI}} (108), \overline{\text{V}}^{-3} (115) //$$

$$~~2~~ \overline{\text{V}}, \overline{\text{VI}}, \overline{\text{V}}, \overline{\text{VI}}, \overline{\text{IV}}$$

T. Cxxiiij De lib. necessitudinis martini de principio
et fine seculi.

T. Cxxv De evangelio methedemi. et alio
noie in m^o nazareo.

T. Cxxvi De sup. cantica expositio apedrosi. b. s.

. Cxli. Cap^m sedm.

. Cxlix. Cap^m xiiii.

. Clv. Cap^m xviii.

. Cxlv. Cap^m xviii.

. Cxlviii. Cap^m xxvii.

. Cxlix. Cap^m xxxii.

. Cxlviii. Cap^m xxxii.

**Scala humilitatis.
Gradus ascendendi. xii**

Corde & corpore semp
humilitatem ostende
de fixis in terram lumi-
nib; .**xi**. **U**t pauca
& rationabilia uerba
loquatur non clamo-
sa uoce. **x** **S**i non
fit facit aut punitur in
risu. **ix** **T**aciturni-
tas usq; ad interroga-
tionem. **viii**. **T**ene q
comunis hnt monaste-
rii regula. **vii** **C**reste
& punitare se omni-
bus uiliorem. **vi** **A**d
omnia indignum & i-
utilem se confiteri & e-
dere. **v** **C**onfessio
peccatorum. **iiii** **P**ro
obedientia induris &
asperis: patientiam
amplecti. **iii** **O**mi-
obedientia subdi om-
nibus. **ii** **P**ropiam

non amare uolunta-
tem. **i** **T**imore dei
custodire se omnia
ab omni peccato.

**Primus gradus humi-
litatis in ascendendo**
**Duo isti gradus extra
claustrum ascendendi**
primi sunt. & tunc de-
mum in tertio gradu
sudatur maiori qui
ascendit. **Duo gradus**
in hac scala sunt abs-
q; labore. **xi** in ascen-
dendo. & **duodecim**
in descendendo. In u-
no enim operat^r fer-
uor caritatis. in altero
stupor mentis.

Gradus descendendi.

**Primus superbie gradus
in descendendo** **Q**uid
sciat cum oculis ceteris
q; sensibus uagatur in
ea que ad se non atti-
nent. **L**euas mens
cum uerba in discrete.

*1. Corin
8m*

Iste liber pmet ad frs Carthusienses ppe trectu

leta uel trista notatur. ¹ In
empta leticia que per fa-
cilitatem ^{facilitatem} elem rufus denotatur.

ⁱⁱⁱ **L**actancia que
in multiloquio diffin-
ditur. **v** Singulari-
tas priuata affectare

cum gloria. **vi** **A**rro-
gantia credere se omni-
bus sanctiorem. **vii**

^{Conceptus in} **P**resumptio ad oia se
ingerere. **viii** **D**efen-
sio peccatorum. **ix** **S**i-

^{Conceptus in} mulata confessio que
per dura & aspera in-
iuncta pbatur. **x** **R**e-

^{Conceptus in} bello in magistrum
& fratres. **xi** **L**iber-
tas peccandi. **xii** **C**on-

^{Conceptus in} suetudo peccandi.

In istis primis. **vi** sup-
bie gradibus. notatur
contemptus fratrum.

In his quatuor sequen-
tibus contemptus ma-
gistri. **In** his. **ii**. ul-
timis contemptus dei.

Quo isti ultimi superbie
gradus intra claustrum
descendi non possunt.

Incipit retractatio opus
sequentis: Bernardi
albani clareuallis.

Hoc opusculo cum il-
lud de euangelio qd
dñs ait diem ultimi
iudicii se nescire ad
aliquam sententiam
confirmandam atq;
roborandam pferrem
in medium: impudē
quidam apposuit qd
in euangelio posita
deprehendi non esse
scriptum. Nam cum
textus habeat tantū
modo nēq; filius scilicet
ego deceptus magis
quam fallere uolens.
Littere quippe in memor
s; non sensus nec ipse
inquam filius homi-
nis sit. Unde etiam.

totam orientem sequente
disputationem ex eo q
non ueraciter posui ue
ram conatus sum pbare
assertionem. S; quia
talem errorem meum
multo postquam a me
isdem libellis editis &
a pluribus iam tamen
scriptis fuit deprehendi
cum non potui p tot li
bellos sparsim persequi
mendacium est neces
sarium credenti confu
gere ad confessionis re
medium. Alio quoq; in
loco quandam de sera
phim opinionem posui
quam numquam audi
ui nusquam legi. Ubi
sane lector meus atten
dat. quod p inde temp
ante puto dixerim pu
to dixerim: uolens uide
licet non aliud quam
putari: qd certum red
dere de scripturis non ua

lin. Titulus quoq; ipse
qui de gradibus humili
tatis inscribitur: pro
fortitan q non humili
tatis s; superbie potius
hic distingui describi q;
uidentur gradus: ca
lumpniam pacietur.
S; hoc animus uel intel
ligentibus uel attenden
tibus eidem tituli rati
onem. Quam tamen in
fine opusculi ipse breui
ter intrare curauit.

Explicit prologus.

**Incipit bellus de duode
cim superbie gradibus.**

Rogasti
me fr
Suar
de:
quati
nus ea
que de gradibus humili
tatis coram fratribus locuti
fueram: plenior t tracta
tu differerem. Cui tue

*fine opusculi. p.
p. 2. 2. 2. 2. 2.*

petitioni digne ut dig-
num erat & uolens fan-
facere & timens non pos-
se: euuangelii consilii
memor non prius fateor
incipere ausus sum: q̄
sedens computauit si
sufficerent sumptus
ad pficiendum. Cum
autem karitas foras mi-
sisset hunc timorem q̄
michi timebam illud
de opere non consum-
mando: subintravit
alius timor e contrario:
& quo cepi timere grauius
piculum de gl̄a si perfe-
cissim: quam de igno-
minia si defecissim. Vñ
inter hunc timorem &
caritatem uelut in q̄dā
buiuo positus diu hesi-
taui cui uiarum tuto
me crederem: metuens
aut loquendo utiliter
de humilitate. ipse hu-
milis non inueniri: au-

tatendo humiliter in u-
tilis fieri. Cumq; neutri
utram altitudinem tam
in tenendam eē conspi-
cerem: elegi potius. t̄ si
qm̄ possem comunica-
re fructum sermonis:
qm̄ tutari me solū por-
tu silentii. Simul fidu-
ciam habens si quid for-
te qd̄ approbet dixerim
tuis precibus posse non
superbire: sin autem
qd̄ magis puto nil tuo
studio dignum effece-
rim: de nichilo super-
bire non posse. *De humilitate.*

Procuraturus ergo
de gradibus humilita-
tis quos Beatus Bene-
dictus non numeran-
dos s: ascendendos pro-
ponit. pri^o ostendo si pos-
sum quo pillos perue-
niendum sit: ut aucto
fructu penitentiis mi-
nus grauet labor ascen-

tionis. **P**ponit itaq; do-
 minus nobis uel labore:
 laboris mercedem. Ego
 sum inquit uia: ueritas
 & uita. **V**iam dicit hu-
 militatem: que ducit
 ad ueritatem. **A**ltera la-
 bor: altera fructus labo-
 ris est. **V**nde siam iqs
 quod ibi de humilitate
 locutus sit. cum in deter-
 minate dixerit: ego
 sum uita. **A**udi aperci.
Descite quia mitis sum
 & humilis corde. **D**e g
 pponit humilitatis ex-
 plum: mansuetudinis
 formam. **S**imilitari e-
 um non ambulat in te-
 nebris: s; habebit lumen
 uite. **Q**uid est lumen ui-
 te nisi ueritas que illumi-
 nans omnem hominem
 uenientem in hunc mu-
 dum. ostendit ubi sit
 uita uera. **I**do cum dixe-
 rit ego sum uia & uita.

subdit & uita. **D**e se dicit. **E**go sum uia: que ad uita-
 tem ducit. **E**go sum uita: que uitam punito. **E**go
 sum uita q; do. **H**ec est enim ait uita etna ut
 cognoscant te uerum
 deum & quem misisti ie-
 sum xpristum. **B**ei sic.
Quasi tu dicas. **V**iam o-
 fidero. i. humilitatem
 fructum desidero. **U**ita-
 tem. **S**; quid si tantus
 labor uite sicut adoptati
 lucrum non possim pue-
 nire. **R**espondet. **E**go su-
 uia: i. uaticum quo sus-
 tineris in uia. **C**lamat
 igitur errantibus & ui-
 am ignorantibus: ego
 sum uia. **D**ubitantibus
 & non credentibus: ego
 sum ueritas. **I**am ascen-
 dentibus s; lassescitibus:
 ego sum uita. **S**atis ut re-
 or ostensum est **E**xposi-
 to capitulo euuangelii:

expo.

qua. 50

vig

no

cognitionem ueritatis.
fructum eē humilitatis.

Accipe & aliud. Confiteor
tibi pater celi & terre. q̄
abscondisti hec hāit du-
bium quin ueritatis se-
creta a sapientibus & p̄-
dentibus id est a superbis
& reuelasti ea puulis: hē
humilibus. Et in hoc ap-
paret quod ueritas que
superbis absconditur.
humilibus reuelatur.

Humilitatis uero talis p̄-
eē **d**iffinitio. Humilitas
est uirtus: qua homo ue-
rissima sui cognitione s̄
ipse uilefit. Hec autem
conuenit his qui ascen-
sionibus in corde suo dis-
positis de uirtute in uirtu-
tem id est de gradu in gra-
dum p̄ficiunt: donec ad
culmen humilitatis pue-
niant: in quo uelut in
speculatione id est in speculatione
positi ueritatem p̄spiciunt

Et enim inquit benedic-
tionem dabit legis lator.

Quia qui dedit legem:
dabit benedictionem:
hoc est qui iussit humi-
litatem: p̄ducit ad uita-
tem. Quis uero est hic le-
gis lator: nisi dulcis &
rectus dominus q̄ legē dedit
delinquentibus in uia.

In uia quippe delinquit: ^{no}

qui ueritatem delinquit.

S; numquid uel sic a
dulci domino derelin-
quuntur? Ipsis ergo
dulcis & rectus dñs legē
dat uiam humilitatis:

p̄ quam redeant ad cog-
nitionem ueritatis. Dat ^{no}
occasionem recuperande
salutis quia dulcis est:

non tamen absq; disci-
plina legis: quia rectus ē.

Dulcis: quia p̄ire non pa- ^{no}

titur. **R**ectus: quia puni-
re non obliuiscitur. Hāc
itaq; legem qua reditur

ad ueritatem Beatus bene-
dictus per duodecim gradus
disponit: ut sicut post .x.
precepta legis ac gemina
circumstantionem in quo
duodenarius impletur
numerus ad christum
uentur. Ita his duodecim
gradibus ascensionis uer-
tas apprehendatur. Iud
quoque quod in scala illa
que in typo humilitatis
iacob monstrata domi-
ni desuper in nixu ap-
paruit: quid nobis aliud
innuit? nisi quod in cul-
mine humilitatis cog-
natio constituitur uita-
tis. Dominus quippe de sum-
mitate scale prospiciebat fratres
filios hominum. tanquam
ueritas: cuius oculi sic
fallere nolunt. ita falli
non nouit uideret si
sic intelligens aut req-
rens deum. Annon tamen de
alto uidetur clamare

ac dicere requirentibus
se nouit enim qui sunt
ei transire ad me qui con-
cupiscitis me et a gene-
rationibus meis imple-
mini. Et illud. Venite
ad me qui laboratis et
onerati estis: et ego uos
reficiam. Venite inquit.
et ad me ueritatem.
Qua? per humilitatem.
et fructu. Ego uos refi-
ciam. Sed: que est refectio.
quam uitas ascendenti-
bus prouincit: puenientibus
restitit? An forte ipsa est
caritas. Ad hanc quippe ueritas
ait beatus benedictus as-
census omnibus humili-
tatis gradibus: monachus
mor pueniet. Vere dul-
cis et suauis cibus caritas:
que fessos allenat: debi-
les roborat: mestos letifi-
cat. Iugum demque uita-
tis facit suauis: et onus
leue. Bonus cibus caritas?

que media in ferculo sa-
 lomoni consistens di-
 uersarum odore virtu-
 tum uelut diuisi generis
 fragrantia pigmentorum
 esurientes reficit: iocun-
 dat reficientes. **N**on siq-
 dem apponitur pax pa-
 cencia. benignitas. lon-
 gaminitas. gaudium
 in spu sancto. & si que fi-
 alie uirtutes seu sapientie
 generationes apparant
 illa. **H**abet & humilitas
 in eodem ferculo suas
 epulas: panem scilicet
 doloris & uinum com-
 pungentium: quas pmo
 ueritas incipientibus
 offert: quibus utiq; dicitur.
Surgite postquam sedi-
 tis: qui manducatis pa-
 nem doloris. **H**ic ibidem
 contemplatio ex adipe
 frumenti solidum cibum
 sapientie cum uino qd
 lectificat cor hominis: ad

quem ueritas perfectos
 mittat dicens. **C**ome-
 dite amici mei & bibi-
 te: & inebriamini ca-
 rissimum. **M**edia inquit
 caritate constrauit p
 filias ierlm p imperfectas
 uidelicet animas: que
 dum ad huc solidum
 illum cibum minus ca-
 pere possunt: lacte int-
 im caritatis p pane:
 oleo p uino nutriende
 sunt. **Q**ue recte media
 describitur quia eius
 suauitas nec incipientibus
 presto est phibentem-
 more: nec perfectis sat-
 est phabundationi con-
 templationis dulcedi-
 ne. **H**u ad huc anxius
 carnalium delectatio-
 num humoribus timo-
 ris amarissima pot-
 one purgandi. no du
 lactis dulcedinem ex-
 pumtur: illi iam auul

si a lacte epulari adiunt
ita glorie gloriosius de-
lectantur: sol' medicis
id est p'ficiantibus ita
tam melleas quosdam
sobriunculas caritatis
experit: ut illis ut im-
p' sui teneritudine con-
tenti sunt. **R**unus ergo
cib: est. **h**umilitatis p'
gatorius cum amari-
tudine: **secundus** ca-
ritatis consolatorius e-
dulcedine: **tercius** con-
templationis solidus
cum fortitudine. **h**e in
domine deus uirtutu
quousq: uascris super
orationem serui tui:
cibabis me pane lacri-
marum & potum da-
bis michi in lacrimis.
Quis me inuitabit ad
illud uel medium ac-
duce caritatis conuiu-
ium. ubi iusti epulantur
in conspectu dei & dele-

ctantur in leticia: ut ia
non loquens in amari-
tudine anime mee di-
cam deo noli me con-
demnare: s; epulan-
do in azimis sincerita-
tis & ueritatis. letus ca-
tem inuisi domini quo-
niam magna est gloria
domini. **B**ona tamen
uia humilitatis qua u-
ritas inquiritur: caritas
adquiritur: generatio-
nes sapientie participan-
tur. Deniq: sicut finis le-
gis xpistus: sic perfectio
humilitatis cognitio ui-
tatis. **X**pistus cum uen-
it attulit gram. **u**eritas
quibus innotuerit dat
caritatem. **I**nnotescit
autem humilibus. **h**u-
milibus ergo dat gram.
Dixi ut potui quo fruc-
tu humilitatis gradus
ascendi debeant: dicam
ut potero quo ordine ad

propositum brauium
ueritatis perducant. **S:**
quia ipa q: ueritatis ag-
nitio i t b; g: d; b; consistit.
ipo breuiter si possum
distinguo: quatinus ex
hoc clarius innotescat:
ad quem trium ueritatis
duodecimur humilita-
tis pertingat. *1. dicit*
Nquirimus namq: uita-
tem in nobis in primis
in sui natura. **I**n nobis:
nosmet ipsos diuidicando.
In primis: eorum malis
compatiendo. **I**n sui na-
tura: mundo corde con-
templando. **O**bserua sic
numerum: ita et ordi-
nem. **P**rimo te doceat u-
itas ipsa: quod prius in
proximis. quam in sui
debeat inquiri natura.
Post hec accipies: cur prius
in te quam in primis in-
quire debeas. **I**n nullo
siquidem beatitudinu

quas suo sermone dis-
tinxit: prius misericor-
des quam mundi cordes
posuit. **M**isericordes
quippe cito in primis u-
tatem deprehendunt.
dum suos affectus in il-
los extendunt: dum sic
p carnatem se illis con-
formant: ut illorum
bona uel mala tanqua
ppria sentiant. **C**um in
firmis infirmantur:
cum scandalizatis urun-
tur gaudere cum gau-
dentibus flere cum flen-
tibus consueuerit. **H**ac
caritate fraterna cordis
acie mundata uerita-
tem delectantur in sui
contemplari natura:
p cuius amore mala
tolerant aliena. **Q**uo
se ita fratribus non o-
sotiant. s: e contrario
aut flentibus insultant
aut gaudentibus dero

gant: dum quod in illis
est in se non sentiunt.
quia simuliter afflicti in
sunt. uirtutem in pri-
mis qualiter deprehende
possunt. Bene namque
conuenit illis illud uul-
gare proverbium. Nescit
sanus quid sentiat eger.
aut plenus quid pacia-
tur ieiunus. Et eger eg-
et ieiunus ieiuno. quon-
to propinquius. tanto fa-
miliarius compatimur.
Sicut enim pura
ueritas. non nisi puro
corde uidetur: sic mise-
ria fratris uerius mi-
sero corde sentitur. Sed
ut ob alienam miseri-
am cor miserum ha-
beas oportet ut tuam pro-
agnoscas: ut primi-
mentem in tua inue-
nias: et ex te noueris
qualiter illi subuenias:
exemplo. scilicet saluatoris

nostri qui pati uoluit
ut compati sciret. mis-
fieri ut misereri disceret.
ut quomodo de ipso scrip-
tum est et didicit ex his
que passus est obediencia-
am: ita diceret et mise-
ricordiam. Non quod
ante misereri nesciret
cuius misericordiam ab eterno
et usque in eternum: sed
quod natura sciebat
ab eterno: temporaliter di-
dicit experimento. Sed for-
te durum tibi uidetur
quod dixi sapientiam
dei christum didicisse mi-
sericordiam: quia his pro quibus
omnia facta sunt aliquid ali-
quando ignorasset ex his
que sunt: maxime cum
illud quod ex epistola ad ebe-
os ad id comprobandum
memorauimus alio sensu
qui non ita uideatur ab-
surdus possit intelligi:
ut hoc quod dictum est

didicit. non ad ipsum
caput referatur in sui
persona. s. ad corpus ei
quod est ecclesia. & sic na
sensit. Et didicit ex his
que passus est obedi-
entiam: hoc est obedi-
entiam didicit in suo cor-
pore: ex his q̄ passus ^{capite}
Nam illa mors. illa ex
obprobria. spūta. flagel-
la. q̄ omnia caput n̄m
xpc pertransiit: quid
aliud corpori eius id ē
nobis. quam preclara
obedientie documēta
fuerunt. **X**p̄tus factus
est ~~et~~ ait obediens ^{patr}
ad mortem. Quia neces-
sitate. Respondeat ap-
ostolus petrus. **X**p̄tus
^{passus} est p̄ nobis. uobis relin-
quens exemplum ut se-
quamini inquit uesti-
gia eius: id est ut imite-
mini obedienciam eius.
Ex his ergo que passus ē

dicimus quanta nos
puri homines sumus
oporteat pro obedienci-
a perpeti & p̄ qua his q̄
& deus erat non dubi-
tauit mori: & hoc in i-
quis in conueniens n̄
erit. si dicatur xp̄tus
uel obedienciam uel
misericordiam seu ali-
quid aliud in suo corpe
didicisse: dum tamen
sibi in sui p̄sona nil qd̄
se ante latuerit credi-
tur ex tempore accide-
potuisse. **D**icq; ip̄e sit
qui misereri aut obe-
dire doceat: ip̄e qui
discat: quia caput &
corpus unum est xp̄tus.
Non nego hunc intel-
lectum quum rectus sit.
S: ex alio loco ipsius
epistole superior int-
pretacio uidetur app-
bati: ubi dicitur.
Numquam enim an

Gelos apprehendit sed
 semen abrahe apphen
 dit: unde debuit frī
 bus per omnia simila
 ri. ut misericors fieret.
 Puto quod hec uerba
 sic ad caput referenda
 sunt: ut corpori penit
 aptari non possint. De
 uerbo utiq; dei dictū ē
 quod non angelos app
 hendit. hoc est non in
 unam sibi psonam as
 sumpfit: s; semen ab
 he. ^{angelos} Neq; enim legitur ^{reclat}
 ūbum angelus scm ē. ^{pe.}
 s; ūbum caro scm est.
 & caro de carne abbe
 iuxta pmissione que
 illi pmū scā est. Unde
 idē ex qua feminis
 assumptione debuit
 per omnia frībus si
 milari: idē oportuit
 ac necesse fuit: ut si
 milis nobis passibilis
 nostrarum omnia

excepto peccato genera
 miseriarum pcurre
 ret. Si queris quane
 cessitate: ut misericor
 inquit fieret. Et hanc.
 cur non recte ad corpus
 referri potest? S; audi
 quod paulo p sequit.
 ¶ In eo enim in quo pass ^{no bn}
 est ipse & temptatus: po
 tens est & eis qui temp
 tantur auxiliari. In q
 bus uerbis quid melius
 intelligi possit non uideo.
 nisi quod ideo pati ac tēp
 tari omnibusq; absq;
 peccato humanis uolu
 it communicare miseris.
 quod est per omnia frī
 bus similiari: ut simili
 ter passis ac temptatis
 misereri ac compati ip
 so disceret experimto.
 ¶ Quo quidem experimto ^{no}
 non dico ut sapientior
 efficeretur: s; ppinq;or
 uideretur. Quatinus in

errauerat inuis factus
 est ppor nobis. Quando
 enim illi appropinquare
 audemus: in sua in pas-
 sibilitate manenti. **H**c
 autem apostolo suadet
 monemur cum fiducia
 adire thronum grē ipsi
 quem nimirum sicut
 alibi scriptum est langu-
 res nros tulisse & portas-
 se cognoscimus. & in eo
 quo passus est ipse nobis
 compati posse non dubi-
 tamus. **N**on ergo absur-
 dum debet uideri si dī
 xpī non quidem aliqđ
 scire cepisse qđ aliquando
 nescierit. **S**cire tamen
 alio modo misericordiā
 abetno p diuinitatem
 & alit in tempore didi-
 cisse per carnem. **V**ide
 ne & simili locutionis
 modo illud dictum sit.
 quod dominus requi-
 rentibz discipulis de die

ultimo se nescire respō-
 dit. **N**am quomodo die
 illum ille nesciebat: in
 quo omnes thesauri sa-
 pientie & scientie sunt
 absconditi. **C**ur ergo se
 scire negabat: quod cū
 est quia nescire non potat.
Humiqđ forte menda-
 citer eis uoluit celare: qđ
 utiliter non ualuit inuo-
 tescere. **A**bsit. **S**icut nichil
 ignozare potat cum sa-
 pientia sit: sic nec memi-
 ri cum uitas sit. **S**; uolen-
 discipulos ab inutilis in-
 quisionis curiositate cō-
 pescere: qđ inquirebant se
 scire negant: non omni
 modo quidem: s; tali qđā
 modo quo negare ueracit
 potunt. **N**am & si sue di-
 uinitatis intuitu. equē
 omnia preterita scilicet
 presentia atq; futura p
 lustrando diem quoq; illū
 palam habebat: non tū

illis carnis sue sensib;
experiendo agnoscit.
Alioquin iam ipse oris
sui antyxpistum in se
cerat: iam auribus; sui cor
poris archangelum uo
ciferantem et tubam
sonantem in quo stre
pitu mortui suscitandi
sunt audierat iam
oculis sue carnis oues
hedosq; qui ab invicem
segregandi sunt p[er]p[er]e
rat. Deniq; ut intellig
at quod illa tantum cog
nitione que per carnem
fit se illum diem nesci
re prohibuerit: uigilant
respondens non ait. nec
ego scio: nec ipse inquit
filius hominis scit. Quid
est filius hominis: nisi
nomen assumptum carni
Quo siquidem nomine
intelligi datur. quia di
cens se aliquid nescire. n[on]
iuxta quod deus est: sed

secundum hominem lo
quitur. Alias quippe
loqs de se secundum di
tatem suam non fili
uel filium hominis: s;
ego uel me seipsum ponere
consuevit: u[bi] ibi. Am
dico uobis: antequam
abraham fieret ego sum.
Ego sum ait: non fili
hominis est. Hec dubi
um quum de illa essen
cia diceret: quia ante
abraham et sine initio
est non qua post hab
ham et ex abraham
factus est. Aubi quoq;
hominum de se opini
onem a discipulis re
quirens. Quem dicit
inquit homines esse
non me: s; filium ho
minis. Rursum eosde
quid de se ipsi quoq; sen
tirent interrogans:
uos autem non quem
filium hominis: s; qm

folio 20

folio 20

nos

me ait dicitis esse. Car-
nalis uidelicet populi se-
ntentiam de carne in-
rens. nomen carnis quod
ipse est filius hominis
posuit: spirituales uero
discipulos de sua detta-
te interrogans: non fi-
lium hominis s; signa-
ter me dixit. Quod de-
niq; petrus intelligens
quid per hoc quod dixerat
me requisiti fuissent.
sua responsione aperit
tu es inquit non ihe-
sus filius uirginis: sed xpc
filius dei. Quod utiq;
si respondisset: nichil
ominus ueritatem dix-
isset; s; in uerbis in-
rogationis sensum in-
rogantis prudenter ad-
uertens: competens pe-
trus ad interrogata respon-
dit dicens. Tu es xpc fi-
lius dei. Eum igitur ui-
das christum in una

quidem persona duas
habere naturas: una
qua semper fuit. alia
qua esse cepit: & secundum
quidem sempiternum
suum esse semper omnia
nosse. secundum temp-
orale uero multa tempo-
raliter expertum fuis-
se: cur fateri dubitas u-
sicut esse ex tempore cepit
in carne sic carnis quo-
miseriam sentire cepisse:
illo dum taxat modo
cognitionis quem docet
defectio carnis. Quod
utiq; genus scientie per
thoplasti sapienter
feliciterq; nescirent: quomodo
id attingere. nisi stul-
te misere q; non pot-
ant. s; plasmator eorum
deus requirens quod
peterat: opus suum mi-
seratus persecutus est.
Descendens et ipse mi-
ser recordatur quo illi ce-

ciderant miserabilit.
uolunt experiri in se
quod illi faciendo cōt
se merito paterentur:
non simili quidem cu-
riositate: s; mirabili
caritate! Non ut mis-
cum miseris remaneret:
s; ut misericors factus
miseris liberaret. *f. s. d. v. c.*
Inquam misericors nō
illa misericordia qm
felix manens habuit
ab etno: s; quam medi-
ante miseria reperit i
habitu nostro. Porro pi-
etatis opus quod per il-
lam cepit: in ista pfectu.
Qd non sola illa non pos-
s; pficere: s; quia nobis
non potuit absq; ista suf-
ficere. Vtraq; siquidem
necessaria: s; nobis hec
magis congrua fuit. O
ineffabilis pietatis exco-
gitatio. Quando nos il-
lam miram misericor-

diam cogitaremus: q;
pcedens miseria non
in format. Quando illa
aditē incognitam
nobis compassionem:
que non passione pre-
uenta. cum impassibi-
litate pducat. At tamen
si illa que miseriam
nescit. misericordia nō
pcessisset: in hac ciuit
miseria mat est. non
accessisset. Si non accē-
cisset: non attraxisset
non extraxisset. Vnde
autem extraxit: nisi
de lacu miserie & delu-
to fecit? Hec illam ta-
men misericordiam de-
seruit: s; hanc miser-
uit. Non mutauit s;
multiplicauit. Sicut
scriptum est. Homine
& iumenta saluabis
domine quemadmodū
multiplicasti miseri-
cordiam tuam deus.

S; iam ad propositum rede
 amur. Si ergo se miserū
 fecit qui miser non erat
 ut expiretur quod &
 ante sciebat: quanta ma
 gis tu. non dico ut te fa
 cias quod non es; ut at
 tendas quod es quia uē
 miser es & sic dicas mi
 sereri: qui hoc alter sci
 re non potes? Ne forte
 si prima malum confi
 deres. & tuum non at
 tendas: moueatis non
 ad miserationem s; ad
 indignationem: non
 ad adiuuandum s; ad
 iudicandum. Deniq;
 non ad instruendum
 in spū lenitatis: s; ad des
 truendum in spū furo
 ris. Vos qui spirituales
 estis ait apostolus: hui'
 modi instruite in spū
 lenitatis. Apli consiliū
 siue etiam preceptum
 est ut mansuetudo id ē

eo spiritu frī egrotanti
 subuenias: quo tibi ui
 subueniri cum egrotas.
Et ut scias qualiter ex
 ga delinquentem mā
 suescere possis: confidas
 inquit te xpistum: ne
 & tu tempteris. Consi
 derare libet quam bñ
 discipulus ueritatis: or
 dinem sequatur magis
 tri. In beatitudinibus
 quas supra memorau
 i sunt prius misericordes
 prouocati sunt: sic &
 apostolus. cum spirita
 les hortaretur ad instru
 endum carnales adiuuā.
 In spū lenitatis. Instruc
 tio quippe fratrum per
 tinet ad misericordes: spū
 lenitatis ad mites. Ne si
 diceret. Inter misericor
 des deputari non potest:
 qui in semet ipso mitis
 est. Ecce apostolus apte
 ostendit. qđ superius me

no

no

ostensurum p̄misi: p̄
uidehiet uirtatem inq̄
rendam eē nobis quam
in p̄misi: considerant
inquirent te ipsum. hē
quod facilius ad temptā
dum quam p̄uul ad p̄
tandum. quātuis ex tu
i consideratione mites
cat: sicq; ad succurrendū
alio in spiritu lenitatis
accedat. Alioquin si monē
tem non audis discipu
lum: arguuntem time
magistrum. **V**poerita:
ecce primum trahem de
oculo tuo: & sic uidebis
festucam eire de oculo fr̄i
tui. **T**rahes in oculū gūdū
& grossa supbia in m̄te
est: que quādam corpu
lentia humana non sa
na: tumida non solida
oculum mentis obscu
rat. ^{uirtatem obliquit} ita ut si tuam occu
pauit mentem iam tu
te uidere iam te talem

qualis es uel qualis eē
potes. non possis senti
re: s; qualem te amas: ^{no}
talem te uel putes eē.
uel speres fore. Quid
enim aliud est super
bia: quam ut quidā
sanctus distinxit amor
p̄pe excellentie. Unde &
nos possimus dīre p̄ con
trarium: humilitatē
p̄pe excellentie esse con
temptum. **A**mor uo ^{no}
ficit nec odium: sic in
tatis iudicium nescit.
Vis iudicium uirtatis
audire. Sicut aucto
sic iudico. Non sicut odi:
non sicut amo: non si
cut timeo. **E**st iudicū
odij: ut illud. **H**os legē
habemus: & secundū
legem nostram debet
morī. **E**st & timor:
ut illud. **S**i dimittim
eum sic: uenient ro
ment & tolent n̄m

locum & gentem. ^{iii. x7.} Audi
cum uero amoris: ut
claud de filio paricida.
Parcite inquit absalon
Et legibus humanis sta
tutū tā causi eccliaſtici.
quam ſecularibus ſer
uatum ſcio: ſpetiales
amicos cauſantium n̄
debe admitti ad iudiciū
ne uel fallant uel fal
lantur amore ſuorum.
Ad ſi culpam amicituo
iudicio amor illud au
minuit aut pr̄ ſus ab
ſcondit: quō magis a
mor tui tuum contra
te iudicium fallit. ^{no} Ergo
ergo plene ueritatem
ſe cognoſcere curat: ne
ceſſe eſt ut ſemota tra
be ſuperbie que oculū
arceat a luce aſcenſione
in corde ſuo diſponat:
p̄ quaſ in ſeipſo ſe ipſū
inquirat: & ſic poſt
duodecimū humili

uitati ad primum uer
tati gradum pertingat.
Cum autem ueritate. in ^{ſumit q̄s calor p̄}
uenta in ſe. immo ſe
inuento in ueritate dice
potuerit credidi p̄pter
q̄ locutus ſum. ego autē
humiliatus ſum nimis.
aſcendat homo ad cor
altum ut exaltetur uer
tas: & ad gradum ſc̄dm
perueniens dicat in ex
ceſſu ſuo omnis homo
mendax. Putas hunc
ordinem claud non te
nuit. Putas hoc p̄ph̄a n̄
ſenſit quod dñs q̄ ap̄t̄:
quod & nos poſt ipſos &
p̄ ipſos ſentimus. ^{no} Cre
didi inquit: ueritati dice
ti. Qui ſequitur me non
ambulat in tenebris. E
didi ergo ſequendo: p̄
quod locutus ſum con
fitendo. Quid confitendo?
Ueritatem: quam cognoui
credendo. Poſtquam autē

et credidi ad iusticiam:
et locutus sum ad salu-
tem: humiliatus sum
nimis hoc est perfecte. Eā-
quam dicit. Quia iusta-
tem cognitam in me co-
fiteri contra me non eru-
bui ad perfectionem hu-
militatis perfecti. Humis
enim pro perfecte potest
intelligi: ut ibi. In mā-
datis eius uolet nimis.
Quod si quis contendat ni-
mis. hic pro ualde positū
est non pro perfecte quia
et expositores id ipsum
uidentur astruere: neque
hoc discordat a sensu pro-
phete ut sic sentiamus
eum dixisse. Ego quidem
cum ad huc uirtutem non
nossem: aliquid putabam
esse me cum nichil essem.
At postquam in christum
credendo. id est humili-
tatem imitando uirtutem
agnoui: ipsa quidem ex

altata est in me ex mea
confessione. scilicet ego humili-
atus sum nimis: id est
ualde uoluit michi ex
mea consideratione.
humiliatus ergo propheta
in hoc primo gradu
uirtutis ut ait in alio
psalmo et in uirtute tua
humiliasti me: semet
ipsum attendat et ex
propria miseria generalem
propendat. sicque ad secun-
dum transiens dicat
in excessu suo: omnis
homo mendax. In quo
excessu suo? In illo pro-
cul dubio quo sese ex-
cedens ad uirtutem adhe-
rens: se ipsum diuidi-
cat. In illo ergo excessu
suo omnis dicat non in-
dicando aut insultan-
do: scilicet miserando et co-
patiendo omnis homo
mendax. Quid est om-
nis homo mendax?

Omnis homo infirmus
 omnis homo miser & im-
 potens qui nec se nec ali-
 um possit saluare. Sicut
 dicitur. fallax equus ad
 salutem: non quod eq^s
 aliquem fallat: s; quia
 is se ipm fallit quia i for-
 titudine eius confidit.
 sic omnis homo dicit^r
 mendax idē fragilis.
 mutabilis a quo salus
 non possit uel sua uel
 aliena sperari: quin po-
 eius maledictionem in-
 currat: qui spem suā
 in homine ponit. **R**osi-
 cius itaq; humilis ppha
 perducatur ueritatē.
 quodq; in se lugebat
 uidens in aliis dum ap-
 ponit scientiam apponit
 & dolorem: ac genalit^r
 s; ueraciter dicat omnis
 homo mendax. **V**ide q^d
 longe aliud senserit de
 se phariseus ille supb.

Qui depmpsit in excessu
 suo. **D**eus gratias ago t:
 qui non sum sicut ceteri
 hominum. Dum in se
 singularit^r exultat alius
 arroganter insultat.
David aliter. **A**it enim.
Omnis homo mendax.
Neminem excipit neq;
 decipiat: sciens quia os
 peccauerunt: & omnes
 egent gloria dei. **P**ha-
 riseus se solum decipit
 quem solum excipit.
 dum ceteros dampnat.
Propheta se non excipit a
 communi miseria: ne
 excipiatur a communi
 misericordia. **P**hariseus
 exuffiat misericordiā:
 dum dissimulat miseri-
 am. **P**ropheta affirmat
 tam de omnibus quam
 de se omnis homo men-
 dax. **P**hariseus confir-
 mat de omnibus pter
 se: non sum iniquus

no

no

in ppha

ficut ceteri hominum.
Et gratias agit: non quod
bonus: sed quia solus. **N**
tam de bonis que habet:
quam de malis que in
aliis uidet. Non dum de
suo trabem eiecerat: et
festucas in oculis firmis
numerat. Nam subdit.
In iusti raptores. Non
frustra ut arbitror excessi-
uum a proposito feci: sicut
usque excessus differenti-
am intellexisti. Nam ad
propositum redeundum est.
quos itaque uitas. **S**i iam
innotescere ac per hoc
uilescere fecit: necesse est
ut cuncta que amare
solebant. et ipsi ^{sibi} amares-
cant. Statuentes nimi-
rum se ante se. tales se
uidere cogunt: quales
a se uideri erubescunt.
Dumque: si dispiciet quod
sunt. et ad id suspirant
quod non sunt. Quod

utique per se fore diffidit.
uehementer sese iugen-
tes id solum consolatio-
nis inueniunt: ut se in
iudices sui qui scilicet
amore ueri esuriant
et faciant iusticiam usque:
ad contemptum suidif-
ficatissimam de se eri-
gant satisfactionem:
et de cetero emendacione.
Si cum se ad id sufficere
non posse conspiciunt:
cum enim fecerint omnia
que mandata fuerint
sed seruos se inuitales
dicunt de iusticia ad
misericordiam fugi-
unt. **U**t illam conse-
quantur: consilium in-
uitatis secuntur. **B**eati
misericordes: quoniam
misericordiam conse-
quentur. **E**t hic est se-
cundus gradus uirtutis.
quo tam in primis in-
runt dum de suis alio-

rum necessitate exoritur.
 dum ex his que patiuntur
 patientibus compatiscunt.
 In his ergo tribus que dicta sunt id est
 in luctu penitencie. in desiderio iusticie. in o-
 peribus misericordie si perseverant: a tribus
 impedimentis que & aut ignorantia aut in-
 firmitate aut studio contraxerunt cordis
 aciem mundant: quo p contemplacionem ad
 tericum uitatis gradum ptinseant. He sunt uie
 que uidentur hoibz bone: illis dum taxat
 qui letantur in rebus ~~et exultant pessimis cum~~
~~malefecerint~~ ac se de in-
 firmitate uel ignorantia tegunt ad excusan-
 das excusationes impetrant. S: frustra s de
 infirmitate uel igno-

rancia blandiuntur qui ut liberi peccent. libenter ignorant uel infirmantur. Putat primo homini pfuit. licet ipse non libenter peccauit: quod si per uigorem tamquam p carnis infirmitatem defendit. Aut primi martiris lapidatores quoniam aures suas continuerunt per ignorantiam excusabiles erunt. Qui igitur studio & amore pcedendi a uitate se sentiunt alienos infirmitate & ignorantia pressos: studium ingenium amore in merorem conuertant: infirmitatem carnis feruore iusticie uincant ignorantiam liberalitate repellant: ne si inuicem egentem nudam infirmam uitatem ignorant cum po-

cum male fecerint. & exultant in rebus pessimis.

110

testate magna & uir-
tute uenientem tēte
arguentem sero cum
roboze cognoscant: fru-
tra cum tremore rēpō-
deant. Quando te ui-
dimus egere: & n̄ mi-
nistratumus tibi? Cog-
nosceatur certe domini
iudicia faciens: qui n̄
ignozatur mīam q̄rēs.
Deniq; uidebunt iquē
transixerunt. Simi-
liter & auari: quem cō-
tempserunt: Ab omni
ergo labe infirmitate
ignozantia studio ue-
contracta flendo ius-
ticiam esuriendo opi-
bus misericordie insistendo.
mundatur oculus cor-
dis: cui se in sui purita-
te uitae uidendam p-
mittit. Beati enim
mundulo corde: qm̄ ipi
deum uidebunt. Cum
sunt itaq; tres gradus

seu status uitae: ad p-
mum ascendimus per
laborem humilitatis ad
secundum p̄ affectum
compassionis: ad tertium
per excessum contēpla-
cionis. In p̄mo uitae re-
peritur seuera: in secun-
do pia: in tertio pura.
Ad primum ratio ducit
q̄ nos discitimus: a secd̄
affectus p̄ducit quo alii
miseremur. Ad tertium
puritas rapit: q̄ ad in-
uisibilia subleuamur.
Hic lucet *De op̄e*
hic michi mira quedam
hac diuisa induitue-
nitatis operatio: si q̄ in
tamen ab homine scien-
te in teneb̄s ineffabilis
illa possit capi cooper-
antium s̄ p̄sonarum
diuisio. In p̄mo siquidē
gradu filius: in secundo
spiritus sanctus: initio
michi pater operari in

Andro. i. m. v. d. l.
labore

in d. 2. q. 1. f. i. n. d. l.
in d. 2. q. 1. f. i. n. d. l.
in d. 2. q. 1. f. i. n. d. l.
de u. g. r.

detur. **V**is audire filii
operationem? **S**i ego
inquit laui uobis pedes
dñs & magister: quāto
magis & uos debetis al-
ter alterius lauare pe-
des. **R**adebat discipul'
humilitatis formam
uitatis magister: qua
in pmo gradu p̄mū est
uitas innotesceret. **A**t-
tende & opus spiritus
sancti. **C**aritas diffusa
est in cordibus nostris:
per sp̄m sanctum qui
datus est nobis. **C**aritas
quippe donum sp̄s sc̄i
ē: qua fit ut qui subdis-
ciplina filii p̄ humilita-
tem ad primum usq; s̄-
cū uitatis iam p̄fecerit:
ad sc̄m per compassio-
nem p̄mi sub magisterio
spiritus sancti pueniat.
Audi & de patre. **B**eat'
et symon bartholomaeus: quia
caro & sanguis non re-

uelauit tibi s; pater int'
qui in celis est. **E**t illud.
Pater filius notam facies
uitatem tuam. **E**t con-
fiteor tibi pater ^{celi & ter} quia ab-
scondisti haec a sapienti-
bus: & reuelasti ea puu-
lis. **V**ides quia quos uerbo
& exemplo prius filius
humiliauit: super q̄s
deinde spiritus caritatis
effudit: hos tandem i
gloria ^{pat} recipit. **F**ilius fa-
cit discipulos: paracli-
tus consolatur amicos:
pat' exaltat filios. **Q**uia
uero non solum filius
s; pater & sp̄s sanctus
uaciter uitas appellan-
tur: constat quod una
eademq; uitas. suata
p̄petate p̄sonarum ita
haec in tribus gradibus
operatur. **P**rim' scilicet
instruit ut magister:
secundo consolatur ut
amicus uel frater: **t**ercio

ut qd

6-11

14

Astringit ut filios pat.
Dei quippe filius uerbu
sicut ac sapientia pri
pium qdem illam anie
nostre potentiam que
ratio dicitur cum rept
carne depressam: pccō
captiuam: ignorantia
cecā: extiorib; deditā:
clementi assumens po
tenter erigens. prude
ter instruens. in throz
sum trahens ac mira
biliter utens tanquā
p se uicariam ipsam
s iudicem statuit: ita
ut pro reuerentia ubi
eui coniungitur. ipa
sui accusatrix testis
iudex officio contra se
iustitiae fungatur. Ex
qua pma conuincioe
uerbi & rationis humi
litas nascitur. Quam
demde partem que
dicitur uoluntas uene
no quidem carnis in

fectam s: iam ratione
discussam spiritus scs
dignanter uisitans sua
inter purgans. ardent
afficiens in sedem facit:
ita ut more pellis qunc
ta extenditur. ipa q:
unctione p fusa celesti
usq; ad inimicos per af
fectum dilatetur: &
sic ex hac secunda con
uincione spiritus dei &
uoluntatis humane ca
ritas efficitur. Utram;
uero partem rationem.
s. ac uoluntatem alt
am uerbo iustitiae inst
ructam. Alteram spū
iustitiae afflatam: illā
ysopo humilitatis as
persam: hāc igne ca
ritatis succensam:
tandem iam pfectam
animam pp humilita
tem sine macula: pp
karitatem sine ruga:
cum nec uoluntas ra

tionem repugnat: nec
 ratio uoluntatem dis-
 simulat: gloria sibi
 sponsam conglutinat.
 pater: ita ut nec ratio de
 se nec uoluntas de prox-
 imo cogitare sinatur:
 s; hoc solum beata illa
 anima dice dilectetur.
 Introduxit me rex in cu-
 biculum suum. Digna
 certe que de scola humi-
 litatis in qua primum
 sub magistro filio ad se
 ipsam intrare didicit uir
 conuincionem ad se fac-
 tam: si ignoras te egde
 & patre edos meos. Dig-
 na ergo que de scola il-
 la humilitatis duce spi-
 ritu sancto in cellaria
 caritatis que nimirum
 primorum pectora in-
 telligenda s; p affecti-
 onem introduceretur:
 unde suffulta florib;
 ac stipata malis. bono

rum scilicet moribus
 & uirtutibus sanctis. ad
 regis demum cubiculum
 quia amore languet
 admittetur. Ibi modicum
 hora uidelicet quod
 dimidia silentio scilicet in
 celo. inter desideratos
 amplexus suauiter quies-
 cens: ipsa quidem dor-
 mit: s; cor eius uigilat.
 Quo utique in uita
 archana rimatur: quod
 postmodum memoria
 statim ad se reditura
 passatur. Ibi uidet in-
 uisibilia: audit & in-
 effabilia: que non licet
 homini loqui. Excedit
 quippe omnem illam
 quam nox nocti indicat
 scientiam. Dies tamen diei
 cruttat uerbum: & ita
 sapientes sapientiam
 loqui: & spiritalibus
 spiritalia licet con-
 ferri. Putat hos gra-

Noct. i. pos
 biblia fin

bu

duis ~~non~~ paulus non
transferat: qui usque
ad tertium celum se
raptum fuisse dicebat.
S: quare raptum: &
non potius ductum.
Ut uidelicet si tantus
apostolus raptum se
dicit fuisse. quo nec
doctus scuit. nec duci
potuit ne: me qui pro
cul dubio minor sum
paulo ad tertium ce-
lum nulla mea uirtu-
te nullo meo labore
peruenire posse psumā:
ne uel de uirtute con-
fidam: uel pro labore
diffidam: Qui enim
doceretur aut ducit
ex hoc ipso quod do-
centem ul' ducentem
sequitur: laborare cō-
iungitur: & aliquid ex
se agit ut ad destina-
uē locum uel sensum
pertrahatur ita ut di-

cere possit. Non autem
ego: s: gratia dei meū.
Qui uero raptus non
suis uiribus s: alienis
emixit. tanquam nesci
quocumque portatur: nō
de toto in se nec de pte
gloriatur: ubi nō p se nō
cum alio aliquid opat.
Ad pimum itaq; siue ad
medium celum ducit
uel aduersus apostolus
ascende potuit ad tēū
autem ut perueniret
rapi oportuit. Nam
& filius ad hoc legit
descendisse ut uocaret
& uiuaret ascensuros
ad pimum & sps scs
missus fuisse qui pdu-
ceret ad secundum. Pat
uero licet filio & spū
sancto: semper cooperat:
numquam tamen aū
de celo descendisse aut
ad terras missus fuis-
se. **L**ego certe quod

misericordia dñi plena
 est terra: & pleni sunt
 celi & terra gloria tua:
 & multa huiusmodi.
Lego & de filio. Postq̄m
 uenit plenitudo tempo
 ris: misit deus filium
 suum. Et se filius loq̄t̄
 de se. Sp̄s domini misit
 me. Et p̄ eundem p̄ph̄am.
Et nunc inquit dñs mi
 sit me & spirit̄ ei. **L**ego
 & de sp̄u sancto. Parat̄
 tus autem sp̄s sanctus
 quem mittet p̄t̄ in oīe
 meo. Et cum assumpt̄
 fuero: mittam uobis
 eum. **H**aut dubium q̄n
 sp̄m sanctum. **P**atrem
 autem in sua persona.
 licet nusquam non sit:
 nusquam tamen inue
 nio nisi in celis. **U**t in
 euanglio. Et pater n̄s
 qui in celis est. Et in ora
 tione. Pater n̄r q̄ est in ce
 lis. **U**nde nimirum col

ligo: quod quia pater
 non descendit. ap̄s ut
 eum uideret ad terciū
 celum ascendere quidē
 non potuit: quo tamē
 se raptum memorauit.
Deniq; nemo ascendit
 in celum: nisi qui de celo
 descendit. Et ne putet
 de p̄mo dictum uel secō.
 dicit tibi dauid. **A** sum
 mo celo egressus ei. **A**d
 quod utrum non subito
 raptus non furtim sub
 latus: s; uidentib; inq̄t̄
 illis: id ē apostolis ele
 uatus est. **N**on sicut eli
 as qui unum non sicut
 paulus qui nullum: &
 uix enim uel se ipsum
 testem aut arbitrum
 habere potuit ip̄o p̄hi
 bente nescio deus sit: s;
 ut omnipotens qui q̄n
 uoluit descendit q̄ndo
 uoluit ascendit: suo
 arbitrio arbitros & sp̄

tatores. locum. & tempus
diem. & horam expec-
tant. uidentibus illis
quos scilicet tanta uisi-
one dignatur eleuari
est. **Raptus est paulus.**
raptus est elias. trans-
latus est enoc. redemp-
tor noster legitur eleua-
tus: hoc est ex ipso leua-
tus. non aliunde aduit.
Denique non currus uehi-
culo nisi angeli amminicu-
lo. scilicet per uirtute subnix-
um: suscepit eos nubes
ab oculis eorum. **Cur h?**
An fessum uiuit? **An**
pigrum impulit? **An ca-**
dentem sustinuit? **S;**
suscepit eum ab oculis
carnalibus discipulorum.
qui & si christum uident
secundum carnem: sed ultra
iam non nocerent. **Es**
ergo ad primum celum
per humilitatem filius
uocat: **hos in secundo**

per caritatem spiritus
aggerat: ad tertium
per contemplationem
patris exaltat. **Primo hu-**
milantur uirtute &
dicunt: & uirtute tua
humiliasti me. **Secundo**
congaudent uirtuti: &
plallunt. Ecce quam bo-
num & quam iocundum
habitare fratres mu-
num. **De caritate quippe**
scriptum est: congaudet
autem uirtuti. **Tercio**
ad archana uirtutis ra-
piuntur: & aiunt. Se-
cretum meum michi:
secretum meum michi.
S; quid miser ego super
flua magis loquentate
quam spiritus ueritate
duos celos superiores per-
curro: qui pedibusque
manibus repens adhuc
sub inferiori laboro?
Ad quod tamen iam
tempore uiuante quo & uo-

eante in scalam erexi.
 Illic siquidem iter est: q
 ostendat in salutare di
 lam dum desuper inu
 um suspicio: iam ad
 uocem uirtutis exultio.
 Vocauit me: & ego res
 pondi illi. Opi manuū
 tuarum porriges dex
 teram. Tu quidem dñe
 gressus meos diminua:
 s; ego lentus ascensor fel
 sit uitor diuitiula
 quero. **U**e michi si tene
 bre me comprehendant:
 aut si mea fuga fiat in
 hyeme uel in sabbato:
 dum nunc ad lucem e
 tempus acceptabile &
 dies salutis ^{scilicet} p̄ficis di
 sumulo. **Q**uid moror?
Ora p̄ me fili. fr̄. ^{scilicet} p̄
 cept̄ p̄fectus mei: si q̄s
 est in domino. **O**ra om̄
 potentem quatinus
 sic pigrum roborer pe
 dem: ut tamen non

ueniat michi pes sup
 bie. **E**t si enim pes pig
 rit ad uirtutem ascendat
 idoneus non est tolle
 rabilior est tamen isto
 qui in ea stare non po
 test: ut habes ibi expul
 si sunt: nec poterunt
 stare. **E**t hoc quidem
 de superbis. **S**; quid de
 illorum capite. quid de
 illo qui dicitur supbie
 rer super omnes filios
 superbie? **E**t t̄pe in q̄d
 uirtute non stetit. **E**t
 alibi. **V**idebam sathana
 cadentem de celo. **Q**uare
 hoc nisi p̄supbiam? **U**e
 michi si & me uiderit
 qui alta a longe cog
 noscit supbientem: et
 illam in me terribile
 intonet uocem. **T**u q̄
 dem filius excelsi eras:
 s; sicut homo morieris:
 & sicut unus de p̄ncipi
 bus cades. **Q**uid non

90

banz

ad huius tonitruu uoce
formidet. **Q**uam salu
brius ad tactum angeli
neru² femoris iacob e
marcurt quam angeli
supbientis intumuit.
euamuit. ruit. **U**tinam
et meum neruum an
gelus tangat ut mar
cescat. **S**i forte ex hac i
firmitate incipiam p
ficere: qui ex mea infir
mitate non possum nisi
deficere. **L**ego pfecto. **Q**
uifirmum est dei. forti
est hominib; . **S**ic quo;
apostolus de suo neruo
conquestus. quem an
gelus non domini sed
sathane colaphizabat.
responsum audiuit.
Sufficit tibi gratia me
a. nam in infirmitate u
tatis perficitur. **Q**ue ut
spe apostolus responde
at. **L**ibenter gloriabor
in infirmitatibus m^{is}.

ut inha^{er}et in me uirt^{us}
xpi. **S**: non dum forsi
tan intelligis de qua spe
cialiter dixerit. **Q**uia
xpistus omnes uirtutes
habuit. **S**; cum omnes
habuit: p omnibus tū
unam id est humilita
tem nobis in se comen
dauit. cum ait. **D**isci
te a me: qui mitis sum
et humilis corde. **L**iben
ter g^o et ego domine ihu
gloriabor si potero in
infirmitate: in mei u
ui contractione: ut tua
uirtus. id est humilita
pfiatur in me. **H**am
sufficit in gra tua: cu
defecit uirtus mea. **P**e
dem pfecto gratie for
titer figens. et meum
qui infirmus est leuit^{er}
trahens. securus ascen
dam per scalam humi
litate: donec uirtuti ad
herens ad altitudinem

transcam caritatis. Et
 psallam cum gratiaz
 actione & dicam: statuit
 in loco spaciofo pedes
 meos. Sic arda uia cau-
 tius strictim incedit.
 sic ardua scala tucius
 pedetentim ascenditur.
 Sic miro modo ad ui-
 tatem: licet pigrus ta-
 men firmus claudi-
 cando acceditur. **S;** heu
 michi: quia incolatus
 meus prolongatus est. **Qs**
 michi dabit pennas sic
 columbe quib; celeri
 uole ad uitatem: u-
 iam requiescam in ca-
 ritate? **Que** qm desit?
 deduc me dne in uia
 tua. & ingrediar in ui-
 tate tua: & uitas liba-
 bit me. **De** michi quod
 de illa descendi. **Hrsi**
 enim prius leuiter &
 inaniter descendissem:
 in ascendendo ta diu

tam grauius non la-
 borassem! **S;** quid dico
 descendi? **Ham** fortasse
 recti cecidi dixerim: n-
 quia forte sicut nemo
 repente fit sum? **s;** gra-
 datum quisq; ascendit:
 sic nemo repente fit pe-
 sumus: **s;** paulatim des-
 cendit. **Alioquin** qm
 stabit illud: impi om-
 nib; dieb; uite sue sup-
 bit? **Demq;** sunt uie q
 uidentur hominibus
 bone: & tam ad malu
 deducunt. **Est** g uia des-
 censionis: sicut & ascen-
 tionis. **Et** uia est ad bo-
 num: & uia est ad ma-
 lum. **Cauere** malam: eli-
 gere bona. **Si** per te n po-
 tes: ora cum ppha & dic.
Viam iniquitatis amo-
 ue a me. **Quomodo?**
Et lege tua misere mi.
huc .s. lege quam dedi-
 ti delinquentib; in uia

no 8

s

no 5

b. m. u.

⁹⁰ id est derelinquentibus
uitam. De quibus ego
unus sum qui uere a ui-
tate cecidi. **S:** numquid
qui cadit: non adiciet ut
resurgat? **P:** hoc uiam
ueritatis elegi qua as-
cendam humiliatus:
unde superbiendo des-
cendi. Ascendam inq[ue]
& psallam. Bonum in
domine quod humili-
aui me: bonum michi lex
oris tui super multa au-
ri & argenti. Quasi uia
as tibi uidetur dauid
profuisse: s[ed] uiam no-
uerit esse. ip[s]am tamen
a se diuisam & diuer-
sis nominibus appella-
tam. aut iniquitatis
p[ro]p[ter] descendentes aut ui-
tatis p[ro]p[ter] ascendentes.
Q:uia & idem gradus
sunt ascendentium i[n]
solu[m] & descendentium:
& eadem uia ascende-

tium ad ciuitatem &
recedentium: & uiam
ostium est ingredien-
tium domum & egre-
dientium. **P:** uiam de-
niq[ue] scalam: ascenden-
tes angeli & descenden-
tes iacob apparuerunt.
Q:uos spectant hec? **P:**
uidelicet si ad uitatem
redire cupis non neces-
se sit uiam querere
nouam quam non no-
ti: s[ed] notam qua descen-
disti: quatinus recip-
as gressibus tua ip[s]e
uestigia sequens p[er] eos-
dem gradus humiliatus
ascendas per quos sup-
biendo descenderas: ita
ut qui duodecimus
superbie fuit descenden-
ti primus humilitatis
sit ascendendi. Undeci-
mus inueniatur se-
cundus. Decimus terti-
us. Nonus quartus. Octa-

uit: quintus. Septim:
tertius. Sextus. septimus.
Quint: octauus. Quar
tus. nonus. Tertius deci
mus. Secundus undeci
mus. Primus. duodeci
mus. Quib; superbie
gradibus uite inuentis
inmo recognitis. iam
non laborat inquit en
do uiam humilitatis
primi grad' superbie. a

ositas.

Primus itaq;
 superbie gra
 dus est curiositas. Hanc
 autem talibus indicis
 deprehendes. Si uideris
 monachum de quo p' bñ
 confidebas ubicumq;
 stat. ambulat. sedet ocu
 lis incipientem uagari:
 caput erectum: aures
 portare suspensas: emo
 tib; extioris hois. itiore
 immitatu agnoscas.
 Vir quippe perisuslan

nuit oculo: terit pede:
 digito loquitur: & ex
 in solenti corporis motu.
 recens anime motus
 deprehenditur. Qui dñ
 a sui circumspectione
 torpescit: incuria sui
 curiosam in alios facit.
 Que enim se ipsam ig
 norat: foras mittatur
 ut edos pascat. Hec eos
 quippe qui peccatum
 significant recte oculos
 auresq; appellauim:
 qm sicut mors p' peccm
 in orbem: sic per has se
 nestras intrat ad men
 tem. In his ergo pascen
 dis se occupat curiosus
 dum scire non curat q
 lem se reliquerat int.
 Et uere si te uigilant
 homo attendat: miru
 est si aliud nunquam
 attendat. Audi curiose
 salomonem: audi stul
 te sapientem. Omni

no

u

has qd canebat hunc
no 3 filia aule

scilicet qd dicitur

curiose

custodia inquit custodi
cor tuum: ut omnes ui-
delicet sensus tui uigi-
lent ad id unde uita p-
cedit custodiendum.

Quo enim a te curiose
recedis? Eui te intimo co-
mittis? Ut quid auides
oculos leuare ad celum:
qui peccasti in celum.

Terram intueri: ut cog-
noscas te ipsum. Ipsa te t-
representabit: quia ter-
ra es & in terram ibis.

in Bu no 8
Duab; tamen causis si
culpabiliter oculos le-
uas ut uel petas auxili-
um uel impendas. Le-
uant oculos suos dauid
in montes ut peteret leua-
uit dominum super turbas
ut impenderet alter
miserabiliter alt' mise-
ricordia: ambo in cul-
pabiliter. Tu quoque si lo-
cum tempus & causam
considerans. tua uel fratris

necessitate oculos leuas: non solum
non culpa: sed plurimum
laudo. Hoc enim excu-
sat miseria. illud comen-
dat misericordia. *Si* alias:
non prophete non domini sed: digne
aui eue immo ipsius sa-
thane imitatore[m] te
dixerim. *Quo* dina namque
cum ad pascendos hedos
egreditur: ipsam patri.
& sua sibi uirginitas ra-
patur. *O* dina quid ne-
cesse est ut uideas muli-
eres alienigenas? Qua
necessitate? Qua uti-
litate? An sola curiosi-
tate. Et si tu ociose ui-
des: non ociose uideri.
Tu curiose spectas: sed
curiosius spectaris. Quis
crederet tunc illam *tuam*
curiosam ociositatem &
ociosam curiositatem
fore post sic non ociosa:
sed tibi tuis ostibusque tam
pernitiosam. Tu quoque

o eua in paradiso posi-
ta est . ut cum ^{viii} opereris.
et custodias illum: si in-
iunctum profeceris quaque
transitura ad melius:
si nec opus sit te in aliquo
opere occupari: nec de cetero
dies sollicitari. Omne
lignum paradisi ad uel-
lendum conceditur: pro
illud quod dicitur sci-
entiae boni et mali. Si
enim cetera bona sunt et
sapiunt bonum: quid
opus est edere de ligno
quod sapit etiam ma-
lum. Non plus sapere
quam oportet sapere.
Sapere enim malum.
sapere non est sed desipere.
De uia ergo commissum:
expectata promissum: Ca-
ue prohibitum. ne perdat
concessum. Quid tua
mortem. tam intente
intueris? Quid illo tam
crebro uagantia lumi-

na iacis? Quid specta-
re libet: quod mandu-
care non licet. Oculos
in quid tendo. non ma-
num: non est iudicium
ne uideam: sed ne come-
dam. An non licet ocu-
los quo uolo leuare: quod
deus in mea posuit po-
testate? Ad quod apostolus.
Omnia in licent: sed non
omnia expediunt. Et si
culpa non est: culpe
tamen iudicium est. Nisi enim
mens minus securiose
seruaret: tua curiosi-
tas tempus uacuum
non haberet. Et si cul-
pa non est. culpe tamen
occasio est: et iudicium
comisse. et causa est co-
mittende. Te enim in-
tentam ad aliud latentem
interim in cor tuum
spiritus illibatur blande
alloquitur. Blandit
rationem mendacis

timorem compescit: ne
quaquam inuenit
moreris. Auget curam:
dum incitat gulam. A
cuit curiositatem: dum
suggerit cupiditatem.
Offert tandem prohibita:
et auferit concessum.
Porrigit pomum et sub
ripit paradisu. Haurit
uirum perita: et pituros
partura. Perit salus non
destitit partus. Hascum
mormur: ideoque nascimur
morturi: quia pro mori
mur nascituri. Poterea
graue iugum super omni
filios tuos: usque in hodi
ernum diem. De: et tu
signaculum similitudi
nis: non in paradiso sed
indelictis paradisi dei
positus es. Quid ampli
querere debes? Plenus
ergo sapientia. et profect
decore altiora te ne que
sieris: et fortiora te ne

seruitatus fueris. Ita
inte ne cadas ad te: si
ambulast in magnis ut
in mirabilibus super te.
De: quid mirum ex obliquo
intendis ad aquilonem?
Iam te uideo. iam te perspi
cio: nescio que super te
ciosius alta rimantem.
Ponam inquit sedem
meam ad aquilonem.
Ceteris astantibus celo col
dum tu sedere solus af
fectas: frim concordiam
toci parte celestis pacem
ipsius quantum uite e
quietem tutatis infesta.
Quo te tua miser curio
sitas ducit: ut presum
ptione singulari non dubi
tes cum; scandalum.
inuriam facere regi.
Milia milium minist
rant ei. et decies cente
na milia assistunt ei:
ubi nemo sedere prohibe
tur. nisi solus is qui se

det super cherubim cui
 a ceteris ministrantur &
 tu nescio que p̄ ceteris de
 ferentius p̄spiciendo cu
 riosius inquirendo irre
 uerentius puadendo se
 dem tibi in celo collocā:
 ut s̄ si similis altissimo?
 Quo fine? Qua fiducia?
Merite insipientis uires:
 pensa finem. excogita
 modum. **D**ecente hoc
 altissimo p̄sumis amē
 ciente: uolente anno
 lente. **S**: qm̄ malum
 quocumq; machinari
 aut uelle aut ignorare
 potest: cui optima uo
 luntas. cuius p̄fecta sci
 entia est? **H**umquid
 autem & scire & nolle
 non dubitas: s̄ nō pos
 se resistere putas? **A**t
 uero nisi te conditum
 eē dubitauis: dubitare
 te non crediderim de
 omnipotencia siue de

omnimoda scientia ac
 bonitate conditoris: q̄
 te de nichilo potuit ta
 le sciuit. tantum con
 dē uoluit. **Q**uomodo ḡ
 deum consensure esti
 mas quod fieri nolit:
 ac fellete possit? **A**n for
 te in te uideo comple
 ri. immo a te initari
 quod post te ac per te
 a tui similibus m̄tris
 frequentatum solet
 uulgaliter dici: **p**uat
 domin' temerarios nu
 trit? **A**n oculus tuus
 nequam est. quia ille
 bonus? **D**e cuius boni
 tate dum fiduciam ne
 fariam sumis: factus
 es & contra scientiam
 impudens & contra po
 tentiam audax. **H**oc
 est enim o impie hoc
 est quod cogitas. **h**ec ē
 enim iniquitas quam
 meditari in cubiculo

pe

no

tuo & dicit. **P**itatis crea-
tor opus suum destru-
at? **S**cio quidem quia
non latet deum quali-
cumq; cogitatio mea:
deus enim est: nec pla-
cet ertalis cogitatio
mea quia bonus est. **S**;
nec si uelit ego effugi-
am manus ei: quia
potens est. **H**umquid
tamen michi timendū
non est? **S**i enim cum
bonus sit non potest
illi placere meum ma-
lum: quanto minus
suum. **M**eum quippe dix-
erim contra eius uo-
luntatem aliquid uel-
le: suum autem suum
dicit se se. **T**am ego
quodcumq; scelus non
ualet uelle uicissim: q̄
nec uult nec ualet su-
a bonitate p̄uari. **F**al-
lis te miser: fallis te n̄
deum. **T**e inquam fal-

lis: & mentitur iniquitas.
s. non deo. **D**olose quidem
agis s; in conspectu eius.
Te ergo fallis non deum
Et quia de magno eius
bono in te. tu magnū
in eum excogitas malū.
mitto iniquitas tua ad
odiuū. **Q**ue namq; ma-
ior iniquitas quam ut
inde creatora te contēp-
natur: unde plerūq; ama-
ri merebatur. **Q**ue ma-
ior iniquitas quam cū
de potentia dei non du-
bitet. quin te scilicet
destruere possit qui
condē potuit: confisus
tamen de multa eius
dulcedine qua speras
eum nolle uindicare
cum possit mala pro
bonis. odium retribuā
p̄ dilectione. **H**ec inq; ^{no}
iniquitas non ua mo-
mentanea s; odio dig-
na est sempiterno. q̄ tuo

dulcissimo & altissimo
 dño licet inuito desidas
 tamen ac speras equari?
 quatinus semper uide
 at qd doleat dum te so
 cum habeat cū nolit
 nec deiciat eum possit.
 quin potius ^{eligit} ipse dolere
 quam te paciatur p̄ire.
 Possit quidem deicere
 si uelit. s; p̄dulcedine
 ut estimas uelle non pos
 sit. Certe si talis est qua
 lem putas. tanto nequi
 agis si non amas. Et si
 ille aliquit fieri patit̄
 contra se potius quam
 ip̄e aliquid faciat cōt̄
 te. quanta malicia est
 ut uel tu non parcas il
 li: qui sibi non parcat
 parcendo tibi? Absit ta
 men ab ei' p̄fectione u
 quia dulcis est iustus
 non sit. quasi simul dul
 cis & iustus eē non pos
 sit: cum melior sit ita

dulcedo quam remis
 sa. immo uirtus non
 sit dulcedo sine iusticia.
 Quia igitur gratuite
 de bonitati qua gratis
 factus es ingratus exis
 tis: iusticiam uero q̄
 expertus non es non
 metuis. ideoq; audacter
 cōmittis culpam de q̄t̄
 falso p̄mittis impunita
 tem: iam ecce iustum
 sentiens quem bonum
 nosti cadens in foueam
 quam parcas auctori u
 dum scilicet talem in
 eum penam machina
 ris. qua tamen ualeat
 carere si uelit. s; ut pu
 tas non ualeat uelle &
 ideo nec carere. utiq;
 bonitate qua neminem
 expertus es illum punis
 se talem iustus deus i
 tissime in te retorquet
 penam qui nec ualet
 nec debet pati suam in

impune bonitatem offen-
dit: sic utiq; temperans
in iudicta sententia ut
si uelis resipiscere non ne-
get ueniam. secundum
tam duriciam tuam &
cor impenitens non possis
uelle: & ideo nec pena ca-
tere. **S:** iam audi calup-
niam. Celum inquit mi-
hi sedes est: terra autem
pedum meorum. Non
dixit oriens aut occidens
aut una aliqua celi pla-
ga: s; totum celum mi-
hi sedes est. Non potes
ergo in ipse sedere celi: &
ille totum eligerit s. In
terra non potes: quia pe-
dum ei scabellum est. **T:**
ra & enim locus solidus
est: ubi sedet ecclesia fun-
data supra firmam
petram. Quid facies?
T: celo pulsus: in terris re-
manere non potes. **S:**
ge ergo tibi in aere lo-

cum non ad sedendum
s; ad uolandum: ut qui
temptasti concutere sta-
tum eternitatis: penam
sentias ipse fluctuationis.
T: ergo fluctuante inter
celum & terram sedet
dn̄s super solum excel-
sum & eleuatum. & ple-
na est omnis terra ma-
restate ei: ut nusquam
nisi in aere iuenias loc.
S: eraphim namq; alius
quidem alis sue contem-
plationis de throno ad
scabellum. **S:** m. de scabello
ad thronum uolantes. a-
liis caput dn̄i pedesq;
uelantes. ad hoc ibi posi-
tos puto: ut sicut peccā-
ti homini paradisi per che-
rubim phibetur ingres-
sus: ita & per seraphi-
tue curiositati modus
imponatur quatinus
si celi iam magis impu-
dent quam prudenter

hinc incipit loc. de lucis
p̄uere de celo.

no.

si uolens

magis

archana rimeris nec eccle
 sie misteria cognoscis i
 terris. s. solis contentus
 sis cordibus superborum
 qui nec in terra ee dig
 nantur sicut ceti homi
 num: nec sicut angeli
 uolant ad celum. Licet
 uero & caput in celo ce
 pedes in terra ate abscol
 dantur quidam tibi
 bi medium uidendum
 adinuidendum dum tax
 at permittitur: dum
 suspensus in aere decen
 dentes quidem pte. & as
 cendentes angelos intue
 ris. s. quid uel audiant
 in celis uel nuncient tri
 penitus nescis. **O** lucifer
 qui mane oriebaris im
 mo non iam lucifer s.
 noctifer aut etiam mor
 tifer: rectus cursus tu
 erat ab oriente ad meri
 diem: & tu postero or
 dine tendis ad aquilonem

Quanto magis ad alta
 festinas: tanto celerius
 ad occasum declinas. **Ve**
 li tamen curiosi ^{o. curio} o curi
 ose: intencionem tue cu
 riositatis inquirere. **Po**
 nam inquit sedem me
 am ad aquilonem. **Hec**
 aquilonem hinc corpora
 lem: nec sedem hanc e
 sis spe intelligo matia
 lem. **Puto** autem paq
 lonem repbandos hoies
 fuisse designatos: per
 sedem: potestate in illos.
Qs utiq: in p'sentia dei
 quanto ei uicinius. tato
 cetis perspicacior preui
 dens. nullo quidem sa
 pientie radio chorus
 cantes. nullo spe amore
 feruentes uelut uacuum
 reperis locum. **affert**
 super illos dominum
 quos quadam tue astu
 cie claritate perfundens
 tue malicie estibus ista

mares: ut quomodo altissimus sua sapientia ac bonitate omnibus filiis obedientie perat. ita & tu super omnes filios superbie rex constitutus. tua eos astuta malicia. ac malignosa astucia regeres. ^{f. m. m. m.} p quod altissimo similis es. ^{f. m. m. m.} D; miror cum in presencia dei tuum p uideris pncipatum: cur non in eadem puidisti & precipium. Nam sup uidisti que in sana fuit ut cum tanta miseria cuperes pncipari: ut mallet miser p ee q feliciter sub ee. ^{f. m. m. m.} Aut no expediebat participem ee plagatum illarum luminosarum: quam pncipem tenebrarum harum. ^{f. m. m. m.} D; credibilis est quod non puidisti. aut pp illam causam q supius dixi. quia dei bo

nitatem attendens dixi ti in corde tuo non req res pp qd o impie deum irritasti: aut q uiso pncipatu in oculo statim superbie trabes excreuit q inposita casum uidere non potuisti. ^{f. m. m. m.} Sic ioseph cum suam preuidisset exaltationem non tamen psciuit sui uendi conem: quamuis ppor eet uenditio qua exaltatio. ^{f. m. m. m.} No q tantum patar cham in superbiam ediderim incidisse: s; ut eius exemplo pateat q hi qui futura pudent p spm pphetie: & non omnia: non ideo tamen putandi sunt nullam uidisse. Qd si quis contendat in eo qd sua sopnia adhuc adolescentulis narrabat. Quorum te misterium ignorabat. uanitatem posse notari

sumus q calor

no

per pncipium d. cat. de
alio ad ymit. l. m. m.

no. l.

ego tamen misterio ma
 gis simplicitati pueri de
 putandum arbitror qm
 uanitati. ^{veritas} Que tamen si
 qua fuit: per ea que pas
 sibilis legitur potuit expi
 ari. ^{no} Non nullus enim
 aliqua aliquando de se
 p reuelationem iocun
 da monstrantur: que
 & si humanus animus
 absq; ulla uanitate sci
 re non potest: non mi
 nus ideo eueniet qd mon
 stratum est: sic tamen
 ut illa uanitas impuni
 ta non sit: quia de mag
 nitudine aut reuelati
 onis, aut pmissionis in
 se uel leuiter exultauit.
 Sicut enim medicus n
 solum unguento s; &
 igne utitur & ferro q
 omne quod in uulne
 sanando superfluum ex
 creuerit fecerit & urat ne
 sanitatem que exungē

to pcedit impediatur: ^{l. 4. 28} Sic
 medicus animarum &
 humani anime perurat
 temptationes; quibus ^{mittit tribulaciones}
 afflicta & humiliata
 gaudium uertat luctu:
 reuelationem putet il
 lusionem. ^{l. 3. 15} Unde fit ut
 & uanitate careat: &
 ueritas reuelationis
 n̄ peat. ^{luc} Sic pauli extol
 lentia p stimulos car
 nis reprimitur: & ipse re
 uelationibus crebris
 attollitur. ^{l. 1. 1. 1} Sic zacharie
 infidelitas lingue obli
 gatione multatur: &
 angeli ueritas suo itēp
 pore manifestanda nō
 mutatur. ^{2. 1. 1} Sic sic p glā
 & ignobilitatem scī p
 ficuunt: dum inter sin
 gularia dona que reci
 piunt cōmuni hōi uā
 nitate pulsari se senti
 unt: ut dum p grām
 supra se aliquid cernūt

^{quod dicitur in 1^a excellentia}
^{quod dicitur in 2^a excellentia}
mutroq; superbus ex-
stitit: quia & quod su-
perari se dolet & quod
superare se gaudet a-
mor proprie excellentie
facit: has autem animi
inconstantias nunc pa-
uca & mordata nunc
multa & ⁱⁿania: nunc
risu nunc luctu plena:
semp uero irrationabi-
lia indicant uerba. Com-
para sunt hos duos pri-
mos superbie gradus
superius duob; humili-
tatis: & uide si non in
ultimo curiositas, in
penultimo leuitas cho-
ibetur: ⁱⁿ ipsum inerti
reperies: si aliter
comparentur. ⁱⁿ iam
ad terram docendo non
descendendo ueniam.

Capitulum 9. de septa leticia.

Ropum est su-
perborum leta
semper appetere & trist

^{xxv}
ticia deuitare: iuxta
illud. For stultorum u-
leticia. hinc & mona-
chus qui duos iam su-
perbie gradus descendit:
dum per curiositate
ad animi leuitatem
deuenit cum gaudium
quod semper appetit
frequenti uidet inter-
polari tristitia quam
de bonis alterius ostra-
bit: impatiens sue hu-
miliationis fugit ad
consilium false conso-
lationis. Ex illa deniq;
parte. qua sua s uilitas
& aliena excellentia
monstratur retringit
curiositatem ut totum
se transferat in contra-
riam partem: quatinus
in quo ipse uidetur p-
cellere curiosius nouit
in quo alter pcellit se-
per dissimulet: ut du-
deuitat qd triste pu-

tatur: leticia continue-
tur: Sicq; fit ut quem
^{2. i. murus} ^{1. i. carabaur}
S uerissim uendicabant
gaudium & tristitia:
sola possidere incipiat i
epta letia. ^{1. i. carabaur} In hac autem
tercium tibi gradum
constituo: accipe quib;
etiam signis uel in te
deprehendas uel in al-
tero. ^{1. i. carabaur} ^{1. i. carabaur} ^{1. i. carabaur} ^{1. i. carabaur}
Hum qui eimodi
est aut raro aut num-
quam gementem au-
dies lacrimantem uide-
bis. Putes si attendas
aut sui oblitum: aut
ablitum a clis. In ig-
nis scurilitas: in fron-
te hylaritas: uanitas
apparet in incessu. Pu-
ad iocum facilis ac pui-
tus in risu. Eunctis qp-
pe que in se contempti-
bilia. & ideo tristitia
nouerat a memoria ra-
sis. Vomisq; si qua sentit
in se adunatis uel sumo

latis ante oculos nris:
dum nil cogitat nisi
quod libet nec attendit
silitet: iam risum tene
iam ineptam leticiam
dissimulare non ualet.
^{1. i. carabaur} ^{1. i. carabaur} ^{1. i. carabaur} ^{1. i. carabaur}
Ut enim uesica collec-
to turgida uento puncto:
~~ta uento~~ forata eruguo.
si stringitur crepitat
cum detumescit: ac uen-
tus egrediens non pas-
sim effusus. s; strictim
emissus. crebro quoda
sonitus redit: sic mo-
nachus ubi uanis seu-
rilibusq; cor suum co-
gitationibus impleuit
p disciplinam silentij
non inueniens uentus
uanitatis qua plenus
egrediatur: inter ang-
tias factum p cachino
excutitur. Sepe uultu
pudibundis abscondit
claudit labia. & dente
stringit: ridet tu uolens

cathinat inuitus. Cum
q: os pringnis obstruere
fuit fuit: per nare ad
huc st' nuctare auditur.

De iactantia

uauitas crescere ^{velica}
grosfescere ceperit: ne
cesse est ut ampliori fo
ramine larato finiuē
tositas eructuetur alio
quin rumpetur. Sic
monachus inepta redū
dante leticia diu rifu
uel signis eam apire n̄
sufficit: in helu uerba
prumpit. En uenter
meus q: mustum abs
q: spiraculo. qd nouas
lagunglās dirumpit.
Aut liquetur ergo aut
rumpetur. Plenus ē
enim sermonibus: &
choartat eum spē uti
sui. Effert & sicut au
ditores quib; suas iacti
tet uanitates. quib;
omne quod sentit eff

undat: quib; qualis
& quantus sit innotes
cat. Inuenta autem oc
cassione loquendi. si de
litis s'imo exortitur ueta
pferuntur & noua uo
lant sententie uerba
resonant ampullosa.
Puenit interrogantem:
non querenti respondet.
Ipe querit ipe soluit:
& uerba colloquitoris
in perfecta pcedit. Cū
autem pulsato signo
necesse est intrumpi
colloquium: hora lon
gam breue queritur
intuallum: querit li
centiam ut ad fabulas
reittatur post horam:
Non ut quempiam edi
ficer s; ut scientiam iac
tet. Edificare potest s;
non edificare intendit.
Non curat te docere ul
ate doceri ipe qd nescit:
s; ut scire sciatur quod

set. Quod si dereligio-
ne agitur statim uisi-
ones & sompna pferu-
ntur. Deinde laudat ie-
iunia: commendat ui-
gilia: super omnia o-
rationes exaltat. De pa-
cientia. de humilitate.
aut de singulis uirtutib;
plenissime s; uanissi-
me disputat: ut tu si-
licet si audieris dicas q-
ex habundantia cordis
os loquitur & quia bon-
homo de bono thesauro
suo pfero bona. Si ad lu-
brica s; mo conuertitur:
meri quanto assuetior
tanto loquatioz inuenit.
Dicas si audias riuum
uentatis fluum eē
seuilitatis os ei: ita u-
seueros quoq; & graues
animos in leuitatem
conuertet risus. Et ut to-
tum in breui colligam:
in multiloquio nota iac-

tanciam. In hoc habe-
quartum gradum &
descriptum & innatum.
fugere & tene nom.
Hac eadem cautela iam
accede ad quintum:
quem nomino singula-
ritatem. *V. g. de singu-*

laritate.

Turpe est ei qui se
supra ceteros iac-
tat: si non plus ceteris
aliquid agat: per quod
ultra ceteros appareat.
P inde non sufficit ei qd
communis monasterii
regula: uel maiorum
coartantur exempla. Hec
tamen melior eē studet:
s; uideri. Non melius ui-
uere s; uideri uincere
gestit: quatinus dicere
possit. Non sum sicut
ceteri hominum. Plus s;
blanditur de uno ieu-
nio qd ceteris pudentib;
facit: quam si cum ceteri

vii. dies ieiunauit. Cō
 modior s̄ uidetur una
^{un} ^{1. 1202. 1200} ¹²⁰⁰
 coactiua peculiaris. q̄
 tota psalmodia unius
 noctis. Inter p̄ndendum
 crebro solet oculos iacta
 re per mensam ut si q̄
 minus comedere uiderit
 uictum se doleat: & in
 cipiat id ip̄m s̄ crudelit̄
 subtrahere quod necessa
 rium uictui indulgen
 dum p̄nderat. plus est
 metuens detinentam
 quam famis cruciatū.
 Si quem macriorem. si
 quem pallidiorē pro
 spererit: uilem se esti
 mat: numquam requi
 escit. Et quoniam uul
 tam ip̄e finem uidere
 non potest. qualem sci
 licet se intuentibus
 offert: manus quas
 potest & brachia spec
 tant. palpat costas: hu
 meros attrectat. & lū

bos: ut secundum quod
 corporis sui membra uel
 minus uel satis erilia
 pbat: pallorem ac colo
 rem oris discernat. Ad
 omnia deniq; sua stre
 nuus: ad cōmunia pig
 uigilat in lecto. dormit
 in choro. Cumq; aliis
 psallentib; ad uigilias
 tota nocte dormitet.
 post uigilias aliis in
 claustris quiescentib;
 solus in oratorio rema
 net. Exerit & sus
 sit: gemitibus ac suspi
 ritibus ^{an} ^{ores} ~~an~~ ~~ores~~ foris seden
 tium de angulo implet.
 Cum autem ex his que
 singulariter s̄; manit̄
 agit apud simpliciores
 eius optimo exereuerit
 qui p̄fecto opera p̄bant
 que cernunt s̄; unde
 p̄deant non discernunt.
 dum miserum beattifi
 cant in errorem ducit.

Credit
 quod audit: lau-
 dat quod agit & quid
 intendat non attendit.
 Obliviscitur intentio-
 nem: dum amplectitur
 opinionem. Quicq; de
 omni alia re plus sibi
 credit quam aliis de se
 solo plus aliis credit q̄
 sibi: ut iam non ubi-
 ten' aut sola operum
 ostentatione suam p̄-
 ferat religionem: s; in
 timo cordis credat aff-
 ectu se omnibus sc̄iorem.
 Et quicquid de se lauda-
 tum agnouerit non
 ignorantie aut beni-
 uolentie laudatoris s;
 suis uirtutibus arroganter
 ascribit. Unde post sin-
 gularitatem sextum s̄
 gradum iure arrogan-
 tia uendicauit. Post
 hanc p̄sumptio inue-
 nitur: in qua septim'

gradus constituitur.

Qui enim alios se p̄cel-
 lere putat: quom̄ plus
 de se quam de aliis non
 p̄sumat? Primus inco-
 uentibus resistit in consi-
 liis p̄missis respondet: nō
 uocatus accedit. non il-
 le se intromittit: reordinat
 ordinata reficit facta. Q̄
 quid ip̄e non fecerit au-
 ordinauit: non recte
 factum nec pulchre esti-
 mat ordinatum. Iudi-
 cat iudicantes: p̄iudicat
 iudicaturis. Si cum tēp̄
 aduenit. non p̄moueat
 ad p̄oratum suū abbatē
 aut mundum iudicat
 aut deceptum. Q̄ si me-
 dioēs et aliqua obediē-
 tia in iuncta fuerit in-
 dignatur aspernatur:
 arbitrans se non esse
 minoribus occupand':
 qui se ad maiora sentit

idoneum. **S**; qui sic pm-
tulul ad omnia magis
temere quam libere se
consuevit ingerere in
possibile est eum aliquo-
modo non errare. Ad platu-
autem pmet errante
arguere. **S**; quomodo cul-
pam suam confitebitur?
qui nec ee putat nec pu-
tari culpabilis patitur?
Propterea cum ei culpa im-
putatur: creffit non am-
putatur. Si ergo cum
arguitur fuerit declina-
re cor eius uideris in u-
ba malicie: in octauu
gradum qui dicitur
defensio peccoz nouerit
comisse. **viii. defensione**

Multis uero peccatoz.
modis sunt ex-
culationes in peccatis.
Aut enim dicit qui se
excusat non feci: aut
feci quidem. s; bene feci:
aut si male non multu

^{aut si multum male}
male non mala intenci-
one. Si autem de illa sic
adam uel eua conuin-
citur: aliena suasionem
excusare se nititur. **S**;
qui peccatorem eam apta
defendit quando occulta
et malas cogitationes
cordi suo aduenientes
humilitate reuelaret abbi.

Lcet uero **ix. de limitata confessi**
genera hec excusa **one.**

tionis eatenus mala
iudicentur. quatinus
ore prophetico uerba ma-
licie appellentur: in isto
tamen periculosior est
fallax ac superba confes-
sio: quam puerax et ob-
stinata defensio. Non
nulli enim cum de aper-
tioribus arguuntur.
sciens si se defenderet
quod sibi non crederetur.
subtili inueniunt ar-
gumentum defensionis:
uerba respondentis dolo-

se confessionis. Est quippe
ut scriptum est qui nequit
humiliat se: & vitiosa
eius plena sunt dolo.
Vultus demittitur: pro-
sternitur corpus aliquis
sibi lacrimulas extorquet
si possunt uocem sus-
piris uerba gemitibus
interumpunt. Hec solum
qui euisum obiecta non
excusat: sed ipse quoque cul-
pam exaggerat: ut dum
impossibile aliquid aut
incredibile culpe sue
ore ipsius additum au-
dit etiam illud quod
ratum putabas discre-
dere possis. Ex eo quod
falsum esse non dubitas
dum confitetur: indubi-
tum ueniat quod quasi
certum tenebatur. Dicitur:
affirmant quod credi no-
lunt confitendo culpam
defendunt: & apertendo
teguunt: quoniam & confessio

laudabiliter sonat in
ore. & ad huc iniquitas
occultatur in corde: quoniam
nisi magis ex humilitate
quam ex ueritate confi-
teri putet qui audit: ap-
tans est illud scripturę.
Iustus in principio accusa-
tor est sui. Maluit enim
apud homines ueritate
periclitari quam humi-
litate: cum apud deum
parachentur utrumque.
Aut si a deo culpa mani-
festa sit quod nulla pe-
nitentię uisus possit
nichilominus tamen
uocem non cor peniten-
tis assumunt. qua no-
tam non culpam deleat:
dum ignorantiam ma-
nifeste transgressionis
decore reconpensant pub-
lice confessionis. Glori-
osa res humilitas: qua
ipsa quę superbia palliare
se appetit ne uilescat

S; hec cito tgnisatio a p
 lato deprehenditur. si
 ad hanc superbam hu
 militatem non leuiter
 flectitur quo magis dis
 simulet culpam. uel dif
 ferat penam. *Vasa figu*
ly pbat fornax: & tribu
lacio uere penitentes dis
cernit. Qui enim uera
 cter penitet laborem pe
 nitentie non abhorret: s;
 quicquid sibi p culpa q
 odit iniungitur. tacta
 conscientia patienter am
 plectitur. In ipsa quoq;
 obedientia duris ac cont
 rariis rebus obortis quib;
 libet irrogatis iniuriis
 sustinens non lassescit.
 ut in quarto gradu sta
 re se inducet humilitati.
 Quis uero simulata con
 fessio est: una uel leui
 contumelia aut exigua
 pena interrogatus. iam hu
 militatem simulare id

simulationem dissimu
 lare non potest. Murmu
 rat: frendet: nascitur.
 nec in quarto stare hu
 militatis s; in nonum
 superbie corruisse pro
 batur. Qui secundum
 quod scriptum est: rec
 te simulata confessio
 appellari potest. Quan
 ta pirtas tunc confusio
 fit in corde superbi. cu
 fraud decipitur pax am
 mittitur laus minuit.
 nec culpa diluitur.
 Tandem notatur ab om
 nibus: iudicatur ab
 omnibus eog; uehem
 tius omnes indignatur.
 quo falsum conspiciunt
 quocq; de eo prius opi
 nabantur. Tunc opus
 est pilato ut eo nimis
 illi parcendo patet: q
 magis os offendet si uni
 pceret *1. 6. de rebel*
se nisi hone.

ad

ad no.

ad

L

eum miseratio supna
respiciat ut quodual
de talibus difficile est
inuisorum iudici ta
citus ac quiescat: fron
tosus mor & impudens
factus. tanto detus qn
to desperatus in decimu
gradum per rebellione
corruit q & pnt latent
arrogans fr̄es contēp
serat. iam patienter in
obediens etiam magist
rum contempnit.

Sciendum namq;
quod omnes gra
dus in duodecim pri
tus sum. inter tantu
m colligi possunt ut
in sex superioribus co
temptus fr̄m in qua
tuor sequentib; contēp
tus magistri. in duob;
qui restant contemp
tus consumatur. No
tandum q; qd hii duo
ultimi superbie grad

qui & humilitatis ascen
dendo p̄mi inueniunt.
sicut extra congregaci
onem ascendendi sunt
ita in congregatione des
cendi non possunt. Qd
autem ante ascendi de
beant ex hoc apte intel
ligi datur. quod de tercio
gradu in regula legit.
Tertius inquit gradus
est: ut quid p̄ dei amore
omni obedientia se sub
dat maiori. Si ergo in
tercio gradu subiectio
collocatur que p̄culdu
bio fit qn̄ p̄mum noui
cius conuentui sociat̄.
consequens est quod duo
iam audetiores trans
censi intelligantur. De
niq; ubi fr̄m concordi
am ac magistri senten
tiam monachus sp̄nit.
quid ultra in monastio
nisi scandalum facit.

desideriorum absorbit
sue rationis diuinique ti-
moris oblitus dicat inci-
piens in corde suo non
est deus. Nam indifferē-
ter libit plicis iactat:
iam ab illicitis cogitan-
dis patrandis inuestig-
andis animi manus uel
pedes non prohibentur:
si quicquid in cor inue-
tam ad manum uenit
machinatur garrat &
operatur: malivolus
uamilo^{amari} facinorosus.
Quemadmodū denique
ascensu huius omnibus
gradibus corde iam ala-
ci & absque labore pro
bona consuetudine it-
currit ad uitam sic de-
censu impuri eiusdem
per malo usum non se rati-
one gubernans non timo-
ris freno retentans in-
trepidus festinat ad
mortem. Medii sunt

qui fatigantur angul-
tiantur: qui nunc me-
tu cruciati gehenne nec
pristina retardati con-
suetudine: descendendo
uel ascendendo laborant.
Duplex tamen & infini-
tus absque impedimento
& absque labore: ad mor-
tem hic ad uitam ille
festinat. ^{1. uelocior} alter alacrior
alter ^{1. descendens} peluor. <sup>1. infini-
tus</sup> Illum
alacrem caritas: hunc
peluorem cupiditas facit.
^{1. in timore} In alto amor <sup>1. infini-
tus</sup> in altero
stupor: ^{1. ebrietas} laborem non sen-
tit. <sup>1. infini-
tus</sup> In illo denique perfecta
caritas: in isto consum-
pta iniquitas foras mit-
tit timorem. Illi uitas
hinc cecitas: dat securi-
tatem. Potest ergo duo
decimus gradus appel-
lari consuetudo peccan-
di quae dei metum amittit
contemptus incurrit. Præterquam inquit

iohannes apostolus non
 dico ut quis oret. **S;** nū-
 quis dicit o aplē ut quid
 desperet? Immo gemit:
 qui illum amat. Non
 presumat orare nec de-
 sistat plorare. Quid est
 quod dico? An forte nullū
 remanet spei refugium:
 ubi oratio non inuenit lo-
 cum? Audi credentem
 sperantem nec tamen
 orantem. Domine inq̄d,
 si fuisset hic: frater me-
 non fuisset mortuus.
 Magna fides qua credi-
 dit sua p̄sentia dñm
 mortem phibere potuis-
 se si affuisset. **Modo autē**
 quid? Absit inquem c̄-
 didit uiuum potuisse
 suare: mortuum du-
 bitet posse resuscitare.
S; & nunc inquit: q̄
 quecumq; poposserit a
 deo dabit tibi deus. Deū
 querenti ubi posuisset

illum: respondet. **veni**
 & uide. Quamobrem o
 martha: magna nobis
 tue fidei insignia tibi sunt.
S; quom̄ cum tanta fide
 diffidit? **veni** inquis
 & uide. **Cur** non si spe-
 ras non sequeris: & di-
 ces resuscita? **Si** autem
 desperas: cur magistm̄
 sine causa fatigas. An for-
 te fides aliquando recip̄
 qd̄ oratio non p̄sumit.
Deniq; appropinquan-
 tem cadaveri phibes &
 dicit: dñe fecerit quatdu-
 anis enim est. **Despādo**
 dicit. hoc an dissimū-
 lando? **S;** quippe ipse
 dominus post resurrec-
 tionem fuit longius
 re: cum mallet cum
 discipulis remanere. **O**
 sancte mulieres xp̄isti
 familiares si fr̄m ur̄m
 amatis cur eius miseri-
 cordiam non flagitatis

90

imo bñ

90

de cuius potentia dubi-
tare pietate diffidere n̄
potestis? Respondent:
Die melius tanquam n̄
orantes oramus: sic effi-
catus quasi diffidentes
confidimus. Exhibemus
fidem: prohibemus affectū.
scit ipse cui non est opus
ut aliquid dicatur quod
desideremus. Scimus
quidem quod omnia po-
test: s; hoc tam grande
miraculum tam nouū
tam in auditum. & si
eius sub est potentie:
multum tamen excedit
uniusa merita humili-
tatis n̄re. Sufficit nob̄
potentie locum pietati
dedisse occasionem: ma-
lentes patienter expec-
tare quod uelit: quam
impudenter querere q̄
forsitan uoluit. Deniq; q̄
qd nostris inuitis deest:
uerecundia fortasse sup

plebit. Petri quoq; post
grauem lapsum lacrimā
quidem uideo s; p̄cem n̄
audio: nec tamen de in-
dulgentia dubito. Disce
& in meritis dñi magnā
inmirabilibus fidem ha-
bere: in magna fide ue-
recundiam retinere. Dis-
ce uerecundiam decore fi-
dem: rep̄nere presūptō-
nem. Unum in quod n̄
habent. Quam breuiter
quam reuerenter sugges-
sit: unde pie sollicita
fuit. Et ut dicat in hui-
modi magis pie gemere
qm̄ petere p̄sumptiose
pietatis gestum pudorem
temperans umbra cōcep-
tam precis fiduciam uere-
cunde suppressit. Non
frontose accessit: non
palam locuta est ut au-
dacter coram hominib;:
diceret obsecro fili defi-
cit unum. contristat

commue. confundit spon-
sus. ostende quid possit.

S: licet hec aut multo plu-
ra peccat estuans feruens
loqueretur affectus. p-
uatum tamen potentem
pia filium mat' adiuit. no-
potencia temptans s. uolunta-
te explorans. **V**imū iqd n̄
hnt. Qd modesti. Qd fideli.

Hon defuit pietati fides:
uoci grauitas efficaciam uo-
to. **S**i ergo illa ē mat' sit
matrem se oblita nō au-
det peccē miraculum uini:
ego uile mancipium ē p-
magnum ē filii siml' ac
mat' ē ē unaculū q' fron-
te psumo putta peccē q' du-
am. **D**uo etiam i euāgl'io
ceci. uisū alt' accepisse alt'
recepisse legunt' alt' qm
amiserat: alt' qm non
Un. s. exerat. alt' uo cec'
natus. **S:** q' exerat misa-
bilib; mirisq; clamorib;
mā miam iuit. q' cec'

natus tanto misericordi
quanto mirabilis nullis
suis p'cibus preuētū sui
illuminatoris beneficū nich-
omni sensit. **I**u deniq; dic-
tū ē fides tua te saluū fecit.

Huc aut n̄. **D**uosq; reāt' *lib.*
mortuos tenum iam q' t'
duanum lego resuscita-
tos. sola tū adhuc in do-
mo posita p'cib; p'ris: duo
autem eximphata mag-
nitudine pietatis. **S**imi- *98 240m*
li etiam forma si contigit
qd deus aicitat aliqui de
nostris fr'ib; non in corpe
s; in anima mori. quam
diu ad huc ultra nos er
pulsabo z ego m' q'usc;
p'ccoz pulsabo ex frim p-
cib; saluatore. **S**ireuerit:
lucti erim frim. **S**i uñ
meam exaudiri. ubi
uel iam tolerare uiuos
uel tolerari uiuis non
potit. s; incipietur est:
semper quidem fideliter

gemo: s; iam non ita fidu-
cialiter oro. Non apte au-
deo dicere. ueni dñe suscita
mortuū nr̄m: corde tñ s'
penso timidus natus clama-
re non cesso. Si forte si for-
te si forte desiderium pau-
perum exaudiet dñs: p̄
parationem cordis eoz au-
diat auris ei. Et illud. Nū-
quid mortuus faceret mi-
rabilia aut medici susci-
tabunt & confitebuntur
tibi? Et de quatuor. Hū-
q̄d narrabit aliq̄s ī sepulc̄
mīa tuā & uitatē tuā ip̄-
dicōe? potest it̄m salua-
tor si uult in pulc̄e & in-
sperate occurre nobis: la-
crimulq; portantiū mot̄
non p̄cibus mortuū uitā
redlere uiuis: aut iam
certe sepultum reuoca-
re a mortuis. Mortuū
autem dixerim illū. q̄
sua p̄cā defēdit i octauū
iā coruit q̄dū. A mortuo

enī tñq̄ q̄ non ē perit cō-
fessio. Post decimū ueroq̄
tertiuū est ab octauo iā ef-
fertur in libertatē p̄candi:
q̄n expellitur a cōsortio
monasterii. Ac p̄q̄. q̄ tū tūst̄
erit: iam recte quatuor
dier̄: dū in q̄ntū dēcedet
p̄cōsuetudinē sepelit̄.
Absit autem a nobis ut
etiam p̄ talibus & si palā
nō p̄sumim̄ ul̄ ī cordib;
nr̄is orare cōsemus: c̄ pau-
lus eos q; lugeret quos
sine penitencia mortuos
sciret. Et si enim a com-
munib; orationibus ip̄i
se excludunt: s; ab affec-
tibus omnino non poss̄t.
Vidit tñ in q̄nto p̄culo
sunt p̄ quib; eccl̄ia palā
orare non audeat que fi-
denter & p̄uidet p̄ here-
ticis p̄ gentibus orat.
Cum enim in parasitice
nominatim oratur pro
quibuslibet malis nullā

tamen mentio fit de exco-
municatis. **D**icit tñ fr Si
tarde me aliquid quam
tu quesisti q̄. ip̄e p̄missi
tandē exhibuisse. cum pro
gradib; humilitatis s̄ b̄re
gradus uidear decessisse.

no. b. ut

Ad quod ego. **N**on potui
docere. nisi quod didici.

Nō putavi congruum me
describere ascēiones. qui
pl̄ descēde q̄. ascēde noui.

Pponat t̄ beatus b̄ndictus
s̄d̄ hūilitatis. q̄s ip̄e p̄ in
corde suo disposuit. ego
quid p̄ponam nō habeo

nisi ordinem mee descēn-
sionis. In q̄ tñ si diligenter
inspicitur. uia foris et

ascēuonis reperitur. **S**i
enim romā tērendi homo

inde ueniēs obuiaret q̄si-
tū uiam? q̄d meli' q̄ illa
q̄ uenē ostendēt.

Dum cas-
tella. uillas & urbes fluiu-
osae montes p̄ quos tran-

sierit nominat suū de-

nuntians iter tuum tibi
p̄nuntiat. ita ut eadem

loca recognoscas eundo?
que ille pertransit ueni-

endo. **I**n hac n̄ra similit̄
descensione ḡdus ascēso-

rios fortasse reperies. q̄s
ascendendo melius tu in

tuo corde. quam in n̄ro
codice leges.

Explic
libellus b̄narchi abb̄is da-
renuallensis de. xij. sup̄bie

ḡlib; **I**ncipit q̄dam
sentēcie cōtemplatiue

ab eodem moralit̄ eccl̄ie
Qualiter imitemur xp̄m

per presentis uite uiam
ut eum tandem sequi

mereamur ad eterna
gloriam.

Dominus
n̄r̄ ih̄c xp̄c

in die pal-
marū iert̄m iurus con-

gruam elegit uiam. do-

Incipit

cent suos eadem uia debe
p̄ficisci. **D**edit etiam s̄r
asinam id est eccliam. q̄
ouit & regit. **A** bethani
a iter inceptit. id est domo
obediencie. a qua debet
incipere q̄cumq; ierlm̄
uoluit peruenire. In do
mo autē obediencie incip
ē. quicq; de peccatis uult
penitere: mala opera
dāpnare: mitius cōti: se
ipsū accusare. **D**um
enim in peccatis p̄manē
p̄am sequitur uolun
tate: non est uere obedi
ens. **D**em̄de uenit beth
fage. id est domum bucce
que erat uiculus sacer
dotum: quia post initio
rem compunctionem
necessarium est uenire
ad oris confessionem: q̄
dicitur fieri ad salutē.
In ascenditur ad montē
olueti id est ad misericordie
opa: in quib; nutrit &

calescit caritas: sicut in
illo monte crescunt & nu
truntur oliue. **O**leum
uero dolores pellit timo
res rep̄mit: enatat: fa
cies exhilarat & sanat:
sic caritas opera misericordie
que aspera sunt & amara
mitigat suauia reclinat
& delectabilia. **A** mari
tudinem quippe ciborū
asperitatem uestium
& familia que humane
infirmitati sunt ḡna.
caritas facit leuia: non
habendi usus. n̄ usus hu
mana. ut aliqui arbitri
tur religiosi. quib; hec
leuia sunt: s; solius di
uine uis hoc operatur
gratie. **D**ecūdum hoc he
liseus cibū suū q̄ erat as
p̄ filius p̄phaz dicentib;
homo dei moes est in olla.
asperit farina id est diui
na gr̄a: & sic est factus
dulcis cibus qui p̄us erat

amaris. Quia uero in
montem oliueti id est in
eminentia iactis solet
surripi tumor superbie.
descendendum est ad uallem
iosaphat id est ad humi-
litate[m] iudici. **D**um e-
nim homo est in altitu-
dine superbie ut aliquis
presumat de se & siquid bo-
ni habet tribuat sibi: non
recte se ipsum iudicat. At-
tendat uita[m] infirmita-
tem humanam penset:
recognoscat & cogitet. si
in ualle humilitatis con-
stitutus se recte iudicet.
deo omnia bona: sue infir-
mitati imputans omnia
mala. Talis suam penset
debilitatem: dei in se mi-
sericordiam. Postea iurat
ierlm: sicut & illa die iu-
rat & cum honore & po-
pa occurrentium eade[m]
die suscipi uoluit: & sine
honore p[ro]ibi fuit dieb;

multis: ut sic nos erudi-
ret qui eum suscipere debe-
mus cum ramis palmarum
sicut iactum. & ster-
nendo uestes in uia. Pau-
peres autem & pueros in-
nocentes s[ed] occurrere uo-
luit: quia a talibus debet & solet
suscipi. **V**ilia autem uesti-
menta & ramos calca-
uit asinus: qui abhorret
ac fugit uestimenta p[ro]-
ciosa & superflua. **V**ilia
autem uestimenta illis qui
inde querunt gloriari
& ab hoc religiosi appetunt
uideri: p[ro]ciosa sunt &
pestifera: & asinus xpi
non calcatur ea. **Ne carnis**

desideria **carnis** **faciam** **in** **con-**
repluas **aspice** **nos** **domine** **con-**
ter **desideria** **carnis** **nostre**
que non nisi duobus cu-
bitis leuantur a terra:
qui non attingunt do-
na spe tui. **Ne pluas** **fr**

nos sicut puluerem carne:
quia caro puluis est & in
puluerem reuertitur: &
glam tue ymaginis in pul-
uerem deducta. *no* Omne qd
intra nos in uentrem
uadit: & in secessum emit-
titur. Talis est omnium
uoluptatum carnalium
finit: & sicut harenam
maris. uolatilia penna-
ta. Gaudet edactas: pe-
nulas mouet: s; mox in
arenam conicitur. Gau-
det luxuria modicum uo-
luit: s; mox in harenam
maris transit. *no* Omnis dul-
cedo carnis in amaritu-
dinem finit. Modicum
leuant in felicem ani-
mam: s; mox aggrauat
in harenam. Tuum autem
manna dne minutum:
sicut semen corandri:
& fractum mola cando-
rem pducit & dulcedi-
nem q; panis oleati. h

est panis angelorum:
quem manducauit ho.
Dicunt ergo ad huc in-
creduli. *no* Manhu qd e hoc?
quia minutum uident
& humilem & quasi
despectum sermonem
tuum: & ideo redeunt.
& concupiscunt carnes
magnas carnes egyptia:
quia nesciunt neq; gul-
tauerunt absconditi-
umque mane saporem ha-
bentem omne suaui-
tas delectamentum. Re-
deunt ad carnes: & ex-
siccant eas ad solem in
circuitu castrorum. *no* Mi-
ra res. Vno eodemq; sole
& carnes indurantur:
& manna liquecet. Sic-
cantur carnes ut am-
plius durabiles sint: in-
durantur iniqui ut sua-
diucius expleant uolup-
tates. Tuum autem
manna liquefiebat cu

sol incalesceret: quia
 anima mea liquefacta
 est ut dilectus locutus est
Incalesce super nos sol
 meridiane: ut liqueam
 manna. & cūant aro
 mata illius. sicut torres
 maustro. Colligite filij
 isrl. colligite manna &
 frangite mola: & replebi
 tur sicut adipe & pin
 guedine anima uestra.
Molestus est labor: s; fruc
 tuosus. Labores manuum
 tuarum manducabis: &
 iam beatus & in futuro
 bene tibi erit. frangite
 inquam mola corpus &
 animam: & inuenietis
 medullam. Corpus ieiunij
 laboribus uigilijs
 animum diuine legis
 studijs. Non excidat tibi
 lex de ore cordis tui: uol
 ue reuolue: uersa & re
 uersa: & tunc intelliges qd
 sapiat man. Sic faciebat

ille qui dicit. Quam dul
 cia faucibus meis eloq̄a
 tua domine: super mel
 & fauam ori meo. **E**sto
 apri inginea collige de flos
culis man. Habes ortū
 uoluptatis plenum rosarū
 & lilij: mira uarietate
 depictum. Quicquid illic
 inuenieris: suauis est & o
 doriferum. Conde habun
 danter aluicolo tuo. **E**t
 quid amplius dicam?
Vnus idemq; cybus & api ^{no.}
 mel est & ceruo fons aq̄:
 & panis cor hominis con
 firmet. **H**ic est panis
 oleatus. Sanat egrotū:
 roborat sanum faciem
 exhilarat. Omne delec
 tamentum. & omnem
 saporem suauitatis ha
 bet. **V**bi sunt conuulsi
 ces: ubi carnes exsiccate?
Certe putruerunt in
 dentib; edentium. **S**i
 in dentib; putruerunt

pamē angelorū

quanto magis inuentib;
Immo etiam: compitru
erunt simul iumenta
in stercore suo. **P**amē autē
angelorū quem mandu
cauit homo: putrescere
nescit. Non uadit in feces
suum s; tendit in excessū.
Ilic reducit hominem:
unde traxit ymaginem

3

*Qualit̄ dominum deum
nostrum humilitatis nost̄
pascam̄ laude. ut nos esuri
emes & sicientes iusticiam:
saciet habūdancia refecti*

Ho

Domus eterne.
uel es domine:
& indeficiens est
horreum tuum. Ciba ho
die pauperem tuum dimi
sis: que cadunt de men
sa filiorū tuorū. Clamat
egenus tuus ad fores tuas:
quia non habet hodie
quod manducet. Dñe etiā
sic infirmus sum: quod
os meum aperire non

possum. O quam sanctus
erat: qui dicebat. Os me
um aperui: & attraxi spi
ritum. Ergo dñe aperi la
bia mea: & ciba me lau
dæ tua. **L**aud tua uere
est cibus. De alio cibo non
uiuunt tota ciuitas tua
iherlm quam tu ad ipse
frumenti satias & tor
rente uoluptatis tue in
ebrias. **V**e his qui re
uolunt a laude tua. Hi
mirum sedent ^{supra} **sc**ora
sua ut bibant urinam
petrorum suorum? hoc
est temporalib; inhiant
ut carnis uoluptates exple
ant. **T**alib; enim dasset
ram eneam & celum fer
reum ut non pluat eis
annos tres & menses sex
quia nec fidei. nec bonorū
operum fructus faciunt.
Terram hñt eneam quia
labia eorum sicut cum
balum tinnunt sed ce

lum ferreum: quia cor
 durum & inflexibile ge-
 runt. De qualib; psalmi-
 ta. Peccatori autem dicitur
 dicitur: quare tu enarras i-
 ticias meas. Non uiuunt
 isti de laude tua domine:
 s; moriuntur fame non
 panis & aque: s; ubi tu.
 Non autem iustificas fa-
 me animam iusti: quia
 in tempore siccitatis pre-
 cepisti coruo & uidue sa-
 reptene ut pascereut s-
 rum tuum heliam. Tu
 enim domine: pasces pas-
 centes te. Unde etiam hy-
 dra farinae & lectulus
 olei non deficit uidue pa-
 centi te. Pasce te coruus:
 pasce & uidua. S; uidua
 a pane submericio cor-
 uis autem carne uespri-
 na. Peccator coruus est.
 Coruus erat zacheus pb-
 licanus un etiam uola-
 ut uolauit in arbore

siccomorum. Hodie inq; d-
 oportet me apud te ma-
 nere: hodie coruus pasceat
 heliam. Quom pauit?
 Ecce dimidium bonorum
 meorum do pauperibus.
 Ergo pauit xpm. pauit
 & pauperes cum xpo: im-
 mo in pauperibus xpm.
 Unde de carnib;: hoc est
 de temporalibus. Tempo-
 ralia enim & carnalia p-
 xpo relinquere hoc est x-
 carnibus pascere & hoc
 uespere fit in confinio te-
 nebrarum & lucis: ut
 pficiat & dicatur uespe
 & mane dies unus. Pri-
 pasceat coruus deinde uidua
 Coruus enim uidua fit.
 Coruus imitatur ad co-
 luba: & gemitus edit.
 Quare? Quia uidua est:
 quia sponsus ei mortuus
 est: qui lauit eam a pec-
 catis suis: hoc est a nig-
 dine corui. Sponsus ei

mortuus est unde etiam
in memoriam ei' duo lig-
na colligit ut faciat s.
& filio suo. hoc est spū
modicum matrici: & mo-
riat' cum sponso suo. S;
p'et' pascendus est helva.
& de ipa farina noue
conspersionis faciendus
est submericus panis
parvulus. Operum n'roz
p'nuas requirit xpc: et
ut ^{non} alta sapiamus s; hu-
milib; consentiamus:
cauentes a fermento pha-
riseorum quod est ypo-
c'ris. **I**ste simplex & humi-
lis intellectus submericus
panis est parvulus: quem
a nobis exigit xp'us. **N**ec
sine uel modico olei debz
ē bona mulier quia hy-
larem datorem diligit s;
S; quicquid habet fari-
ne uel olei paululum s
uidetur: quia esurit & si-
tit iusticiam. **N**on habeo

inquit nisi quantum pu-
gillus capere potest farine
in ydria: & paululum o-
lei in lechito. Pugillus:
exigua est capacitas fari-
na: mundus & subtilis
fidei candor. hydria hu-
militatis circumsp'cta c'
tochia: ne uentus sup'bie
tantam gloriam in pul-
uerem deducat & disper-
gat. Qui modicum se ha-
bere intelligit arcus de-
bet custodire: ne & hoc
ipsum amittat. **E**rgo
domine coruus & uidua
pascunt te in secreta si-
doniorum: quia ficus ma-
ledicta aruit in terra iu-
deorum. Publicani enim
& meretres: p'cedunt pha-
riseos in regnum celoꝝ.
In domo pharisei foris dis-
cumbis in domo p'catoris
intus epularis. Pasce do-
mine pullum coruorum
filium peccatorum cla-

manentem ad te: quoniam pater
meus & mater mea deliquit
runt me: tu autem non delinquis
sperantes in te. **Quoniam quicumque
fuit christi carnem suam contu-
gunt cum uentris & deipiscerunt.**

Humilasti cor nostrum domine indu-
rasti cor nostrum: ne timeamus
te. Oposuisti nubem: ne
transiret oratio. Aufer a
nobis domine sicut & pro-
misisti cor lapideum: &
da nobis cor carneum: &
spiritum tuum ponas in medio
nostro. **S**piritus tuus adueniens:
initium sapientie timorem
domini. quoniam basem & funda-
mentum ponit. **T**imor
autem domini stabile cor
facit: ut domus septem
pluribus glorie super edifica-
ta perseveret immobilis.
Tu nosti domine quam in-
quietum est cor meum &
instabile sicut pulvis &
uelud arena maris: ut
quicquid moliar super
edificare potui in ruinam

capitis mei uideam choac-
uare. Quam benedictum
est: peccatum peccauit ie-
rusalem: propea instabilis
facta est. Peccatum pecca-
uit: scelus exorbauit: pro-
pterea instabilis facta est: nunc
fors. nunc intus. nunc in
angulis platearum: gar-
rula & uaga quiescit in-
paciens: nec ualent in do-
mo consistere pedibus suis.
Ecce quam bene depicta est
meretricialis uecordia anime
mee. Et quid faciam? Re-
uertere ad uirum tuum
priorem: & noli diuari-
care pedes tuos omni insequen-
tibus. Propterea enim insta-
bilis & uilis facta est mi-
nis: itans uias tuas. **P**-
ccatum peccauit ierusalem: ui-
as suas nimis itauit. Re-
di ergo ad uirum tuum
priorem: & dic ei. Confi-
ge timore tuo carnes
meas. **E**t ille tibi. **P**rohibe
linguam tuam a malo:
coerce gulum: iugula

luxuriam omnes corporis
tui illicitos motus ampu-
ta. Quicumque sunt xpi:
carnem suam crucifixerit:
Non satis est hoc fecerunt
hoc philosophi: fecerunt
h inanis glorie cupidi: fa-
ciunt hoc ypocrite. Carnē
suam crucifixerunt: s;
mercedem a xpo non rece-
perunt. Quare? Quia ti-
morem dei non habuerunt.
Confige timore tuo carnē
meam. Multi carnes suas
confixerunt: non tuo timo-
re s; uanitatis amore. Nō
satis est hoc. Confige timo-
re tuo non solum carnis
s; etiam anime luxuriā.
Anime luxuria est inani
gloria. Perdidisti omnem
qui fornicatur abste. Quid
refert pure carnis immun-
dicia: an anime luxuria.
Ergo non solum carnis s;
anime crucis tollenda ē
membrorum mortifica-
tio. Crux carnis est. Crux
anime: timor dei. Timor

dei configit animam: ut
non respiciat ad dexteram
uel ad sinistram. Est etia
crux spiritus que est cari-
tas; xpo ait apostolus: cō-
fusus sum. Quis me sepe-
rabit a caritate xpi? Nō
Nulla crux hoc est caritas: cor
carneum id est molle &
tenuum facit. Unde pui-
tulem tenerimum xpm
intelligimus p nimia ca-
ritate crucifixum. Ad il-
lam ergo crucem qui per-
uenit oppositam nubem
transit: & in conspectu
dei orationem suam ef-
fundit. Unde etiam moy-
sen in monte synai sex die-
bus: nubes operuit septimo
autem die uocauit eum
dñs de medio caliginis.
Frat autem inquit spes
glorie domini quasi ignis
ardens super iuicem mon-
tis: in conspectu filiorum
isrl. Ingressusq; moyses
medium nebule: ascendit
in montem. Quid enim

Ex ille vniuers. s. rimos. p. raras.
[179. f. 110. d. 2. l. 1. u. m. l. c. r. s. p. r. a.
279. 3. f. p. r. a. q. 3. l. u. e. a. m.]

per sex dies inuictur qb;
nube tegitur moyses nisi
ser ille uirtutes quib; as
senditur ad sapientiam?

In solo enim uice sapien
tie ignis caritatis ardenti
sime speciem diuine glorie
declarat quicquid infra
septimum sapientie gra
dum est caligo reputatur

& nubes. **Prima** igitur ex
primorem & caritatem
& scientiam carnem cruci

figat. **Secunda** cruci anime
fortitudinem. consilium
& intellectum possideat u
fortitudine terreat diabo
lum. Consilio dirigat pri
mum. intellectu custo

diat semetipm. **Haec** tria
cruci hec omnia suscipi
& collecta in unitate cari
tatis in pace in idipsum dor
mient requiescit.

In his
du rugit u ablato uela
mige erroris reuelata glia
dm speciemur facie.

In principio
domine celum & terram.

hoc est angelicam & hua
na creati natam. **S.** scia
hac breui mentione de
angelis ad solu hominem

sino tuus conuittur. Ter
ra autem erat inanis & ua
tua. & tenebre ^{erant} super faci
em abissi. Videm dñe & psto
ē nril sensib; magna hec
& mirabilis machina mun
di. que sua pulcritudine

& magnitudine sapienti
am & uirtutem & bonita
tem inmensam incomphen
sibilem & etnam pdica
re non cessat. Verum &

hec quamuis omnem
sensum & facundia ~~meta~~
mortalium superent. ad nouu
potius celum & nouam
terram que tu modo car
te asseris aciem mentis i
tende libet. Dicit enim in

euangelio tuo. qz pr. ois
opat usq; n. & ego opor.
Qd n nouu celu? & noua
terra? De abissi enim t
ra formata & de tra celos.
Peccator abissi e. **S.** cu

crux.

5

de tenebris facit lumen
splendescere ut abiciant
opera tenebrarum & idu-
antur arma lucis: & no-
uum celum & novam t-
ram creasse cognosceris. Ecce
animadito dñe qz tua m̄tas
mee ad huc inanis & uacu-
a est: & tenebre super fa-
ciem abissi. Inanis est qz
fluitat misera inquietu-
dine p̄ inania nugarum
& phantasmatum suoz
uacua bonorum opū fruc-
tib; . **U**el sicut h̄t alia t̄s-
lato: inuisibilis & i compo-
sita. Est enim uelud quōdā
chaos. confusione sua te-
trū & inuolutum: ig-
norans tam finem suum
quam p̄ncipium & nat̄e
sue modum: nisi quodā
summo creatore de nich-
ilo mirabiliter factam eē
credit: & post h̄c uitam
uel ad inferos p̄ suis merita.
uel ad celos p̄ m̄ia sua aucto-
rit̄ differendam. In cōposita
fane est: que uirtutum

decorem & diuine ymagi-
nis cui simulata est speci-
em non seruat. Ideo in abis-
sum cecitatis sue retundit̄:
& tenebris illusionum sua-
rū fauces illi obsecratur.
Talis est anima mea ^{deus me} Terra
est inanis & uacua inuisi-
bilis & in composita tenebre
super faciem abissi. **U**e-
rumptam ^{deus} etia abissi ^{abissi}
uocem suam & abissi uide ^{non}
rior & obscura inuocat
abissum sup̄torem te q̄er-
superat omnē sensū. **I**n-
uocat te dñe abissi m̄tas
mee: ut etiam de me nouā
terram & nouum celum
crees hoc inuocabat d̄:
& nos etiā d̄ inuocamus.
Cor mundum crea i me d̄
f. r. in. u. m. **I**am aliquid
se factum eē sciebat: s; no-
uam creaturam nouū ce-
lum & nouā t̄ram se fieri
postebat. **A**uribus nost̄
auctum: & p. n. nar. no.
opus q. opat̄ in. d. cor.
Hoc ē: un̄ dicit. **P**at̄ meris

usq; modo operatur & ego
 operor. ^{de corda} fuxisti singillatim
 eorum creans in eis lucē
 & diuidens lucem & diui-
 dens lucem a tenebris: ap-
 pellans lucem diem: & te-
 nebras noctem. hoc est op^{us}
 qd operatus ē in .d. eorum.
 Horum dierū fener abra-
 ham & alij quam plures
 pleni fuisse memorantur:
 sic & illi quib; dicebat ap^{ostolus}
 voluit. fuxisti aliquā teneb^{as}:
 nūc aut lux ī. dno. O crea-
 tor optime si usq; in op^{erari}
 aris opus hoc quod opera-
 tus es in deb; antiquis:
 quare etiam in anima
 mea opus hoc quod non
 operaris. Anima mea in
 anis & uacua est & teneb^{as}
 super faciem abissi. Dic
 ut fiat lux: & fiet. Jam
 creasti eā ut aliqd sit: cā
 eam ut lux sit. Dic ut fi-
 at lux: & fiet lux. hoc op^{us}
 & in lazaro & in paulo
 operatus es. Illius facies
 sudario ligata erat & te

nebre erant super faciem
 abissi. Huius ab oculis ē
 baptizaretur tāqm squa-
 me ceciderunt: ut reuela-
 ta facie glām dñi specula-
 retur. Iste sunt squame
 que cor meum assidue co-
 ram te faciunt dormire.
 Ap^{ostolus} has: apli etiam in ago-
 ne tuo dormitabant. Erāt
 inquit oculi eoz quati S;
 iā hora ē dñe nos de sopno
 surgere tuba tua tibi ino-
 nante. Surge q dormis &
 exurge amozus: & illu-
 minabit t xpc. Illumina
 xpistui tenebras meas?
 dic anime mee fiat lux:
 & fiet lux. *qñ p assidua
 animi amoris cōcepta
 cōem unū cū dño spm
 efficiuntur.*

Soli timere filia sy-
 on ecce rex tuus
 uenit t̄ mansuetus: & se-
 dens sup pullum filium
 subiugalis. Veni dñe ihu
 ueni desidate cunctis gen-
 tibus q̄ dormitauit

6

animam meam p̄cedit in ore
tue: & ocli mei languent
p̄nopia luminis tui. Ori
re fol amabilis ut exeat
homo ad opus suum &
ad operationem suam us
q̄ ad uesperam: & operet̄
cibum qui ^{non} perit: s; qui p̄
manet in eternum. Noli ti
mere filia syon noli ti
mere. Timere pusilloz ē.
Ideo ad huc filia syon: q̄
times. Non dormierim
s; filia syon: hoc ē specu
le. Ergo discet̄ speculari.
Noli timere: q̄ timor ocu
lum turbat. Niliari pup
illa: lucide speculari.
Fides pupilla est oculi tui.
Quoniam pupilla oculi sub
tilissima ē & n̄ integre
& sollicite custodiatur a
palpebris leuissimo &
tenuissimo puluis tactu
confunditur: sic acies
fidei n̄ pugilem habeat
custodiam: nich̄ cito turb
batur. **S;** noli timere fili
a syon ecce rex tuus uenit

tibi. **O**rtur tibi fol qui
te & custodiat & illumi
net: & p̄ducat te ubi pul
uis non est. **V**enit̄ man
suetus. **Q**ualis ip̄e est:
talem te eē uult. **M**ansu
etice iugum eī portare:
ut & ip̄e sedeat̄ super te
asinam suam & pullū
filium subuigalis. **E**t q̄e
hec asina? **I**psa est que
caro uocatur & mulier
& uirago: q̄ de uero sup
ta est. **E**t q̄ ē pullus eī?
Masculus uir. **E**t q̄ modo
pullus eī est? **Q**ue non p̄
q̄d sp̄uale s; q̄d animale.
deinde q̄d spiritale. **V**edet̄
p̄ rex mansuetus super
asinam: postea super
pullum. **P**rius caro do
matur: ut uirgo habi
lis sit. **D**einde nascitur
pullus & uictur & robo
ratur ut fessore sum
petare possit. **E**t quare
filius subuigalis? **Q**uia
sub uero est mulier &
mulieris caput uir: &

tamen est filius subuiga-
 latus: quia p mulierem uir.
S; in dolore parit Super
 utrumq; sedeat rex man-
 suetus faciens pacem. ne
 hic sibi inuicem aduſen-
 tur. **I**do noli timere filia
 syon: s; conſurge & con-
 ſurge induere fortitudi-
 nem ut possis exire ad
 op' tuu & ad operationem
 tuam. Quod est hoc op'?
Audi filia & uide: & incli-
 na aure tuā. Quid est
 audi: **S**; fiat cor tuum.
 ut audias deum tuum.
 Quid: uide? **I**ntellige.
 fidel audit intellect' uidet.
Et qd: aure inclinare: **H**isobur
 s; humiliari. humilib;
 enī dat grām. **E**t qd p'ea?
Et obliuiscere domū patris
 tui. Pat' tuus amore: &
 mat' tua cethea. hui' p'ri
 domum obliuiscere. **Q**uā
 inquit si bene intendis
 ut audias & uideas: hu-
 miliens domum patris tui
 obliuiscis. Que nam: h

domus patris tui? **Q**uā
 dicit: iste qui in maligno
 posuit est. **D**ñm enim &
 mundum: simul audire
 non potes. **I**do filia egredere
 de terra carnis tue. & de
 cognatōe mentis tue. &
 de domo patris tui ut nec
 saltem memoriam tuam
 tangat. **E**t tunc concu-
 pisset rex decorem tuum
Venit enim tibi mansue-
 tus. **V**enit tibi: & timon
 uadis ei. **E**gredere de ciuita-
 te: q' uidi inq' iniquita-
 tem & cōt' dictionem in ci-
 uitate. **E**gredere cum p'ris
 hebreis qui inſerunt sim-
 pliciter in occursum dñi:
 s; ne inuia ramos oliua-
 rum & opera misericordie pe-
 dibus ei accomodes. **A**ccipe
 frondes palmarum ut **tr**
 triumphes de p'ncipib; te-
 nebrarum. **N**ichil in te
 resideat qd in occursum
 ihu non p'ceat: q' nec una
 ungula in egypto pha-
 raoni relinquenda est

8111

Manus & cor lingue con-
cinat. osanna in excel-

7 *De nos mundum
hinc cor glie in f; cu timore
7 timore nrām salutē ope*

remur.

Videri uidiſti dñe
deus afflictionem
populi tui qui est in egip-
to: & inclinasti celos tuos:
& descendisti liberans uos
Indulta est & in dñe mo-
dica quies ab operibus du-
rissimis tenebrarum qb;
mentē meam uehementē af-
flicti importunū exactor
pharaonis: & sabbi tui
paratio iam letificat ai-
mam meam. Verum p-
tamen non dum usq; ad
speculum pueni. ubi ple-
nissimū intelligam. pustula
& ne uos qui maculant
faciē meā que ualde dis-
plicent in oculis tuis: quā
etiā si lauerō me ut em-
plicatio in herbam bo-
rich maculata sum in
quitate mea. Et nunc

domine passionis tue dies
urgere nos deberent mag-
quam prepositi pharaonis
qm̄ in operibus; tuis iusticia
est & pax & gaudiū in spū
sancto. Nos autem dormi-
tamē te dñe p nob orante
qz oculi nostri corpore
nostro grauari sunt. S-
cita nos ut uigilemus &
oremus: ne incidam in
tēptationē: qm̄ tbulatō
ualde prima est nobis. Et
cito clauditur oculus ne
te uideat collabitur pes
nost' in hoc mare mag-
num & spaciosum ma-
rib; ubi sunt reptilia qz
nē nūm: q̄ sopnior suoz
fantasias uentā ludesci-
tant animam & thunt
in cor maris: unde non
facilis est reditus ad supi-
ora: nisi ut mittas man-
tuam de alto & eripias nō
de aquis multas. **V**isita
nos dñe: ut tecum uel
una hora uigilemus &
oem. Quis est autem q̄

*manus. in. p.
magnus*

no

tecum una hora uigilet.

Auultus enim est a nobis quoniam
 tum iactus est lapidis &
 agonizans plenus: ita ut
 gutta sanguinis tui dec
 rat in terram. Longe autem
 fur est a nobis quia lapis
 abscisus de monte sine
 manibus: & iactus est la
 pis & percussit gloriam in fron
 te & statuam in pedibus.
Iste est iactus tuus longe
 a nobis: quia etiam usque
 ad interiora uelaminis prec
 sor introiit pro nobis: ubi
 semper interpellas patrem.
S; utinam gutta sang
 uis qui de agone tuo su
 dat usque ad terram nostram
 recurrat & aperiat terra
 os suum & bibat illum:
 & clamet ad te & tecum
 ad patrem melius quam sang
 uis Abel. **Q**uis autem est dominus?
 qui tecum una hora uigilet.
Etiam in celo non est factum si
 lentum: nisi quod media ho
 ra. **Q**uanto minus ter
 ra una hora uigilemus

tecum. **Q**uoties & quoti
 ens redit ad nos & inue
 nit nos dormientes: &
 tam benigne suscitatur nos:
 & iterum ab eis secundo & tertio
 eundem sermonem dicens.
Stati autem ut recesserit iterum
 somnus occupat nos: nec
 uigilare possumus. non quam
 diu nobiscum est & susci
 tat nos. **V**enit in secunda
 & in tertia uigilia: sed bea
 tus ille seruus qui tunc
 uenerit uigilantem. **I**n
 prime & quarte uigilie
 mentio non fit. quod si prime
 uigilia etiam sensum recepit ui
 gilandi: non ultima spec
 pluri dormiendi. **Q**uid;
 domine quod tertio rediens
 copiam dormiendi prestas. **O**
 dormite inquit iam & req
 estite. **N**umquid alium somp
 num concedis ubi req
 estatur. & alium prohibes in quo
 oculi grauantur? **I**ta est.
Qui enim uigilat ante se
 autem dormit & silet: & som
 no suo req
 estit. **Q**ui autem

no

5.111

41

dormit atque sicut ebrius nocte nesciens graviter agitatur. Risit est inquit anima mea usque ad mortem.
 4 Anima tristis est cum expectat mortis tribulationem. Quis enim sciat utrum ad sinistram eat: an ad dexteram? Ideo tristis anima famulit sit pellicano solitudinis qui odit civitatem & conventicula eorum de sanguine; & macie solitudinis pallet. Sicut nicticorax in parietinis scripture que est turris syloa querat sibi escam tota nocte: & evolet in passerem super tecta vigilantem & cauentem quoniam veniet fur. Vel iuda non videns quoniam non dormit: quoniam per vigiles oculos habet avaricia: quoniam circum orbem terre non cessat manum eius non cessat pes. & coarctat sibi vitam iudicie: & tunc dormit sicut non dormit iacob & iohannes.

Quare non. Quia non attendunt quia non attendunt quid post paululum futurum sit. Piculi magnitudo sompnum fugat. Humo dormiuit petrus in ato. Humo dormierit qui relicto eo fugerit. Humo dormiuit adolescens quoniam tenuerunt eum: & ille relicta sindone nudus profugit. Et tamen frigus erat quia stabat petrus & calefaciebat se. Magnitudo piculi: sompnum frigus & famem facit oblitisci. Et vigila tandem evigila miserabilis anima: si non amore saltem timore. cogita cruciatum: quem passura es in morte. Certe nulla crux: durior quam mors. Mors inquam ipsa est durissima crux que paratur: ad quam cotidie tu festinas & non attendis. Unde quoniam te mors crucifigit. Corpus rigescit crura distenduntur

3

125

tur: manus & brachia
 decidunt: pectus anhelat:
 ceruix languescit: labia
 spumant: oculi stupescit
 facies crudat: & uelut
 testa palefcit. Ista crux
 manet te. Hescio utrum
 in lectulo molli an in cru-
 ce rigida suauis moria-
 t: n̄ q̄ crux citius dolorē
 abscedit. Que uidemus
 & sentimus: leuia sunt
 ad ea que int̄ anima iā
 p̄gustat. Nam sensus a
 corpore cito recedit: aīam
 sua mors semper comita-
 tur. *Sollicite sp̄ inq̄sitionis
 circumspectione uniuersę re-
 demendum esse ad se.*

Qum ambularet
 animalia: amb-
 labant pariter & rote se-
 quentes ea. Si uita n̄ra p̄-
 fuerit: rota sc̄e scripture no-
 biscum ambularet. S;
 quia p̄ puluerem & lutū
 unius: uix rote nos secun-
 tur. Passio dñi celebrat̄

& nos uoluptati ope-
 ram clamis? Clamat
 nobis de cruce. Quos om̄s
 qui t̄n̄sitis p̄ uiam atten-
 dite & uideite si est dolor
 similis sicut dolor meus:
 & nemo est qui audiat:
 nemo qui consoletur:
 nemo qui respondeat.

Scio inquit. Dñe quid fiti?
 Ergo ne plus cruciat sc̄at
 q̄ crux. De cruce sc̄es: &
 de fiti clamas? Scio. Qd̄?
 Uram fidem: uram salu-
 tem: uram gaudium. P̄
 aīar̄ uestrar̄ quam cor-
 poris mei cruciatu me
 tenet. Quos omnes q̄n̄
 sc̄is p̄ uiam: attendite &
 uideite si est dolor similis
 sicut dolor meus. Atten-
 dite dolorem meum: ut
 in dolore meo uideatis
 dolorem ur̄m. Dolor n̄s:
 imago doloris ur̄i est. Q̄
 attendis in corpore meo:
 attendite & uideite si simi-
 lis dolor non est in corde
 uestro. Corp̄ meum: cor

dis uestri speculum est.
Attendite & uidete. **U**isit
auobis ad me. **U**isit
me in uos: & uidete si
non est similis dolor uo
bis sicut dolor meus. **N**o
lite flere super me: s; sup
uos ipsas flere sicut ierlm.
Ur ille dolor ille dolor qui
transiit & non attendi
tur: magis est sciendus q;
metus. **P**ro scelus enim
uestrum percussus sum.
Hec uobis de cruce sua
clamat ihc: & si non uer
bis tamen ipa re. **R**ede
amus ergo puaricatores
redamus ad cor: inqra
mus scelus nr̄m planga
m̄i dolorem nostrum. **T**ota
quidem & uita & doct̄
na xp̄isti: xp̄istiane ui
te est disciplina. **S**pecia
liter uero de sacramento pa
sionis ei' ubertora eius
nobis & salubriora pflu
unt remedia: q; tunc eti
am habundantius uinu
liquatur. cum ipa ui

Feastm̄ de corpe tuo
speculu' auē mee

in mat̄ uua calcatur.
S; cum totum passionis
ei pelagus percurre, tot
non sufficiat mundus:
ta illa que specialiter
ante crucem p̄gustauit
obp̄bria. id est quod ue
lata facie colaphizatusq;
a pilato flagellatus: qd
amilitib; regia ueste il
lusus est: breuit p̄strin
gamus. **Q** enim ip̄e p̄tu
lit in publico: uos patim̄
in occulto. **H**os inq; pati
mur uera & horrenda
magis obp̄bria que nos
ad et̄na p̄traunt suppli
cia: que si ultra uosmet
ip̄os uel amoniti recog
noscerimus & confundim̄
saluberrimis ei' obp̄bris
pungimur & sanam̄.
Similia enim similib;
curantur. **I**n primis itaq;
facies uelatur nobis: cū
mentem nr̄am desidior
nubes carnalium inuol
uit. **T**unc autem colaphis
ceditur ipsa mens: cum

et qd̄ ille foris a ministris cayphe ego
intus a neq̄is sathane

ad actum nepharium
 consensus pertrahitur. **D:**
 hoc fit in domo sacerdotis.
 quia latentes ad huc cul-
 pas esse uerecundia celat.
 Unde in domo principis si-
 nagoge. puella & mox
 & suscitatur. Bene autem
 colaphizantes dicunt p-
 phiza: quis est qui te p-
 cussit. Uelatam eum fa-
ciem habentes irident
phiam: dicentes. Non ui-
debit dominus: nec intel-
liget deus iacob: quia pi-
etel opunt nos. Quis te
percussit? Quis uidit?
Quis audiuit? Quis testa-
bitur? Innocens ego sum.
 nullus hoc nouit. **Ibidem**
 & petrus negauit. **O ho-**
 non sum. Non sum ille
 quem tu affirmas: non
 feci furtum: non amich
 sceleris: qd tu dicis. **O ho-**
 hominem timeo: no dnm
 cui ueritatem nego. Ergo
 uelatam faciem habe-
 bit petrus. Unde & tertio

colaphizat est: qz tertio
 negauit. **Et paulus tertio**
 rogauit dominum ut
 auferret a se angelum
 sathane: qui eum colaphi-
 zabat. **Utrq; ergo apostolus**
 colaphizat est: utq; nau-
 fragium passus est: ille
 uitalis: iste fortis. **Voluit;**
 quidem sathanas si ei li-
 cuit; tam diu petri e-
 brare sicut iacuum: don-
 ab eo omnem fidei medul-
 lam excussisset. **D:** ego in-
 quid petre rogauit p te u-
 non deficiat fides tua?
 un respexit eum: & egressus
 foras fleuit amare. Tam-
 diu habuit faciem uela-
 tam donec respexit eum.
 Non etiam prius negante
 respiciebat. **Etiam. D:**
 petrus respicientem se
 non respiciebat: quia
 uelatam faciem habe-
 bat. Unde bene euange-
 lista. **Et recordatus est in**
 quid petrus. **Recordatio**
 inquit petri. respexit su-

xpisti. Ergo cum peccatū
flendo recordaris a xpisto
uideris: immo sublato
uelamine xpistum uidet. Et
egressus foras ipse negabat.
at: quia intus eē uolebat.
Et tamen quā negauit: fo-
ras egressus est. Unde foras
de domo xpisti. de domo fi-
delium: s; ipse negabat:
quia tunc malebat eē do-
mo cayphe quam i domo
xpisti. At ubi de domo
cayphe foras egressus est:
in domum xpisti intro-
missus est. Quanti sunt
hodie qui dicunt nos su-
mus de domo xpisti nos
sumus de domo ecclie: &
sunt de domo cayphe. hoc
est ypocritis. Isti xpistum
negant affirmando qd pe-
trus fecit negando s; uere
ant & amare fiant: nō
intrant in eccliam xpisti.
Amaritudo fle tuum uela-
men oculorum diluit. In
domo ergo cayphe colaphi-
zatus est xpistus: q; in do-

mo cayphe colaphizatus
est petrus. Et quod petrus
a sathana intus passus ē:
hoc xpistus a ministris sa-
thane foris pertulit. Antē
de ergo & uide: si est dolor
tuus sicut dolor meus. Un-
de ergo quis grauiora per-
tulit obprobria: xpistus
fortis in corpore an petrus
intus in mente. *He em lem
in q; q; pspital flutor p
der illos.*

Sed iam ad
pilatum eatur.
Mane autem facto: uinc-
tus adductus ad pilatū.
Quam diu culpa latet:
nox est. At ubi ceperit i-
notescere: mane fit. Tūc
iam ligatur a principibus
sacerdotum & traditur pila-
to: hoc est pncipitenebra-
rum. Effertur adolescens
de domo ad portam ciuita-
tis: ubi sedet pilatus pro
tribunali. In porta enim:
iudicium fieri solebat. Pi-
latus autem apprehensum

flagellavit. Augentur fla-
 gitia: plage multiplicat.
 Multa. n. flagella peccator.
 Huius flagellis: & pharisae
 debat filios isrl. Post hec
 traditur militibus. Post
 hec traditur militibus: sp̄a
 ē multa spiritalis nequie.
 Vide ordinem miserie. A
 p̄ncipib; sacerdotum ē
 datur p̄ncipi tenebrarū:
 qui flagellis suis sibi mā-
 nipatum militibus suis ex-
 ponit alia ad illudendum:
 & postea nouissimo cruci-
 figendum. Post crucem
 enim non restat supplici-
 um quia peccatum mor-
 te terminatur. S; uicina
 iam morte: maiori demo-
 num ludibrio peccator
 agitur. Eructes enī
 eum ueste tocus xp̄iani
 decore q̄ p̄ regio splendore
 clamidem ei coctineam.
 hoc est uestimentum mix-
 tum sanguine circumdat:
 cum p̄ crudelē uite sue
 sanguinolentiam aple

risq; & honoratur & cir-
 cumdatur. Unde & plec-
 tere coronam de spinis
 ponunt super caput ei:
 quia de rapina pauperum
 spineas ei diuitias coactuāt:
 ut caput eius ad regnum
 elationis efferant. *Vendi-
 cat enim sibi pecunia. qd
 sapientia dicere solet. Per
 me reges regnant: & con-
 ditores legum iusta deriuit.*
 Vbi pecunia: ibi rex: ibi
 lex: ibi copia clientium.
 Unde & arundinem in
 dextram ei ponunt. Potes-
 tas enim & regnum im-
 piorum: arundo est ueto
 agitata. Regnum autē
 xp̄i: iuga ferrea. Et bñ
 in dextera ~~arundo~~ ponitur. *harudo*
 quia dextera eorū dexta
 iniquitatis. Iam qd seq̄
 luce clarus est: quia ge-
 nu flexo talib; potius il-
 luditur quā feruitur.
 Ave rex iudeorum. Omnia
 dementium irratio. Re-
 gem appellant iudeorū

isti

quia sunt opprobres humi-
lum. **S**: qui habitat in
celis irridebit eos. Et ex-
pventes in eū laudibus
supra eū laudatur. **N**.
peccator in desideris aīe
sue. & iniquus bñ-
dicitur. Acceperunt a-
rundinem: & percirebāt
caput eī. A talibus enī
rectoribus milites eorū
accipiunt potestatem
nocendi. & deuorandi
paupes: qđ tamen re-
dundat in caput euis.
cum auctoritate se tu-
entur. Hec tertia mors est
qñ sedet. **F**ecit in cathe-
dra pestilentie. **H**is in
mortib; infelix anima
ante extremam crucē
mortis afficitur. Et qđ
mirabilis est talib; ob-
probriis qñ p magnis ho-
norib; delectatur. & ta-
lis cotidie ducitur ad
crucem. bauilans ipse
sue dāpnationis suppli-
cium. **S**: quid est qđ p

illusionem clamide exui-
tura & suis uestimentis
reinduntur: nisi quod
sepe superbus adam cum
p dolorem carnis confirmata
mortis ingreditur depō-
ta elatione ad putredi-
nis considerationem reuerti-
tur. **U**bi uidelicet uel
misericordie diuina pe-
nitencie fructus inueni-
et: uel p tremendum iu-
dicium duplici conscio-
ne contuitur. **S**ic herodes
cum ueste regia pfulgi-
dit plusquam decuit a
pplō ac clamaretur mor-
tus p cussus ab angelo qui
suis clamide uestem suā
reinduit: & consumptus
a iūmb; exspirauit. **R**ec-
te ne illusus est. **A**ue rex
iudeor. **Q**uid superbis tra-
& iūmb; **Q**uid ueste ni-
tida gloriaris. **S**ubi te
fructur tinea: & uesti-
mentū tuum iūmb;. **H**ec
tua uestis est. **I**nterunt
tibi: qui te clamidem cot-

cineam circumdederunt.
Sic antiochus & dñici na-
 talis hostis herodes alie-
 nis uestibus depositis in
 suis umbris exspirauerunt.
Redi ad cor tuum tandem
 aliquando redi uetus adā.
 inde ubi te requisit &
 inuenit nouus adam. Of-
 tendit tibi in corpore suo.
 ignominias anime tue.
Non factis fuit qd p cola-
 phos & flagella & noua
 uisionum genera. Post
 te fugientem clamitans
 & miserans percurrit
 usq; ad nouissimum c-
 celis supplicium. iam iā
 afflantē consecutus inue-
 nit apprehendit. **Q**uis h-
 ille latro: nisi adam fū.
Frequa enim pmū in p-
 adiso sui ipsius homici-
 dum perpetravit adam
 tā diu a xpo fugit reus
 & abscondit se. donec in
 crucis articulo nouissi-
 me confusus & compre-
 hensus. fuge & late ult-

non potuit. **I**bi tandem
 comprehensus est a te bo-
 ne ihu cuius est cul-
 pam suam confessus est.
 penam libenter ampl-
 exus est. Tu enim am-
 monebas ne pati abhor-
 resceret. qd te quoq; sec-
 pati uideret. **N**ulle ergo
 de toto hoc mundo solus
 & unius adhesit. & idō
 solus de toto hoc mundo
 tecum in paradysum it-
 uit. **E**cce quomodo nou-
 adam uetem secum re-
 dixit in paradysum. & se-
 cum tam firmū colloca-
 uit: ut amplius inde
 cadē non possit. **O** beatis-
 simum latronem nō
 non latronem s; confes-
 sorem & martirem. **R**e-
 cessitatem enim uitit in
 uoluntatem: & penā
 commutauit i glām & **cr.**
 cē i triumphū. **I**te beatis-
 sime confessor & martir.
 de totius mundi sterilita-
 te fidei reliquias collegit

xpistus. Tu fugientib; dis-
cipulis. & negante petro
focul ei passionis & comis
eē gaudis es. Tu petrus in
cruce fuisi. & petrus in
domo cayphe latro. Tam
dum enim petrus latro fu-
it quam dum intropositus
xpistum foris negavit. Ad
& petrum p̄cessit in padu-
sum; quia qui te in cru-
ce complexus est. dixit
& rector tuus. eadem die
qua ip̄e ingressus est fi-
delem. & gloriosum mili-
tem secum se p̄ter int̄
dixit.

*ut p̄ angustā por-
tam sc̄lō contēdamus*

Signate ad vitam.
Genus sum ego &
pauper domine.
& claudis ex utero m̄ri
mee. Et ecce sedeo ad por-
tam templi tui que d̄r-
spectiosa. non ualens nec
uolens introire; q̄n poti-
egestate tuorum bonoz
mendicans foris alimo-
niam carnis mee. eras

& falsas imagines hōi-
num. ^{panis} ut coacuem michi
talentum iniquitatis
fasciculos deponentes. Et
hec hora nona orationis
est. Ascendunt petrus &
iohannes apli tui. ut orēt
ad templum sc̄m tuum.
Ego autem heredo t̄re &
luto t̄rena & uana sapi-
ent; & aliis introeuntib;
ego foris remaneo cum ei;
non querens ea que pat̄
tu sunt. s; que primi
parentes mei que me huc
foras ponunt male con-
cupierunt. Et ecce hora
iam orationis nona est.
Inclinata est dies; p̄pe est
nox. cum surrexero ma-
ne diluculo de his que n̄c
m̄dico nichil in manib;
meis repiam. Hora orati-
onis nona est. Orasti enī
hac hora pendens in cru-
ce; orasti inclinato capi-
te. clamans uoce magna
secretissimorum affectu
pat̄ne & nostre caritatis

1. 1. 1. 1.

Et in illo clamore dñe ua-
 lido expulisti & eundem q̄
 de nobis tunc habebas cō-
 passionis animum tecū
 asportasti. & credo dñe
 q̄ tecum ad huc reserua
 quia caritas tua refriges-
 cere nescit. **Urat autem**
hora orationis nona. ^{90/3} &
 quare nona orationis ē
 hora? Quia circa horam ^{10/10}
 nonam tenebre facte sūt.
 Repellendus erat horror
 tenebrarum qui uniu-
 ersam opuerit terram & re-
 pellenda caligo p̄p̄loꝝ q̄
 ex tunc ceperat habun-
 dare. ex quo tunc cepisti
 ad auram p̄ meridiem
 & ambulare. **Ex tunc ū**
cessasti clamans ū es adā
sequens post t̄gum fugie-
ntes & abscondentes se. &
dumissus est de paradiso uo-
luptatis: & puenit usq;
ad condignum sue cruci-
atum iniquitatis. S; nos
inquit digna factis recipi-
mus. Hic autē quid fecit.

O adam quam sero in h̄
 ūba p̄rupisti. **Modo pri-**
imum te inueni. Amen
duo tibi: hodie tecum
eris in paradiso. Ideo hora:
orationis nona. Nona ora-
uit: nam decima paradi-
sum intrauit. Postea etiā
non introibat claudus
in templum: quia non
dum usq; ad decimā gen-
erationem puenerat. S; pe-
trus ad eum. In nomine
inquit ihu xpisti surge
& ambula. Vere uos estis
mortes ad quos leuaui
oculos meos: unde ueniet
auxilium michi. S; auxi-
lium meum a dño: q̄ in
nomine ihu x̄ surge &
ambula. In uerbo xp̄i lax-
at rete. In uerbo x̄ claudū
leuat. In uerbo x̄ solidantur
eī bases & piante. Que
sunt bases eius? Fides &
timor. Et piante. Spes
& caritas. Idō bene pe-
trus & iohannes simul
Ascēdebant: quoz alter

fidei alter caritatis insigni-
ne ferebant. Ascendebant
ad templum tuum dñe.
tecum simul oraturi. ut
et ipsi simul tecum uide-
ant in paradysum sanc-
tuaru tuu: quia scissum
est in morte tua uelam-
tum qd erat super faci-
em moysi: s; nolunt uiri-
re soli. quia nec tu dñe
paradysum solus in-
gredi. Tu latroem: isti claudum.
S; neq; iam latro in pa-
di- so est: neq; claudus in te-
plo. Quom enim claudus
qui stat ambulat et eri-
lit et deum laudat: aut
quom latro: si cum xp̄sto
in paradiso. Non enim ha-
bitabit iuxta te malign-
us. Latro fuit: quia la-
tebat ante confessionem:
iustus autem post oratio-
nem? Quid enim orauit.
Memento mei domine: et
ueni in regnum tuum.
O magna fides: O magna
spes: O magna caritas. Ro-

gat pro futuris non pro
presentibus. Non uult de t̄ce
deponi: s; in xp̄i regno repo-
ni. Quid est aliud enim: qm
cupio dissolui et esse cum xp̄o.
Nescio quid manus paulus
cupierit isto latro. Me-
mento mei. O cor contritu
et humiliatum. Quid
miserus uel humilior po-
tuit orare: quam ut uel
sui memor eet. Memento
mei inquam tam indig-
ni: tam peccatoris. Iniq-
tatem meam agnosco:
et peccatum meum cor-
me est. Confundor oculos
meos ad te leuare tibi so-
li peccam. tu solus potes
peccata mea delere. O alii
coram te feci cum me tibi
uolui occultare. Latro su-
aie mee: homicidium qd feci
uolui occultare. S; ma-
lum coram te feci. Mem-
to mei: miserere mei.
Merito in hanc miseriam
deueni: quia uitam beati-
tudinem deserui. Dñes

ne latro

latro

qui

ex otomato color
in xp̄o reperit

eram: & ecce quam paup
 factus sum. De omni lig
 no paradisi potam come
 dere & delectari: & ecce
 crucior & morior in hoc
 ligno. Memento mei cui
 colatus eram: s; tu cum
 uatris fueris mēe memor
 eris. Misere mei scdm:
 magnam miam tuam.
 Video in te magna & tua.
 hoc est t̄ competentem
 miam: que te michi ad
 mei consimilem fecit cō
 descendē miserā. Ego enī
 digna feci. Tu autē qd̄ fecis
 ti? Video te in pena in si
 milem: qm̄ uideo actu di
 similem. Non potuisti me
 longius sequi. Unde ue
 nisti? A summo celo egis
 sidet. De uero uirginis
 speciosus forma p̄cessisti:
 & mecum pendes in ligno?
 Quis huc te adduxit? So
 la misericordia. Scdm̄ hāc
 magnam miam tuā mise
 rere mei deus. Ds̄ es: n̄ hō
 tm̄. Ds̄ es: ego hō. Ego

plasma tuum. ego qm̄
 fecisti ad ymaginem &
 similitudinē tuam. Yma
 ginis tue deus miserere. Ds̄;
 in q̄ te agnoscam te mise
 reri? In eo qz̄ ymaginem
 meam in te uideo simile
 & eandem mecum miseri
 ampati. Quid ergo restat
 nisi ut sperem. De tanta
 miseria quis unquam
 possit desperare. Ergo me
 memento mei cum uenis
 in regnum tuum. Uadis
 ad regnum tuū: implesti
 negotiū tuū. Ad hoc ue
 nisti: ut me reducas tec̄.
 Tecum ire concupisco: &
 ob hoc amarissimā mor
 tem pati non contremis
 co: nec erubescō. Cū enī
 contremissem: ubi te q̄
 mecum pati uiderem?
 Etiam si ambulauo in me
 dio umbre mortis non ti
 mebo mala: qm̄ tu me es
 Quom̄ ḡ etiā erubescem?
 q̄ te dñi celi portare uideam?
 Cū enī te erubescit & tuos

149-150

no

92-93

150

150 color

150

150

150 color

sermones: hunc tu eru
bescis cum uenit in ma
gestate tua & patris & scōz
angelorum. **S**imo tuus
cruce est. Qui non bannat
cruce sua & seqt me: n̄
est me dignus. Hic est s̄
mo tuus. Hūc sermonē
q̄ erubuerit: hunc tu eru
bescis. Qui enim erubescit
cruce tuam: erubescit
glām tuā. **Q**uibus autem
absit glāri: nisi in cruce
dñi nostri ihu xpisti. **C**ruce
glā tua est: cruce impiū
tuum est. **E**cce impiū
tuū sup humerum tuū por
tas cruce tuam: portas
portantē te. **Q**ui portat cruce
tuam: portat gloriā tu
am. **Q**ui glām tuā portat:
portat te. **P**ortantē autē
te: tu portas super humi
rum tuum. **E**rgo qui te
portant: impiū tuum
sunt. **I**mpis enim tu reg
nas: o maxime impator.
Sed qm̄ aut q̄ portas: imp
ium tuum sup humū

tuum. **H**umerus tuus
altus est: humus tuus for
tis ē. **H**umerus tuus per
tingit usq; ad patris cō
cessum: sup omnē p̄cipa
tū & potestātē & iūritē.
Illuc reducis ouem cente
simam: illuc deducis ouē
ioseph. **H**ade iam securā
ouis ioseph: x̄ te portat
sup humerū suū. **F**ortis
ē humus ei: noli timere. **A**
ltus est: noli ad ima respi
cere: q̄ nemo mittens
manum suam ad ara
trum & aspiciens retro
aptus est in regno dei.

*Dñica redem̄ cruce: nō in
cruce dñi glāndum esse.*

Graue iugū
super filios aie adie
natiuitatis eoz: usq; ad
diem reuisionis in mat̄m
omnium. **Q**m̄ dñi sum
filius necis adā: ḡue iugū
porto. **S**i eē filius noui
adam: leue iugum porta
rē. **Q**d est onus graue. **T**a

lentum plumbi. Quod ē
 omnis leue? *Emig* Crux xpi. Il-
 lud subingitur in aquis
 uehementib; istud enatat
 sup aquas. Quia res. Ni-
 chil formidolosius hōi.
 quam crucem pati. *Lat* S; qre
 timent homines crucē?
 Quia latines sunt. Si lat-
 nes non eēt crucem non
 timent. Ergo qui timet. *Lat*
 Qm mqs lat ē Audi xpm.
 Vos autem inquit fecistis
 tam speluncam latinum.
 id ē domum meam. Tem-
 plum dei sanctum est. q
 estis uos. faciunt ergo
 homines speluncam lat-
 num. Jugulant hōies.
 & trahunt in speluncā
 suam. Q enim mai ho-
 micidium q. ut se ipm h
 mificiat. Et qd manus
 homicidū corpus occide
 an spm. O quotiens homo
 spm suum interficit. q
 homicidia in semetipō
 pficit. Quociens uolun-
 tate & ex studio pccm

pperat: quid aliud quā
 se ipsum iugulat. *no* Omnis
 enim qui accepit gladiū.
 gladio pbit. Gladius autē
 peccatum est. Peccatum
 anime mors est. Qui hē
 gladium assensu deliba-
 tionis pprie accepit. hoc
 ē acceptum hē: pmi in se ip-
 sum manum mittit pmi
 semetipm interficit. Gla-
 di inquit eoz intret in
 corda ipoz. Hec factū est
 semel occide & qesce milites
 & milites & milites *na* crudel
 in se manus conuertunt.
 & ueloces sunt pedes eoz
 ad effundendum sangui-
 nem suum. Vri sanguī
 & dolosi. Qm dolosi? Qa
 congerunt cadaua mor-
 tuorum in speluncā suā.
 & operunt aggere tre-
 ne uel ipi uideant uel ab
 aliis uideantur. Holunt
 ipi uide. ne horrorem ul
 fetorem ingerant eis in
 faciem morticina feten-
 tia. Holunt uidi. ne forte

deprehensi tanquam lat
nes homicide ad horrenda
pertra^{han}tur supplicia. Quid
autē in omnibus suppli
cis tam horrendum quā
crux. Ideo timent crucē
latrones: quia crux sceler
rum uindex impiorum
pena est. Crux equa lan
ce iudicat & remunerat.
Hinc nocentes: illinc no
cente. Ideo crux impiis
formidolosa: piis autem
sup omnia ligna paradi
si gratiosa est. Numquid
eum xpistus crucem ti
muit. Numquid petrus
numquid andreas. Immo
& optauit. Exultauit
enim ut gigas adcurren
dam uiam. Et desidio in
quid desidauit hoc pascha
manducare uobiscum:
anteq̄ patiar. Mandu
cauit pascha cum disci
pulis. Manducauit pas
sus est: quā trahunt ex hoc
mundo ad patrem. Ego
inquit habeo manduca

re cibum quem uos nesci
tis. Deus cibus est ut fa
ciam uoluntatē patris mei:
& uoluntas patris mei ē:
ut calicem bibam. Ergo
in cruce manducauit &
bibit & inebriatus & dor
muuit: & risit uenda ei
maledictus cham. filii autē
boni reuertes altissimi
soporis mistrium pallio
tererunt. In misit enim
dominus soporē in adam:
& tulit unā de costis ei &
edificauit mulierem: &
addixit eam ad adam.
Manifesta res est quia dor
muuit & soporatus ē xps:
& de latē ei cotiche edifica
tur & pascitur & mittit
ecclia & adducitur a fi
nibus terre ut assistat regi
na a dextris ei. In cruce ḡ
pascha manducauit: & q̄
ascendit in paluam & col
legit fructus ei. Cum exal
tatus inquit fuerit atra:
omnia traham ad me.
Que omnia? Celum &

terram & inferos. *kaē*
 a se patrem: quia clam
 or eius in conspectu ei iū
 rit in aures eius: & con
 tremuit terra & petre
 scisse sunt. & monumenta
 aperta sunt: quia uocem
 filii dei audierunt. Sic
 mediator dei & hominū
 mediator inter celum & t
 ram pascha manducabat
 & fructus arboris undiq;
 colligebat quos in suum
 corpus traiebat: quia
 consuebat omnia ad ar
 borem uite que erat in
 medio paradisi. *Extinc*
 ta enim erat framea: que
 uia mēducat. *Quis ergo*
 amplius crucem timeat.
Ve qui cēe timet: ipse sibi
 testis est qd ad huc latro
 est. In cruce enī pendet
 omnis fructus uite quia
 ipa est arbor uite que est
 in medio paradisi. Ipsa
 est altitudo: latitudo: sub
 limitas: & profundum. Ip
 sa est mēstorū consolatio

spā bonos col
 ligit & tenu
 nerat. malos
 qdempnat &
 disperdit.

esurientium refectio:
 perfectorum glatio.
Ve ihm nullū mudi digna
amplectam imitaciōe:
pallū cupiditatis mun
dane pfecte reliqm dñe
egiptiace.
Circuire pos
 sum dñe celum
 & tram mare & aridā:
 & nunq̄ te inueniā nisi
 tantū in cruce. *Ibi dor*
mir: ibi cubas in meri
die. Crux enim tua fides
est: cuius latitudo
ganimitas: altitudo:
spes: profundum: timor. In
 hac cruce te inuenit: q
 cumq; te inuenit. In hac
 cruce anima suspendit
 a terra: & dulcia poma
 de ligno uite decerpit. In
 hac cruce dño suo adhe
 rent dulciter carnat. *S*
 ceptor meus es tu: glia
 mea & exaltans caput
 meum. Nullus ergo te
 querit: nullus te inue
 nit: nisi crucifixus is.

12

crux
no
canal. logitudo.

O gloriosa crux: radica-
re in me. ut ascendam
in te. **S:** ubi crucifuerit
eum? **In caluarie loco.**
Beatus locus: in quo fe-
gitur. **Bona caluities:**
que tali fronde regitur.
**Ad hanc caluitiem he-
liscus ascendebat. Ascen-
de calue: ascende calue.**
**Vide si non caluus est: &
noster heliscus: filius inq̄
hominis non h̄t ubi ca-
put suum reclinet. Ecce
quam caluus est: q̄ nō
habet ubi caput suum
non reclinet. Caluus est
quia regnum ei non est
de h̄ mundo. Caluus est
noster heliscus quia dis-
cipuli relicto eo om̄s fuge-
runt. Quid enim discipu-
li. nisi capilli capiti? Q̄
omnes uniuersi sunt. Ḡ
in loco caluarie: uerillū
crucis erigitur: pro eo ī
q̄d q̄d ambulauerunt
filie syon extento collo &
nutib; oculorum: decal-**

uabit dñs iuicem filiarū
syon. Decaluet dñs iuicē
capilli p̄ ambulantium
in delictis suis: qui extento
collo supbunt & nutib;
oculorum glām non xp̄sti.
s; suam querunt. **Decaluet**
inquit dñs iuicem filiarū
& faciat ibi locum calua-
rie ut figatur ibi gloria
& crux xp̄sti: ubi sedem
sibi supbia locauerunt. **Di-
lata inquit caluitium
tuum: sicut aquila. Aq̄^{no}
la p̄spicuo sole fructur.**
**Dic anime caluities q̄nto
dilataatur: tanto se puri-
incam ueka lux infundit.**
**Ap̄ hoc enim lucem hanc ^{no}
p̄didit absalon. q̄ grana ^{absalon}
bat eum cesariet: & etiā
ubi semel in anno tonde-
batur: crines suos ponde-
rabat ducentis siclis pon-
de publico. Vñ & eodem
crine suspensus ad arbore
nitur. **Absalon p̄t̄l pac̄:
t̄p̄ est iudat. Aue rabi:
Voce & osculo p̄t̄l pacē****

ferrebat. homo inquit pa-
cis mee in quo sperabam
et cetera. Ecce absalon. *S;* q
modo natriebat comam.
fux erat: & loculos ha-
bebat. Unde & grauabat
eum cesaries. & semel in an-
no tonsus est: qm̄ retulit i-
ginta argenteos & p̄iecit eo-
rum in templo: quos pondauit
ducentis siclis qui n̄ minus
in m̄ mundus est: & hoc pon-
dus publico non ponder sanc-
tuarij: quia plus erubuit
infamiam quam conscien-
tiam: plus suam nequiti-
am. quam dei misericordiam pond-
auit. Audi pondus sanctu-
arij: Peccauit: malum co-
ram te feci: dele iniquita-
tem meam. Audi pondus
publicum. Maior est in qd
cham iniquitas mea: qd
ignosci possit. Retulit g
triginta argenteos: & p̄-
iecit eos in templo. Vide
quam magni pendebat
eos. Non p̄iecit eos in luto:
s; in templo. Himirum

temptalibus dicit templū
suum deuouerat. Auari-
cia enim simulacrorum
feruntur: & auaricia ex-
cecat oculos sapientium.
Ecce quom̄ infelix excecatur
est. Maluit se p̄p̄dere q̄
denarios pure. denarios tē-
plo: se ipm̄ laqueo ad dñm
Amabat heredes suas qui
eosdem denarios exinde
colligerent: qui etiam n̄c
re seruant eos in suo cor-
bonam. P̄iecit eos in tēplo
ubi possent inueniri &
abierit laqueo se suspen-
dit. Nam diu quidem erat
quod a xp̄sto abierat. &
auaricie laqueo se sus-
penderant: s; quod fecat
in occulto palam omnib;
innotuit. Duspensus cre-
puit medius. Plenus erat
uenter: & ruptus est uter
Crepuit medius ubi sedes
erat sathane: crepuit uas
contumelie. Non enim
erat de uasis figuli que
p̄bat fornax: p̄ qd maḡ

argentei

no

no

no

no

87

figuli que pbat fornax
p qd magro figuli in se
pultura pegrinorum for
tem non habuit: s uelut
testa creptans. p inane
diffiliuit: & diffusa fut
omnia que male congre
gauerat uiscera eius. Pec
nie enim uiscera sunt au
uari. Illa diffundunt
& pduntur: s uir inie
colliguntur. Pender ad huc
de arore uidas: & abfa
lon p comam capitis sui
& mulus cui federat p n
fuit. Nolite fieri sicut eq
& mulus: quia mundus
transit & concupiscenti
am ei. Crinis absalon q
suspenditur radix omni
um malorum auaritia
est. Ubi hec radicanerit:
cesaries omnium malo
rum habundabit. *Qu*
lus ex equo & asino mye
tus duplex est animus
qui foris ostentat quod
intus non feruat. Tal
erat uidas talis absalon

Lat mo

foris pietas intus malitia:
duplex iniquitas est. *Eq*
manifeste timet: *asinus*
simpliciter ambulat. *Qu*
lus nequaquam & subdo
lus: in carcerem pceptat.

Ut si spu uiuimus: spu &
ambulemus.

Aperi domine
ostium lateris tui
quod est in archa tua:
ut introducas cum inun
dis & in mundis septe
na & septena. Tu es eni
ueris noe: quem solum
inuenit deus pater tu
iustum coram se. Hic e
inquit filius meus dilec
tus: in quo complacui.
Tu cognosces oues tuas: &
ille te agnoscent: qd s
animalia munda. Sep
tena & septena quia sep
tisformi gra & opibus lu
cis. Sabatum ex sabato
adepti iam digni sunt
octaue ascribi: qui mun
tantum in archa salua
tus est. Introduce ergo

et nos ad te per ostium lateri-
um quod est fides ecclesie: et
claudere hostium afforis
donec pertransierit iniqui-
tas: et cessante diluui-
o tunc nobis aperiat ostium ian-
ua fidei s; spei. **I**ntum tamen
et fenestra est in archa: per
quam dilectus mittit ma-
num suam et erigat colu-
bam suam. **D**urge iniquas
amicas meas: sponsa mea:
columba mea: et ueni etc.
Euolat post te ut apprehendat
te: tu effugisti. et ascendis
super cherubim pennas ue-
torum: ut non inueniat pes co-
lumbae tue solidum quid-
de te ubi requiescat: nisi
intum ad arcam tuam
reueratur: et tu manu ap-
prehensam intum in suam
mansuetulam reponas.
Euenit enim in portu
fidei. intum prestolari et
quiescere: quam te inuisit
et frustrum insequendo ^{in aquas} diluuii
inuisit meabiles decidit et sub-
mergit. **A**q enim qd a dextro

latere templi effluunt:
mille passus mensurate
usque ad talos ueniunt: et
post alios mille passus usque
ad genua: et tunc post alios
mille usque ad renes ascen-
dunt: post alios autem mil-
le in tantum incrementum et
intumescit fluium ut trans-
uadari non possit: s; oportet
retro potius redire
ad solidum rive. **A**d uero
per talos nisi fides: cuius
fundamento totum corp-
us nititur. **E**t quod per genua
nisi operis tolerantia: et
quod per renes nisi firma cari-
tas exprimitur. **H**uc usque
mensuras nostre morta-
litate facta est prode. **S**; q ^{pro}
seruitande maiestatis pro-
fundum altius sequept-
unt: operietur a gloria. **I**deo sancta
aialia ibant et reuerteban-
tur. ideo et columba cum
non inueniret ubi pes ei
requiesceret: in archa reu-
rsa est. **A**t uero coruus emis-
sus nescit reuerti: quia non

simplici oculo persequi
uauitatis diluuium incep-
tus est. Et merito. Quid
enim columbe & coruo. Quid
candide & nigro. Quid
uide & iohanni. Quid & be-
hual. Et tamen & ite iudam
& iohem medius sedet.
nit lectum & repbum la-
tronem medius pendet. &
noe inter coruum & colu-
bam. Et cornus semel no
emissus est reuersus. quia
iudas egressus in aera s-
pensus est. S; quid e odne
quod unius ex militibus
lancea latus tuum aperuit.
Q; e unius ex militibus. n
ille qui tunicam tuam
in confutilem forte acce-
pit. Ipa: nimirum
uitas fidelium. que tibi
solum militat. cuius lancea
cunctis credentibus lat-
tuam aperuit. Quid. n.
planciam nisi subtilem
pdicationis sermonem
accipim; p qm scilicet mis-
terium fidei populis cre-

dentium referatur. **U-**
nius est enim sermo dei &
efficax: & penetrabilior oi
gladio accipitur. Ergo sermo
dei & gladius est & lancea. **G**ladio
cominus: lancea longe
fertur: quia uenient an-
nuntiauit pacem his q
ppe. & qui longe erant. fi-
lii autem tui de longe ue-
niunt: & filie tue de late
surgent. **H**is lancea lat-
xpi aperuit. **H**ec est illa
lancea: quam abacuc ppha
fulgurantem hastam ap-
pellat. **H**astam fulgurantem in
pluuiam fecit: hoc est
miracula in acceptione
sermonis. **S;** exteriora mi-
racula in signum sunt
non fidelibus; s; infidelibus;
& fidelibus; ipa uirtus hasta
lucis sapientie fulgurans
p miraculo est. **C**redentiu
enim subtilis intelligen-
tia hastam fulgurantem est:
q; per latus xpi penetrat
usq; ad interiora uelaminis.
Hanc hastam & uirtum

aque tulit dauid de capite
 saul dormientis: quia fr-
 bis & iudis & negligen-
 tib; intellectus simul & grā
 subtrahitur. **D**; dormientē
 filius sarine confodere vo-
 luit semel ut scdō opus nō
 eēt nisi dauid benigne pro-
 hibuisse: quia peccatorem
 pigrum & contempnentē
 nisi misericors dei patienti-
 a sustineret. gladius satha-
 ne semel hoc est incitum
 iustificet. **V**ult enim imp-
 bus sathan: ut qui dormit
 non adiciat ut resurgat.
At uero misericors **D** de lon-
 guo uertice sepius incla-
 mat: nonne respondebis
 abner? **R**etribuis enī pec-
 tator bonā p malis iustis-
 sine dauid: & ammones
 & exspectas diutius. ut res-
 pondeat ^{tibi} unum p mille. **I**-
 lis autem uox tua impba-
 uedetur: quia inquietū
 eorum sompnum inquietat.
Qs est tu inquit qui clama:
 & inquietas regē. **R**ex

enim impiorum supbia
 in umbra dormit in lecto
 calami in locis humentib;
 & premit umbre umbin
 eius. **I**pe abner: qui p-
 tegat saul. **C**ur inquit
 quietas regem. **A**b incre-
 pacione tua domine dor-
 mitauerunt q̄ ascenderūt
 eq̄s: nec euigilare uult
 col auriga impiorum: do-
 nec precipites ruidit imp-
 fundum. **A**t tñ aliquñ e-
 supbi cor compungitur ^{no}
 ad uocem dī: & non usq;
 ad correctionem. **F**lectitur
 humillimus s̄ mouib; sup-
 bus saul dicente **D** quē p-
 sequeris rex isrl qm pseq-
 rit? **C**anē mortuū & pu-
 licem unum: sicut p̄ d̄x
 in montibus. **Q**uid enim
 x̄p̄e & membra ei: iustificans
 mortuus a supbis reputa-
 tur? **E**t reuera canis mor-
 tuus est: qui latrando. **P**-
 phariseorum & impioꝝ
 tenebras occidit est. **L**atit
 ad huc & membra ei cōt-

lupos uespinos: & mortui
sunt mundo. ut uiuant
xpisto. Ideo mundus eos
odit & despicit: q̄ de mun-
do ip̄i n̄ sunt. Sic iq̄. puli-
cē unū p̄sequitur p̄dux in
mōtib; . Pulcr̄ puulit̄ & mor-
det & salit: sic humilit̄ t̄
carnalium uicia remordet
confidenter: & salit in mō-
tibus uirtutissimū h̄t refu-
gium ut non timeat p̄ditē
adulc̄ā. q̄ ioh̄em baptista
uifict̄.

14

*Uplante ault ca-
ritas di distudat i cozchib;
nris: eliget pot abici i do-
mo dñi q̄ i tabnacle pec-
catorz conuersari.*

Diger sum
dñe & tardus ad
mouenda castra & ad sequen-
dum tabnacuſ tuu ducatu
qua in parte aquilonis
castra metatus sum & tū
nouissimū mouentur. q̄
graduntur in exercitu
tuo. Primi quidē sunt in
acie tua qui ad orientalem
plagam remora fixerunt:

quibus scilicet semper q̄
nouus ortus sol uisus ut
renouentur de die in diē:
& t̄ſeant de gloria ingliā.
Quos euestigio secuntur.
qui ad meridiā^{na} recende-
runt quoz desideria flag-
rant & assidue respiciunt
ad amorem tuum. Post q̄s
ad occidentalem plagam
positi: in quibus peccata
cotidie occidunt. Nouissi-
mi omnium qui ad septētri-
ōem: qui frigore rigentes
ur ad sequendum alios
uestigia mouent. **S**: hec
quatuor singule diuſiōes
h̄nt tuas tribus in quib;
& p̄fecti & mediocres &
infirmi considerari possunt.
Inter illos deniq; nouissi-
mos & torpentes utinam
me nouissimum omnium
& minimum tua castra
recipiant: ut post os alios
strenue precedentes tua
signa dñe uel curuatus se-
qr̄. Quid enim me estimē
inter alios nisi cadauer

emortuū: qui exercitum tu
 um ~~tuum~~ meis fetoribus
 corrumpo? **D**; utinam me
 saltem latrunculi in sepul
 chrum helisei piciant: qz
 si ossa illius me contingent
 statim uiuus exurgerem:
 & in exercitum tuū dñe
 sabaoth festinus perire.
Quid enim latrunculos
 nisi peccata mea dixerim:
 que me tibi immo meipm
 michi furata sunt. & suffo
 catum uelut cadauer ex
 animē pcederunt. Et uti
 nam saltem metu pccōz
 meorum pietus sum in se
 pulchrum ueri helisei q
 p̄ me decaluatus est ut ha
 beat & reputet abiectissi
 mus int̄ omnes qui in domo
 eius sunt. forsitan respicit
 humilitatem & abiectio
 nem meam: & ossib; uir
 tutum suarum tanget
 morticina mea: & conti
 nuo uiuus exurgerem.
**Ne efficiam inanis glie cu
 pidi.**

Deus deus meus pone
 illos ut rotam: & si
 cut stipulam ante faciem
 uenti. **D**icit ignis & ceta.
Quid enim superbia nisi
 rota: que a posteriorib; sur
 gens semper in anteriora ca
 dit. **S**uperbi ergo ut ro
 ta ponuntur: quia q̄nto
 se in transitoris eleuant:
 tanto se ipsos ab etnis pre
 cipitant. **E**t sicut stipulā
 ante faciem uenti. **Q**uid
 p̄ stipulam que fructu s̄ri
 ori priuata inferius semp
 arefcit. & auento circum
 fertur: nisi inanis gloria?
Que cum in terra aruerit
 p̄ abiectiōnem temporali
 um: in celo tñ non habet
 incedem opum suoz: qm̄
 uento elationis rapitur
 assidue. **D**; post eadem sti
 pula in silua conicitur:
 qz qui per inanem gl̄iam
 sua proiecit: ad aliena
 concupiscenda panari
 ciam redit. **E**t merito p̄
 siluā significatur aua

ritia: que lucet est demo-
num quam in faciabilis
concupiscentie semp ig-
nis comburit. Unde scriptū
est. Verunt ligna ut unge-
rent sibi regem & dixerūt
olive. Impa nobis. et cetera.
Quid poluam: nisi cum
pia intentione fructus
misericordie. Et sepe aua-
ri & superbi que sunt lig-
na silvarum opa mīe fa-
ciunt non pia intencione.
s; ut laudentur ab hoīb;:
uel a deo plura in hoc mū-
do recipiant. Nonne isti
quasi dicere videntur. Oli-
ua impera nobis. s; oliva
non regnat super eos: q̄
affectus misericordie inter lig-
na silvarum uentouani-
tatis non uult ^{ut pro} commo-
ueri. De talib; que men-
tuntur opus olive: dicit
ap̄t̄s. Si dederō omnes fa-
cilitates meas: & c. Ier̄
ad ficum: & dixerūt. Impa
nobis. Nō possumus aut de-
serere dulcedinem meā:

& inter ligna ^{ut pro} moueri. Fic
est sermo sapientie cum
dulcedine caritatis. Hīc
sepe supbi uel auari non
fructum: s; folia ficus. Q̄s
enim malus non bene uult
loqui: s; non hīc super se
regem ficum: qui dicunt
& non faciunt. Non enim
colligunt de spinis uias:
nec de tribulis ficus. Tri-
buli sunt qui uestes xpi
seruunt qui p dulces ser-
mones & bñdictiones sedu-
cunt corda simplicium.
De quibus si linguis inq̄d
angelorum loq̄r & cetera. Et
dixerunt uita: impa nob.
Non possum inquit de se
retere uinū meum & cetera.
Quid putat que tanto labo-
re excolitur putat: & fodi-
tur nisi martirium? Cui
uia p̄mittitur intorculari:
anteq̄ possit in uinum
eliquari. Deniq; multi re-
pbi q̄ p̄noie xpi multa
patiuntur: s; extrema eoz
nō in unum s; in acina

exprimuntur. De quibus:
 si tradidero inquit aposto-
 lus corpus meum ita ut ar-
 deam & cetera. Quia ergo
 pinguedinem mēe sicut ol-
 cedinem caritatis: utris hē
 spūale gaudium: quoz
 nominib; uita se uolunt
 ptegere. Quem ergo regem
 sibi fecerunt ligna siluaz.
 Ramnum id est peccatum
 suum: qui primum lenis
 ē; post in spiritū uertitur.
 Et de ramno erit ignis: &
 deuorat habitatores sibi.
 Hic est ignis qui comburit
 siluam: & sicut flamma
 comburens montes. Dup-
 bia eorum qui te oderūt
 dñe: ascendit semper. De
 rota trāsit ut stipulam: de
 stipula in siluam: de silua
 creffit in montem. Simi-
 liter & spina que comel
 est iniquitatis semper au-
 getur. Nam stipula uen-
 to rapitur silua igne. inō
 flamma comburitur: ut
 tenebrosi montes & in

malitia consummari. &
 intus ponantur ut eliba-
 nis ignis: & foris flāma
 gehenne crucientur. **Bea-
 tos uere esse q̄ sep̄ sūt pauci
 are enī fortium sup̄at &
 infirmi accinti sunt robore.**

16

Samson nazareus
 donum fortitudi-
 nis que in septem criminib;
 continebatur a deo conse-
 cratus deuotionem sanctita-
 tis quam semel deo uouit
 in consecratione cesariet &
 obseruantiis nazareozū
 deo reseruabat. Quis autē
 nazareum morem ignoret:
 ad mortuum non accede:
 id est mortuis opibus non
 communicare: quia qui
 tetigit picem inquinabi-
 tur ab ea & uinum & si-
 ceram & omne quod ineb-
 rare potest non bibere. &
 ue corone ebriozum effiat
 & flori decidenti: qui cadu-
 ca amplectentes dei obliu-
 scuntur. Postquam autē

...

no

e uini.

presument de fortitudine
in amplexibus dalile cepit
mole scire id est uane glie
de laude sanctitatis sue ani-
mum inclinare: quis fani-
cum excepit iam palam
est. Quam diu enim dona-
mitionis gratie meretrici
non reuelauit: & nouos
fines facile ut confidebat
abrupit: nec quilibet eum
ligamina tenere potuit.
Die diu meretricem sapi-
enter eludebat: & beatif-
simitatem nec illecebris si-
multo tedio affectus exp-
diss. **S**ciendum enim quos-
dam iustos esse qui & blan-
dientem plerumque uanam
gloriam a se non abiciunt:
s; celata inuicem fortitudi-
ne que est ex uirilibus ppositi-
intentione ei per quedam le-
uia extursi illudunt. Inco-
lunt enim inuicem uirtute
intentione abscondite:
fraudes uel illecebras muli-
eres blandientes puipe-
dunt. Quod si a deo decipi

untur ut blandimentum
gloriam aduiciora aduic-
tant & de gratia diu occult-
tata fauorem querant:
diu securi in amplexi-
bus meretricis impbe-
dormiunt. dampna diu
suspensa miserabiliter
incurrunt. **G**ratia enim que
psepsiformem spiritum inuicem
excitauerat & sanctarum
cogitationum cesariel que
in sacrificio dei debebat
reponi ex quo idolatrie
laudis sunt expositi: in
potestatem hostium reci-
derunt. **Q**ui bene philistei
dicuntur ^{id est} item cadentes
potione: quia frustra ui-
num & liceram uitauerat
quem amor laudis debri-
abat. **Q**uia nemo rema-
net ubi cecidit: nisi ppe-
nitentiam citius resur-
gat etiam luminibus p-
uatur. & ad molam depu-
tatur: ut iam ignoret
quid boni faciat: & labo-
ri seculari implicetur. **S**

nec tales plerumq; grā
 dei relinquunt s; miseret
 tenebris & carcere damp
 natorum dum penitēciā
 eorum recipit: dum sub
 orri in mente ipsorum
 nouellas bone intencionis
 cogitationes q̄i cesariem
 capiti ppendit. *Ut cognoscām*
temp̄ uisitacionis nr̄e: ne dup
lici contāmur conuictione.

Propter peccatū po
 puli: regnare facit
 ypocritam. Sic filii isrl̄ q̄
 peccauerunt dño seruiē
 runt eglon regi moabita
 rum: dcc̄ & octo annis. *no*
 tidem annis & illa muli
 er euangelica: de cetera
 fuerat in infirmitate sua.
 S; completo numero legi
 & euangelii: & mulieri
 sanctas. & filii isrl̄ libtas
 restituta est. Suscitatur
 ambidexter atq; filius ie
 ra hoc est r̄ uinuatoris: fi
 lii gemini idē dextere. *Ve*
re dicitur melior qui & ore

uerbum dei ruminat: &
 utraq; manu p dextera
 fortiter operatur. Unde
 & sicam fecit s; ex utraq;
 pte *...* qua ferret
 pinguedinem superbie etol
 lentem se super isrl̄ dei.
 S; unde: qua sagaci indif
 tria tyrannum aggressus
 est. Prius munera: postea
 sicam ptilat. Sic prius
 rectorib; aliquando fortel
 uiri sagaciter obuiant:
 dum prius quasi palpan
 do lentiter inflatum super
 bie uentrem in opinio mu
 crone pfoctiunt. Et bene
 fica non gladio ferendi
 sunt hi; quib; p̄ platio
 nis reuerentiam non pub
 lica s; priuata debetur cor
 reptione. S; dum quilibet
 electus p suo commissio re
 prehensionis sententia
 peccatur mox sanguine
 confessionis erumpente
 p̄fusus abluatur: quem
 admodum est arguente
 nathan. *Repubi autem*

incipitem

ne lura bnd

dum feruntur: alii stercora per secreta nature prorumpunt. sicut eglos. Qd enim stercora nisi fetor blasphemie de cibo superbie concretus: quam tumidus & impaciens reprehensionis animus statim dum arguitur profert. Nam si humiliter responderet peccatum non sequeretur capulus ferri id est effectus sententiam: s; educto ferro uiuere: dicente nathan ad penitentem & confitentem dauid. Noli timere non mouerit dimissum est peccatum tuum s; uulnus meorum. sic enim interpretatur eglos: propter nimiam elationis crassitudinem iniecit sibi ferrum pinguisimo struxit adipe: & unde molli debuit in amplius induratus est: ut ipse sibi sue damnationis iudicium assigneret. fugit autem aoth per posticam id est per angustiam

uam que ducit ad uitam: clausis diligentibus ostiis ne mors intraret per fenestras: & sic ad montana proficiens iuuat butcina profouit iuxta illud. Super montem excelsum ascende tu: qui euangelizas syon & cetera.

*He in arcu ppe uirtutis spe
u. q. d. n. salut.*

Adolefcent
quidam de monte effraim: uxorem accepit de berlehem. Adolefcentis nomen plerumque stulto imponitur. Mons effraim: actiuam designat fructificationem. Qui pro domini bonis in sudat operibus: hi sunt de monte effraim. Quia iactantiam: hi collactales esse uidentur. S; de actiuam: ad contemplatiuam redit. Hic enim de berlehem hoc est domus panis uxor uel concubina dicitur. Uxor isto: concubina stulto. Nam sunt: qui contemplationis pulcritudine non legitime utantur. Talibus;

non uxor s; concubina est.
Unde merito a supradicto
 adolescente discordasse. s;
 ad domum patris redisse
 eadem concubina dicitur.
Iusto enim dei iudicio fit u
 qui dono dei ad suam libi
 dinem abiit. eade gra
 puetur. **S;** predictus adoles
 cens abeuntem sequitur.
 & aliquantis diebus mane
 in domo patris illius eidem
 concubine sue reconciliat.
 quia nimirum p dolore pe
 nitencie & continuam ad
 deum intentionem amisse
 uirtutis gra reuocatur. **A**si
 nus autem comes est uiti
 nere. quia stulticia non re
 cedit ab intencione. **U**nde
 pater puelle eum aliquo diu
 secum retinere laborat. ut
 maneret in abscondito ubi
 p̄ uidet & uidetur. s; uana
 mens sp̄to sapientie consi
 lio redire & exire ad publi
 cum festinat. **C**ui dum ap
 proinquat gabaon. sol inci
 pit occumbere. quia dum

stultorum contubnio fa
 milialem se exibat a luce
 ueritatis incip̄ discunt.
Unde cum hospicium rept
 re non posset. in stultis
 enim & uanis auditorib;
 non h̄t uerbum dei ubi
 caput suum reclinat. uo
 luit in platea manere
 ubi solent lapides sancti
 aru colligi & non spargi.
S; hunc uir de monte ef
 fram rediens de agro coe
 rripuit. & secum in domo
 retinuit. quia prudentes
 in doctrina uiri stultoꝝ
 arrogantiam reprimunt.
 & domi hoc est secum in
 tecto silentii residere cōpel
 lunt. **U**iri autem ciuitatis
 s; belial nimia in famien
 tes libidine non puellam
 s; iuuenem ad nephariū
 scelus uolenter repetunt.
 quia mentes inanis glie
 luxuriam in flammate c
 sacre scripture studius in
 portune se ingerunt. nō
 uirgineos amplexus sapi

entis s; uiuentis impudi-
cite libidinem implere
fecerunt. **Hij** sunt de quib;
in euangelio. **Holce** magis
scm dare canibus & mar-
garitas inter porcos ne con-
uisi dirumpant uos: sic &
eidem gabaonite postea
filios isrl' uis dirupert.
Cum uero tota nocte cocu-
bina illius fuissent abu-
si mane ad ostium iacen'
mortua reperitur: quia
sepe scripture sacre species
tam diu aperta sunt ^{quod} sen-
tentiis deluditur: donec
hostium intelligentie aperi-
re uolentibus quasi uacis
& mortua conspiciatur.
Tum uero miserabilis ado-
lescentis mortuam ee intelli-
gens. t' isrl' eam asino se po-
suit conuincq; deferens in
duodecim frustra diuisit:
& misit ea in xij. trib' isrl'.
Qd; aui mortuam asino
suppone: in stulticie sue
extinctionem uitam im-
putare. **Et** qd e domi de

ferre in xij. frustra. **deinde**
uisi secum in occulto cordi
fidem suam pertractare & ad
perfectum aplice sanctionis
nummum conformare. **Ad** sin-
gulas uero tribus isrl' sin-
gulas ptes mitte est: pfecti
singulorum fidelium senti-
bus singulas sue mentis
sectas manifestare. **Tum** uero
in impudicos corruptores
gravi districtione tunc est.
Hec ab re est quod filii ben-
iamin id est dextere nunci-
pantur: q; uitarum exerci-
tatione bellicosi utraq;
manu ueros israhelita expug-
nare conantur. **Uel** ante
eos celi & infugam israhel
filii isrl': hoc e spe sui uir-
tute confidentes de impioz
nece non triumphauerunt.
Ipi namq; etiam sane fidei
defensores quamuis pieta-
tis causam age uideantur:
tamen quam diu mitorum
suorum uel scientie consci-
entia gloriantur: etiam aui
reptorum faciem cadunt

et superantur. At ubi nichil
de se presumunt sancto
se spiritu commiserunt:
inque in fugam uertuntur
aduersarii: et succentis eo-
rum munitionibus utriusque
testamenti gladiis utrimque
confossi: digna strage disp-
eunt. Jurantque filii israel non
daturus se amplius filias
suas id est spirituales sententia
tam nephandis hominibus: nisi forte
per penitentiam conuersi et copu-
ti regnum celorum uolent rapiant.

19
24
*Prima dicebat dauid in corde
meo abscondi eloquia tua
ut non peccem tibi. Ut ian-
tiora nos excedentes ea que
ret sunt obliuiscam.*

Perth moabitica ani-
ma peccatrix que secu-
ta est iurum suam ecclesia
de regione tenebrarum ue-
nit in iudeam confessionis
terram. Ibi in agro booz id
est in scripta sancta colligitur spica
que messorum manu fugiunt que-
dam scilicet sententias a magnis
doctoribus intactas: quas lex

precipit remanere in ci-
bium uidue pupilli et ad-
uene: sequens post terga
metentium: ne in suis in-
tellectibus a doctrina ab-
erret catholica. Messores
magni sunt. Augustinus:
Ieronimus: Gregorius: et ce-
teritales qui de scriptura
magnos expositionum
manipulos collegerunt:
ex quibus quasdam nobis
fuit illulas in scriptis suis
reliquerunt: ut et despi-
cti que colligimus et de eis
que per eos intelligimus tunc
famus huius ruminet et ui-
uat anima nostra. intingatque
buccellam suam in aceto
amaritudinis. comedens
cum puellis christi: id est phi-
lilitatem se reputans in
minimos que sunt in ecclesia.
Neque amplius debet in alie-
no agro metere id est seculari-
bus se studiis immergere:
qui semel se christiane deu-
ot discipline. Deum messe
suam uirga id est subtili

discretionem excutens inue-
nit tres medios qui sunt et
intellectus. secundum in-
firmam donationis xpi. In
ipsa autem nocte hoc est ipsa
consideratione super uentem
mortis dum uentilat a-
ream suam uentis uoz. te-
pus est enim ut incipiat
iudicium a domo dei: la-
uatur ipsa rith & ungitur:
& calceis induitur uesti-
mentis iuxta illud. Laua-
bo per singulas noctes lectum
meum: & murra & gutta
& cassia a uestimentis tuis
& cetera: ut christi bonus
odor fieret. Et sic ^{ar} pte pedu-
ditio operiens pallium ex-
milio in carnationis pro-
pinqunitatem xpi senties:
sub eodem se protegi pallio
deprecatur. Non dum tamen ad-
huc puenit ad coniugium
ut dicatur et christo soror
mea sponsa: nisi prius ali-
quod proprium indebatur libu-
s. arbitrium sibi testimonio legi-
discalcietur: quia nemo fuit

uiribus s; tantum gratia dei
liberatur. *ut accedentes ad
seruitute dei speremus nos
aduersus temptamenta* 20
ex diaboli. 21
Quidam diues & po-
tens id est deus quo nil dici-
tur. nichil potentius filium
habuit hominem. S. aqis
baptismi regeneratum: in
filium adoptauit cui medi-
am dedit hereditatem. quando
eum ad suam creauit y-
maginem: totam repro-
mittens si deuote seruaret:
id est ut gloria immortalita-
tis & plena sui ipsius cog-
nitione eum ditaret: quod
est totum & pia expectatio
sanctorum. Paradisum ei
deputauit ad inhabitandum
id est presentem ecclesiam que est
deliciaz: cui sacris & spiri-
tibus delictis reficeret. fructus
autem spiritus carnis. gaudium par-
ticipat. Et deus & pedagogos que
puer erat ei punit: id est p-
latos ecclesie a quibus uerbo for-
maretur & exemplo. Aliq-

no scientie boni & mali cū
 phabunt: id ē a transgressio
 ne mandator dei ne ppria
 ab utens uoluntate incur
 reret crimen inobedientie
 quod erat gustasse se de lig
 no scientie boni uel mali.
 cum disceret per experientiam
 quid intēret ut bonum
 obedientie quod deseruiff;
 & malum inobedientie q
 incurriff;. **S.** antiquus
 serpens inuis puidum
 blande & seductorie ad cibū
 uictum coegit: ut. s. u
 olata mediocritate sua
 qua deo subē & creaturis
 debebat pēe dei mandata
 teneret: & ppe amator ex
 cellentie i diaboli confor
 mitatem euolaret. Inso
 lens itaq; & lasciuus ad ore
 cedens & a se ipō quē inuis
 colere deberet p fenestras
 mortis & p portas sue ciuita
 tis clatus apertis concupiscē
 tie oculis exteriora cepit
 ambire & in eis delectari:
 & delectando euagari per

campos licentie: per siluas
 luxurie: per colles altitu
 dinis p ualles cupidinis:
 p pelagus diuisarum tēpel
 tatum: p am fractus cogi
 tacōnū notiarum: p bina.
 per trina multiplicium
 errorum. Dum sic euagat
 & discurrat: seductor ne
 quam ad miserum eter
 naliter capti mandum la
 queos componit. **Uelant**
 oculi miores: ne perferat
 & uideat unde & quo uen
 it. **Os** confessionis claudit
 ne clamet ad patrem in
 iectis uinculis affectuum
 fringatur manus bonoz
 operum ne dissoluantur
 nodi iniquitatum. **Pedes**
 id ē anime affectionis ne
 bona uelint uel ad bona
 se extendant compedib;
 ferreis inmodantur. **Con**
 fringatur spina dorsi idē
 rectitudo rationis: ut
 dormiat nec exurgat
 amotus inmersa car
 nalibus desideriis. **Sic g**

uatur sompno male delectationis imponitur uani male securitatis. & flante uehementer uento male adulationis peger traducitur in regionem dissimilitudinis. Tandem sicut exponitur spiritibus immundis: fornicationi superbe ire. Clausus in ergastulo fame consumitur terram comedit siliquas porcorum desiderat querit in circuitu ambulat cum impiis: cogitur molere per emolumentum male conscientie. Latet tamen in memor oblitus sui circumdatus felle & labore: non sentit in ebrietate est absinthio: sentit delicias esse computat. **S**; ille impotens ac pessimus pro quod agit: quare non subuenit filio? **S**; dicit aliquis. Hescit quid euenit. Hic est. Omnia nouit: omnia penetrat eius sapientia: perungens a fine usque ad finem fornicer. Item

aliquis. Omnia quidem nouit sed non curat. dimittit eum sed secum desideria cordis ipsius. **S**; nichil est. Dispone eum disposuit omnia de eo suauiter. Destinantur quippe nuntii ad eum a patre id est frequentes cogitationes cum presentia. tamen presentia eum de salute sua sollicitantes mouent: sed non promouent. Ad est timor austerus & importabilis orator sentit in miserum non perit uerbis & uerbis: etiam corporis & anime mortem districteissime comminatur. **M**iser ille dum minus urgetur pro dolore & immoderate confusione erubescencia mallet non esse: & fixis in terram oculis faciem & caput non audet uel potest attollere: saturatus dolore & miseria. Dolor eius in eum superuehens ut miser ille iam tabesceret per lacrimas diue

Blasphemia

*metu de se
hanc.*

amaritudinis cito casus
 absorbente eum tristitia
 in foueam uitae desper
 ationis. **D**; ecce deo miser
 ante sed ad est nuncius
 spes. s. misericordie benigne con
 solationis: que plurimu
 ualet in necessitatibus
 tempore afflictionis hec p
 amore suo dilatato pietat
 tis affectu & finu: sicut de
 curit miserie & laboribus
 heredes filij condoluit. Ag
 grauabat enim ei miseri
 am fetor & turpitudi
 o squalor in facie deformi
 tas in ueste: timor uigil
 immoderate afflictio in
 uinculis & fame: & cetera
 gemitu magis explicanda
 quam lingua. **A**ccedens
 igitur ad puerum pena
 lem & durum timorem
 cum multa oburgatiōe
 reprehendo in primis ne ul
 timodico ledet egrauem
 uoce & manu facti officii
 ose eum demulset. Ne ti
 meas inquit fr̄: conforta
 re & esto robustus & spa

in deo & soluentur peccata
 tua sicut glacies in sereno.
Speciosa dei misericordia in
 tempore tribulationis: qua
 si nubes pluuie in tempore
 siccitatis. **Q**uid enim spe
 rauerunt in eo: & confusus
 est? **Q**uid mouerunt eum:
 & desperauit illum? **M**ercena
 riu in domo patris tui ha
 bundant panibus: tu autem
 hic fame peris. **P**eccasti quae
 dicitur. **Q**uid eras? **Q**uid eras? **Q**uid eras?
Proctor est deus exquirenti
 bus in uirtute. **H**is & hui
 modi tanquam olei uncti
 one uel alligatura salu
 tari pie resocillatus apud
 oculis capite erecto qua
 potuit infirmitatis uoce
 nec non & spei alacritate:
 respondit. **M**iser ergo su
 me reus maiestatis quid
 feci? **Q**uid commeriui?
Cur uitam pedigam tenui?
Cur ad manum latam decli
 nauit? **Q**uo deueniui? **A**c
 ceptet deus & audiat: **P**
 care ultra non adiciam.
Sicut enim mereris fieri

mercenarius: cuius non
suum dignus uocari filius.
Ecce conuersio. **A**d hec spes
hilarior redita questite co
uisionis oportunitatem be
ne cauta praecepit: & pu
ero ad huc infirmo ad huc
impotenti equum desiderii
quo portaretur ad patriam
exhibuit: nec dignus equo
paratus defuit. **S**tat scilicet
munde uoluntatis: sella
compunctionis & stram
ta deuotionis. Ascendens
currit sanctorum exemplis
per calcantibus uirtutibus: pced
timor. **S**pes sequitur. Ecce
fuga. **C**urrenti quae uirtutum
maior est obuiat discretio.
Hanc sequendo ingorem
suum uirtutes optinent.
Nec est illa conuersalis an
gelorum: & summi patris
domestica. **N**ec assignat
deum querentibus: cau
sas & modos & tempora.
Nec audita uice causa: cep
tum iter approbat. **C**urre
frater: curre in quod felici

^{curfu} sis molestus: in te nichil p
cepti agat impetus. **R**upes. H.
prupte & ualles confra
se paludes, ligna & lapides:
lapsum parant in caute
currentibus. **D**amnis tauri
gam & conuitem temperan
ciam: que currentibus eq
retardet uehementiam.
Ad pellendam uero timoris
molestiam ad est fortitudo
per campos discurrens fidu
cie: clamans nudato gla
dio leticie. **C**adent a late tuo
mille & delegata etiam
per conductu quam sequat
prudencia assignatur & u
cia: quae per uiam eam codu
cat regiam: ne casu a sinis
tram declinet uel dexteram.
Nota ordinem. **T**imor pun
git spes accendit desiderii
um rapit temperantia re
git fortitudo praegit prou
dentia instruit iusticia
conducat. **H**abens itaque la
tales huiusmodi & puros:
iam non timentis arigo pha
raonis exercitum: tandem uenit ad terram

fugit magis

subit

202 21/6

ho

munitum: ad claustralis
 s. solitudinis desertum. **R**e
 gina igitur ciuitatis sapi
 entia que dignos se que
 rent circuit uenienti gau
 dens occurrit preoccupat
 enim qui se concupiscunt.
 ut illi se por ostendat. &
 amplexata puerum int
 dixit eum ad palatium
 in quo erant de ambula
 toria cum. **V**n. columpni
 excelsa: & diuine contempla
 tionis reclinatorum pro
 fundissimo humilitatis
 uallo quod prefluunt
 aque sps sancti pclusum
 turrib; id e xpisti & suoz
 factis in signib; & ppung
 naculis id e scripture mora
 litatibus comunitum. **I**bi
 sedet ibi sedet regnat sa
 pientia ibi plena imago
 celestis ierlm: ibi omnia be
 ne disposita puer introduc
 tus du sedens quiescit in
 lectulo secutens tanq. cur
 su confirmato hostes assc
 assultum faciunt: tela

uolant tria maxime ph⁹
 antasie cogitationum ne
 bule affectionum passio
 nes desideriorum. **C**ontra
 hec dicebat ppha. Non me
 demgat tempestas aque:
 neq; absorbeat me pfun
 dum: neq; urgeat me pu
 teris os suum. **T**imet puer
 timenti dicitur fili accm
 gere: & prepara animam
 tuam ad temptationem.
Duotibi incumbunt: pug
 na & uictoria. **P**aratur
 quippe equus ad diem bel
 li: deus autem salutem
 dabit. **H**oc audito: uirtu
 tes animantur ad pliu
Habent ei pcos & arma
 turam fortium: pugnat
 & resistit puer sicut &
 quantum potest. **S**; ali
 qu subtracta gra s dere
 licus: fere raptus ab
 hostib;. **H**oc claustrales
 hoc boni sentiunt. **I**n h
 articulo datur consili
 um & comune e desidiu:
 ut mittatur ad patrem

oratio supplicatura pro pue
 ro. **A**cepto igitur equo fidi
 de suppedient abscondito tñ
 uolat cherubim & seraphi:
 & dirigitur sicut incensū
 in conspectu dñi. **C**ausam
 portat sibi creditam pora
 trix egregia. **L**ingua silet
 s; locuntur sicut & suspi
 ria. **D**ie mouetur iudex su
 mmi. cui omne cor loquitur
 & cui dignus filij conueni
 at ereptio perquiritur.
Audit celo digna uera dei
 sponsa & uirtutum mag
 tra caritas. **E**cce ego emit
 te me inquit: utino non
 deerit filio magna pietas.
Vade pat inquit: tu reuera
 digna es hoc negotio. **V**nde
 puer cœruit: tuo reucha
 tur p̄sidio. **E**cce uera adē
 caritas secum trahens uir
 tutum in **A**itiam. **D**esper
 antes iam respirant resu
 munt audaciam. **C**ives
 gaudent hostes dolent:
 instant illi, cedunt **u**lti:
 manus enim pugnat dñi.

lucy q

scipio

respirat

^{quorū loq}
In congressu tam felicium
 erunt boni: detruncent
 alopili. **V**ictor laudant
 patrem filius odas soluit
 leticie: mar ascendit iā
 securus de palma uictorie.

*Salutare colloquium de redēp
 cōne generis humani.*

Factum est in celo col
 loquium ante tri
 bunal pacis: que supat
 omnem sensum factum
 ē inquam ^{inter} miam & iustitiam
 & uirtutem. **P**rior
 ergo locuta est mia inu
 tate de repatione huma
 ni generis: hñs in psuasi
 one pium eē & utile mi
 sero homini p se nō ualen
 ti resurgere misericiter
 condescendē. **A**d quam iu
 tas. **H**oc nequit fieri in
 enim contraria eēm: qz
 dixi homini maledicta
 terra in opera tua. **A**d qm
 misericordia. **T**errā quidem
 maledixisti in opere ade:
 si nouus posset fieri homo
 cui nichil de adam pue

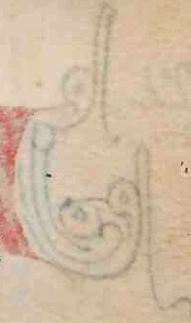
21

g

no

mrit: per quem posset si
 redemptio. Ad hec uitas.
 Vanitas quidem e et homo
 et angelus. Si ergo nouit
 homo crearetur: maiorem
 in eo non haberem fiducia
 quam in ptoplasto. Unde
 nec hominem nec angelu:
 ad redemptionem faciendā
 reor ee idoneum. Dicit autē
 misericordia. *nota* facienda est
 p me redemptio. Quia tū
 nequit fieri p uanitatem:
 tu autem que uitas es. q
 ita michi adiuncta es quod
 pro affectu meo ne qd dece
 uita mecum miserum
 hominem rep me diaboli
 tyrannidem: qui tuum
 seducendo hominem uite
 in uiriose egit. Respondit
 ueritas. Uere tibi deceſſe
 nequeo: quia nec tu aliqd
 a me posſes erigere: cui
 non possem ad ee. Audiet
 ergo iusticiam uiratem
 conſenſiſſe misericordie: *act.*
 Tu quidem uitas facies q
 libuerit ſ: ſcias quia in

nullo tibi partam: immo
 quicquid erigendum est
 usq; ad nouissimum qua
 dremem a te erigam. Cui
 ueritas. Uolo quidem ut
 erigas: quia ero obediens
 usq; ad mortē mortem au
 tem crucis. Nichil ad hoc
 habens iusticia qd posset
 obicere: obmutuit: et utq;
 dne conſenſit. Videns ergo
 parathrono suo inter illā
 inestimabilem factam ee
 concordiam: cum summa
 ammiratione occurrent
 iusticie osculata est eam.
 A sensu itaq; omnium mi
 sericordiam uiratem ad trā
 adduxit: et sic uitas de trā
 orta est: id est de uito uirgi
 nis. Unde moſes. Ad duceſ
 dominus uentum deserto
 qui excutabit uenas mor
 tis. Cum autem ad passio
 nem uentum est: ubi se
 obediens eribuit uitas
 quantum pmiſit: iusticia
 de celo pſperit. *742* Reſpuit g;
 miser homo quia domin

742

te me circumspicio certū est
 qd eo ipe michi notior sum
 quam tibi: quo p̄p̄inquior. ^{no} ^{no}
 et magis credo michi de me u-
 denti me: quam tibi opina-
 ti de me quod non uides in me.
 Quid forte a me audisti
 qd posset p̄fesse tibi: grat̄ age:
 in cui manu sunt & nos ser-
 mones nostri. ^{no} ^{no} ^{no}
 Datis facti &
 michi p̄ eo quod meum confi-
 lum non tenueris: confor-
 tantis te & moneat animo
 non frangi: p̄ nullam in ma-
 te non uinci: s; portare pa-
 cient onus impositum: qd
 semel susceptum deponere
 non licebat. ^{no} ^{no} ^{no}
 De quare: ipe
 michi sicut postulas facti
 facio p̄ te. ^{no} ^{no} ^{no}
 Agnosceus si qui-
 dem sapientie mee sinceritate
 nullo insipientie: s; p̄
 habens suspectam temeritate:
 non fit quod fieri
 laudo: nec audeo indignari
 nec debeat. ^{no} ^{no} ^{no}
 S; sic cuilibet de
 qualibet re consulenti me
 quod michi fuit uisum co-
 sulo: ut sapientioris non

p̄ iudicem consilio: desideras
 quemq; consulturū age qm
 accepit me. ^{no} ^{no} ^{no}
 Quotiens uero
 mea sententia eligitur ac
 tenetur: graui fatore onere
 me p̄mi sentio: rei finem sēp̄
 p̄uidus & nunquam secu-
 rus expectans. ^{no} ^{no} ^{no}
 Uideris tu tū:
 si consulte meum de hac re
 consiliū mutauis. ^{no} ^{no} ^{no}
 Uiderit
 hi quorum famori si quoz
 tū sup hoc feceris es consilio
 anrationabiliter egeris. ^{no} ^{no} ^{no}
 Uide-
 runt inquam si liceat, uano
 iunctam sibi de morte obe-
 dientiam ante mortem: ē
 xp̄stus factus sit obediēs
 pat̄ usq; ad mortem. ^{no} ^{no} ^{no}
 Etiam
 inquit p̄ licentiam. Nam q̄
 sicut eam ab ip̄o: & accepi.
 Bene. ^{no} ^{no} ^{no}
 Licentiam quidem q̄
 sisti: s; qm non licebat. ^{no} ^{no} ^{no}
 Ac
 p̄ hoc non accepisti: s; error
 sisti. ^{no} ^{no} ^{no}
 Et tota autem seu co-
 acta licentia: licentia non
 est s; uolentia. ^{no} ^{no} ^{no}
 Q; ergo tua
 importunitate uictus ep̄c
 fecit inuitus: non fuit ab-
 soluere: s; abrumperē. ^{no} ^{no} ^{no}
 Con

no p̄ in p̄r est
no in d̄gr suos
ab h̄ad h̄ qū sit
no in. ip̄o q̄d
ab h̄ad h̄ qū sit

no p̄ in p̄r est
no in d̄gr suos
ab h̄ad h̄ qū sit

color libro 3

gratulor quidem tibi quod
 sis ex honoratus: s; tamen ne
 deus ate quantum iure est
 sit ex honoratus. Cuius paul
 dubio ordinationi resistis:
 dum p^{1. exaltat} motus ab illo tate de
 recis. Qd' sitte excusans prete
 dis necessitatem: necessitas
 parit coronam. Si difficul
 tatem: si in possibilitatem
 omnia possibilia sunt cre
 dent. S; responde quod ueri
 est: quia s. placuit tibi ma
 gis quies tua quam necessi
 tas aliena. Hec mirum pla
 cet fateor & michi: quod li
 quies placeat tibi: si tamen
 non nimis. Quodcumq;
 autem bonum ita placet
 ut si recte non possit fieri
 placeat tamen fieri: eo e
 modo quo fas non e: nimis
 est. Ac per hoc quia iam be
 ne non fit: bonum non e.
 Scriptum est enim. **D**ire
 te offeri & non recte diuidi:
 peccasti. Aut ergo oportuit
 te dñicum gregem seruau
 dum non suscipere aut s

ceptum non derelinquere:
 iuxta illud. **A**lligatus es iro
 ri: noli querere solutionem.
 S; ad quid nitor. hñ iocina
 tio nibus. Numquid suadeo
 te redire ad omis regimini:
 cum iam non pateat locis
 recuperationis? Aut despare
 te nitendo quasi qui te tali
 alligauit culpa quam iam
 solui non possit. Absit. Sed
 tamen nolo te illud tanq;
 nullum uel paruū malū
 negligere: immo sepe time
 re. semper penitere semper
 securum non e. sicut scriptū
 est. **B**eatiss homo: qui sepe
 est pauidus. **V**ides eū qm
 timorem t' nitor incutere:
 nō q' tibi sit laqueus despara
 tionis: s; qui spem adqui
 rat beatitudinis. **E**t si qdē
 timor inutilis: tristis: cri
 delis: qui ueniam quia nō
 querit non consequitur.
Et e timor pius: humilis
 fructuosus: qui cui libet &
 quiclibet peccator facile
 misericordiam pmeretur. **T**al

hic est ipse quod
ut dicitur quod dicitur
in dicitur

quod nihil in manu

hoc est dicitur in dicitur

quod dicitur in dicitur
color 3

color
f. 100

uenerabilis

uenerabilis
timor

quod dicitur in dicitur

timor generat misericordiam & ser-
 uat humilitatem: s; man-
 suetudinem: s; patientiam
 s; longanimitate. Quem
 non delectet tam inlicita plebs.
 Alterius uero misera solio
 lili est p[er]matia: immodera-
 ta tristitia rancor: horreo
 contemptus: & desperatio.
 He hoc ergo qui desperatio-
 nem s; illo qui generat spe-
 timent non timere: uel pa-
 trum timere: tuam tibi el-
 pam sic rememorandam
 ee putauit. Est etiam quod
 magis ad huc timeo tibi:
 ne forte sicut de quibusda[m]
 dictum est qd letant cum
 malefecerunt & exultant
 in rebus pessimis: tu quoq;
 deceptus non solum hoc
 putas culpam non ee: sed
 in super quod absit in cor-
 de tuo gloriaris. te mag-
 num aliquid. & quod a
 paucis solet fieri fecisse:
 dum qui emansipatus era-
 alius p[er] ee potas. immo ia
 preerat contemptor plati

onis in subiectionem te re-
 degeris: & sic falsa humili-
 tas ueram inducens superbi-
 am in corda cogitantis.
 Quid namq; superbus qm
 spontanea & tanquam li-
 bere ascribere uoluntati:
 quod uel coegit uel necessi-
 tatis uel infirmitas pusil-
 lanimitatis. Quod si nec
 labore uictus nec necessita-
 te compulsus. s; uolens hoc
 fecisti: nichil hoc quoq; se-
 burs. Dei quippe consilio tu-
 um p[er]tulisti: magis tibi di-
 gens quiescere. quam ad q-
 te eligerat eius operi deser-
 uire. Si igitur unde deu
 contempsisti unde ad maio-
 re ei contemptum glaris:
 non est bona gloriatio tua.
 S; caue gloriacionem: tol-
 le securitatem: quatinus
 semper humilitate pauidus:
 non illo s; timore qui sicut
 iam dixi puocat nam s; illo
 qui mitigat. Qui horribil-
 timor si qm tuum tremens
 pulsauit animum tacite

quo
 2do calor
 he muelor

me

muclor ion

copa

sc q re

ca re

vane letas

^{id est in legendis .f.} ^{id est in pulchri} ^{id est in}
suggerens tuum obsequi-
um deo esse non posse acceptum
& quod tua sit infructuo-
sa penitentia quia uidelicet
unde deus a te offensus est. p-
te emendari non potest. ne
ad momentum quod recipias.
s; fidenter responde & dic. Ma-
le quidem egi. s; factum est.
& iam non potest non fieri.
Quis scit si hoc in deus expe-
dire uiderit. & de malo
meo ipse qui bonus est bonum
michi operari uoluerit. ^{hoc} ^{id est in}
lum ergo puniat quod ego feci.
bonum autem maneat quod
ipse prouidit. ^{hoc} ^{id est in} ^{id est in} ^{id est in}
Hostris quippe
inordinatis seu uoluntatibus;
seu actionibus nouit deo
uitas uti semper quidem
recte in sui ordinis pulchritu-
dinem. sepe etiam pie in no-
stram humilitatem. ^{id est in} ^{id est in} ^{id est in} ^{id est in}
O elem-
tissima circa filios adam
diuine pietatis recordatio. quae
sua largiri non desinit bene-
ficia. non solum ubi nullum
inuenit meritum s; plerum-
que etiam ubi totum uidet

^{id est in} ^{id est in} ^{id est in} ^{id est in}
contrarium. **S**; ad te rede-
amus. ^{id est in} ^{id est in} ^{id est in} ^{id est in}
Secundum ergo du-
os timores qui supra distic-
ti sunt. uolo te timere & non
timere. presumere & non pre-
sumere. Timere ut peniteas.
non timere ut presumas. Por-
ro presumere ne diffidas. non
presumere ne corpeas. Agnos-
ce frater de te quantum con-
fessus sum: qui te tam acriter
incredare tuum factum non
michi factis probatum tam au-
dacter diiudicare non du-
bitauim. ^{id est in} ^{id est in} ^{id est in} ^{id est in}
et cum id fortitan
rationabilis a te actum
fuit: quam michi hucusque
notum sit. ^{id est in} ^{id est in} ^{id est in} ^{id est in}
Neque enim tu in-
tuis fortasse lais rationes
omnes illas quibus excusari pos-
s; hoc factum pone uoluiti:
uel propter tuam humilitatem:
uel propter breuitatem litterarum. De re
ergo quae plene non noui suspen-
sam sententiam relinquo:
s; unum quod fecisti. inuetriac-
tabiliter laudo. ^{id est in} ^{id est in} ^{id est in} ^{id est in}
Quidelicet
deposito iugo regimini sine
iugo tamen esse uoluiti. sed anni

color ex. tamquam cum
datis. tunc

id est in

id est in

id est in

cam repetens disciplinam. de magro fieri denuo discipulus non erubuit. Nam cum pastoralis iunculo solutus: posses-
 tate remanere iuris: romani quippe pontificis ceccu e. qd pmo cio albatris emanipato filij est. tu tu hac potestate uti noluit: s; sicut alius pe-
 nuerat: sic tibi quoq; p ee timu-
 isti. Quisq; ut magister alioz
 ces min te iudicabas idoneu.
 nec te quidem e credens tuus
 fieri discipulus contempsisti.

Et merito. Quia qui se sibi magistru constituit: stulto se discipulum subdit. Et q dem quod alij de se sentiant ignoro: ego de me expertus sum q dico. Et facilius imp-
 are z securus possum p ea-
 bus multis: quam soli michi prudenti g humilitas humi-
 lis q p dencia sui: q neq; cre-
 dens ad salutem te posse suf-
 fice: tibi alieno potius arbitrio demcepti vivere pposuisti.
Laudo etiam q n nouum l-
 magistrum uel locum req

fisti: s; ad claustrum de quo exieras. & ad patrem sub quo p fiteras familiariter redisti.
Rectius quippe fuit ut domi-
 que miterat: s; p fratna cari-
 tate dimiserat exoccupatu-
 repperet: quam de ei desolati-
 one aliena gauderet. Quod
 tu tu hoc licentiam epi non
 habueris. nolo ut negligenter
 ducas: s; aut p te aut p me-
 diam psonam quantum iure
 est satis facere non differas.
Post hoc conseruare inter
 frats: deuotio: magistro s; b-
 ditus senioribus obediens:
 unioribus contemperans: ange-
 lis platenis: uis uis: corde
 humilis: mansuetus ad omnes.
Cauet aut neq; olim positu i hono-
 re fuisse etiam nunc te putes p-
 ceis honorandum: s; magis
 humilem omnibus exhibeat.
 tanquam de ceis unum
Hec enim dignum e ut inde
 exigas honorem: unde refu-
 ges laborum. Potest hinc etia
 aliud nati pcedium: quod ad
 te uolo pmonitum esse pre

No. 10. but

color. m. q. e.

color. d. m. q. e.

no

frat. loq. sibi

frat. p. uic. eio

not. man. sup.

no

F. III.

eam repetens disciplinam. de
 magro fieri deuo discipulus
 non eribuiti. Nam cum pas-
 torali iunculo solutus: possel
 tu remanere iuris: romani
 quippe pontificis ceetu e. qd
 pmo cio albaris emancipato
 filij est. tu tu hac potestate
 uti noluit: s; sicut alius
 nuera: sic tibi quocq; pcc timu-
 ista. Quicq; ut magister alioz
 ces min te iudicabas idoneu.
 nec te quidem e credens tuus
 fieri discipulus contempsisti.
 Et nuto. Quia qui se sibi
 magistrum constituit. stulto
 se discipulum subdit. Et q
 dem quod alij de se sentiant
 ignoro: ego de me expertus
 sum q dico. Et facilius imp-
 are z securus possum pcc a-
 lris multis: quam soli michi
 Prudens g humilitas humi-
 lis q pccentia fit: q neq; cre-
 dens ad salutem te posse suf-
 ficere: tibi alieno potius arbito.
 demcept vivere posuisti.
 Laudo etiam q n nouum l
 magistrum uel locum req

sisti: s; ad claustrum de quo
 exieras. & ad patrem sub quo
 pferas familiariter redisti.
 Rectius quippe fuit ut domi
 que miterat: s; p fratna cari-
 tate dimiserat: exoccupatu
 repperet: quam de ei desolati-
 one aliena gauderet. Quod
 tu in hoc licentiam epi non
 habueris. nolo ut negligenter
 ducas: s; aut pte aut p me-
 diam psonam quantum uite
 est satis facere non differat.
 Post hoc conseruare inter
 frats: deuot do: magistro sb-
 ditus senioribus obediens:
 iuniorib; contemperans: ange-
 lis placens: uob utilis: corde
 humilis: mansuetus ad omes.
 Caue au neq; olim posit i hono-
 re fuisse etiam nunc te pntes p-
 cetis honorandum: s; magis
 humilem omnibus exhibeat.
 tanquam de cetis unum
 Ne enim dignum e ut inde
 exigas honorem: unde refu-
 get laboram. Potest hinc etia
 aliud nasci periculum: quod ad
 te uolo pmonitum esse pre

No but
 color
 color
 murg

p qm loq sibi
 s; pntes
 s; pntes
 s; pntes

m
 m
 m

no

p

munium. Nam sicut hoīes
ita mutabiles sum. ut plerū
q; quod heri uolebam. ho
die recitarem: & qd̄ hodie
uolumus cras desideremus. sic
quandoq; diabolo suggerere
poterit contingere ut ex me
moria relictū honoris tui
dūm pulset cupiditas ita
n̄ oīa que uirilit̄ contempsisti
pueriliter desiderare incipias.
Dulcescent animo que p̄ ama
ra fuerunt sublimitas loci:
dom̄ curarū rerum disp̄satio:
obsequia famulorū libertas
tut̄ potestas in alios. in tan
tum ut p̄ reliquisse te pe
niteat: quod prius tenere
grauabat. Cui pessime tēp
tationi. si uel ad horam qd̄
absit assensum p̄bueris.
non mediocriter dampnum ī
currēs tue conuersationis. In
totam illud elegantissime
eloquentissimi doctoris sa
pientiam. a quo doceri de
tam longinquo postulasti
Nullud expectatum ac deho
ratum eulogium. quod au

ditate tanto tempore studuisti.
Hec est summa nostre erudicio
nis. An ad huc aliquid mag
num expectas? Totum au
disti. Quid amplius requiris?
Exansus est fons: & tu que
ris aquam in sicco. Exēplo
illius euangelice ^{uide} & de
paupertate meatotum qd̄
habui nisi. Quid uicunda
ris. Quid uultum demittis?
Tu me coegisti. Sermonem
quesisti: sermonem habes.
Sermonem inquam habes
iam factū longum s; multū:
uerbis plenum. sensibus
uacuum non quō petieras
in corde tuo caritas ordinet̄:
s; quo mea inscientia pub
licetur. Nam unde iam po
tuit excusari? possem forsi
tan dicere qd̄ febre teriana
laborans quod p̄ officio meo
curis occupatus. hec dictauit.
cum scriptum sit. Sapienti
am scribe ī ocio. S; hec recte
p̄tendem: si h̄nc aliquid
atq; operosum opus aggressus
fuissem. Hunc autem in

tam illo opusculo ut occasio
 nibus me nō exerceam. nichil
 horum cerevis p̄tendere possū:
 quam ut sepe iam dixi scien
 tie paupertatem. **S**; habeo n̄
 nullam mee confutionis
 consolationem. Nam & si
 non feci ut peccerem: si non
 misi quod speraueram: ag
 nosceris certe quia uolui.
Sufficiet autem uoluntas:
 ubi de eē uidet facultatem
 explendi. Demq; & si tibi n̄
 conferat utilitatē: uel in p̄fi
 ciet ad humilitatem. **S**tultus
 quippe dum non loquitur:
 sapiens putatur. Nam qd
 non loquitur: non sensus
 inopia. s; humilitatis eē cus
 tocha creditur. Ego itaq; si ad
 huc siluissim: sapiens dice
 rer s; non eē. Hunc autē
 alii in sapientem me ridebt:
 alii subsannabunt idiotam:
 alii p̄sumtorū indignabūt.
Putaf ne paruum in s; con
 ferat religionis emolumentū:
 cum humilitas ad quam u
 tiq; ducit humiliatio toci

sit spirituales fabricae funda
 mentum. **S**iquidem humi
 liatio uia est ad humilitatē:
 sicut patientia ad pacem: sic
 lectio ad scientiam. **S**uurtu
 rem appetis humilitatē: ui
 am non refuges humiliatio
 nis. Nam si non patris humi
 liari: non poteris ad humili
 tatem p̄uehi. **P**dest itaq; michi
 in eam insipientiam sciri.
 & a scientibus iure confundi.
 cui spe contigit a nescientib;
 iniuste laudari. **T**erret me
 apostolus: qui & ip̄e titus dicit.
Pareo autem ne quis me exi
 timet supra id quod uidet in
 me: aut audit aliquid ex me.
Quam pulere dicit p̄co. **N**on
 pareo s; arrogans: non peto
 sibi superbi. **N**on cupi dicit
 uane glorie & tactator actu
 um suorum: qui uel sibi ar
 rogat quod est: uel n̄tatur
 de se quod non est. **S**olus q̄
 tie humilis e peto anime sue:
 qui ne p̄tatur quod non est.
 semp quantum in se est in h̄
 nesciri quod est. **H**orrendū

no. 65

no. 249

no. 249

no. 249

no. 249

no. 249

h. b. u.

reuera periculum est: au-
dire quemq[ue]m de se supra q[ue]
sentit in se. Quis dabit in
apud homines. tantum de
ueris digne humiliari: q[ua]n-
tum uel de falsis datum e[st]
indigne exaltari? **I**uam in
uocem prophetam iure assu-
merem. Exaltatus autem
humiliat sum: & conturbat.

Et illud. **L**udam: & uilior
fiam. **L**udam. S. u. ludax.

no. 119 **B**onus ludus quo irascitur
homo: & deus delectatur.

Bonus ludus: qui homini-
bus quidem ridiculum est;
angelis pulcrum spectacu-
lum prebet. **B**onus in qua
ludus: quo efficimur obp-
brum habundantibus.
& despectio superbis. Nam
reuera quid aliud secula-
ribus quam lude iudem
cum quod ipi appetunt i
hoc seculo nos p contrari-
um fugimus: & quod ipi
fugunt nos appetimus?

More. S. ioculatorum &
saltatorum. qui capite

missis deorsum. pedibusq[ue] sur-
sum erectis: contra usum ho-
minum stant manibus; uel
incedunt: & sic in se omni-
um oculos defigunt. Non est
hic ludus puerilis non est de
theatro: qui feminas fedis;
anfractibus puocet libidine:
acris sordidos representet.

Sed est ludus iocundus: bo-
nestus grauis sp[iritu]abilis: q[ui]
celestiu[m] spectatorum delec-
tate possit aspectus. Hoc
castro atq[ue] religioso ludo
ludebat: qui dicebat. **S**pec-
taculum facti sumus: an-
gelis & hominibus. **H**oc lu-
do & nos intem **L**udam
ut illudamur: confunda-
mur humiliem: donec ue-
niat qui deponit potentes
& exaltat humiles. qui nos
letificet glorificet: in eter-
num exaltet. **V**alere. **l**iber
uenabilis **b**uardi **a**bbis
de **g**racia & **l**ibo **a**rbito.

Dommo. V. mo.
sancti theodori: f. u.

scilicet q[ui] p[er] p[er] p[er]
m[er]it[um]
p[er] p[er] p[er]

bernardus opusculum de gra
 & libero arbitrio quod illa q
 scitis occasione nup aggressus
 sum: deo adiuuante pegeri
 ut potui. Veror autem ne
 aut gndia minus digne lo
 cutus inueniar: aut ptra
 tata a pluribus supfluo recit
 tasse. Legite igitur illud
 p inde pmissis: & si iudicatis
 solus: ne si pferatur in me
 dum magis forte scriptoris
 publice tenitas quam
 lectoris caritas edificetur.
 Quod si palam fieri utile
 pbauerit: tunc si quid ob
 scurius dictum aduertit: q
 in re obscura seruata con
 grua brauitate disciplinam
 poturss; non sit uobis pi
 grum aut emendare per
 uos aut michi resignare e
 mendandum: si fraudari
 non uultis pmissione illa
 sapientie qua ait. Qui elu
 cidant me: uitam etnam
 habebunt.
 O quante me coram ali
 qui & dei gram in me comen

dante. qd. s. ab ipsa me in
 bono & puentum agnosce.
 & puehi sentirem & spera
 rem pficiendum: quid tu g
 att unius ex circumstantib;
 operaris aut quid incedis
 speras. uel p m n: sicutum
 facit ds. Qd em in q tu g sul?
 Da iq glam do. q g r t te pue
 nit. exercitau i uiauit. & inue
 digne de celo: quo te pbes.
 & pceptis bnficis no igtu.
 & pceptis idoneu. Et ego.
 Bonu consilium das: s; si de
 dis & posse teneri. Siquide
 non est eiusdem facultatis
 scire quid faciendum sit &
 face: qm diuisa sunt celo
 ducatum ac fello pberre ue
 hiculum. Non quicumq;
 ostendit uiam: pber & uita
 ticum tuianti. Aliud illi
 exhibet q fae ne deuet: &
 aliud qui prest t ne deficiat
 in uia. Ita nec q uis doctor
 statim & dator erit boni: q q;
 docuerit. Porro in duo ne
 cessaria sunt doceri ac ui
 uari. Tu homo recte quide

confultis ignorantie: s; siue
rum sentit apostolus: sp̄s
adiuuat infirmitatem
nostram. Immo uero q̄m
positum ministrat consi-
lium sp̄s necesse est minist-
ret & p̄ suū adiutorium:
quo ualeant implere consu-
lis. Ecce enim iam ex ei' mi-
nere uelle adiacet michi.
p̄ficere autem non inuenio.
S; n̄ aliq̄n me inuenturū
confido: n̄ q̄ dedit uelle det
& p̄ficere p̄ bona uolunta-
te. **U**bi ergo ait sunt mīta
nostra. ait sp̄s nostra.
Auch inquam. Non ex opi-
bus iusticie que fecimus
nos: s; secundum suam mi-
sericordiam saluos nos fe-
cit. Quid enim. Tu forte
putauis tua te creasse mi-
ta: tua posse saluari iusticia:
qui nec saltem dñm ihm̄
dicit potes n̄ i sp̄u sancto.
Ita ne oblitus qui dixerit
sine me nichil potestis face:
& neq; currentis neq; uolen-
tis s; misericordis e dei. Quid

ḡ agit aut liberum arbitri-
um. **B**reuius respondeo.
Saluat. **T**olle liberum ar-
bitrium: non erit quod sal-
uetur. **T**olle grām: nō erit
unde saluetur. **O**pus hoc sū
duobus effici non potest: uno
a quo fit: alio cui uel fit q̄.
Deus auctor salutis est: lib-
um arbitriū tantum capat.
Nec dare illam nisi deus: nec
capere ualeat nisi liberum ar-
bitrium. **U**ḡ a solo dō. &
soli datur libo arbitio: tā
absq; consensu eē non po-
test accipientis quam absq;
gratia dantis. **E**t ita gr̄e
opanti salutem coopari uolet
libum arbitrium. dum cō-
sentit: hoc est dum salua-
tur. **S**entire autē saluariē.
Priū pe coris sp̄e salutem hu-
iustem minime caput: eoq;
illi uoluntari' q̄sens' dicit:
quo saluanti uidelicet dō
placide obtemperet. siue
iubenti ad quiescendo siue
pollenti credendo: siue
gr̄as reddendi agendo. **C**ui

uero aliud est uoluntarius
 consensus: aliud naturalis
 appetitus. Posterior quippe no-
 bis communis est cum ir-
 rationabilibus: nec ualet
 consentire spū: carnis ir-
 ritus illecebris. Et fortas-
 se ipse est qui alio nomine
 ab aplo sapientia carnis
 appellatur: ubi ait. Sapi-
 entia carnis: inimica est dō.
 Legi enim dei non ē subiec-
 ta: n̄ enim potest. Hunc g̃
 ut dixi communem hūtes cū
 bestis: consensus uolum-
 tarii nos discernit. Est enī
 habitus animi: lib̄ sui. Si
 quidem non cogitur: nō
 extorquetur. Est quippe
 uoluntatis non necessita-
 tis: n̄ negat se nec p̄bet
 cuiquam: nisi ex uolunta-
 te. Alioq̄n si cōpelli ualet
 inuitus uolentis est n̄ uo-
 luntarius. Vbi autem uo-
 luntas non est: nec consen-
 sus. Non enim est consen-
 sus nisi uoluntarius. Vbi
 ergo consensus ibi uolum-

tas. Porro ubi uoluntas ibi
 lib̄tas. Et hoc est quod dixi
 p̄tito lib̄um arbitrium. **S** . . . cap. 78
 ut manifestus fiat q̄ dicitur
 & competentis ad id quod
 uolumus ueniamus: pau-
 lo altius estimo repetendū.

¶ In reb; materialibus non est
 id uita quod sensus: non
 sensus quod appetitus: nec
 ille quod consensus. Ad ex-
 singulorū diffinitionibus
 clarus elucebit. Est enim
 in aliquo corpore uita. in-
 trinsecus ac naturalis motus:
 iugens tantum intrinse-
 cis. Sensus uero uitalis
 in corpore motus: iugulans
 & extrinsecus. Appetitus autē
 naturalis uis in animante:
 mouendus a uide sensib;
 arbitria. Verum consensus
 natus est uoluntatis spon-
 taneus. Videlicet certe qd
 superi dixisse me memini:
 habitus animi liber sui.
 ¶ Porro uoluntas est motus
 rationalis: & sensu p̄sident
 & appetitui. Habet sane q̄

cumq; se uoluerit ratio-
nem comitem & quodā
modo pedissequam non
quod semper ex ratione.
s; quod nunquam absq;
ratione moueat: ita ut
nata facti p ipam cont ip-
sam: hoc est quasi p eius
ministerium: contra eius
consilium siue ei iudici-
um. Vñ ē illud. Prudenti-
ores sunt filii seculi huius.
filii lucis: in generatione
sua. Et rursum. Sapienter
sunt: ut faciant mala.
Hec; enim prudentia seu
sapientia in eē creature po-
test uel in malo nisi utiq;
p rationem. Est uero ratio
data uoluntati ut instru-
at illam: non ut destruat.
Destrueret autem: si neces-
sitate nullam ei imponet.
quo minus libere quolibz
p arbitrio sese uolueret?
siue in malum consensit
appetitui aut nequam spi-
ritui. ut sit animalis non
pripientis uel certe psequis

ea que sunt spiritus dei:
siue ad bonum grām sequis
& fiat spiritalis: q̄ omnia
ditudicant ipa anemine
iudicetur. Si inquam boz
quodlibet. phibente ratio-
ne uoluntas non posset.
uoluntas iam non eēt. Vbi
quippe necessitas: iam non
uoluntas. Q; si ex necessita-
te & absq; consensu ppe uo-
luntatis mala bona ue si
posset rationalis creatura:
aut misera pfecto eē nulla
ratione deberet. aut beata
penitus posset: cui nimirū
intrauis pte id decet qd
solum in ea miserie siue be-
attitudinis capax est: id est
uoluntas. Cetera siquidem q̄
sup memorata sunt uita
sensus uel appetitus: nec
miserum p se faciunt: nec
beatum. Alioqn & arbores
ex uita & pecudes etiam
ex reliqui s duobus uel mi-
serie possunt eē obnoxii uel
idonee beattudini: quod
omnino impossibile est. Cō

minem itaq; habentes ui-
 tam quidem cum arborib;:
 sensum uero & appetitum.
 & eque uitam cum pecorib;:
 id qd dicitur uoluntas. nol
 ab utrisq; discernit. Cuius
 uoluntatis consensus utiq;
 uoluntarij est. non necessa-
 rius: dum aut iustos pbat
 aut iniustos etiam merito
 beatos facit. uel miseros. **H**ic
 ergo talis sensus uoluntatis
 in amissibilem liber-
 tatem rationis qd secum sep
 & ubiq; portat indeclinabi-
 le iudicium non in conge-
 ditur ut arbitror: libu
 arbitrium. **I**pe lib sui pp
 uoluntate: ipse iudex sui.
 uel pp rationem. **E**t merito
 libertate committatur iudici-
 um: qm quidem libum suu
 pfecto ubi peccat ibi se iudi-
 cat. **E**st autem iudicium:
 qd ita pfecto si peccat
 patitur. **N**olit: qui non p-
 cat nisi uelit. **C**etum qd sui
 libu non ee cognoscitur: qd
 pacto uel malum ei uel bo-

num imputatur. **C**irculat
 nempe utrumq; necessitas.
Porro ubi necessitas est. lib-
 tas non est. **U**bi libertas non
 est: nec iudicium: ac p hoc
 nec iudicium. **E**xcepto sane
 p omnia originali peccato.
 quod aliam constat hre ra-
 tionem. **D**e cetero quicquid
 hanc non hnt uoluntarij
 consensus libertatem: pcul-
 dubio & merito caret & iu-
 dicio. **P**roinde uniuersaque
 hominis sunt pt solam uo-
 luntatem ab utroq; libera-
 sunt: quia sui liba n sunt.
Uita sensus appetitus. me-
 moria ingenium: et si qua
 talia sunt: eo ipso subiacet
 necessitati: quo non plene
 sunt subdita uoluntati.
Ipsam uero quia impossibile
 est de se ipsa sibi n obedire.
 nemo qpe ai n uult q. uult
 ai uult q. n uult: etia impos-
 sibile est sua puari libta-
 te. **P**otest quidem mutari
 uoluntas: s. non nisi in ali-
 am uoluntatem: ut nun-

quam amittat libertatem.

Tam ergo non potest pua-
ri illa: q̄ nec se ipsa. **S**ipo-
t̄ homo aliquando aut
nichil omnino uelle aut
uelle aliquid & nō uolun-
tate: pot̄t carere & libertate
uoluntatis. **H**inc est quod
in sanis et infantibus
itemq; dormientibus ni-
chil quod faciant uel bo-
num uel malum imputa-
tur: quia nimirum sicut
sue nō sūt competes ratio-
nis: sic nec usum retinent
p̄pe uoluntatis. **A**e phoc:
n̄ iudicium libertatis. **C**um
igitur uoluntas nichil li-
berum habeat nisi se: iūto
non iudicatur nisi ex se.
Siquidem n̄ tardū ingeni-
um nec labilis memoria n̄
inquietis appetit̄ nec sen-
sus obtusis. nec uita lan-
guens. reum p̄ se statuunt
hominem. sicut n̄ contra
innocentem: & hoc non
ob aliud: nisi quia hec ne-
cessarie ac p̄t̄ uolunta-

tem: posse puenire p̄batur.

Sola ergo uoluntas. q̄m p̄
sui ingenita libertate aut
desseuer sibi aut p̄ter se
in aliquo consentire. nulla
ui. nulla cogitur necessita-
te: non in iūto iustam ul'
iniustam beatitudine seu
miseria dignam. ac capa-
cem creaturam constituit:
p̄t̄. s. iusticie iniusticie
ue consenserit. **Q**ua p̄pter
huiusmodi uoluntarium
liberumq; consensum. ex q̄
& omne sui ex his q̄ dicta
sunt. constat pendē iudi-
cium. puto non inconge-
rō quod supra diffinuum
ē. q̄ solet libum arbitriū
appellari: ut libum ad uo-
luntatem: arbitrium ad
rationem referatur. **S**; sa-
ne liberum non illa libta-
te: de qua dicit apostolus.
Ubi sp̄e d̄ni: ibi libertas.
Est enim illa libtas a p̄cō:
sicut alibi ait. **C**um enim
serui cēt̄s peccato: libi fu-
erit iusticie. **H**unc autem

liberati a peccato: serui autem facti deo habetis fructum vestrum in sanctificatione: finem vero vitam eternam.

Quis vero in carne peccati: a peccato s. uendicavit libertatem? Hac igitur libertate: dicitur in toto nequam opinor liberum arbitrium.

Est item libertas a miseria: de qua uidem dicit ap[osto]l[us]. *Et ip[s]a uita liberabitur a seruitute corruptionis: in libertatem glorie filiorum dei.* S. nu[m]quid est istam s. quispiam in hac mortalitate p[re]sumit? Ex hac itaq[ue] lib[er]um nominari arbitrium non in merito absumimus. Est uero quam magis ei congruere arbitrio libertatem: q[uo]d dicere possumus a necessitate: eo quod necessarium uoluntario contrarium e[ss]e uideatur.

Siquidem q[uo]d ex necessitate fit. iam non est ex uoluntate: & e conuerso similiter.

Cum igitur sit potuit ita occurre nobis triplex p[ro]posi-

ta sit libertas a peccato a miseria a necessitate: hac ubi in loco positam contulit nobis in conditione natura: in p[ri]mam restauramur a gratia: media nobis reseruatur in patria. Dicitur igitur p[ri]ma libertas nature: secunda gratie: tertia uite uel glorie. Primo nepe in liberam uoluntatem ac uoluntariam libertatem q[uo]d diti sumus nobilit[er] deo creatura: secundo reformamur in innocentiam noua in x[rist]i creatura: tertio sublimamur in glam: p[er]fecta in sp[irit]u creatura. Prima ergo libertas. habet multum honorem: secunda plurimum et uirtutes: nouissima cumulum iocunditatis. Ex p[ri]ma quippe p[re]stantissimis animantibus: in secula carnem: p[ro]teriam mortem subiecit. Vel certe sicut in p[ri]ma subiecit deus sub pedibus nostris. oues & boues uniuersas in super & pe-

ut

in

ap[osto]logar triplex libertas

natura: reliquas ex diuina potentia. Quarum duas posteriores utrum in paradiso habuerit: postea uidebimus. Hoc autem indubitanter sciendum: utrumque plenam ac perfectam perfectis in eae animabus; carne solutis: cum deo patre & christo eiusdemque angelis super celestibus. Nam sanctis animabus & si nec dum corpora receperunt: de est quidem de gloria: sed nihil prorsus inest de miseria. Verum libertas a necessitate eque & indifferenter. deo uniuersis que carere tam male quam bone rationali conuenit creature: non peccato nec miseria amittitur: uel minuitur: nec maior in iusto est quam in peccatore: nec plenior in angelo quam in homine. Cum namque ad bonum conuersus. per gratiam humane uoluntatis consensus eo libere bonum & in bono libere hominem facit quo uoluntatis efficiatur non uoluntatis

pertrahitur: sic sponte deuolutus in malum in malo nichilominus tam libere quam spontaneum constituit: sua utique uoluntate ductum non aliunde coactum: ut malus sit. Sic sicut celestis angelus aut etiam deus permanet libere bonis propria uidelicet uoluntate. non aliqua extrinseca necessitate sic perfectio diabolus eque libere in malum. & corrumpit & persistit: suo utique uoluntario nutu: non alieno impulsu. Manet ergo libertas uoluntatis ubi etiam sit captiuitas in malis: tam plena quidem in malis quam in bonis: sed in bonis ordinatio: tam utique quam per suum in creatura quam in creatore. sed in illo potentior. Quae autem solent homines querere & dicere. uolo habere bonam uoluntatem sed non possu. nequam huius perfectio libertatis: aut quae uim aut necessitatem in hac parte uoluntatis pa-

no

quoniam in dicitur. i. dicitur hinc
p. hinc p. b. q. q. exp. dicitur i. n. o.
p. l. a. d. r. u. q. h. e. a. t. e. p. h. i. n. o.

ciatur: s; plane illa liber
tate que dicitur a p̄o. se
carere testatur. Nam q̄
uult h̄re bonā uoluntate:
non uult h̄re bonā n̄ p uo
luntatem. Quod si liber
tatem: & uoluntate: s; lib
tate a necessitate: n̄ a p̄o.
Hempe ut non ualeat cū
uult h̄re bonam. sentit
quidem sibi deē libertatem:
s; p̄fecto libertatem a pecca
to: quo utiq; dolat p̄m̄n̄
p̄m̄i uoluntatem. Quam
quam iam p̄culdubio ut
cumq; bonā h̄: ubi h̄re
bonam uult. Bonū q̄ppe ē
quod uult. Nec posset bo
num uelle nisi bona uo
luntate: sicut nec uelle
malum. nisi mala uolū
tate. Cum bonum uolum̄
bona est uoluntas: cum
malum. ē uoluntas mala.
Utriq; uoluntas: & ubiq;
libertas. Cedit si q̄dem uo
luntati necessitas. Cum
autem non ualemus q̄d
uolumus: sentimus q̄dē

ipsam quodammodo libertate
p̄o ē captiuam uel misē
ram non tamen amissam.
Et hac ergo tantum liber
tate quā a liberum est uo
luntati se ip̄a iudicare uel
bonā si bono. uel malā si ma
lo consenserit quippe que
necro nisi certe uolendo
sentire se sentit: libum
arbitrium credimus nōme
nari. Nam ex illa que d̄r
a peccato. congruentius for
sitam libū cōsiliū: & t̄e
ex illa q̄ dicta est a miseria.
liberum potius complac
tum posset dici q̄ libum
arbitrium. Arbitrium q̄p
pe iudicium ē. Dicit uero
iudicium est discernere quid
liceat uel non liceat: sic pro
fecto cōsiliū p̄bare quid ex
pediat uel non expediat:
sic quoq; complacitū exp̄i
ri quid libeat. Utinam tā
libere nobis cōsuleremur
quam libere de nob̄ iudica
mur: ut quemadmodum
libere p̄ iudicium licita illi

no.

no.

no.

no.

mi.

no. lib.

incubabitur

peru. q. pene. a. f. l. opa
bene. p. b. f. g. g. d. d. d.
f. e. n. d. n. o. p. o. l. y. g. r. u. a. b. g.
o. p. t. i. d. p. e. c. c. i. a. p. e. n. s.
+ d. e. t. u. q. f. a. n. p. e. n. e.

bu no.

cum uicis & concupiscentiis: quatinus iam non regnet peccatum in eorum mortali corpore. Porro ut non regnet libertas facti consilii. Ut tamen non desit ex integro: captiuitas est liberi arbitrii. Cum autem uenit quod perfectum est: tunc euacuabitur quod ex parte est: hoc est cum plena fuerit libertas consilii. nulla erit iam captiuitas arbitrii. Et hoc est quod cotidie petimus in orationem: dum dicimus deo adueniat regnum tuum. Regnum hinc dum ex toto puenit in nos: cotidie tamen paulatim adueniat: sensusque in dies magis ac magis dilatat terminos suos in his dum taxat quorum per dei adiutorium unio: homo renouatur de die in diem. In quantum ergo regnum gratie dilatat: in tantum peccati potestas minuitur. In quantum uero minuitur est. ad huc propter corpus mortis quod aggruat

no.

animam. & ob necessitate terrene in habitationis suaeque depermentis sensu multa cogitantur: necesse habent etiam qui perfectiores in hac mortalitate uidentur confiteri & dicere. In multis offendimus omnes: & si dixerimus quod peccatum non habemus: nos ipsos seducimus & uita in nobis non est. Quia propter orant & ipsi sine intermissione dicentes. adueniat regnum tuum quod non erit uel ipsis consummatum. quisque peccatum non solum non regnet in eorum mortali corpore: sed nec fit omnino nec esse possit. in immortali tamen corpore. Nam libertate complaciti in hoc seculo nequam quid dicemus. ubi uix dies sufficiat in alicia sua? ubi omnis creatura ingemiscit & perurit usque ad huc uanitati. nimirum subiecta non uolens? ubi uita hominis temptatio est super terram? ubi quoque ui-

ri spirituales qui p̄micias sp̄s
iam acceperunt in gemisc̄t
& ip̄i intra semetip̄os expec
tantes redemptionem corpo
ris sui. Numquid nam t̄t̄
ista locut̄ ullus est huius
c̄m̄i libertati. Quid m̄q̄ lib̄ū
n̄ō relinq̄t̄ complac̄to: ubi
totum occupare uidetur mi
seria. Neq; enim uel inno
centia seu iusticia quemad
modum ita etiā a miseria.
ante eē h̄ic pot̄unt ū t̄ excla
mat. In felix ego h̄ō: qui
me liberabit de corp̄e mort̄
hui. Et item. Fec̄ f̄e in lac̄me
mee panes: die ac nocte. Ubi
noctes d̄isq; in merore ḡm̄a
ant̄ nullū p̄fecto t̄p̄oris
spacium oplac̄to uacūū
relinq̄t. Deniq; q̄ p̄ie uol̄t
uiuere in xp̄o: ip̄i maḡ p̄le
cutionem patiuntur qm̄
iudiciū a domo d̄i incipit.
& p̄cipit. A meris inq̄et
incipit. S; & si non iūct̄
uicium forte int̄ito ē & ali
qua m̄t̄im ex p̄te frui potest
complac̄to cauere miseria.

Abfit. Nam qui letantur
cum male fecerunt & exul
tant in rebus pessimis: tale
est quod faciunt quale cum
rident frenetici. Nulla aut̄
uerior miseria: quam falsa
leticia. Deniq; in tantum
miseria est. q̄ uidet̄ felicit̄
in hoc secl̄o: ū sapiens dicat.
Mel̄ est me ad domum luct̄.
q̄ ad domum qūiui. Et q̄d̄
in bonis corporis non nulla
iocunditas uidelicet in edēdo.
bibendo. calefaciēdo & c̄ct̄
talibus fomentis uel regu
mentis carnis: s; numquid
ul̄ ista uacant aliquaten̄
a miseria. Bon̄ est panis: s;
esurienti. Bon̄ est pot̄: s;
siccitati. Deniq; saturatio
cib; pot̄isq; iam neq̄q; sunt
grata: s; graua sunt. Tol
le famē: & panē n̄ curab. Tol
le fat̄: & lipidissimū f̄orem
ac si paludē respicies. Simi
lit̄ umbram non querit ū
estuant. Solem non curat
nisi algens: siue caligans. Ali
oq̄n nichil horum libebit.

no

no

no

no

no

no

si non precesserit ^{urgens}
necessitas. ^{Que} si perfecte
tollatur e rebus: statim in
rectum atq; molestiam
inter ipa q; in his uidet^r io
cunditas. ^{fatendum} igitur
¶ in hac parte omne q; pre
sentis uite est occupare
miseriam: nisi qd; in con
tinuis tribulationibus gra
uorum laborum leuiores
utiq; q;lescuq; se consolatores:
et dū forte p; tempore ac re
rū euentib; uicissim sibi
graua leuiq; succedūt mi
norū experientia. aliqua mi
serie uidetur interpolatio:
¶ si cū aliquā post expta plu
ra grauissima i; min; forte
molesta euaditur felicitas
putetur. ^{Antē} fatendum
est eos qui p; excessum stem
platorū rapti qnq; in spū
quantulumicq; de supne
felicitatis dulcedine degta
re sufficiunt: toties eē libos
a miseria quociens sic cre
dunt? **¶** Hī plane q; negan
dum non ē etiam in hac

carne raro licet raptimq;
complaciti libertate fruunt^r.
q; cum maxima optimamp;
tem elegerūt. que non aufe
tur ab eis. Qui enim iam
tenet qd; auferēdū nō est:
expiunt utiq; quod futurū
ē. **¶** S; q; futurū: felicitas est.
¶ Porro felicitas et miseria:
eodem tempore simul eē nō pos
sunt. Quociens igitur p;
spū illam percipiunt: to
ciens istam nō sentiunt. Itaq;
in hac uita soli contēplati
ui possunt ūcūq; frui lib
tate et placiti: et hoc ex pte
et pte satis modica uicēq;
rarissima. Porro libertate
consilij fruuntur etiam q;
libet ita. ex pte qdem: s; nō
modica. **¶** Ceterum libertas
arbitrii ut sup; liq;do appa
ruit curialis pter natione
uicēq; uenit: non mi
nor quantum in se est in
mī q; i; bonis: tā plena in h;
seculo q; in futuro. **¶** S; et hoc
apte mōstratum eē puto:
qd; quam diu hic ē tamen

100.

903

audierunt. Potestis bibere
calicem quem ego bibitur
sum? ^{no} Et tunc quidem ubi
f; postmodum etiā exemplo
uoluntate ordinare docebat:
cum orans instante passione
ut transferretur ab eo calix sta
tim subiceret. Verumptam
nonquod ego uolo: f; quod tu uis.
^{no} A deo g' uelle quoniam & timere quoniam
& amare accepimus in con
ditione nature: ut eē aliquid
creatura. ^{no} Uelle autem bonū
quoniam & timere deum. quoniam & a
mare dñm accepimus in uoluntate
grē: ut simus dei creatura. ^{no} Creati
quippe quodam nri in liberam
uoluntatem: quoniam dei efficiuntur
per bonam uoluntate. ^{no} Pono bo
nam facit quod liberam facit: &
ad hoc bonam ut si in aliquid
miciū creature ei: quoniam expe
dit pfecto nob mag' omnino
non fuisse quam nostris per
mane. ^{no} Nā quod uoluerit sui eēt
quod: sicut discimus & bonum
& malum: facti sunt iā non
tātū sui: f; & diaboli. Itaque li
bera uoluntas nos facit nros

^{no} mala diaboli: bona dei. ^{no} Ad hoc
p'inet quod dicitur. ^{no} Nonne
domini: qui sunt ei. ^{no} Nam illi
qui ei non sunt: amen dico
uobis inquit nescio uos. ^{no} Quā
ergo per malam uoluntatem
sumus diaboli: quodam intem
nō sumus dei: sic cum per bonam
uoluntatem efficiuntur dei de
stinamus iam eē diaboli. ^{no} Nemo
siquidem per duob; dñm seruit.
^{no} Secum siue dei sumus: siue di
aboli: nō tñ similit' desinimus
eē & nost'. ^{no} Manet quippe utro
biq; libertas arbitrii per quam
maneat & causa meriti: qui
nus uito uel puniamur ma
li. ^{no} quod tamquam liberi ex ipa
uoluntate efficiuntur: uel
glouemur boni: quod nō eā uo
luntari eē non possimus. ^{no} Sa
ne diabolo nra nos mancipat
uoluntas non ipi potestas.
deo subicitur eēt gratia non
nostra uoluntas. ^{no} Nostra quippe
pe uoluntas si bona quod fa
rendum ē a bono deo creata:
pfecta tamen non erit quo
uisq; suo creatori pfecte sub

ieta sit. Absit autem ut ipi
 sui ipsius ^{thuanus} pfectionem. deo au
 tm creationem ^{thuanus} tuiam: cu
 longe nimirum melius sit ee
 pfectam quam facta. & dictu
 ipo ne phas uideatur deo qd
 minus nob qd excellentius
 sit tribuere. Sentient demde
 apls quid ex natura eet qd
 ex gra expectasset aiebat. bel
 le adiacet michi: pficere non
 inuenio. Dicebat pfecto uel
 le quidem sibi mee ex libo
 arbitrio. s; ut ipsum uel per
 fectum haberet gram se ha
 bere necessariam. Si enim
 uelle malum defectus est qui
 om uoluntatis: utiq; bonu
 uelle pfectus eiusde erit. sus
 fice autem ad omne q uolu
 m bonum ipi pfectio. **U**t ex
 go uelle nrm qd ex libo arbi
 trio habemus pfectum habe
 amus. duplici gre munere
 indigemus: & uidelicet sape
 q e uoluntatis ad bonu iustio?
 & plene ma posse qd e euidem
 t bono confirmatio. Porro per
 fecta conuio e ad bonum

ut nil libeat nisi qd deceat
 uel liceat: pfecta in bono &
 firmatio: ut nil desit ia
 qd libeat. **E**unc demu pfecta
 erit uoluntas: cum plene fu
 erit bona & bn plena. **H**ic si
 qdem duplex in se bonum
 abinitio sui: unum quidem
 generale ex sola creatione qd
 abono. s. do non potuit crea
 ri nisi bona secundum qd
 uidit ds cunctaq; fecerat. &
 erant ualde bona: altum
 speciale ex libtate arbitri:
 in qua ad imaginē utiq; ipi
 q creauit est condita. **Q**uo
 uersio his duob; bonis atte
 dat & tui ad creatorē: re
 putabitur non imito pfecte
 bona. **B**ona nimirum in u
 niusitate melior in suo ge
 nere: optima ex sui ordina
 tione. **U**t au ordinatio om
 nimoda conuio uoluntatis
 ad dm: & ex tota se uolun
 taria deuotaq; subiectio. **H**u
 ic uero tam pfecte itate debe
 t imo iungit glē plenitu
 do: qz sic se comitant duo

duo ita ut nec iusticie possit
haberi. perfectio nisi in gl'ia
glorie plenitudo absq; pfecta
iusticia. Merito demq; talis
iusticia non erit sine gloria:
cum gloria non sit nisi de ta-
li iusticia. Unde recte dicitur.
Beati qui esurunt & sici-
unt iusticiam. qm ipi sati-
buntur. Hec autem sunt
illa duo que sup nominavit
nisi uerum sapere & plenu
posse. ut sapere ad iticiam?
posse referatur ad gl'am. S;
uerum plenum adlita sunt:
altum ad distinctionem sa-
pientie carnis que mors est
itemq; sapientie mundi q
stulticia e apd deum: qua
sapientes sunt apud semet
ipos homines sapientes ut
faciant mala: altum ad illor
differentiam de quib; dicit.
Potentes potenter tornta pa-
cientur. Nam uerum sa-
pere aut plenum posse om-
nino non inueniunt nisi
ubi libero arbitrio iam illa
duo coniuncta snt q ne sup

memoratum: libum uidelicet
consilium liberumq; cōplaci-
tū. Solum pfecto dixerim u
sapientem pleneq; potentem
e iam non tm uelle adiacet
ex libero arbitrio s; ex Reliqs
q; duob; inuenit & pficere.
dum nec uelle ualeat q ma-
lum sit nec carere q uelit qz
altum est ex libertate consilij
uerum sapere: altum ex lib-
tate complaciti plenu posse.
S; quis talis aut tantus est
in hominib; qui in hoc ghet?
aut ubi aut quando istud ob-
tinetur? Numq; nam in h
seculo? S; si quis eet huius
maior eet paulo: qui consti-
tetur dicens. Pficie au non
inuenio. Numquid adam
in paradiso? Si habuiss; nunq;
erul eet a paradiso. Hoc est per-
uidendi quod supra distuli-
m; ut in s. totas tres illas q's
diximus libitatem id est arbitri
consilij. complaciti uel alius
nominib; a necessitate apco
a miseria pmi homines in pa-
diso habuerunt an tantum

duas an unam solūmodo. Et
 de prima nulla quidem iam
 questio est: si meminerimus
 quam aperte & iustis eam &
 peccatorib; in eē equaliter ra-
 tio superior edocuerit. De du-
 ab; reliquis queritur non in
 merito an unq; eas adam
 habuerit: aut ambas uel u-
 nam. Nam si nullam habuit
 quid amiserit? Arbitriū itaq;
 libertatem: tam p̄ peccatum q̄
 ante ^{tenuit} semper concessam. Si
 ergo nil amisit. quid et obli-
 etectum fuisse de paradiso. Q-
 sumam quamlibet illarum
 habuit: qm̄ amisit? Nam
 certum est ex quo peccauit n̄
 a peccato p̄sus nec amiserit
 manens in corpore liber fuit.
 Ceterum nullatenus quamq;
 illarum semel accepit: amitte
 potuit. Alioq; p̄fectum nec
 sapere nec posse iuxta quod
 quidem duo hec superius
 distincta sunt habuisse cō-
 iunctur: qui in mirum &
 uelle potuit q̄ non debuit &
 recipere qd̄ noluit. Audien

dus est aliquo quidem modo
 illas habuisse: s; non plena-
 rit potuisse amitte. Habet
 siquidem unaq; illarum du-
 os gradus: & superiorem &
 inferiorem. Superior libertas
 consilij est non posse peccare:
 inferior posse peccare. Item su-
 prior libertas complaciti
 non posse turbare: inferior
 posse non turbari. Itaq; infe-
 riorem utriusq; libertatis gradū
 simul cum plena libertate ar-
 bitrii homo in sua condicio-
 ne accepit: & de utraq; corru-
 it cum peccauit. Corruit
 autem de posse non posse pec-
 care: in non posse non p̄care:
 amissa ex toto consilij liber-
 tate. Itemq; de posse non tur-
 bari in non posse n̄ turbari:
 amissa ex toto complaciti
 libertate. Sola remansit ad
 penam libertas arbitrii: per
 quam utiq; ceteras amisit:
 ip̄am tamen amittē n̄ po-
 tuit. P̄ ip̄am quippe uolum-
 tatem suā p̄ci: merito p̄didit
 libertatē consilij. Porro p̄ p̄ciem s̄c̄s

^{1. soluz}
debitor mortis: quom̄ iam te
tinere ualebat libertatem cō
placiti. De trib; ergo liberta
tib; quas acceperat. abuten
do illa que dicitur arbitri;
reliquis sese puauit. In eo
autem abusus est q̄ illam ē
accepit; ad glām conuertit
sibi in contumeliam: iuxta
testimonium sc̄pt̄e dicentis.
Homo cum in honore eet n̄
intelligit: comparatus est
umentis insipientib; & si
milis factus est illis. Solum autē
ut animantia datum est
homini potuisse peccare ob
pre rogatiuam liberi arbi
trij. Datum autem non ū
p̄uit peccaret: s; ut gloriosi
oe appareret si non peccaret
cum peccare posset. Quid nā
q̄ gloriosius ēē potuit ei: q̄
si de eo dicit̄ q̄ sc̄pt̄a ph̄bet
dicent. Quis ē h̄ & laudabi
mus eum? In ita laudād̄?
fecit enim mirabilia in ui
ta sua. Que? Qui potuit
inquit transgredi & non ē
transgressus. face mala z n̄

^{1. p̄ q̄ dicit}
fecit. **H**unc ergo honorem q̄
diu absq; p̄cō fuit seruaui:
amisi cum peccauit. Pecca
uit autem: q̄ libum ei fuit.
Hec alimide profecto libum
nisi ex libertate arbitri;: de q̄
utiq; merat ei possibilitas p̄
candi. Hec fuit t̄n culpa dan
tis s; abutenentis: q̄ ipam uide
licet facultatem conuertit in
usum peccandi: quam accep
it ad glām non peccandi. Nam
et si peccauit ex posse q̄d acce
pit non tamen quia potuit:
s; quia uoluit. Hec enim p̄
uaricante diabolo & angelis
eius etiam p̄uaricati sunt:
non quia non potuerunt: s;
quia noluerunt. Peccatis ḡ
lapsus non dono ascribendus
est potestatis: s; uitio uolun
tatis. Lapsus t̄n ex uolunta
te non eque ex uoluntate re
surgere iam libum h̄t: q̄a
& si datum fuit uoluntati
posse stare ne cadet: n̄ t̄n re
surgere si cadet. Non enim
tam facile quis ualet exire
de fovea: quam facile in eā

labi. **C**ecidit sola uoluntate ho-
 m in foueam peccati. s; non ex uo-
 luntate sufficit & posse surge.
 cum iam & si uelit non possit
 non peccare. **Q**uid ergo. **P**ro li-
 bium arbitrium qm̄ potest n̄
 peccare. **N**equaq; s; libium p-
 didit consilium p q; pri' habu-
 it posse n̄ peccare: qm̄ & qd
 iam non ualet utiq; n̄ p-
 bari. inde misero accidit qd
 complacit q; libertatem amise-
 rit: per quam & ante habuit
 posse non turbari. **M**anet ḡ
 etiam p̄ pccm̄ liberū arbitū
 & si miserū: tñ integrum &
 qd p se homo n̄ sufficit exu-
 te se a peccato: siue a miseria
 non libi arbitū signat destruc-
 tionem: s; duarum reliq;u-
 libertatum puationem. **N**eque
 enim ad liberum arbitū qm̄
 in se est p̄tinet aut aliquando p-
 tinuit posse uel sapere: s; tñ uel
 le n̄ potenter fac creaturā n̄
 sapientē: s; tñ uolentē. **N**on
 ergo si potens aut sapiens. s;
 tñ si uolens eē desierit: libū
 arbitrium amisisse putanda

erit. **U**bi enim non est uolum-
 tas: n̄ libtas. **N**on dico si uelle
 bonum s; si uelle omnino ē
 anima desierit: facendum si-
 ne contradictione u n̄ iam ex
 uoluntate bonitas. s; ipsa ex
 toto uoluntas p̄t. etiam li-
 berum depre arbitrium. **Q**d
 si uelle bonum tñ non potit:
 signum est qd ei desit libū
 n̄ arbitrium s; consilium. **S**i
 autem non quidem uelle
 s; ad id q; iam uult bonum
 ei posse desierit: nouit sibi
 deesse liberum ^{q; placitū n̄ liberum} arbitrium.
Si ergo libum arbitrium ita
 ubiq; seq̄ uoluntatem ut
 nisi illa penitus eē desinat
 isto non careat: uoluntas u
 fuit in bono. ita etiam in ma-
 lo eque p̄durat: eque p̄fecto
 & libum arbitrium tñ malo
 qm̄ in bono inteḡ p̄seuerat.
Et qm̄ uoluntas etiam po-
 sita in miseria non desinit
 eē uoluntas. s; dicitur &
 est misera uoluntas sic & bona
 uoluntas: ita n̄ libū arbitū
 destruere siue q̄ntum in se

est aliquatimul immuere
poterit quicumq; adūsitaf
uel necessitat. **S**; licet ubiq;
partter sine sui dimmūtio
ne pduret: non tamen p̄t
ficiat de bono potuit p̄ se in
malum corruere: ita quoq;
p̄ se de malo in bonum p̄t
rit respicere. **E**t quid mirū
si acens p̄ se non ualet res
gere: qd̄ stat in aliquod me
lur. nullo suo conatu uale
bat p̄ficere. **D**eniq; dum
duas alias libtates ex aliq;
p̄te secum haberet non po
tuit de inferioribus illaz
gradib; ad superiores ascen
dere: hoc est de posse non p̄
care. & de posse non turbari.
ad non posse peccare & non
posse turbari. **Q**uod si libtati
bus illis etiam ^{utrumq;} utrumq; ad
utrum non p̄ualuit tñ de
bono se in melius extendē
quanto minus eisdem p̄s
destitutum de malo iam in
m̄o quod fuit bonum potit p̄
se ipm̄ emgere. **H**ic ḡ hō ne
cessariā dei uirtutē & dei sapi

entiam xp̄istum: qui ex eoq;
sapiencia ē. uerum ei sapere
renfundat. in restauratio
nem liberi consilij: ex eo qd̄
uirtus est posse plenum resti
tuat in reparationem liberi
complaciti: quatinul ex alio
p̄fecte bonus peccatum n̄ scia
at: ex altero plene beatus ad
ūsum nil sentiat. **S**; sane si
ta p̄fectio infutura uita expec
tetur: qñ utraq; nunc amissa
libertat libero arbitrio ple
narie restaurabitur. n̄ qm̄ uo
cui uis in hoc seculo quatinūq;
p̄fecto n̄ qm̄ uel ip̄s p̄mis ho
minib; datum fuit eas h̄re
in paradiso: s; sicut iam n̄c
angeli possident in celo. **I**nt
im uero sufficiat in hoc cor
pore mortis atq; in hoc seculo
neq̄m ex libtate quidē consi
lij peccato non obedire in cō
cupiscenciā: ex libtate autē
complaciti. adūsa non for
midae p̄iusticia. **E**st autem
in hac carne peccati. & hac
diei malicia. non mediocre
sape peccato & si non ex toto

viii.
 carere certe non consentire:
 est & posse non putum adusa
 & sine dum omnino felicit
 non sentire: ut illi tñ p̄nta
 te contempneri. **D**icendum
 sane hincim nobis ē ex liber
 tate consiliū iam libertate arbi
 trari non abire: ut plene quq;
 fr̄m possimus libertate cōplaci
 ti. **D**ic p̄fecto dei in nobis rep
 amur ^{sup̄missa} imaginem: sic antiq;
 honori illi capescendo q̄ per
 p̄m̄ amissim̄ p̄ gr̄am rep̄am̄.
Et beatus qui de se m̄ebit an
 ore. **Q**uis est hic & laudabi
 mus eum? ^{in p̄sentia} fecit enim mira
 bilia in terra sua. **Q**ui potuit
 t̄al̄gredi & non est transḡss̄?
 facere mala & non fecit. **P**
 to autem in his trib; libertati
 bus xp̄am̄ aquam conditū su
 mus conditorū imaginem
 atq; similitudinem q̄m̄: &
 ymaginem quidem in liber
 tate arbitrii: in reliquis autē
 duab; ^{sup̄missa} b̄p̄t̄ā quādam cōsig
 nari similitudinem. **H**ic est
 fortassis q̄d solum libum
 arbitrium sui omnino defec

tum seu diminutionē nō pa
 titur: q̄d in ip̄o potissimum
 etne. & in cōmutabil' divi
 nitatis substantia q̄dā ima
 go imp̄ssa uideat'. **H**am & si
 habuerit micrum nescit tñ
 occidit: nec de iticia uel
 gl̄a caput augmentum: n̄
 de peccato siue ^{sup̄missa} miseria det
 mentum. **Q**uid eternitati si
 mulus q̄ n̄ sit etnitas. **P**or
 to in alijs duab; libertatibus
 q̄m̄ non solum ex p̄te minui.
 s; ex toto ^{sup̄missa} amitti possunt: ac
 cidentalit̄ quedam magis
 similitudo sapientie atq; po
 tentie diuine ymagini sup
 duita cognoscitur. **D**enuq;
 & amissimus illā p̄ culpā & p̄
 gr̄am recuperantur: & cotidie
 alijs q̄dē plus alijs min' aut in
 ip̄is p̄ficiunt aut ab ip̄is defi
 ciant. **P**ossit etiam sic amitti ^{no t̄m̄}
 ut tam n̄ ualeant recuperari:
 possit & ita possideri: ut nec
 amitti queant aliquā n̄ mi
 nuī. **H**ui' b̄p̄t̄e similitudi
 nis sapientie & potentie dei
 n̄ q̄dē ḡdu firmo s; q̄ ip̄i tñ cēt

6 1111

primior homo in paradiso con-
ditus est. Quid enim iucini
ad non posse peccare uel tur-
ri. in quo utiq; iam scōs an-
gelos stare & dñm semp tē du-
bium non est q̄. posse non
peccare & n̄ turbari: in quo
hō pfecto creatus est. ^{q. p̄. a. f. c. o.} A quo illo
per pccm̄ imo nobis in illo
& cum illo conuenientibus:
rursus per grām n̄ q̄dem
^{ipsum} spiritum s̄. p̄ ip̄o quendam
gloriam recipimus. Neq; enī
hic possumus penitus ēē in
pccō seu miseria: possumus
tamen grā iuuante nec pccō
superari nec miseria. ^{q. p̄. h. c. q.} Quam
quam tū sc̄ptā loq̄t: omne
qd̄ natum est ex deo non pec-
cat. ^{q. p̄. h. c. q.} S; hoc dictum ē de pre-
destinatis ad uitam: n̄ q̄ om-
nino non peccent: s; q̄ p̄ca-
tum ipsis non imputetur.
Qd̄ uel penitur odigna pe-
nitentia: ul̄ in caritate ab-
sconditur. Caritas quippe
cooptat multitudinem pecca-
torum. Et beati q̄z remisse
sunt iniquitates: & quoz tecta

^{et caritate} sunt peccata: & beatus uir
eui non imputauit dñs pccm̄.
Diuine igitur similitudinis
summū glōrī s̄m̄i angeli tenet:
nos infimum: adā tenuit me-
dium. Porro demones nullū.
Superius nempe spirib; datū
ē: sine pccō & miseria p̄dura-
re. Ad aī absq; his q̄dē ēē s; n̄
etiam p̄manē: nob̄ nec ēē q̄dē
absq; his s; ipsi tantum nō
cedere. ^{q. p̄. h. c. q.} Secum diabolus & m̄-
bra ei sicut nunq; uolunt
reluctari pccō: sic nunq; n̄
possunt penam declinare pec-
cati. Cū ḡ due iste libertates
consilij. s. atq; complaciti. p̄
quas rationali creature uia
sapientia & potentia minist-
trantur: ita deo p̄ ut uult
dispensante quib; q; pro cau-
sis. locis temporibus uarien-
tur: q̄tū in terris mēdite
in celestib; plenarie medioc̄t̄
in paradiso: apud inferos nulla
tenus habeant. Libertas uero
arbitrij de ip̄o quo condita ē
statu aliquatenus non mute-
tur: s; equalitas semper q̄n

tum in se est a celis. terris in se
 ris. possideatur. nullo ille si-
 militudini. hec ymagini de-
 putantur. Et quidem apud i-
 feros qd utraq; libertas pterit ille
 s. que ad similitudinem pte-
 dit. scipiantur testatur au-
 toritas. Nam uerum illic sape
 quod utiq; de consiliu libertate
 concipitur omnino non ee.
 locis ille manifestat ubi legi-
 tur. Qd; pot man tua costat
 operare: q; nec opus nec kd n
 sapientia est apud inferos quo
 tu pperas. Porro de potencia
 que p libertatem complaciti da-
 tur: cum angelum sic loqr.
 Ligatis pedibus ac manibus:
 pte eum in tenebras extio-
 res. Qd; nempe est manu
 pedumq; ligatio: nisi omnia
 potestatis obligatio? S; di-
 cit aliquis. Qm n est ibi aliq
 sape: u mala q; tollerantur
 cogunt penitere maloz que
 sca sunt? Hinc qd; autem
 tormentis q; spiam no pen-
 tere mali nec ee sape p? Hoc
 autem recte opponeretur: si

opus tantum peccati & non
 etiam uoluntas mala puni-
 retur. Nulli quippe dubium
 est qd; nemo tormentis posu-
 acti itare peccati delectetur.
 Verumptam si uoluntas etia
 tormentis mala pducat: q;
 pondit h; opus abnegatio: & no
 sapere quis pteritur. qd; iam in
 medius flammis luxuriam no
 libeat. Deniq; in maluolam
 animam: non intibit sapi-
 entia. Unde autem pbabim?
 quod mala & in pens uolun-
 tas p seueret. Certe ut cetera omnia
 ta: nollent omnino puniri. S;
 tu e autem omnino puniri: q;
 punenda gesserunt. Nolite
 g; quod iustum est. S; q; non
 uult q; iustum est: iusta
 uoluntas n e. Lo g; iniusta ac
 p hoc & mala est uoluntas:
 quo iusticie non concordat.
 Duo ergo sunt que iniustam
 pbant uoluntatem: uel cum
 peccare uel cum impune pec-
 casso libet. Q; ergo peccare
 libuit q; diu licuit: & cum ia
 non possunt iustum manere

no.

no.

no. but.

no.

51111

uolunt qd peccauerunt: qd
in hoc uere sapientie quid
bone uoluntatis apparet?
S; esto. Penitet eos peccasse.
Humq; non tamen si opus
datur peccare maluit ad he
q; penam sustinere peccati.
Et tñ illud iniquum est. hoc
iustum. Qñ uero uoluntas
bona magis ^{quod} quam iniquū ē.
q; qd iustum eligeret? Cetū
non uere penitent: qui non
tam dolent se s̄ uixisse qm
hoc ipm iam non posse. De
niq; foris ostenditur: qd itul
agatur. Nam qd u corpus
uixit inflamma: tam diu
constat in malitia p̄sistere
uoluntate. Itaq; de similitu
dine que in consiliū & uerū
complaciti libtate contine
tur. apud inferos penitus
nichil est nec ēē potest: ima
gine tamen illic p̄ libum
arbitrium ī mobili p̄manēte
S; neq; in hoc sclo eque inue
niunt utriusq; possit similitu
do. s; ad huc hic facta & defor
mis iacisset ymago: si n̄

euangelica illa mulier luti
nam accenderet id ē sapien
tia in carne apparet: eūct
commun uidelicet uitiorum?
dragmam suam requireret
q; pdiderat: h̄ est imaginem
suam que natiuo spoliata
decore sub pelle p̄cc̄i foedens
tanquam in puluere lacta
bat: inuentam t̄geret & tol
leret de regione dissimilitu
dinis: pristinaq; in specie
reformatam simile illam
facet in glām scōrum: immo
sibi ipsi p̄ omnia redieret qm
q; cōformem: ē illō sc̄pture
uidelicet impleteretur. Scm̄
qua cum apparuerit simi
les ei erimus: qm uidebimus
eum sc̄ctū est. **Q;** reuera cui
potius id operis ingruebat
quam dei filio: qui cum sit
splendor & figura substācie
patris portans uerbo uniuersa ex
utroq; facile inuit apparet
& unde reformaret de formē &
iū debilem confortaret: dū
& de splendore figure fugat
teneb̄s p̄ccōr redieret sapien

tem. & ex virtute ubi con-
 tinuam demouum poten-
 tem efficit. **V**enit ergo ip-
 sa forma cui reformandum
 erat liberum arbitrium: quod ut
 pristinam recipere formam ex illa
 erat reformandum ex qua
 fuerat & formatum. Forma
 autem sapientia est. **C**onfor-
 matio: ut faciat ymago in
 corpore. quod forma facit in or-
 be. **P**orro illa attingit a fine
 usque ad finem fortiter: & dis-
 potuit omnia suauiter. **A**tin-
 git a fine usque in finem fortiter:
 a summo celo usque ad inferiore
 partem terre a maximo angelo
 usque ad miculum minimum.
Atingit autem fortiter: non quod
 dem mobili discurfione uel
 locali diffusione. uel subiec-
 te creature tantum officia-
 li administratione: sed subali-
 quadam & ubique presentia for-
 titudine: qua utique uniuersa
 potentissime mouet & ordinat
 administrat. **E**t h' omnia
 nlla sui cogitur face necessi-
 tate: si enim aliqua in his

laborat difficultate: sed dispo-
 nit omnia suauiter placida
 uoluntate. **V**el certe attingit
 a fine usque ad finem: hoc est
 ab ortu creature usque ad finem
 destinatum a creatore: siue in
 quem urget natura: siue quod
 acceleret causa: siue quem
 concedit gratia. **A**tingit forti-
 ter: dum nil duntaxat euenit quod
 non uult pro ut potentia pre-
 ordinet prudentia. **S**i ergo
 & liberum arbitrium suo
 conetur peccato corpore ut peccat
 sapientia orbi: attingens
 & ipsum a fine usque ad finem
 fortiter: impanis. s. singulis
 sensibus & artibus tam po-
 tent. quatinus non suat
 regnare peccatum in suo mor-
 tali corpore nec membra sua
 det arma iniquitati: sed exerceat
 seruire iusticie. **E**t ita
 iam non erit homo seruus peccati
 cum peccatum non fecerit: a quo
 utique liberatus. iam libertatem
 recuperare consilijs. iam sua
 uendicare incipiet dignita-
 tem dum ditime in se yma-

expos. at.

laborat

gmi condignam uestierit
similitudinem: immo anti-
quam reparauit uenustate.
Curet autem hec agere. non
minus suauiter quam fortiter:
hoc est ex tristitia aut ex ne-
cessitate qd ē initium non
plenitudo sapientie: s; pmp-
ta & alacri uoluntate quod
facit acceptum sacrificium:
qm̄ hylarem datorem dilig-
dens. **D**icq; p̄ omnia imita-
bitur sapientiam dum &
uictis resistet fortiter: & in
cōscientiam requiescet sua-
uiter. **V**erum cui ad talia
p̄uocamur exemplo indi-
gemus & adiutorio: quo ip-
si uidelicet p̄ ip̄am confor-
memur. atq; eandem ima-
ginem t̄nsformemur a cla-
ritate in claritatem inq̄m
ad d̄m sp̄m. **L**igo si ad d̄m sp̄m: iā
non a libero arbitrio. **N**emo
p̄ inde putet ideo dictum li-
berum arbitrium quod eq̄-
uit bonum & malum potes-
tate uel facilitate uisetur ē
eadē quidem p̄ se potuerit.

non autem resurgere nisi p̄
d̄m sp̄m. **A**liocum nec boni-
cum ita sunt boni ut iam n̄
possunt ēē mali ut deus & s̄a
angeli: nec mali cum ita sunt
mali ut iam non ualeant ēē
boni ut p̄uocatores angli
liberi arbitrii ēē dicentur.
S; & nos illud post resurre-
tionem amissuri sumus.
qm̄ utiq; inseparabiliter alii
boni alii mali amicti fueri-
mus. **L**etum nec deus caret
libero arbitrio. nec diabolus:
quoniam quod ille ēē non
p̄ malus non infirma facit
necessitas. s; firma in bono
uoluntas & uoluntaria fir-
mitas: qd̄q; his non uoluntas
in bonum respirare: non alie-
na facit uolenta opp̄ssio: s;
sua ip̄i obstinata uoluntas
ac uoluntaria obstinatio.
Nē igitur ex eo potuit dici
libum arbitrium: qd̄ siue
in bono siue in malo liberam
facit uoluntatem: cum nec
bonus quisquam nec item
malus dici debeat aut esse

ualeat n̄ uolens. Tali iam
 ratione non incongrue dicitur
 ad bonum se & ad malum
 h̄re equalit̄: quod ubiq; ui
 delictet par sit ei non q̄dem
 in electione facultas: s; inuo
 luntate libertas. Hac sane
 dignitatis diuine ut dictum
 est prerogatiua rationale singu
 lariter creaturam conditor
 insigniuit: qd̄ quomodum
 ip̄e fur uir̄s erat: siueq; ipsius
 uoluntatis non necessitatis
 erat qd̄ bonus erat: ita & illa
 q; sui quodam uir̄s in hac
 pte consisteret: quatin̄ n̄ nisi
 sua uoluntate aut mala fie
 ret & uir̄s dampnetur: aut
 bona remaneret & merito sal
 uaretur: non quod ei ip̄a
 suffice posset uoluntas ad sa
 lutem: s; qd̄ eam nullatenus
 sine sua uoluntate consequere
 tur. Nemo quippe saluatur
 uoluntate. Nam qd̄ legitur in
 euangelio. Nemo uenit ad
 me nisi pater meus traxerit
 eum. Item in alio loco. com
 pelle intrare nichil impedit.

q̄ p̄fecto quanto scumq; the
 re uel compellere uideat
 ad salutem benignus p̄r: q̄
 om̄s uir̄s saluos fieri: nil
 lum tñ iudicat salute dig
 num: quem ante non p̄ba
 uit uoluntarium. Hoc q̄p
 pe intendit: cum terret aut
 p̄mittit ut faciat uoluntari
 os. non saluet multos: q̄p
 nit dum de malo mutat uo
 luntatem: in bonum trahat
 n̄ auferat libertate. Q̄m̄q; tñ
 non sep̄ inuiti th̄m̄. Hec. et.
 cecus aut fessus st̄tat: cum
 th̄tur. Et paulus ad man
 tractus est damascum: utiq;
 non inuitus. Kahi deniq;
 spiritalit̄ uolebat: que &
 hoc ip̄m magno ope flagita
 tabat incantis. Kabe me
 ait post te: in odore unguen
 torum tuorum curramus.
 Dem̄ qd̄ eregione scriptū est
 unusquisq; temptatur a
 ip̄a concupiscentia abstractus
 & illectus: & illud corpus
 qd̄ corrumpitur aggrauat
 animam & dep̄mit tena i ha

bitacio sensum multa cogi-
tantem: & item illud apli.
inuenio aliam legem i men-
bris meis repugnantem legi
mentis mee & captiuum
me ducere in legem peccati
q̄ est in membris meis: hec
omnia putari possunt cogere
uoluntatem & priuere lib-
tatem. At uero quibus libet q̄s
inuis foris ue temptacionib;
urgetur. Liba p̄fecto sep̄
quum ad arbitrium spectat
uoluntas ē: libe quippe de
suo nichilominus consensu iu-
dicabit. Quantum aū pertinet
ad consilium siue complacitū
carnis in̄m concupiscentia
uiteq; miseria reluctante
minus quidem se libam sen-
tit: s; p̄suis non malam:

Dum malo non consentit.
Deniq; paulus qui captiuus
se in legem trahi peccati con-
queritur. hanc dubium quā
ex minus plena libtate consi-
lit: consensum t̄n sanum at-
q; in bono q; iam ex magna
p̄te se habere liberum ar-

bitrium gloriatur: iam n̄
ego inueniens operor illud. Vn̄
hoc confidit o paulus. Quā con-
sentio aut̄ legi dei: qm̄ bona
est. Et rursum. Condelector
enim legi dei scdm̄ interiorē
hominem. Oculo existente
simplici totum corpus luci-
dum ē p̄sumit. Dano consen-
su: tractum licet peccato ul̄
captiuum miseria liberum
se in bono p̄fiteri non dubitat.
Vnde & fident generalit̄ inf̄.
Nichil ergo dampnationis ē
his qui sunt x̄po ih̄u. S; ut
deamus de his qui penar̄ mor-
tis ue timore fidem uibocem
negare compulsi sunt. nescio
te iuxta hanc assertionem
aut culpa non fuerit quod
uel uoce negarunt: aut co-
gunt culpam & uoluntas
potuerit: ut uellet uidelicet
homo q; eū & nolle d̄stitit:
& p̄ierit liberum arbitrium.
Qd̄ quia impossibile erat uelle
quippe & nolle idem eodem
tempore n̄ potat q̄t̄ un̄ ma-
lū neq; uolentib; malū debu-

et imputari. Neque enim ta-
 le est hoc quale est originale
 peccatum: quo non solum non
 consentiens uerum plerumque
 et nesciens alia ratione con-
 stringitur: nec dum reatus
 baptisinate. Exempli causa
 ueniat in medium: ap[osto]l[us] pe-
 trus. Ipe quippe uisus est ne-
 gare ueritatem contra pp[ro]p[ri]am
 uoluntatem. Sed quidem au-
 negare aut mori necesse erat.
 Non timentis negauit. Hega-
 re nolebat: sed magis nolebat
 mori. Itaque mutus quidem:
 sed negauit tamen ne moreretur.
 Quod si lingua et non uolunta-
 te loqui homo compulsus est
 quod nolebat: non tamen uelle ali-
 ud quam uolebat. Lingua
 mota est contra uoluntatem:
 sed nunquid imutata uolun-
 tas? Quid enim uolebat?
 Prus qui erat christi esse discipulus. Quod
 loquebatur? Non noui ho-
 mine. Cur ita? Morit[ur] uole-
 bat euadere. Sed quid istud
 criminis fuit? Quasi ap[osto]l[us] te-
 nem[us] uoluntates: unam que

uoluit non mori. penitus
 in culpabilem. aliam et ml-
 tum laudabilem: que est copla-
 cebat quod est christianus. In
 quo ergo culpabitur? An
 in eo quod mentiri quam mori
 maluit: hec plane uoluntas
 reprehensione digna fuit: que
 corporis magis quam anime
 uoluit seruare uitam. Ut nepe
 quod mentitur: occidit animam.
 Et peccauit que et non absque con-
 sensu pp[ro]p[ri]e uoluntatis: infir-
 me quidem et misere: sed pla-
 ne libere. Peccauit ergo non
 spernendo aut obediendo
 christum: sed ne in misericordiam
 do. Hec in hunc p[ro]p[ri]um amorem
 sui uoluntatem mentis ille su-
 bitus compulsi: sed esse conui-
 ctus. Iam tamen p[ro]culdubio talis
 erat sed nesciebat: quoniam ab illo
 que late nil potat audiuit. Pri-
 mus qui gallus canit ter me nega-
 bis. Illa itaque uoluntatis in-
 firmitas p[ro] incussum timo-
 rem nota non orta notum
 fecit quatenus se quatenus
 christum amaret. Horum autem

non xp̄sto. s. petro. Nam x̄
ante sciebat quid eēt in
homine. Quatenus ergo x̄
diligebat unū pr̄s q̄ negat
orū non est passā est illa
uoluntas ut contra se loq̄re
tur: quatenus uero se: uo
luntarie p̄culdubio consen
sit ut p̄ se loqueretur. Dix̄
si amass; non negass; inuit.
Verum si se ampli n̄ amass;
n̄ negass; aliquatenus. sc̄e
dum igitur hominem fu
isse compulsū uoluntate
ppriam & si non mutare:
occultare tñ. Compulsū in q̄m
si q̄d̄ recedere ab amore dei.
cedē tñ aliquantulum amore
sui. Q̄ g? forte dissoluta ē
uota superior assertio de lib
tate uoluntatis. q̄ in m̄tū
inuita ē cogi potuisse uolun
tas. Est plane s; si cogi ab alio
potuit q̄ a se ip̄a. Qd̄ si se se
ip̄a coegit compulsā & cō
pellens ū amittē ibi & recipere
uita est libertatem. Vm̄ q̄ppe
quam ip̄a sibi intulit: a se
p̄tulit. Porro q̄ a se uoluntas

perculit: ex uoluntate fuit.
Qd̄ ex uoluntate fuit: iā nō
ex necessitate s; uoluntariū
fuit. Si autem uoluntariū:
& liberum: quem sua deniq;
ad negandum uoluntas com
pul. it̄ opulsus est quia uolu
it: immo non compulsus sed
consensit: & non aliene po
tencie s; p̄pe uoluntati illi ut
q̄ q̄ morte omnimodis euadē
uoluit. Alioquin quando uox
militare ule linguam sac̄m
in uerba formare nefanda
ualuit; si non lingue dñā
uoluntas annuisset? Deniq;
cūm sui p̄modum uimio il
lo tempore amore: & xp̄ni
cepit ut debuit toto corde to
ta anima tota uirtute dilige
nullis iam ualuit minus uel
penis extorqueri aliquaten
uoluntate dare linguam ar
ma iniquitati s; potuit au
dacter accomodans uirtuti.
obedire oportet inq̄ deo ma
gis q̄m hominib; Est sane genuina
cōpulsio: fecim̄ qd̄ aut pati
aliquid aut agere cōt̄ ppriam

cogimur uoluntatem. Quae
 passiva quidem. sic enim p
 or illa recte nominatur: po
 test non numquam fieri absq
 sensu uoluntario patientis:
 factua numquam. Punde
 malum quod fit in nos siue
 de nobis. non est imputandū
 nobis si tñ mutis: ceterum q
 fit & a nobis: iam non siue
 culpa est uoluntatis. Velle
 plane conuincimur: qd nō
 fieret si nollemus. Est ergo
 compulsio qdam etiam acti
 ua: s; non hē excusationem
 cū sit & uoluntaria. Cogeba
 tur xpianus negare xpm
 & quidem nolens: non tñ
 nisi uolens. Uolebat nimis
 gladiū utare ferientis: atq
 illa talis uoluntas intus pre
 sident os aperibat: non gladi
 qui foris apparebat. Porro
 talem eē uoluntatem cōm
 cebat gladius: non cogebat.
 spā igitur se in culpam non
 gladius spellebat. Deniq; i
 in qb; sana erat illa uolun
 tas occidi potant: flecti neq;

bant. Hoc est quod est pre
 dictum fuerat. facient uos
 quecumq; uoluerint: s;
 in membra: n corda. Non
 uos facietis quoluerint: s;
 ipi facient: uos patientini.
 Membra mutabunt: s; uolū
 tatem non mutabunt. De
 uent in carnem: anime autē
 non habebunt qd faciant.
 Sic licet corpus patientis i
 potestate torquentis: s; uo
 luntas est libera. Infirma si
 fuerit se uendo cognoscent:
 non eē cogent si non fuerit
 Sane infirmitas ei a se ipā
 est: sanitas non a se s; adnū
 spū. Sanatur autē cum reno
 uatur. Porro renouat: cū q
 ad m. dum docet apl's.
 speculando glām dei in ean
 dem ymaginem tñsforma
 tur a claritate in claritatē:
 hoc ē de uitate mittitē: tanq
 adnū spū. Int' quem utiq; di
 uinū spm. & carnis appetitū
 tenet mediū qndā locū id qd
 or i hoīe libum arbitrium id est
 hūa uoluntas: & tanq; id eūro

Arbitrium

late montis ad modum ar-
dum in utrumque pendens ita
in appetitu infirmatur p
carnem ut nisi sedulo spe
adiuuet infirmitatem ei
p gram: non solum non ua-
leat uisitare que e uix p phe-
tam sicut montes dei. ascen-
do de uisitate in uirtutem app-
hende culmen: s; etiam de
uicio super munus suo
ipsius pondere deuoluta ruat
in pcepti: pregrauata nimi-
rum non solum lege pecca-
ta originaliter: membris in-
fita: uerum etiam consue-
tudine terrene in habitationis
usualiter affectionibus in-
molata. Qd humane uolun-
tatis uidelicet utrumque gra-
uamen: uno breuit uisicu-
lo scripta commemorat dicitur.
Corpus quod corruptum aggruat
aiam: & depmit terrena i ha-
bitatio sensum multa cogi-
tantem. Et hec duo humil
mortalitatis mala sicut &
nocent s; exercent non con-
sentientes sic n; excusant s;

dampnant consentientes:
ut nec salus nec dampnatio
ulla ratione sine pcedenti
consensu uoluntario possit
hri: ne qua forte ex pte pres-
cribi uideatur libertati ar-
bitrii. Qm orbem id quod in
creatura dicitur libu arbit-
um aut uisite pfecto damp-
natur dum ei ad peccatum
nulla ui puidetur misere-
ca. aut misericorditer salua-
tur cui ad iustitiam nulla suf-
ficit sua. Sane in his omnibus;
cogitet lector originalis peccati
priefus excipitationem. De cetero
libero arbitrio n; est ipsum.
qrat dampnationis causa qd
iam non dampnat nisi ipa cul-
pa: n; ab ipso saluat mta:
q sola saluat mta. Quis qp
pe conatus ad bonum & cas-
si s; si a gra n; adiuuentur:
& nulli si non excitentur.
Letu in malu dicente scripta
pni sunt sensus & cogitationes
hominis. Pnde non etia se
n; deum est s; de sursum pot
a pte luminum descendente me

sine ipa: quod non queat in
 intellectu carent ee uel conscia:
 cum ipa: aliquñ contra ipos.
 aliquñ non cont ipos. **M**ulta
 enim multorum saluta utili
 a facti d; p malos siue homi
 nes siue angelos: s; qm inui
 tos: ideo cont ipos. Nam dñ
 nocere cupientes uiuant?
 qntum ualet alijs utilis ac
 tio: tantum ipis per uia no
 cet interitio. Porro p quos
 & cum quib; operatur deus.
 boni sunt angeli uel homi
 nes: qui qd uult deus. & a
 giunt pter & uolunt. Qui
 enim bono quod opere com
 plent uoluntate consentiunt.
 op omnino qd p eos d; expli
 cat ipis comunicat. Unde
 paulus cū bona plurima
 que deus p ipm fecerat enar
 rasset: n̄ ait ego ait: s; grā
 di meū. Potuit dicē p me:
 s; qz min erat. maluit dicē
 mecum: psumens se non so
 lum operis ee ministrum
 pfectum: s; opati qdā sociū
 pconsensum. Videam scdm

triplicem dei operationem q;
 possumus: quid creatura q;
 pmissio suo mereatur. Et
 illa qdē p qm siue qua fit qd
 fit quid mereri potest? Quid
 illa qd qm fit n̄ iram? Ad e
 qua fit: nisi grām? In pma
 itaq; nulla: in sequenti mala.
 Tultima bona in ita cōgritur
 Neq; enim perdet cū peat bo
 num aut malum qdāq; fit.
 boni quippiam inent aut ma
 li: non hnt quippe unde bono
 malo ne consentiant. Multo
 autem minus lapides cum n̄
 sentiunt. letum diabol' ul' ho
 mal' ē uigeat & uigilet rōne:
 iam qdē meret: s; n̄ n̄ penam.
 p eo qd a bono dissentiant. Pau
 lus autem qui uolens euāgli
 zat: s; inuito dispensatio tñ
 ei credita fit. qdūq; similit
 sapiunt qm quidem ex con
 sensu uoluntatis obediunt re
 positam sibi ee confidunt co
 ronam iusticie. Utitur ergo
 deus in salutem suoz irratio
 nabili & item in sensibili ca
 tā tanq; inuito uel instrum

21. ut d. i. p. cor. v. 12.

no.

no.

no.

no.

to: que iam expleto ope nisi
 quam erunt. **V**idetur rationa-
 li creatura s; malivola qua
 si iurga discipline: quam cor-
 repto filio in ignem piciet tñ
 quam fermentū inutile. **V**
 videtur angelis & hominibus
 bone voluntatis. tñq; cōmi-
 litonib; & coadutoribus sui:
 quos p̄ acta victoria amplif-
 sime munabit. Deniq; & pau-
 luf de se suisq; similibus au-
 dacter p̄mittat. **C**oaduto-
 res enim dei sumus. **I**bi ita
 q; deus homini m̄ta benign-
 ne constituit: ubi p̄ ipm &
 cum ip̄o boni quippiam opa-
 ri dignant instituit. **H**inc
 iam coadutores dei co opa-
 tores sp̄e sancti p̄mittores
 regni nos eē p̄sumimus. qđ
 p̄ consensum utiq; uolunta-
 rum diuine uoluntati cō-
 iungim. **Q**đ ę? **H**oc ergo li-
 beri arbitrii opus: hoc solum
 eius meritum qđ consentit?
A p̄ fact: non quidem quod
 uel ip̄e consentit in quo oē
 meritum consentit ab ip̄o fit:

cum nec cogitare quod min-
 est quam consentire aliquid
 anobis qđ ex nobis sufficien-
 tes sumus. **V**erba non mea s;
 s; apli: qui omne quod boni
 potest eē id est cogitare & uel
 le & p̄fice p̄ bona uoluntate
 attribuit deo non suo arbi-
 trio. **S**i ergo tria hec. **H**oc
 bonum cogitare uel p̄fice
 opatur in nobis: p̄mum pro-
 fecto sū nob; scđm nobiscum.
 tñ p̄ nos fact. **S**iquidem in
 mittendo bonā cogitationem
 nos p̄uenit iuuando etiam
 malam uoluntate s; p̄cōsen-
 sum iungit iuuando & d-
 fensu facilitate fort p̄ aptū
 opusurū uentur opter ino-
 testat. **D**ane ip̄i nos p̄ueni-
 re neq; possim. **Q**uā bonū
 nemine inuenit: neminem
 saluat quē non p̄uenit. **A**
 deo ę sine dubio n̄re fit sa-
 luti exordium: nec p̄ nos utiq;
 nec nobiscum. **V**erum consen-
 sit & opus & si non ex nobis:
 iam non tñ sū nobis. **H**ec pri-
 mum itaq; in quo quippe

207

nos nil facimus nec ulti-
mum quod plerumque extor-
quet aut timor in malis
aut simulatio dampna-
bilis: sed tantum medium
nobis reputatur in meri-
tum. Sola quippe in deum
bona uoluntas sufficit: ce-
tera non profunt si sola de-
fuerit. Non profunt dix-
erim: sed agenti non cer-
nenti. **V**aleat itaque intencio
ad meritum: actio ad exem-
plum: uoluntas ad uoluntatem
cogitatio. tantummodo ad ex-
citandum. **C**auendum ergo ne
cum hec inuisibilia intra
nos ac nobiscum accitari
sentimus aut nostre uolun-
tati attribuamus que infir-
ma est aut dei necessitati que
nulla est: sed soli gratie qua
plenus est. Ipsa liberum ex-
ercit arbitrium cum se-
minat cogitatum: sanat
cum mutat affectum: ro-
borat ut producat actum:
seruat ne sentiat defectum.
Dic autem ista cum libo

arbitrio operatur ut tamen in primo
illud proueniat in eis commu-
ter: ad hoc utique prouenientia
tam si deinceps eo operetur.
Ita tamen quod a gratia ceptum est pa-
riter ab utroque proficitur: ut
mixtum non singillatim
sunt non uicissim per singu-
los profectus operentur. Non
partim gratia partim libe-
rum arbitrium: sed totum
singula opere in diuino
per agunt. Totum quidem
est totum illa: sed ut totum in
illo sic totum ex illa. **C**redimus
placeat lector quod a sensu apostoli
nusquam recedimus. et quae-
uersum euagetur oratio
meandem pene ipsi uerba
frequentem recedimus. **Q**uid
enim nostra aliud sonant
quam illud ergo neque uolenti
neque currenti sed miseranti
est dei. **Q**uid sane non ideo dicit
quasi quis uelle aut currere
possit inueniri: sed quod
hinc uult et currit: non in
se sed in eo a quo accipit et uelle et
currere debeat gloriari. **D**e

et hoc est in eo a quo accipit et uelle et
currere debeat gloriari. **D**e

niq; aut. Quid habes quod n̄
 accepisti? ^{tu} Crearis sanaris sal
 uaris. ^{tu} Qd hor' t' ex te homo?
 Qd hor' non impossibile libo
 arbitrio. ^{tu} Nec creare qm̄ cras.
 nec iustificare peccator nec
 mortuis potas te ipm̄ resus
 citare: ut cetera p̄mittam bo
 na. que aut sanandis neces
 saria sunt: aut saluandis
 reposita. ^{tu} Qd dicim' de p̄mo:
 patet & de ultimo. ^{tu} S; & de
 medio. nemo dubitat: nisi
 qui ignorans dei iusticiam
 & suam uolens cōstruere iu
 sticie dei non est subiectus. Qd
 enim? ^{tu} Agnoscat creatis po
 tēciam. saluantis glām?
 & sanantis ignorat iustici
 am? ^{tu} Sana me ait & sana
 bor: sanam me fac & salu
 ero: qm̄ laus mea tu es. ^{tu} Is
 te dei iticiā agnoscebat: a
 quo eum spabat tā sanari
 a peccato. qm̄ amiserat libe
 rari. ^{tu} Qd idē laudem illius su
 am n̄ se n̄to statuebat. ^{tu} N̄
 hoc & d' ingemnant n̄ no
 b' inquit dñe n̄ nob': s; n̄oī

tuo da glām: quod utiq;
 ad stolam & iticie. ^{tu} S. exp̄
 taret & glie. ^{tu} Quis est qui ig
 norat dei iusticiam? ^{tu} Qui se
 ipm̄ iustificat. ^{tu} Qs est qui se
 ipm̄ iustificat? ^{tu} Q' m̄ta sibi ali
 unde p̄sumit q' a grā. ^{tu} Ceterū
 q' fecit quod saluaret: etiā
 dat unde saluet. ^{tu} Ipe inq̄m
 m̄ta donat: qui fecit q'bus
 donaret. ^{tu} Qd retribuam inq̄d
 dño p̄ omnib; n̄ q' t'buat m̄? ^{tu} *sec q' retribuit q'*
 Et qd est & qd iustus est a dō
 dicit: no fr̄ uirūlib; nega
 ret utriusq; p̄det: amitten
 do utiq; unde iustus ē & sic
 dāpnando qd ē. ^{tu} S; sic uel
 certo loco inuenit quod iustis
 sim impendet. ^{tu} Calice saluta
 ris accipiam ait. ^{tu} Calyx salu
 taris: sanguis est saluatoris.
 Ergo si de est tibi de tuo om
 nino. q' uel fecit donis dei
 retribuas: im̄ salutem tibi
 p̄sumis: nomē dñi inquit
 inuocabo: qd nimirum q'c̄q;
 inuocauit saluus erit. ^{tu} Igit̄
 q' recte sapiunt. t̄plicem cōfi
 tentur opationē: non qdē

liberi arbitrii. s. diuine gr̄e
impo sine de ip̄o. ^{no.} Prima cre
atio: ^{op̄a} secunda reformatio. t̄
cia est consuminatio. ^{op̄a} Primo
nāq; in x̄o creati in libertate uo
luntatis: sc̄do reformati in p̄x̄.
i sp̄u libertatis. cū x̄po deinde
sumandi in statu et nitati.
Siquē q. n̄ erat in illo creati
oportuit q̄erat: p̄ formā refor
mari deformem. mēb̄ n̄ p̄fici
n̄ cū capite. ^{op̄a} Quicq; tūc cōple
bitur ē oīis occurrerim inuiti
p̄fectum in mensuram etatis
plenitudinis x̄ q̄n̄ ex p̄paret
i uita n̄ra apparebim̄ & nos
cum ip̄o in gl̄a. ^{op̄a} Cum ḡ cōsu
matio fieri habeat de nobis
sue etiam in nobis. non aut̄
a nobis: creatio uero facta sit
et sine nobis. ^{op̄a} sola q; nob̄cū q̄
oām̄ sit p̄ consensū uolun
tarium n̄r̄m in m̄ta nobis
reputabitur reformatio. ^{op̄a} sp̄a
sunt ieiunia n̄ra in ḡhe. cō
tinencia. & opa m̄ie cet̄q; uir
tutū exerciticia. p̄ que utiq; o
stat uirtiozem n̄r̄m hominem
renouari de die i die. dū & in

tencio t̄renis incuruata curis.
de uis ad sup̄na paulatim re
furgit: & affectio ita carnis
desideria laquens. ^{op̄a} sens̄ i amo
rem sp̄e conualescit: & me
moriam ueterum opum turpi
tudine sordens. ^{op̄a} nouis bonisq;
actib; candidata in dies hila
rescit. ^{op̄a} In his nempe trib; uirtio
renouatio consistit rectitudi
ne. s. int̄cōis: puritate affectōis:
recordatōe bone opationis p̄q;
b̄n̄ sibi sic̄a memoria entel
cit. ^{op̄a} Verum hec cū cū sit di
uino i nob̄ aditari sp̄u di sit
munia. ^{op̄a} Quā ū cū n̄re uoluntati
assensu n̄ra sit m̄ta. ^{op̄a} Nō enim
uol̄ estis aut̄ q̄ loq̄imini. s; sp̄e
p̄ris ur̄i q̄ loquitur i uobis
et apl̄s. An exp̄imentū q̄riti
iq̄d ei q̄m me loquitur x̄. ^{op̄a} Si ḡ
x̄p̄e ul̄ sp̄e sc̄s loquit̄ i paulo
non etiā t̄idem opatur i ip̄o?
Non + loquor aut̄ que p̄ me n̄
efficit deus. ^{op̄a} Q̄d igitur? Si n̄
pauli s; dei loquentis in pau
lo uel operantis p̄ paulum. &
uerba sunt & opa: & ubi tam
pauli m̄ta. ^{op̄a} Vbi; q̄d tā fidem

^{p. 499} aiebat: Bonum certamen cer-
 tam. cursum consummaui:
 fidem seruaui: de reliq[ua] repo-
 sita: in corona iusticie: qm
 relict michi dñs iudex?
 An in eo forte confidit: s[ed] coro-
 nam e[ss]e repositam: quod
 p[ro] ip[s]m illa fiebant. S[ed] multa
 p[ro] malos siue angelos siue ho-
 mines sunt bona: nec tñ re-
 putantur illis in merita an-
 qua potuit & cum ip[s]o h[ab]e[re] cu-
 et bona uoluntate fiebant?
 Ha[ec] si iust[icia] in q[uo] eu[an]geliza-
 uo dispensatio in creata est:
 si autem uolens in gloria e[ss]e.
 Secum si uel ip[s]a uoluntas de
 qua omne meritum pendet ab
 ip[s]o paulo n[on] e[st] quo pacto eam
 quam s[ed] repositam p[re]sumit co-
 ronam uocat iusticie? An qm
 ne iam requirit. Q[uo]d q[ue] uel g[ra]t[ia]
 ut p[ro]mittitur? Deniq[ue] ait. Duo
 e[ss]e credidi & certus sum: q[uo]d po-
 tens e[st] depositum meum serua-
 re. Si p[ro]missu suu[m] appellat
 depositum: & q[uo]d credidit p[ro]-
 mittenti: fidem p[ro]missum
 repetit. P[ro]missu q[ue]d ex m[er]ita:

s[ed] iam ex iusticia persoluen-
 dum. Est ergo quam paul[us]
 expectabat corona iusticie: s[ed]
 iusticie dei non sue. Iustiu[m] q[ue]ppe
 e[st] ut rellat q[uo]d debet: debet au[tem]
 q[uo]d pollicitus est. Et h[ec] e[st] iusticia
 de qua p[re]sumit ap[osto]l[us] p[ro]missio
 dei: ne si h[ab]e[re] contempnent su-
 am uelit statuere: iusticie dei
 non sit subiectus. Sui tñ iusticie
 dei ip[s]m uoluit h[ab]e[re] confor-
 tem: ut & corone faceret p[ri]m-
 torem. In eo enim sibi iusticie
 confortem. & corone statuit
 p[ri]mitorem: cum op[er]u[m] q[uo]d il-
 la erat remissa corona h[ab]e[re]
 dignatus e[st] coaductore[m]. Porro
 coaductorem fecit e[ss]e uolen-
 tem: h[ec] e[st] siue uoluntati consen-
 tiente. Itaq[ue] uoluntas in auxi-
 lium auxiliu[m] reputat i[n]i-
 tum. Si g[ra]t[ia] ad uoluntas e[st]: &
 i[n]itu[m]. Hec dubium q[uo]d a deo fit
 & uelle & p[ro]ficere: p[ro] bona uolun-
 tate. Deus ergo auctor e[st] i[n]iti
 qui & uoluntatem applicat
 op[er]i: & op[er]is explicat uoluntati.
 Alioquin si p[ro]pe appellentur ea
 q[ue] dicim[us] n[ost]ra i[n]iti: n[ost]re spei s[ed]

O[mn]i[um] op[er]e fac meum in se[cl]o d[omi]ni q[uo]d salute[m] que[m] meo
 fiet p[ro]p[ri]et[er]e[is] s[ed] d[omi]ni & n[ost]ri. Amen
 qui & filius & h[ab]e[re] q[ue]

quedam seminaria caritati
mentura occurre pdestinati
omni iudicia figure felicitatis
plagia: una regni: non causa
regnandi. Deniq; quos iustifi
cauit: non quos iustos inue
nit: hos & magnificavit.

**Epistola B. abbis ad W. ab
batem de discreta vari
etate ordinis monastici.
de de no iudicando abbi**

Venerabilis
patri W. fratri B. fratri
qui in clarevalle sunt in
terris servus servorum dei. Usque in
si quis me scriptare iussisset. aut
mutus aut nullatenus acq
tuis: non quia negligem quod
nesciebam. Hec si nova urgente
causa pristina fugatur vere
cunctia: et prope uel imperite
dolori meo satisfacere cogor:
fiduciam clamante ipsa necessita
te. Cum namque silenti audire
possum iram huiusmodi de
nobis querimoniam. Quod si mi
serum hominum in panem
seminantur de carnis ille aut

dicimus iudicare mundum
quodque in terra intollerabilis
est gloriosissimo ordini uero deo
gare sanctisque qui meo lauda
bilitate uiuunt impudenter
destruere: et de umbra nostre ig
nobilitatis mundi luminari
bus insultare. Ita ne sub uel
tinentis omnium non quidem
lupi rapaces sed pulices morda
ces immotines demolientes
honorum uitam quam palam non
audemus in occulto corrodimus:
nec saltem clamorem inuerti
onem sed futurum detractionis
erantimus. Si hoc ita est si
quid sine causa mortificamini
tota die estimati sumus sic
oues occisionis. Si ita inquam phari
saeica tactantia cetos hominum
et quod est superbi nobis meliores des
piciunt: quid nobis prodest tanta
in uero uirtu petra et asperitas:
inuestiti nobili illa uilitate
et diuinitate in operamurum
cotidiana desidatio: in ieiuni
is et uigiliis uigil exercitatio:
totius denique uite nostre singu
laris. quedam et quod austerior

Et sic...
no...
m...
ta...
me...
del...
p...
p...
p...

videtur se ne
presumens

sem...

comitatio? **H** forte omnia
 opera nra facim? ut videat
 ab hominib; **S**; dicit **S**. Am
 dico uobis: receperunt mercedē
 suam! **H**onne si in hac uita
 tm in x̄ sperantes sumus mi
 serabiliores sum' oib; hoib;?
Au u' n' in hac uita tm in xpo
 speram? fide x̄ seruitio tēpra
 lem tm glām querim? **M**iser
 ego hominū qm in tanto la
 bore industria studeo n' esse
 uel potius uideri sicut ceti
 hominum: min' tm acceptus.
 immo grauius cruciandus.
 quam quilibet hominum.
Sicutne g' n' iuenebatur nob
 uia. u' eq' tollerabilior ad iter
 n' u'. **S**icutne necesse fuit n' illo
 descendere m'el. cur salte illā
 qua multi incedit uia sed lanā
 q' ducit ad mortē n' eligim? qm
 n' ul' de gaudio & n' luctu ad
 luctum t'nsirent. **O** qm fel
 cius ē illis qz n' est resp'ctus
 morti eorum & firmamētū
 in plaga eorum. q' labore
 hominum n' s' & cum ho
 minib; n' flagellantur. **Q**u' &

si peccatores ac p' gaudis tē
 poralibus p'petuis cruciatib;
 additi: saltem habundātes
 in seclō optinuerūt diuitias.
Ve portantibus crucem non
 sicut saluator suam: s; sicut
 alle cirene' alienam! **V**e citha
 redis citharizantib; n' ut illi
 de apocalypsi in citharis suis.
 s; ut ypocrite in alienis. **V**e
 semel & ut nū paupib; s' b'it.
Ve inquam semel & ut por
 tantib; crucem xpi & n' sequi
 tib; xpm: q' nimirū cui' pas
 sionib; p'cipantur humi
 litatem sectari negligunt.
Duplici quippe conitione cō
 entur. qui hūm' s' qm &
 hic p' temporalī glā tēpali' seaf
 fugunt: & in fūto p' inūa
 supbia ad etna supplicia per
 trahuntur. **L**aborant cū xpo:
 s; cum xpo non regnant. **D**e
 cūtur x̄ in paupitate sua: s;
 in glā n' secūtur. **D**e torente
 in uia bibunt: s; non exalta
 bunt caput in patria. **L**u
 gent nē: s; tunc nō cōsolab't.
Et m'ito. **Q**uid enim facta

superbia sub panis humiliata
tis ihu. Numquid non h[ab]et quo
se palliat humana malicia
um involuta est in fantia sal
uatoris. Et quom[od]o ultra p[re]sepi
um domini famulata[re] arrogā
tia se coartat: ac puagrib;
innocentie malū inibi det[er]co
nis in murmurat. An non
illi superbissim[us] de psalmo
quorū p[er]dit ex adipe iniquat
corum multo totū operti s[un]t
iniquitate et impietate suaq[ue]
nos latem[us] sub sanctitate alic
na. Q[ui]s enī magis impi[us] an p[ro]
fitent[ur] impietate. an mēt[em] s[an]
ctitatem. Non est qui cō
mendatum addent: gemit
nat impietatem. Et q[ui]d dicā.
Vereor ne forte et ego suspec
tus habeat non quidem uob[is]
p[ro]p[ter] non uobis cui utiq[ue] no
tum me noui q[ui]ntū in hac
caligine homo homini innot
cere potest: et specialiter de
hac re scio uos non ignorare
q[ui]d sentiam. S[ed] ip[s]os illos q[ui] me
uoc[ati] ita ut uos cognouerit
n[on] sicut uobis hinc loqui so

leo loquentem audierunt.
seribo uobis quod et frequen
ter audistis: ut quomam ego
p[ro] singulos ut singulis satisfā
ce non queo: ex me habeatis
u[er]ū quod de me certissime
scitis et p[ro] me sanctissime p[ro]
suadeatis. Neq[ue] enim timeo
omniū oculis scē. quicquid de
hac re uobis in aure locutus
sum. Quis unq[ui]q[ue] me aduersus
ordinem illum uel corā audi
uit disputantē: uel clam
fusitantem. Quem unquā
de ordine illo nisi cum gau
dio uidi: nisi cū honore s[er]
pi: nisi cum reuerentia al
locutus: nisi cū humilitate
adorat[us] sum. Dixi: et dico.
Modus quidem uite est scō:
honestus: castitate decorus:
discretione p[er]cipuus: a scōs
p[er]tib; institut[us]: a spū scō or
dinatus: aīab; saluandis n[on]
medioet idoneus. Ego uel
dampno uel despicio: quem
sic p[ro] dico. Memini me aliq[ui]m
maliquib; eidē ordinis mo
nastis: hospicio susceptum

fuisse. Recte dominus dicitur
 uel suis humanitatem quam
 infirmitati uel quam etiam
 necesse erat exhibuerunt: et
 honorem quo me pl^u quoque
 digni sui dignitati. Et ipse me
 commendauit orationibus: et tunc sui col-
 lationibus; sepe de scripturis et
 de salute animarum huius ser-
 monem cum multis et pub-
 licum in capitulis: et primum in
 curiis. Quia nunquam uel clauis uel
 palam aut ab illo ordine dis-
 suadere: aut ad nostrum ut ueni-
 ret persuadere temptauit. An potius
 non multos cupientes ueni-
 re repressi: uenientes et pul-
 santes repulsi. An non fratrem
 nicholaum ad sanctum nichola-
 um: et uobis duos de uicinis
 uobis teste renunti. Sed et duo-
 bus quibusdam eisdem ordinis ab-
 batibus quare ne nomina perda-
 rime eos optime nostris et michi
 hominum quam amica in familia-
 ritate uigant fuerit: nunquam non
 tamen ad illum ordinem quod et uos uol-
 lant migrare desiderantibus: tam-
 quam delibantibus: nostrum est dis-

suasorum consilium obtinuit
 ac ne suas desererent cathe-
 dras efficit. Cur igitur ordinem
 dampnare puto: uel dico:
 cui amicos meos deseruire
 suadeo. cui suos ad nos ueni-
 entes monachos recte: et de quo
 et michi orationes tam solli-
 cite requiro: tam deuote susci-
 pro. An forte quod uis alium
 ordinem commiseri uideo: propterea
 hinc suspectus habeor. Sed e-
 adem ratione et uos derogatis nostris:
 quicquid aliter uiuatis. Ergo et con-
 iuges et coniuges uicem se
 dampnare putent: quod sunt qui
 legibus in ecclesia conuersent. Mo-
 nachis quod ac regulares elicit
 sibi uicem derogare dicant:
 quod ipsi ab inuicem obseruan-
 tibus separant. Sed et noe et da-
 melem et iob in uno se regno
 pati non posse suspicemur:
 ad quod utique non uno eos tra-
 mite iustitie peruenisse cogno-
 uimus. Mariam denique et mar-
 tham necesse sit aut utrumque
 aut alteram saluatore displicere
 est nimirum tam dissimili

studio deuotionis contendant
omne placere. **H**ac rōe in tota
ecclia que utiq; tam plurib;
tāq; dissimilib; uariat ordin
bus ut pote regina que ipsal
mo legitur circumamicta ua
rietatibus: nulla par nulla
pr̄sus concordia eē putabit̄.
Que etenim fecura qui es q̄s
tūis in ea statim inuenitur:
si unū quilibetq; hō unūq̄m
libet ordinem eligens alios
alios inuenit aut ip̄e asper
net aut se ab ip̄is sp̄ni suis
p̄cedit: **p**refertur cum ten
e impossibile sit uel unum
hominem omnes ordines uel
unum ordinem om̄i hōies.
Non sū tam hebes ut nō ag
noscam tunicam ioseph: nō
illi q̄libant egyptum: s; q̄
saluauit mundū: & hoc nō
a fame corporis: s; ~~mo~~ a
morte simul anime & corporis.
Hocissima quippe est q; poli
tuta est id est pulcherrima
uarietate distincta s; in san
guine apparet intincta: nō
quidem hebi qui p̄c̄m signi

ficat: s; agni qui designat i
nocentiam: hoc est suo ip̄i
non alieno. Ip̄e est p̄fecto ag
niū mansuetissimus. qui co
rā non quidem condente s; oc
cidente se obrimunt: qui pec
catum nō fecit: s; abstulit p̄
cata mundi. **M**iserunt ad
iacob ait: qui dicitur. Hanc
inuenim: ut de utrum tu
nica filij tui sit annon. **V**i
de & tu domine utrum hec
sit tunica dilecti filij. **R**ecog
nosce pater om̄ip̄e eam q̄m
fecisti xp̄isto tuo polimitam:
dando quidem q̄sdam ap̄los
quosdam autem p̄ph̄as alios
uero euangelistas alios pas
tores & doctores: & cetera q̄ t̄ci or
nati miraculo decem appo
siti: ad confirmationem utiq;
sanctorum occurrentiū i iurū
p̄fectum in iūsuram etatis
plenitudinis. **D**ignare &
d̄s p̄ciosissimi purpuram san
guinis q̄ aspersa est recognos
ce: & i purpura predanti in san
guine ac uictoriosissimum iudi
cium obedientie. **Q**uare rui

brum est uestimentū tuum?
Torcular^{aut} calcanti solus: & de ge-
 tib; non est uir mecum. Itaq;
 quōdoquidē factus est obediens
 p̄ri usq; ad torcular crucis qd
 utaq; solus calcavit: solum
 quippe brachium suum auxi-
 liatum est ei iuxta illud ma-
 lo loco singularit̄ sum ego do-
 nec t̄nscam: tam ergo exaltat
 eum deus & dat ei nomen qd:
 super omne nomen: ut inno-
 mine ihu omne genua flectat̄
 celestium celestium testum &
 inferuoz. Ascendat in altum:
 captiuam ducat captiuitatē:
 dona donet hominib; . Que
 dona? Relinquat uidelicet
 sp̄se eccl̄ pinguis hereditatis
 ip̄am tunicam suam: s. poli-
 nitam eandemq; inconfuti-
 lem: & desup concertam p̄ totū.
S; polinitam ob multozū
 ordinum qui in ea sunt ml-
 timodam distinctionem: in-
 confutilem ū p̄t̄ indissolubi-
 les caritates indundnam u-
 nitatem. Q̄s me inquit se-
 perabit a caritate xp̄isti? Au-

di quom̄ polinitam. **D**ivisio-
 nes aut gratiarum sunt: idem
 autem sp̄s. **D**ivisiones opati-
 onum sunt: idem autem dñs. Deinde
 carismatib; tanquam uariis
 tunc colorib; quib; constat
 eam eē polinitam: ut ostēdat
 eam inconfutilem & desuper
 concertam p̄ totum: adiungit.
Hec autem opatur unius atq;
 idem sp̄s: diuidens singulis p̄
 ut uult. Caritas quippe dif-
 fusa est in cordib; nostris per
 sp̄m sanctum q̄ dat̄ ē nobis.
Non ergo diuidatur s; totam
 integm hereditario iure so-
 ciatur eccl̄ia: quia & de illa
 scriptum est. **A**stitit regna
 a dextris tuis inuestitu deau-
 rato: circumdata uarietate.
Itaq; diuisi diuisa accipientes
 dona alius quidem sic alius ū
 sic: siue chuniacenses siue scit-
 censes siue clerici regulares.
 siue etiā laici fideles: omnis
 deniq; ordo. omnis lingua om-
 nis sexus omnis cōditio in om-
 ni loco p̄ omne temp̄ a p̄mo
 homine usq; ad nouissimum:

nam p̄ hoc talari dicta ē
quod ad finem usq; p̄tingat
dicente p̄pha. & n̄ est qui se
abscondat a calore eius: ni
mirum congruent ei cui ce
facta est qui p̄hibente alia
scriptura & ip̄e attingit a fine
usq; ad finem fortit: & dispo
nit omnia suavit. Omnes
ergo curramus parit̄ iūnā
tunicam: & ex omnib; cōstat
una. Ex omnib; inq; una. Na
si ex pluribus & diuisis: una
ē tamen colūba mea: & foemo
sa mea p̄fecta mea. Alioq; n̄
ego solus. nec tu sine me n̄ ille
absq; utroq;: s; simul omnes
sumus illa una: s; tū solum
sumus seruare unitatem. iū
cto pacti. Non inq; tm̄ ordono
ter ait solus uester ad illam
p̄tinet unam: s; n̄ simul &
uester: nisi forte quod absit.
mutem inuidentes. inuicē
p̄uocates inuicē moedam: & ab
inuicē cōfirmam: & sic non po
sit apl̄s uni nos illi utro cur
& despondit uirginem castam
exhibere xp̄sto. Verumpta

men illa una dicit in caritate.
Ordinate in me caritatem: n̄
& si una in caritate: diuisa ta
men in ordinatione. Ad ergo?
Uitiosus sum. Dampn̄ q; cli
macenset? Absit. D; diligo:
s; p̄ dico: magnifico. Cur ergo
inquis ordō me illū nō tenet:
si sic laudas? Audi. P̄ hoc
quod apl̄s ait. Vniquisq; i
eai uocatione quā uocatus est.
p̄maneat. Ad si queris cur &
a p̄ncipio non eligerim sita
lem sciebam: respondeo. P̄ hoc
quod rursus ait apostolus. Oīa
in licent: s; non omnia expe
diunt. Non quod. s; ordo sanctus
& iustus non sit: s; q; ego car
nalis eram uenundatus s̄o
p̄ccō: & talem anime mee
langorem sentiebam cui for
tior eēt potio necessaria: &
diuisis morbis diuisa conueni
unt medicamta: & fortiorib;
fortiora. Fac duos homines
feb; anxiani: quartanis unū.
altē t̄ciani: cōm̄det autē q; q̄
tanis laborat t̄ciano. aqua
pura & frigida queq; sumida.

cum tamen ab his abstineat.
 unumq; & cetera calida ut po-
 te sibi congruentia sumat.
 Quis rogo hinc enim recte app-
 hendat? Si dicit ille cur tu
 aquam non bibis quam ita
 laudas. an non recte respondet
 et eam fideliter bibo. & michi
 salubriter subtrahit. Denique re-
 quiratur etiam a me cur os
 ordines laudavi: omnes
 non teneo. Laudo enim omnes
 & diligo: ubicumq; pro & me
 vivitur in ecclesia. Unum ope-
 teneo: ceteros caritate. Faciet
 autem caritas fidenter loquor: si-
 ne illorum quidem fructu p-
 uer q; instituta non sequor.
 Plus aliquid dicam. Tu tamen cau-
 te age. Potest namq; fieri qd
 tu frustra laboraveris: ut autem
 ego frustra diligam bonum
 quod operis: fieri omnino non
 potest. O quanta fiducia ca-
 ritatis. Alius operatur non a-
 mant: & alii amat nil operant.
 Ille quidem suum opus perdit: alii
 si caritas nunquam exidit: et quod
 nimirum si hoc exilio pegr-

nante ad huc ecclesia quedam
 huiusmodi sit pluralis ut
 ita dixerim unitas. unaq; plu-
 ralitas: cum illa quoq; para
 quoniam tam ipsa regnabit nichilo
 minus forte talis aliqua dis-
 par quodam equalitas facta
 sit. Unde & enim scriptum est.
 In domo patris mei mansiones
 multe sunt. Dicit itaq; in
 illis mansiones in una domo.
 ita hic ordines multi sunt in
 una ecclesia. Et quomodo hic divi-
 siones gratiarum sunt: idem autem
 spiritus: ita ibi distinctiones
 quidem gloriarum sunt: una do-
 mus. Poro unitas tam hic
 quam ibi una consistit. In
 una caritate diversitas. hic q-
 dem in ordinum vel opatio-
 num multifaria divisione.
 illic vero quodammodo unitas
 firma: ordinatissima distinc-
 tione. Intelligent denique ecclesia
 hanc suam quodammodo discor-
 diam concordiam concedere ne di-
 cordiam: deduxit me in quid
 super feminas iusticie. pro non
 suum. Ponens quippe feminas

summa color

no

summa color

hunc

plurality & iusticie singulari-
ter: nec diuinitatem p̄missit
operationum: nec unitatem
operantium. Precedens quoq;
& illam discretam unitate
ficturam: deuotissime leta
decanat. Placeat tunc reclin
stuentur ante mundo: &
p̄ omnes uicos tuos alleluia
cantabitur. Audient placentia
& uicos: coronas & gl̄as diu-
sas intellige. In aut̄o quo
uno m̄atello illa ciuitas or-
nata describitur: & in uno
alleluia quod cantandum
phibetur dissimilium specie-
rum simile pulchritudine: &
militax̄ rituum unam deuo-
tionem attende. Non igit̄
una t̄m semita inceditur:
quia nec una est mansio q̄
tenditur. Uiderit autem q̄s
q; qm̄ incedat: ne p̄diuinitate
semitarum ab una iusticia
recedat: qm̄ ad q̄mlibet
mansionum sua quisq; se-
mita puenit: & ab una do-
mo patris exors non erit. Be-
rumpantur stella a stella

differt in claritate: sic erit in
claritate: sic erit aut̄ & res
vero mortuorum. Nam & si
fulgebunt iusti in regno pa-
triscorum: alij t̄m alij am-
plius p̄ diuinitate intorum.
Que sane unita sciendum n̄
sic hoc sc̄o: ut in illo facile
ab homine posset discerni:
quippe cum hic t̄m opa
uideant: illic etiam corda
nichil impediatur intueri.
Siquidem radiante ubiq;
sole iusticie. tunc manifesta
coedum & licet non est.
nunc qui se abscondat a
conspectu eius: ita t̄m n̄
erit q̄ se occultet a splendo-
re ipsius. Et de opibet qui
de sepe incerta & ob hoc pe-
riculosa sententia fertur:
cum multociens minus in-
cre habeant. qui magis op̄
antur. **Hactenus mei excu-
satio. Aduersus detrahores.**

Unde n̄c
michi conueniendi
quidam de ordine n̄ro q̄
con̄t̄ illam sententiam uoli

te ante tempus iudicare quo
 adusq; ueniat dominus q; &
 illuminabit abscondita te
 nebrarum & manifestabit
 consilia cordium alijs ordi
 nibus derogare dicuntur
 & suam iusticiam uolentes
 constituere iusticie dei nō
 sunt subiecti. Quos pfecto
 si qui tñ huiusmodi sunt:
 nec inde nec curiam eē ordi
 nis uerū dixerim. Quippe
 qui & si ordini iunctes
 superbe tamen loquentes eme
 se faciunt babilonis id est
 confusiones immo filios te
 nebrarum ipsius q; ge
 henne ubi nullus ordo: &
 sempiternus horror inhabi
 tat. Nobis g; inquam fr̄s
 qui etiam post auditam il
 lam domini de phariseo &
 publicano parabolam de
 uestra iticia psumentes
 cetos asynamini dicitis so
 los uos hominum eē iustos
 aut omnib; sanctiores solos
 uos monachoz regulariꝝ
 uinere. cetos uero regule po

tius existere tñgressores. Pri
 mo quid ad uos de alienis
 ferret. Suo domino stant
 aut cadunt. Aut uos con
 stituit iudices super eos?
 Deinde si ita ut dicitur de or
 dine uō psumitis: qualis
 ordo est ut antequam de suo
 quisq; trabem eruat. In
 fratrum oculis tam curiose
 festucas pcuratis? Qui in
 regula gloriamini e q; regu
 la detrahitis. Cur contra e
 uangelium ante tempus:
 & contra aplm alienos fer
 uos iudicatis? An regula
 non concordat uel aplō?
 Alioquin regula iam non e
 regula: quia non est recta.
 Audite & dicite ordinem:
 qui contra ordinem alius
 ordinib; derogatis. Hypoc
 tamquid ecce pimum tberm
 de oculo tuo: & sic uenerit
 ecce festucam de oculo fr̄is
 tui. Queris quam tberm.
 Annon grandis q; grossa
 trabes est supbia: qua te
 putas eē aliquid cum nichil

70

75

20

fil infanissime tibi tanquam
san' exultans: & alius ua
nissime trabem portans de
festucis insultas. **Gras** igitur
ago tibi deus. quia non se
ficut ceteri hominum. **Ita**
raptores admitteri. **De**que
ergo & dic: detractores. He
c enim minima est hec fel
tucia inter ceteras. **Quare** cum
tam diligenter alias enun
ciat: istam taces? **Sed** nulla
uel minima habes: audi
apostolum. **He**c maledicti aut
regnum dei possidebunt. **Au**
di & deum in psalmo comi
nantem. **Arguam** te igitur
& statuiam super faciem tuam.
Quod detractori loquitur:
certum est ex precedentibus.
Quid enim ad se retroque
dit & se compellenduse intui
erit: qui alienis faciem suam
a se aliena potius mala quam
sua solet curiosus perscruta
ri. **At** inquirunt quoniam regu
lam tenent qui pellicis
induantur sicut carnibus;
sicut carnum pinguedine

uescuntur: **ita** uel. **non** pau
memaria una die quod re
gula prohibet admittunt:
opus manuum quod iubet non
faciunt multa denique prohibi
ti suo uel mutant uel au
gent uel minuunt. **Ecce**
non possunt hec negari. **Sed**
attendite in regula dei: cui
utique non dissonat insti
tutio sancti benedicti. **Regnum**
inquit dei inter uos est. **Hoc** est
non exteriori uestimentis aut
alimentis corporis: sed in uirtu
tibus interioris hominis. **Unde**
apostolus. **Regnum** dei non est
esca & potus: sed iusticia &
pax & gaudium in spiritu sancto.
Et rursus. **Regnum** dei non
est in sermone sed in uirtute. **De**ce
poralibus itaque obseruantis
fratribus; calumpniam stru
unt & que maiora sunt re
gule spiritualia. sed instituta
relinquunt: camelum quod glu
cientes calicem liquant.
Magna est abusus. **Maxima**
cura est ut corpus regula
riter induatur & cum regu

escens laudata fit: & paul^{us}
 apte dicat labor corporis ad
 meritum valet pietas autem
 ad omnia? Optimus labor de
 quo ppha dicebat: laboravi
 in gemitu meo. & de qalib^{et}.
Memor fui dei & delectatus su^m.
 & exercitatus sum. Ac ne cor
 porale intelligat exercitium:
 & defectu spiritus meus. Vñ
 non corpus s; spiritus fatiga
 tur: spūalif pculdubio labor
 intelligatur. **Q**uid ergo in
 quis? **S**icne illa spūalia
 pñadef. ut etiam hec que
 ex regula habemus corpo
 ralia dampnes? **H**ecq; **S**;
 illa oportet agere: & ista
 ñ omittē. Alioquin cum
 aut ista ^{amitti} necesse est aut
 illa: ista potius omittēda
 sunt quam illa. **Q**uinto. **H**.
 spē corpore melior est: tātō
 spūritualif quam corpo
 ralis exercitatio fructuo
 sior. **T**u ergo cum de hoz
 obseruatione elatus alif
 eadem non obseruantib;
 derogas: nonne quid te ma

gis transgressorem regulas
 iudicaf: cui licet minima
 quedam tenens meliora de
 uatit. De quib; paul^{us}. **S**im
 lamini inquit carissimata
 meliora. **D**ethendo inquit
 frīb; in quo temetipm ex
 tollit pdit humilitatem: in
 quo alios depms caritatem:
 que sunt proculdubio cari
 mata meliora. **T**u tuum
 corpus multat & nimis la
 boribus atq; tac regulari
 b; aspūatib; mortificat m
 bra tua. que sunt sup ter
 ram bene facit. **S**; quid si
 ille quem similit ñ labo
 rantem diuiditaf modicū
 quidem ^{hat} de hac q ad modicū
 cum util' ē corpali uidelicet
 exercitatione: ampli' autē
 q tu de illa que ad omnia
 ualet idē pietate. **Q**uis qso
 uestim regulam melius te
 net? **A**n non mel' qui mt
 lion? **Q**uis uero melior: hu
 milior an fatigatioz? **A**n ñ
 is qui a dño didicit mital
 eē & humilis corde: qui cē

no ppha de laborib;

ita ppha

ru. s. de defecto mod

no

modu

cum maria optimam pte
 elegit que non auferetur
 ab ea. ^{no} ^{bt} ^{et} si regulam ab om
 nib; q eam pfecti sunt sic ad
 vitam tenendam censet ut
 nullam omnino dispensati
 onem admitti patiari au
 dacter dico ~~nec tuam~~ nec
 tuam nec ille tenet. Nam
 & si ille quantum qd pnt
 ad obseruationes corporeas
 in pluribus offendit in possi
 bile tamen est te quoq; uel
 in uno non transgredi. Scis
 autem quia q in uno offen
 dit: reus est omnium. Si
 uero concedis aliqua posse
 mutari dispensatione: per
 dubio & tu illam tenes & il
 le quamq; dissimulat. Nam
 tu qdem districtus: et ille
 fortasse discretus. Neq; hec
 dico quia hec extiora negli
 genda sunt: aut qui se in
 illis non extertuerit mor
 teo spūalis efficiatur: cū
 potit spūalia q qm meliora
 n pnta aut uix aut nulla
 tenet adquirantur uel op

tineantur. Sicut scriptum
 est. Non pnt quod spūale
 s; quod animale. ^{male} deinde q
 spūale sicut nec iacob n p
 cognitalia: desiderat amplec
 ri. rachel meruit optine.
 Vn rursus in psalmo. Su
 mite psalmū & date tim
 panum. Qd dicit. Sumite
 spūalia: s; prius date
 corporalia. Optimus autē
 ille: qui discrete & congrue
 & hec opatur & illa. Nam
 si epla ut epla remaneat
 finienda erat: quāq; & uol
 untatē quib; pat conquest
 estis qd ordinē nro detrahe
 rent: satis quantum potui
 stilo corripui: & me q; ab
 huius ^{spū} suspicionē purgari
 ut debui. S; qm dū nrl mi
 rumne pco. non nullis de ur̄l
 nimum i quib; non decet
 iudeos assentire: pauca q
 & uobis displice cognoui
 & omnib; consultanda eē
 non dubito: necessarium
 teoz subiūge: q qd & si fieri
 uidentur in ordine: absit

no in

q9 epl2

no ad dnm

tamen ut sint de ordine.

no Quero inordinatum ē or-
do non ē. Nullus quippe
ordo quicquam recipit in
ordinatum. Vñ non adūs
ordinem; p ordine dispu-
tare putandus ero: si non
ordinem in hominib; s; ho-
minem in ca reprehendo. Et
quidem diligentib; ordinē
in hac re molestum me fo-
re non timeo quoniam imo
tum pcul dubio acceptū
sunt si psequimur qd & ipi
oderunt. Si quib; uero di-
plicuerit: ipi si manifestat
quia ordinē non diligunt
cuius itaq; correctionem
id est uicia dāpnari uolt.
Ipsū itaq; illud gregorianū
respondeo. Melius est u scā-
dalum orat: qm uitas re-
linquatur. *Incipit cont.*

supfluitate.

Dicitur
& ueraciter credit
sanctos ptes illā uitam iſti-
tuisse: ut in plures salua-
rentur usq; ad infimos

regule temperasse rigore:
non regulam destruxisse.
Abſit autem: ut credā tan-
tas eos quantas uideo imple-
risq; monast'is uanitates
ac supfluitates pcepisse uel
concessisse. *no* uero & enim uis
monachos tanta intemper-
antia in comestationibus
& potacionibus in uestimētis.
& lectis nisi & equitatis.
& construendis edificis mo-
lesce potuit: quatin ubi h
studiosi uoluptuosi atq;
effusius fuerit: ibi ordo me-
lius fieri dicatur: ibi maior
putetur religio. Ecce enim
paritas putatur auaritia
sobritas auiditas creditur
silentii iſticia reputat. Cō-
tra remissio discretio dicitur
effusio liberalitas: loqritas
affabilitas: cachinnatio ro-
cunditas mollicies uestimē-
torū & equorum fastus: ho-
nestas: electorū supfluitas cul-
tus mundicia. Simq; h al-
titer impendim: carit-
tas appellatur. *no* Ista caritas

destruat caritatem: hec dis-
 cretio discretionem confundit:
 talis mīa crudelitate plena
 est: quia uidelicet ^{ita} corpori
 feruntur ū aīa uigiletur.
 Que & enī caritas est carne
 dilige: & negligēte spm. **Q**
 discrecio totum dare corp:
 & nichil anime. **Q**ualis ū
 mīa ancillam reficē: & do-
 minā uifcē. **N**emo pro
 humisim mīa speret se con-
 sequi mīam: que misctib;
 pmittitur in euāgelio
 uitatis ore dicentis. beati
 misctel qm ipi mīam cōse-
 qnt: s; certissime poti penā
 expectet q; tali ut ita dicā
 impio miscti sēs iob mag
 phetando q; affectando i
 precatur: non sit iniquent
 in recordatione: s; contat
 sicut lignū infructuosum.
Digne plane retributōis car-
 sam: mox subinfert facti
 idoneam dicens. **P**aut enī
 sterilem. q; n̄ parit: & uidue
 n̄ benefacit. **I**n ordinata p-
 fectio atq; irrationabilis mi-

sericordia est: sterilis & in-
 fructuose carnis que iuxta
 domini ūbum n̄ p̄est q̄c̄q;
 & secundum aplm regnum
 dei non possidebit: ad impl-
 endis inuigilare desid̄nt: &
 de aīe cura sapientis salu-
 b̄mum non curare consi-
 liū ammonentis atq; di-
 centis: miserere aīe tue
 placens deo. **B**ona mīa mi-
 sereri anime tue: n̄ pot̄ n̄
 mereri mīam: qua fit ut
 placeas deo. **A**lia autem n̄
 est mīa sicut tā dixi: s; cru-
 delitas: non est caritas s; in-
 iquitas: non ē discrecio sed
 confusio. **S**tilē que n̄ parit
 parit: id ē inutil' carnis &
 cupiditatis inservire &
 uidue nil boni facē anime
 uidelicet excolendis uirtuti-
 bus nullā operā dare. **Q**ue
 utiq; licet int̄m sponso sit
 ueludata celesti: sensus tū
 de spū scō concipe & parere
 non desunt immortales: q;
 uidelicet incorruptibilis cele-
 stiq; hereditatis ualeant eē

capaces: s; si primum habeant
studiosumque cultorem: sub
hac tamen abusione iam fere
ubique sic per ordine tenentur.
fere iam ita ab omnibus sine
querela atque reprehensibilitate
observantur quod. Dissimili
ter. Nonnulli quippe hi omnibus;
tanquam non utentes futuri.
et ideo cum nulla offensa
aut cum minima. Aliquanti
quippe hec agunt ex simpli
citate: aliquanti ex caritate
aliquanti ex necessitate. Q
dam namque simplicitate ista
tenent. quoniam sic eis preceptum.
parati aliter agere: si aliter pre
ceptum. Quidam autem discordant
ab eis vivunt cum quibus habi
tant sectantes in eis non suam
libidinem: s; aliorum pacem.
Alii vero qui resistere non
valent multitudinem contra
centum. quod hi utique tanquam
per ordine libere voce defendunt.
et quotiens ista aliqua per
ut ratio dicat restringere vel
mutare incipiunt: illi
more tota est auctoritate re

stant. Quis in principio cu
ordo cepit monasticum ad tam
tam credit monachos met
tam devenire. Quodam die
tamus ab his qui in diebus
antonii exire monachi.
Si quidem illi cum se manere
tempus ex caritate renuissent.
tanta ab invicem audita
te panem animarum prece
bant: ut corporis cibum pe
nitentibus oblati diem plerumque to
tum ieiunium ventibus non
mentibus transigerent. Et hic
erat rectus ordo: quoniam digniori
per se inferrebat. Hec
summa discretio cum amplius
sumebat que maior erat.
Hec denique maior caritas: si
anime quod caritate christi mor
tuis est tanta sollicitudine
refocillabant. Nobis autem
convenientibus in unum iuris
apostoli utar: iam non est dominicam
cenam manducare. Panem
quippe celestem nemo qui req
rat: nemo qui tribuat. Hi
chil de separatis nichil de sa
lute agit animarum: s; nuge et

refici. & ubi pferunt inuen-
 tam. **De commestione.**
 Et pndendū quantū fauēt
 dapib; tantū aures pascunt
 rrimozib; quib; totū intē
 modum nesciat medendo.
 Intim autē fercula ferculis
 apponuntur. & p solis carni-
 bus a quib; abstineant gū-
 dum piscium corpora dup-
 phantur. Sumq; poribus
 fuerit facturus. si scelas atige-
 rit. uideberis tibi nec dū gū-
 tasse pisces. **Tanta** quippe ac-
 curatione & arte cooz cunc-
 ta apparantur. q̄tū m̄. m̄.
 dit. v. ferculis deuoratis p̄-
 ma non impediunt nouissi-
 ma: nec sacietas minuat
 appetitum. **Palatum** q̄ppe
 dū nouellis seducit codū m̄
 paulatim diffuescē cognita
 & ad fūtos extraneos uelut
 adhuc renūm auide reno-
 uatur. in desidia uent q̄dem
 dum nesciat oneratur. s;.
 uarietas tollit fastidium.
 Quia enim ut eas natura ē
 acut eplaf fastidimus dum

alie aliis multipharie p̄mis-
 centur. & spiritus naturalib;
 quos deus indidit rebus qui-
 busdam ad uitium gula p̄-
 uocantur saporib; transit
 nimirum meta necessita-
 tis. s; nec dum delectatio sup̄-
 atur. **Quis** enim dicere
 sufficit quot m̄ ut ceta
 taceam sola oua uisantur.
 & uerantur quanto studio
 citum̄ subituntur lingu-
 tur durantur. diminunt.
 & nunc quidem fura nē
 assa nūc fat sa: nē mixtū
 nē singillatim apponunt.
Ut quid autem hec omnia
 nisi ut soli fastidio q̄sulat.
Ipa dem̄ qualitas rerum ta-
 lis deorsū apparere curatur.
 ut non minus aspectus q̄
 gustus delectet & cum iā
 stomac̄ creb; ructib; im-
 plētū se indicet nec dum
 tamen curiositas faciat.
 s; dum oculi coloribus pa-
 latum saporib; illicunt.
 infelix stomac̄ cui nec
 colores luceant nec saporē

no & oue

N

demulcent dum omnia sus-
cipere cogitur: oppressus ma-
gis obruitur quam reficitur.
An uero **De potatione.**
De aque potu q̄ dicā: q̄ nec
ullo quidem pacto uinum
aquaum admittitur. Om̄s
nimirum ex q̄ monachi su-
m̄ infirmos stomachos ha-
bemus: & tā necessariū apli
de utendo uino consilium in-
to non negligimus modicota-
m̄ qd̄ ille p̄misit nescio cur
p̄missio: & ut̄ ul̄ solo cū cō-
purum est comēti eēn̄. Pu-
det dic̄. s; maḡ pudeat acci-
tari: & si pudeat audiri. n̄
pudeat emendari. Videas
uino in p̄udio ter uel quat̄
semplenum calicē reporta-
ri: quatinus diuisis uinis
magis odoratis quam pota-
tis nec tam haustis quam
atatis sagaci p̄batione &
celeri cognitione unū tādē
ep̄hb; quod fortius sit eliga-
tur. Quale ē aū illud qd̄ n̄
nulla monastia obseruare
dicuntur: in magnis uideli-

cer festis uina delibata melle
pignatorum reser̄sa pulue-
rib; in conuentu bibere. Hū
quid & h; fieri dicemus p̄
infirmatē stomachi. S; u
ad nichil aliud ualere uideo.
nisi ut uel amplius bibatur
uel delectabilius. S; cum ue-
ne fuerint uino ingurgita-
te. toto in capite palpitante.
sic surgenti amensā quid
aliud libet nisi dormire. Si
autem ad uigilias surgere
indigestum cogit: nō cāram
s; planctum poti' extorque-
bit. Cum uero ad lectum de-
uenero. requisitus i comodi
plango ū crapule p̄cēm; q̄
manducare nequeo. **De his q̄**
infirmis nō exptata in do-
mo infirmoz pauisare consu-
idi euerunt.
Riculū ē ū si tñ uerum
ē: quod relatū in aplib; q̄h
se p̄certo scire dicebant uti-
cendum eē non arbitror. Ai-
unt enim in columes aut ua-
lidos iuuenes cōuentum so-
lere deserere: in domo se in

firmorum qui infirmi nō sūt
 collocare: carnum esu qui
 iuxta egrotis dum curat. & o-
 nino debilibus ex regule dis-
 cretione. p̄ uirum reparati-
 one conceditur: non q̄dē cor-
 poris infirmitatis ruinas re-
 fice p̄ incomodo: s; carnis lux-
 uriantis curā p̄ficere in desi-
 derio. **R**ogo que ē hec securi-
 tas ut fremendum undiq;
 hostium fulgurantes hastas
 & circumuolantia spicula
 tanq̄ finito bello & triumphato
 aduersario p̄ce armate
 aut p̄nditū incubare longio-
 rib; aut undū molli uolu-
 tare in lectulo? Q̄d hoc igna-
 me oboni milites? **S**ocii in
 sanguine. & cete uisantib; uos
 aut cibos diligites delicatos?
 aut sompnos carptis matti-
 tinos. **A**liis inquam die &
 nocte cura p̄uigili festina-
 tib; recline temp̄. quia die
 mali sunt: uos e contrario. &
 longas noctes dormiendo cō-
 sumitis. dies fabulando du-
 ctis ociosos. **A**n dicitis pax

& non est pax? **S**ur uel non
 uerecundiamini ad ex p̄bra-
 tionem aplice indignatōis?
Non dum enim ait restitit
 usq; ad sanguinē. **I**mo iam
 ad eundem tribulū ualde cō-
 minationi tonitruū. ex per-
 gissimum. cum dixerit ut id
 pax & securitas: t̄t̄ reptū
 eis sup̄ueniet uirtū: sicut
 doloe in uito habentis & non
 effugient. **D**elicata est nimis
 medicina. p̄ uis alligari q̄
 uulnerari: membrū non per-
 cussū plāge: & nō dum s̄-
 cepto ictu admonere manū
 fouere unguento ū n̄ dolet. **E**
 plastrū adhibere ubi cesura
 non est. **A**d discernendum
 deinde inter sanos & male ha-
 bentis baculos in manibus
 gestare iubentur egrotantes.
Plane necessario: s; ut qm̄ pal-
 loe in uultu maciesq; n̄ indicat:
 baculus sustentans in ciatum
 inualitudinem. **R**idendas an-
 tinguendas dixerim huiusmodi
 ineptias. **S**ic macari uixit?
Sic basilus docuit? **S**ic an-

no. 10. m. 10.
scribitur bono.

no.

tonius instituit. Die patres
in egypto conuulsi sunt. Die
deniq; sancti odo. maiolus:
odilo: hugo: quos si sui utiq;
ordinis principes & preceptores
habere gloriantur aut tenu-
erunt aut teneri cesuerunt.
O; hi omnes hi scilicet imo quod scilicet
fuerunt a sancto apostolo non distiterunt
qui nimirum ita loquitur. Na-
bentes uictum & uestitum.
his conuulsi sumus. Nobis autem est
punctu factetas nec uestitum
appetimus. s; ornatum. *De uesti-*

tu superfluo.

Verum ad id uentum non
quod utili inuenit non quod
repellat frigus: s; quod superbi-
re compellat. non deniq; uix
regulam quod utili comparit.
s; quod uenustus imo uani os-
tentari. Heu me misum quod
secumq; monachum cur ad
huc imo uidere ad id uene-
nisse ordinem nostrum: ordinem
seculi quod prius fuit in ecclesia.
immo a quo cepit ecclesia. Quo nul-
lus in terra similioz angelicor
dureb;: nullus in uiciorum que

in celis est ierlm mat' nostrum:
sue obdorem castitatis. si
ne propter caritatis ardorem.
huius apostoli institutores: cuius
huius quos paulus tam sepe
sanctos appellat inchoatores
extiterunt. Et quidem iter
illos cum nichil quod fuit eet
quispiam retinuit; deinde
batur ut scriptum est singu-
lis prout opus erat. Non igitur
quod quisq; prout gestare poterat.
Dane ubi tantum quod opus
erat accipiebatur: ubi paul
dubio nichil otiosum admitti-
batur. Quanto magis nichil
curiosum: quanto magis nichil
superbum? Quod opus magis erat h
est quantum ad id uentum: quod
nuditatem tegeret: & frigus
repelleret. Putas ne ibi gala-
brum aut t'embrum
cuiusq; querebat ad id uentum:
cuiusq; nulla. c. solidorum
parabatur ad equitandum.
Putas ne inquam cuiuspiam
ibi lectulum optimum catti-
num aut discolorum barrica-
nis oprebat: ubi singulis

no.

ocundebatur tñ p̄t̄ cuiq;
 opus erat? Non illic arbitror
 ualde curatum eē de p̄cio,
 de colore de cultu uestim̄toꝝ,
 ubi tam indefessim merat
 in concordia morū animoꝝ
 coherentia p̄fectumq; uirtu-
 tum. Multitudinis inq̄d cre-
 dentium: erat cor unum ⁊
 aīa una. Vbi nunc illud una-
 nimitatis exercitium? fusi-
 sum exerciti: & de regno dei qd
 intra nos est relictis ueris ac
 phennib; bonis: foris querim
 vanam consolationem de ua-
 nitatib; & in sanis falsis: ac
 iam religionis antique non
 solum uirtutem amisim: sed
 nec sp̄m retinem. Ecce enim
 ip̄e habitus noster quod &
 dolens dico qui humilitati
 solebat eē insigne: a mona-
 chis nostri temporis insigniū
 iactatur sup̄bie. Vix iam
 nostris p̄uincis inuentur:
 questiri dignemur. Miles
 & monachus: ex eodem p̄ano
 p̄uenitur sibi cucullam &
 clamidem. Qui uel de celo

quantumlibet honoratus.
 & si rex etiam si impator il-
 le fuit: ū tñ n̄a horrebit ī-
 diuina: si suo sibi modico
 p̄parata fuerint & aptata.
 Certū inq̄s in habitu non est
 religio: s; in corde. Bene. At
 tu qñ cucullam ēptur lictis
 uibet: fora curus p̄curris
 mundinas: domos secretaris
 negotiatorum: cunctam ci-
 uitatis singloꝝ sup̄pellectile: ingē-
 tem explicas cum ulos p̄anoꝝ
 antrectas digitis ad moues
 oculis solis opponis radio q̄c
 qd grossum quicqd pallidū
 occurrerit respuit: si quid aū
 sui puritate ac uirtute pla-
 cuerit: illud mox quātūlibet
 p̄cio satagis retinere rogo
 te ex corde facis an simplicit?
 Cum demq; cont̄ regulam ū
 qd uili occurrerit: s; studio-
 sissime queris: q; q; rarius
 inuentur. p̄nosius emittur:
 ignorans facis hec an ex īdis-
 tria? Ex cordis thesauro sine
 dubio p̄cedit: quicqd foris
 apparet uirtutum. Vanum

cor uanitatē notam ingerit
corpi: & exterior supfluitas
interior uanitatē indicium
est. Mollia indumenta: a
num moliciam indicat nō
tanto curaretur corporis cl
tus: nisi p̄us neglecta fuisset;
mens in culta uicibus;

Pro. De iniuria p̄atorum
partem cum regula di
cat ad magistrum respicere
quicquid a discipulis delinquitur.
& dominus p̄ p̄ham sangui
nem in p̄cto moerentium de
manu p̄atorum requirendū
ēe minetur: quomodo abbes
nostri talia fieri patiuntur:
nisi forte si audeam dicere
nemo fidenter reprehendit:
in quo se ēe inrephensibilem
non confidit. Si quidem hu
manitatis ē omnium in qua
s quisq; indulget non uehe
menter nasci. Dicam. dicitur: p̄
sumptuosus dicat: s; uerum
dicam. Quomodo lux mundi
obtenebrata est. Quomodo sal t̄
re in fatuatum est. Quare
nobis ita uia uite debuit

ēe dum exemplum in suis
actibus ostendunt superbie. Ne
ei facti sunt: duces ceterorum

Quod De factu eq̄tandi.
enim ut
cetera taceam speciem humilita
tis est cū tanta p̄pa & eq̄ta
ta incedē tantis hominum
eruntorum stupari obsequiis:
quatinus duob; ep̄is uni abbi
sufficiat multitudo. Mentior:
si non uidi abbatem. lxx. ep̄s
& eo amplius in suo ducere co
mitatu. Dicat si uideat t̄se
uites nō p̄res ēe monastior:
s; dominus castellozū non
rectores animaz: s; p̄ncipes
p̄uinciaz. Tum demq; gesta
ri uidentur mapule t̄phi
bactri candelabra & man
tice suffantinate: n̄ stramine
s; ornamentis lector. Ure de
mq; n̄. leugis a sua quispi
am domo recedit n̄ cum tota
supellectile sua tāq; sit uel
iturus ad exercitum uel t̄
scurus p̄ desertum ubi non
ualeant inueniri necessaria.
An non posset eodē uasculo

et aqua manib; uigi. & unum
 bibi. An non posset ardens lu-
 cere lucina: nisi quod in tuo
 portas candelabro. & hoc auro
 uel argento. An non posset dor-
 miri nisi sup uarium stratu:
 aut sub siluestri cooptorio. An
 non aliquis unius minist' pos-
 s; & unum ligare. & ad
 mensam ferre: & lectulu
 parare. Sur. S; tante multi-
 tudin gartionum & unio-
 rum cur uel ad solatium ma-
 li nobiscum necessaria non fe-
 rim' quatinus ospites non gra-
 uemur. S; hec patria sunt.
 uenam ad maiora: s; ideo ut
 sa minor: quia usitatioza.

**De pictis & sculptis i auro & ar-
 gento in monasteriis.**

Sorto oratorum
 in mensas altitudines
 immodatas longitudines: se-
 uacuas latitudines sumptuo-
 sas depollitiones curiosas depre-
 ciones: que dum in se oranti-
 um retroqueant aspectu impedi-
 ut & affectum. & in qdam re-
 plentant anticu titum uideoz.

S; esto. Fiant hec ad honorem
 dei. Illud autem int'ogo mo-
 nach' monachos qd in gentili-
 bus gentilib' arguebat. Dicte
 ait ille pontifex in sco qd fac
 aurum. Ego autem dico. Dic-
 te pauperes. Non enim attedo
 usum s; sensum. Dicte iq pau-
 peres: i sco quid facit aurum. *si tamē paupes*
 Et quidē alia causa epoz: alia
 monachoru. Scim' namq; q
 illi sapientib; & insipientib;
 debitores cum sint carnalis
 ppli deuotom quia spualibus
 non possunt corporalib; exci-
 tant ornamentis. Nos uero
 qui tam de plo exuim' qui
 mundi q; p'iosa ac speciosa
 reliquim' p xpo qui omnia
 pulchre lucetia canore mil-
 centia suaue olentia: dulce
 sapientia: tactu placentia. Et
 ta teniq; oblectamenta corpea
 arbitri sum' ut st'ora ut xpm
 luc'faciamus: qz queso in hi
 deuotionem excitare intedi-
 mus. Que in q; ex his fructu
 requim': stultoꝝ ammiratoim.
 an simplicitu oblatione? An

qm̄ cōm̄p̄t̄i sum̄m̄s ut̄ gētes
forte didicim̄s opa eoz̄: & s̄
um̄m̄ adhuc sc̄nt̄ilib; eoz̄
Et ut apte loq̄r. an hoc totū
facit auaricia q̄d ē idolorū
seruit̄: & non requir̄m̄
fructum s; datum? Si q̄r̄t̄
qm̄: uero in q̄m̄. Tali q̄dā
arte spargitur et ut multipli-
cetur: expenditur ut augea-
tur: & effusio copiam parit.
Ips̄o quippe usū sumptuosax
s; mirandatum uanitatū:
accenduntur hōies magis
ad offerendum q̄ ad adorādū.
Sic opes opibus hauriuntur:
sic pecunia pecuniam trahit q̄
nescio quo pacto ubi ampli-
ditiā cernit̄ dōi offertur
libenti auro textis reliquiis
signant̄ oculi. & loculi api-
untur. Ostenditur pulche-
rissima forma sc̄i uel sc̄e alic̄:
et eo credit̄ sc̄ior quo colora-
tor. Currunt homines ad
oscolandū mutāt̄ ad donādū:
& magis mirātur pulchra
q̄ ueniant̄ sacra. Ponuntur
deinde in eccl̄ia gemmate

non corone s; rote circūsepte
lāpadib;: non min̄ fulgētes
in sc̄is lapidib;. Etenim & p̄
candelabris arborē q̄sdā erit̄
tas multo erit̄ ponde miro
artificis ope fabricatas: nec
magis coruscantes suppositi
lucēt: quam sunt gētes. Q̄d
pittas in h̄s omnib; q̄ritur:
penitentū compūctio animi
tuentium ammiratio? Quam-
tas uanitatum: s; n̄ uanior qm̄
famor. Fulget eccl̄ia in pari-
tibus: & in paupib; eget. Suo
lapides induit auro: & suos fi-
lios nudos deserit. De sumpt-
tib; egenorum: seruit̄ oculis
ditum. Inueniūt curiosi q̄
delectent̄: & n̄ inueniunt mi-
seri quo sustentent̄: ut q̄d
saltem sanctorū imagines
n̄ reueniunt: quib; utiq; ip̄m
q̄d pedib; concalcatur sc̄atet
paup̄m̄. Sepe sp̄it̄ i ore
angeli: sepe alicui sc̄oz̄ facies
causibus tunc d̄t̄ t̄rseruntum.
& si non sacris imaginibus:
cur uel non petunt pulchris
colorib;. Cur decorat q̄ mor

fedandum est? Cur depingit
quod necesse est conculari? Ad
ibi ualent uenuste forme: u
puluere maculantur affiduo?

Demq; quid h' ad paupes: ad
monachos ad spuales uiros?
Hic forte & hic aditus memo
ratum poete ia uisculum pph
ticis ille respondeatur. Dne
dilecti decore domi tue: & locu
habitationis glie tue. Assensio.
Patiam & h' fieri in ecclesia: qa
& fingera sunt uanis & ana
ris non tu simplicib; & deuoti.

De claustris sculptis ul' depictis.

Cetū in claustris corā legenti
bus frāib; quid facit illa
ridicula monstruositas inna:
deformis formositas ac formo
sa deformitas? Ad in munde si
mies: quid ferit leones: quid
monstruosi centauri: quid
semihomines: qd maculose tigres:
qd milites pugnantes: quid
uenatores tibicantes? Vide
at sub uno capite multa cor
pora: & risus in uno corpe mil
ta capita. Lernit hinc in qd
pede cauda serpentis: allic in

*Amura
color*

Amura

spice capis qdripedit. Ibi bes
tia prefert equum capiam
trahens retro dimidiam hie
conuictum animal equum
gestat posterū. Tam multa
demq; tamq; inna diuisarū
formaz apparet ubiq; uari
etas: ut magis legere libeat
in marmorib; q̄ in codicib;:
totamq; diem occupare sin
gula ista inuando q̄ in lege
dei meditando. P dō siū pu
det inepiarum: cur uelū
piget expensarum? Multa
quidem & alia suggēbat ad
denda longa matia: s; auel
lit me & p̄a satis anxia oc
cupatio: & tua si ogerem
uis festina discessio: quide
licet nec morari diuicis ac
quiescit: nec abire tam abs;
recenti opusculo. facio itaq;
quod uis: te dimitto & ser
monē breuio: p̄sertim qa
utiliora sunt pauca in pace
quam multa cum scandalo:
& utinam pauca s̄pserim
sine scandalo. hūm uicia
carpent: scio me offende

no

utiosos. **P**otest tamen fieri
uolente deo aliquibus q̄s
me tunc exaspasse potius
placitum eē. ~~si desinat~~
~~eē detractores & remissiores~~
ampitent sup̄fluitates. **S**i
sic quisq; bonum teneat q̄d
tenet ut alium aliud tenen-
tem non iudicet. **S**i qui est
bonus non inuidiat meliori-
bus & qui sibi uidetur age-
meli bonū n̄ synat alii. **S**i
qui districtus unie possit.
eos qui non possunt nec as-
pernentur nec emulentur.
qui non possit eos q̄ possunt
s̄ muent. ut tunc non inu-
tentur. **S**ic enim non licet
n̄ qui maius aliq; forte uoue-
runt ad id q̄d minus est des-
cende. ne apostatent sic non
omnib; expedit de bonis mi-
norib; ad maiora transire ne
precipitentur. **D**e monachis
ex aliis ordmib; & monastis
ad nos uenientib; & postea
recedentib; **S**cio quippe n̄
nullos de aliis congregati-
onib; & institucionib; ad nr̄m

ordinem puolasse. pulsasse.
uicasse. **Q**ui hoc q̄d agendo
& suis scandala reliq̄t & nob̄
nichilominus attulerunt. **D**ū
quantum illos suate maria
discessione tantum nos cōt̄bat
sua misera conuictōe. **Q**uā
superbe spreuerit q̄d tenebant.
& tunc p̄sumpserunt q̄ non
ualebant. digno deus exitu
eorū patefecit ignauiam. q̄
& imprudent̄ arripuerant.
& turpit̄ redierunt ad id q̄d
leuiter & deseruerant. **C**ūq; n̄
claustra nr̄a sui potius ordis
impacientia quam desidio nr̄i
expectauerunt. ostendunt q̄d s̄t.
dum a uobis ad nos a nobis ad
uos instabili leuitate puolan-
tes & nobis & uobis & omnib;
bonis scandalum faciunt. **Q**uā
ergo non nullos eorū noui-
m̄ qui & fortit̄ deo auctore ce-
perunt. & ip̄o p̄tore fortit̄ p̄-
seuerant. securi ē tam ut p̄se-
uerent in bono q̄ cepimus
q̄d incipiam̄ ubi non p̄seue-
remus. & hoc pariter omnes
studeamus. q̄d scdm̄ apli con-

*Si si desinant eē uiciosi
si uidelet distinet de
sunt esse*

no

*no
bu
facit*

no

de q̄ro factent

filium omnia nostra in caritate
 te fiant. Hec est nostra de nro
 ordine sententia. Hec nostris
 melius hec non de uobis me
 solere dice nullis michi testis
 erit quam uos: & si quis me
 nouit sicut uos. Que in uis
 laudabilia sunt: laudo p̄di
 co. si qua reprehendenda sunt
 ut emendetur uobis & alius
 amicus meus ^{suado} ~~solco~~. Hoc
 non est detractio s; attractio:
 qd ut nob a uobis semper fi
 et: omnino precor & supplico

**Eugenio pp. B. Abbas de dignitate
 ecclie cu timore & tremore**

Viditum **regenda.**
 est in terra nostra & ce
 lebrari sermone ulgatu ubum
 hoc: factu qd est de uobis adno.
 Presseram filium actenus re
 tactus confidabam. Expecta
 bam litteras uias: & pueniri
 a uobis in benedictioib; dulce
 dimis. Exptaba uirum fidele: q
 ueniret a uro late q dicit cūtra
 pordmem qd qm uel qliter
 actum est. Exptaba si qs forte
 de filius meis reuict q leuaret

dolorem patris: qui dicit io
 seph filius cui uenit: & ipse
 dnat in tota terra egypti.
Hinc e quod late iste non se
 uoluntatis s; necessitatis: &
 amicorum extorte p̄tib;: q
 bus negare non possum modi
 cum illud quicqd e residuū
 uite mee. S; quia semel cepe
 loqr ad dnm meum: iam et
 filium dicere non audeo q
 filius in patm pat in filium
 mutatus est. Amm non uo
 cabi filius: s; uocabitur
 nomen nouum: qd of dnu
 nominauit. Hec mutatio
 dextere exceli: & multa imu
 tatione ista gaudebunt. Na
 que admodu abram in habra
 ham: sic fr Bernardus in
 prem eugeniu uili & leta
 proslut ut speram p̄motoe
 trahatur est. A dno sem e rtd:
 audiuit & letata est syon.
 Gaudet ubiq; ecclia dei: sed
 specialit illa cuius uis te
 portauit: & ubera que sicuti.
Quid g? Homine & michi licet
 gaude cum gaudentib;: Nunq;

*19. Et p̄ hinc filia
 filia p̄ hinc nōtore*

non ero exultans de numero letarum.
Exultam fateor: s; cum tremore.
Exultavi: s; ipso exultationis mee articulo timor & tremor uenerunt super me. Ergo enim & finomen patris deposui: s; non timorem. s; non anxietatem postremo non affectum: non viscera patris. Confidero gradum: s; ueror casum. Confidero dignitatis fatigium: & intueor faciem abissi tacentis deorsum. Letitudinem honoris attendo: & euincio periculum reformido: pro eo quod scriptum est. Non est in honore esse non intellexit. Quod quidem ad causam magis quam ad tempus arbitror referendum: ut sic intelligatur dictum cum in honore esse non intellexit: ac si diceret. Honor obscurauit: uel potius obsorbuit intellectum. Quod quidem elegas abiecit esse in domo dei tui. & recte in nouissimo loco in conuiuio eius: placuit ei dicit. Amice ascende super. Itaque ascendisti in altum uolui altum sapere: s; time: ne forte

contingat sero miserabilem illam emittere uocem. A faciem indignationis tue: quia eleuasti me. Altorem quippe locum sortitus est: s; non tuciorum. Nullum more: s; non securitorem. Terribilis proorsus. Terribilis est locus iste: locus in quo in quo stat terra sancta est. Locus petri est. Locus in quam apostolorum principis: ubi steterunt pedes eius. Locus illi est: quod constituit dominum. dominum domus sue: & principem omnium possessionum sue. Si forte declinauerit a uita domini in eodem sepultus est loco: ut sit ibi contra te in testimonium. Nemo tali patris. tali nutritio concessa est ecclesia cum esse ad huc tena cum esse ad huc inenarrabilis: cuius esse edocta magister & educata exemplo. omnia tena calcaret ut pote qui exserat manus suas ab omnium: qui dicebat de corpe puro: & conscientia bona. Argentum & aurum non est in.

Bernardus *in* **malem.** C1.
Abbas dicitur de clare
ualle: dilecte in xpo sorori in
monasterio scē marie quod est
trecentis a suo proposito fluctuanti:
spūm confidit. Relatū est in te quod
aspicere fuit desiderio: tūm mo-
nasterium uelle deserere. Quā
rem dissuadentib; et atq; omni-
modis prohibentib; spūali mat-
ris siue sororib; cum ad qui-
esceret nollet placuisse tādē
nostrum sup hoc consilium e-
ligere: ut quicquid ego laudau-
im id tibi credas expedire. De-
bueras quidem doctiorem in
hoc appellere consilio: quia tū
sic tū usum est quod hinc michi
rectius uidet. non celo. Hoc ^{pe}
itaq; tuum desiderium ex quo
cogitatum habui: cogitans at-
q; recogitans quo quidē spū
concepisti: facile iudicare non
audeo. Potes namq; in hac re
zelum dei habere. ut excusa-
bilis sit tua intentio: s; quomodo
solum sciam tua talis uoluntā
impleatur: omnino non uideo.
Cur inquis? Non est sapere

opulentiam ut uerbis frequen-
tiam ut pingua fugiam et
delicias. An non mea in pud-
icia tucior erit in heremo: u-
in pace cum paucis. aut sola
conuersans soli placeam cum me
pbeam? Nequaquam. Nam uolenti
peram agere: et desertum
habundantiam hēt et nemus
umbra: et silentium solitudo.

Malum quippe quod nemo ui-
det: nemo arguit. Vbi autem
non timetur reprehensor: se-
curus accedit temptator: li-
centi peccat iniquitas. In con-
uentu uero bona si qua faci-
nemo prohibet. **M**alum autē
facere si uis: non licet: mox
et enim a plib; percipitur: ar-
guitur. emendatur. si econ-
trario bonum cum uident.
omnī ^{sanctum} ueniunt imi-
tantur. Vides igitur filia quod et tua
intra maior in conuentu glā
sequitur. et citior culpas correp-
to: quādo ibi sunt et quibus
de bonis exemplum pbeam. et
quas de malis offendas. Deniq;
ut ex illa euangelica parti

cione. omnem t̄ auferam tui
excitationem erroris: aut de
fatuus iugibus: una es. si tamen
uirgo es: aut de prudentibus.
no Si de fatuus: congregatio t̄
necessaria est. Si de p̄dētib;
tu congregatiōni. Nam si sa
piens & p̄bata es religio certe
que illo in loco nouiter inoua
ta nūc ubiq; laudatur: ml̄
tum tua discretione infama
bitur. Dicitur quippe qd̄ bo
na cū sis: bonū ordinē neq̄q;
desereres. Ad si fatua cognita
es & recedis: dicem̄ quod q̄a
cum bonis male uiue non li
cet: bonas mala non ferens q̄
ris ubi uiue liceat ut libet. &
nūto. Nam ante ordinis em
dationem: nunquā ut aut
inde locuta es. At ubi religio
creuit sanctior subito facta
feruore repentino: cogitare ce
pisti de heremo. Agnosco filia
agnosco: utinam & tu mecum
agnoscas. *l. sy abahat*
serpentinum uirris:
fraudulenti dolum utipell: sal
tuciam. In nemore lupi habi
tat. Si sola ouicula umbras
nemoris penet̄s: preda in f̄cē

lupo. *S;* audi me filia: consiliū
audi fidele. Siue peccatrix siue
sancta sc̄a sc̄is noli te separare
a grege: neq̄m rapiat: & non sit
qui eripiat. Sancta es: stude
tu exemplo tue socias adq̄rere
sanctitatis. Peccatrix es: noli
addē p̄c̄a peccatis: s; age pen
itentiam ibi ubi es: ne discedes
cum tui quidem p̄iculo ut of
fensum est & sororib; scandalū
relinquas: & multorum uite
p̄uocet det̄hensū linguas. *Vat̄.*
Ad iollenū suessionē ep̄m
& ad sugerum abbatem
scripse sc̄a dionisi.
*S*iram regi arguens cum
sup̄ malis que fiunt in regno
ei ip̄i ut dicitur assensu: &
quod respicit dignum duxit uo
bis qui de consilio ei estis in si
nuandum. Miror enim si ita
credit ut loquit̄: & si non cre
dit: q̄m in consilio utiq; om̄iū
sunt sc̄tis que ad pacē refor
mandā fuerunt: ista p̄sua
dere conatur. At enī sicut
potestis uidē in lit̄is ei: cum
male seruata ex p̄te comit̄is
p̄acta conaretur ostendē. Ad

huc suspensi manent epi nostri.
 ad huc terra nostra iudicata est.
 Quasi vero cuius ecclesiasticus abso-
 luto interdicti ad comitem. the-
 obaldum pertineat: aut hoc
 ipe aliquo modo pepigit se fac-
 turum. Illud est enim aut co-
 mes radulfus: & rimum religat
 est: & hoc quid ad comitem. **T.** No-
 ne quicquid de hac re pmissit
 fidelit' elaboravit: & efficaci-
 ter adimplevit. Ille uero de-
 phensus est in astutia sua: &
 merdit in foveam qm fecit.
En est hoc totum cur irrita fa-
 cet rex pacta sua que distinge-
 runt labia ura. An ppter hoc
 decuit in candescere iram re-
 gis contra deum & cot' ecclesiam
 ei: cont' se ipm & regnu' suum.
Ita ne ppter hoc debuit obliuisci
 honoris sui: ut ad debelladu'
 hominem suu' quem no dico
 distidauit. s; nec simonuerat
 uel posuerat ad rationem mit-
 ter' frim suu' rdy peccatum
 de qua potissimum ciuitate
 scet' quid rex cum comite. **S.**
 pepigit. **S;** rex ad huc addit
 qd' matrimoniu'. s; molatur

coniungere q' eius fidelitatem
 comite flandrense & comitem
 fuctionensem. Et de fidelitate
 quidem suspicio est: non certi-
 tudo. Porro in anel suspitione
 certis pactionib; p iudicare q'
 le sit: uos uidetis. Quiaq; id om-
 nino credendum non fuit: de-
 tali uero. Numquid cum hos-
 tes regis fuit quibus alliga-
 tur comes: & non magis ho-
 mines ei & ei amici? Nonne
 consanguineus regis: & sicut ipe
 faretur baculus regni comes
 flandrensis est. **Q** & contra
 regis fidelitatem facit ei homo
 & fidelis ipius: si alius ei amicus
 suorum matrimoniu' copulat.
 Nonne si quis simplici rem-
 ut est consideret mag' potius
 pax regni magniq; robur.
 & magna posset putari secu-
 rital'. Illud autem miror: q'
 in rex dice non timuerit cog-
 noscere se qz nouum ego comi-
 tem. **T.** in ptem suam q' regē
 comitem. **R.** trahere attentat
 se. **H**a & nro nuntio uina uoce
 plus dixit. quam scilicet: qd'
 mandatum sequit' dico. **R.** magi-

no tunc 8

*no q' ha' feo
29ho q' p'p'ne
is h'guo sic*

manu premissorum ei me
suscipe: si uellet comiti. T. ad
herere. Si natus est homo p
quem ista mandauit: ueni
at & arguat me palam: si
sepsi: licet pferant in mediu.
Vidit ipse cum crediderit cer
tus ego sum qz nunq. nouum
qd imponit. ^{de} arbitrio & de
comite. T. qz & ipse ^{omnino} distinetur.
Videat pinde deus & iudicet:
qd nunc desuspnde comes. T.
arguitur ab eo qui manifes
te contra pactiones suas ipm
sibi attraxit. comitem. R.
contra dei pcepta contra sen
tentiam sumu pontificis. ad
ultio & excommunicato co
municat. At qz rex. Pene
habuim duos grauissimos
oppugnatores & ppha subla
uans respondet. In trepida
uerunt timore: ubi no erat
timor. Ecce in qd oppugnauim
q non oppugnauim: plectio
ne patim. q si plecti sum.
Qs oppugnat obsecro quis op
pugnat: qs ne psequitur?
Nonne comes obsecrat & hu
miliat honorare paratuf

ut regem seruire & obsequi
tanquam dno suo. obire p
pace supplicans? & bonam re
gis quod in se est sibi concili
are fatagens uoluntatem?
Lito qd non ita sit s; magis
comes regi mala omnia mo
hatur: non ne ad id qd statu
tum fuisse scitis fuerat re
currendum? Sic enim mit
se pepigerunt: ut si qua de
conuentionib; illis contusia
aut dissentio nasceret: nich
mali sibi inuicem facerent
aut quererent: donec coram
nobis tribet partiter & dno
antithodorensi epo uentilata
res eet atq; discussa: qui & sic
mediatores sum: & si quid
enigeret contisie: debuimul
ee reconciliatores. At id modo
omnimodis comes flagitat: s;
rex abmitt. Deniq; isto quod
omnino male meruit comes:
s; ecce dei qd mitt. Qd i quam
meruit non iam sola bituri
ensis ecclia: s; & ratalanensis
etiam & remensis etiam & pa
risiatis. Habeat rex adu
sus comitem uis s; de iure ob

secro de quo iure presumit in
 eccliarum possessiones & terra
 denasset: ut christi omnibus pas
 tores p[ro]fici non permitat: ut
 h[uius]modi electorum p[ro]motio
 nem phibeat alius uero qd ac
 tenuit in auditum est dilati
 onem electionis indicat: don
 u[er]u[m] consumpserit: donec
 diripuerit pauperum facul
 tates donec penitus desoleatur
 terra? An uos ei consulatis talia?
 Mirum ualde. si contra consiliu[m]
 u[est]ru[m] fuerit hec: mirum mag[is]
 & malum si u[est]ro filio fuerit.
 Etenim consulere talia ma
 nifeste scilicet fabricare est
 deo resistere eccliam ancillam esse
 & nouam eccliam redige
 re in libertatem. Si quis dei fidelis.
 si quis ecclie filius est: p[ro]fecto
 stabit. & opponet se quod ad
 potest murum p[ro] domo dei. Na
 & uos ip[s]i si pacem desideratis ec
 clie fieri oportet filios pa
 ces: qui non diuini tractant ea
 s; uel u[est]ri consilius ta[m] ma
 lignus? Q[ui] enim mali fecit:
 merito non regi ueni s; conlia
 riu[m] senibus imputatur.

Ad Guilonem card
RHAYDUS uallem.

de bryria cuius contra
 tio mel & docina uiuendum:
 cui capud columbe: cauda sco
 pionis est: quem bryria eno
 munt: roma exhorruit: fra
 cia repulsi: germania abho
 minatur italia non uult re
 cipere: fertur ee uobiscum. Vi
 dete queso: ne n[ost]ra auctoritate
 plus noceat. Nam cum & arte
 habeat & uoluntatem nocen
 di: si accesserit fauor uester
 erit funiculus triplex. qui desi
 tile rumpitur: supra modu[m]
 ut uereor nociturus. Et unu[m]
 existimo e duobus si tam ueru[m]
 est: quod uobiscu[m] h[uius]modi
 habeatis aut min[us]. s. uobis no
 tum illum aut uos qd est credi
 bilis de eius correctione con
 fide. Et utinam id non frust[um].
 Quis det de lapide hoc suscitari
 filium abrahe? Quam grati
 uanuis suscipet mat[er] ecclia
 de manib; uestris. ual in hono
 rem: qd tam diu passia est in
 contumeliam? Licet tempta
 re: s; uir prudens cautus erit

non transgredi prescriptum nu-
merum de aplo qui ait. H ere-
ticum hominem post primam
et secundam^{am} correctionem de vi-
ta: sciens quia subiectus est qui
ei modi est et delinquit pro iu-
dicio condemnatus. Alioquin
familiarem hunc et frequenter
ad colloquendum ne dicam ad
convincendum suspicio favoris
est: et inimici hominis fortis
armatura. Secure amittitur
et facile persuadetur que vo-
let: domesticus et contubernalis
legatus apostolice sedis. Quis-
a late domini pape mali quip-
pam suspicetur? Sed et mani-
festo pisa loquitur: quis se
facile opponere audeat vestro
collegati? Deinde videtur qualia
post^{et} ubi habitavit reli-
quid vestigia. Non sine causa
ingor apostolicus nomine ita-
lia ortum trans alpem coegit:
reparare non potuit. Qui uero
extraneorum ad quos eiecit
est non cum omnimodis cup-
ent suis redidisse? Et certe se
se hunc ad omnes ut omnibus odio
habeatur. approbatio iudicij

est quod portat: ne quis dicat: ob-
reptum fuisse domino pape. Quale
est ergo summi pontificis sus-
gillare sententiam: illam sen-
tentiam cuius rectitudinem et
ipsius in quem data est et sim-
gna dissimulat uita clamat?
Itaque favere huic domino pape
contra dicere est: etiam et domino deo.
Per quemcumque enim iusta sen-
tentia datur ab illo certum est
possesse qui loquitur in pisa.
Ego qui loquor iustitiam. Confidam
autem de uera prudentia et honestate
quia uisus his litteris de in-
tate certis. non abducem mihi
animodo quippiam assentire
in hac^{re} nisi quod uos dicebat et ex
die dei expediat. pro qua lega-
tione fingimus. Deligimus
uos: et ad uerum obsequium patri-
sumus. **Ad lotharicum regem
et ducem francorum.**
Sicut uos ex quo noui di-
lexit et uerum honorem uoluit.
scitis uos quanto labore quanta
solicitudine toto anno ipso quod
rende paci uere intendi una cum
alios fidelibus uestris. Timeo autem
ne sine causa laboratum in uobis.

vos namque ut manifestum est
 a bono & sano consilio quod
 acceperatis nimirum cito. ni-
 mirumque leuiter resiliistis: &
 ad mala positi que dudum
 non in merito peccasse uos
 plangebatis: ad huc recentibus
 illis plagis rursus ut
 audio. nescio quo diabolico
 consilio festinatis. **A** quo. **H.**
 nisi a diabolo hoc consilium
 procedere dixerim per quod fit ut
 incendia in cendia homici-
 dia homicidia addantur: &
 clamor denique pauperum &
 gemitus compeditorum. & san-
 guis contemptorum auribus per-
 tonent patris orphanorum
 & iudicis uiduarum. **P**la-
 ne his hostis. hostis ille anti-
 quis nostri generis oblecta-
 tur: quoniam ipse homicida est
 ab initio. **E**t nolite frustra
 sumere occasionem de comi-
 te. **T.** ad excusandas excusa-
 tiones in peccatis: cum uir il-
 le paratum se dicat & hoc
 omnimodis deprecatur: uenit
 ad conuentiones que inter
 uos decurrerunt quoniam facta est

pars: & secundum iudicium
 diligentium nomen uestrum
 eorum scilicet qui mediatorum te-
 uos exciterunt. **P**omnia fa-
 tis face uelit ut si ^{in uerbis me uis gratia} punita
 tionis forte argui poterit quod
 non existimat: continuo ad
 honorem uestrum corrigere
 non cunctetur. **V**erum uos
 nec uerba pacis recipitis. nec
 pacta uestra tenetis. nec sa-
 nis consiliis adquiescitis: sed
 nescio quo dei iudicio omnia
 uobis ita uicis impium:
 ut pro honorem. honorem
 pro ducatis. tuta timeatis
 timida contempnatis: & quod
 olim sancto & glorioso regi
 dicitur in **10** a **B** legitur exprobrat
 se: diligatis eos qui uos ode-
 runt. & hodie habetis eos
 qui uos diligere uolunt.
~~exprobrat~~ **N**ec enim qui uos
 instigant potestatem mali-
 ciam aduersus non merente
 querunt in hoc honorem
 uestrum sed suum commodum:
 imo nec suum commodum
 sed diaboli uoluntatem: ut
 regis quod absit potentiam

concepti furoris habeant et
fecerem quam suis posse se ad
implere uiribus; non cōfidūt:
inimici corone ur̄e: regni ma
nifestissimi turbatores. At
quicquid uobis de regno ur̄o.
de anima ur̄a. & corona ur̄a
facere placeat: nos ecclie filij
matris iniurias contemptū
& concalcationem omnino
dissimulare non possumus:
que illi p̄t illa que in eam
iam p̄cessisse mirabiliter
plangimus: iterum de no
uo partim in ferri partim
in uinere sentimus. P̄fecto
stabimus & pugnabimus
usq; ad mortem si ita opor
tuerit p̄ matre nostra armi
q̄rib; licet: non sciat. & gla
dijs; p̄tib; & fletib; ad deū.

Et ego quidem qui memini
me p̄ter cotidianas uoces q̄s
p̄ pace & salute ur̄a atq; reg
ni coram domino supplex
ip̄o teste fundebam: etiam
apud sedem ap̄licam litteri
& nuntij causam ^{viam} egisse
fateor pene usq; ad ip̄e con
suetudine lesionem & ipsius

suum pontificis iustam quod
diffiteri non debeo. contra me
in dignationem: ego inq̄m
assiduis ur̄is q̄s inuolare
cotidie non cessatis excessib;
p̄uocatus: dico uobis in ap̄o
penitere sup incipientia mea
pori. qua p̄ter uisio ur̄e ad
olefcentie huc usq; faui: &
de cetero pro mea exiguitate
non deero iurati. Non tacebo
q̄d cum ex cōmunicatis r̄ato
federali & societatem inire sa
tagitis. quod in necem ho
minem. combustionem domo
rum destructionem eccliaz
dysp̄tionem pauperum rapto
rib; & p̄donib; sicut dicitur
ad hereticis iuxta illud p̄ph̄e.
Si uidebas furem: currebas
cum eo: & cum adultis por
tionem tuam ponebas. Si
non satis p̄ uos mala facere
ualeatis. Non filebo quod il
licitum illud maledictum
q̄ iuramentum. in consuetudine
sine usurpatione a uobis
bitur: reensem eccliam pro
quo heu tot & tanta mala
iam in uisio p̄ueniunt: n̄t

na tandem corrigat: ut xpi
 ouibus apert catalaunum
 pastorem p̄fici non sinat: ^{no}
 insuper ⁊ fr̄i uir̄o ei⁹: mili
 tibus sagittariis balistaris
 q; domos ep̄ales contra ^{no}
 fas in habitadaf ⁊ res ecclie
 in huiusmodi nepharios ut
 p̄fugandas audact̄ nimis
 exponat. Dico uobis non er̄
 diu in ultum: si hec ita face
 p̄gret. Et ideo dñe mi rex ami
 cabilitex moneo uos ⁊ fidei
 t̄ consulo uobis ut citius ab
 hac mali. cia desistat. si ^{no}
 forte iā ^{no} ferre paratū ma
 num ut ^{no} uitate regis exē
 plo penitē u. cia ⁊ humilita
 te. pueni. re possit. Du
 re quidem loquor quia duri
 a uobis formido: s; meinto ^{no}
 te a sapiente dictum meliora
 s̄e ūbera amici: quam frau
 dulenta oscula inimici.

Ut abam **Dño pape**
 me aliquñ aliqd uel mo
 dicum eē: s; nunc sentio: por
 tus ad nichilum redactus sū
 dum nesciui. Hec enim me
 dixerim omnino me nichil

tunc fuisse: cum oculi dñi
 mei sup puerū suum eēt
 ⁊ aures eius ad p̄ces meas.
 cum omne qd sc̄bem obuiū ^{no}
 manib; accepiss; ⁊ uultu ilari
 p̄legiss; benignissime atq;
 plenissime ad omnia respō
 dens. **M**odo autem me m̄to
 non modicū dico: s; nichilū
 dico: qm̄ abberi ⁊ nudū ter
 eius aut̄ ^{facie sua} me. **U**t hoc? Q;
 peccau? **M**ultum phateor:
 si pecunia cardinalis uionis
 bone memorie meo arbitrio
 distributa fuit ⁊ non ad
 uitium ipsius qd utiq; ad
 aures dñi mei platum fuis
 se m̄ relatum est. **S**; cōfido
 quia n̄c hui⁹ rei cognoscatis
 ueritatem: ⁊ uitas libabit me.
Non sum ita bebel ut ignore
 ecclie eē: quicquid ille suar
 rerum non dederit. **S**; iam
 audite simplicem ueritatē
 si fuerit inuentum more
 mō s̄ndatū. ip̄m os meū
 dēpnabit me. **Q**ñ hō exi
 uit hoiem absens eram: et
 am ⁊ ualde remotus. **A**u
 dum autem ab hui⁹ q ad fue

runt qd' ipse fecerit suum tel-
tamentum & quod fecit fecit
& scribi: & de rebus suis que
uoluit & quibus uoluit ipse dui-
sit qd' residuum fuit duob;
abbatibus tunc assistentibus
s' & michi pariter qui absent
eram dandendum commisit:
qd' nobis nota eent loca pau-
periora sanctorum pauperibus sanctorum
congregationibus sicut nobis
uidetur. Porro abbatem illi do-
mum uenientes & non inue-
nientes me detinebar enim
tunc temporis ex uero manda-
to pacis querende negotius:
nichillominus pecunia sicut est
uisum est diuiserunt me non
solum non conueniens s' & nel-
tente quid fecerint. **L**edat
iam si placet manifeste indig-
natio uittari: nec michi dem-
cepti frontis rugetur. aut sup-
cilium deponatur: s' solita
redeat serenitas blando &
benigno uultu ac suo denuo
sole leta facies induatur. **H**anc
qd' item comperi displicuisse
me in multis scriptationibus
meis: hoc me iam meture

non oportebit quam facile em-
dabo. **S**ic facio presumpti plusquam
oportuit parum attendens quod
cui scripsitare presumem: & ad
id quidem audendum uisa me
armarat benignitas non ne-
gabit. **V**rgebat deinde cari-
tas amicorum: pro pauca pro me
scripsi. si bene meminim. **S**; ne
quid nimis. **D**abo si potero zelo
meo de celo temperantium sci-
entiam: & ponam digitum
meum super os meum. **T**olera-
bilis enim offendam aliquis
amicorum quod multis precibus
defatigem christum dominum. **L**e-
nunc quoque non pro summi auctoris
scribere uobis de se immen-
tibus ecclesie periculum & graui cal-
mate. quod timeamus: ac pluri-
mis que sustinemus incommodis.
Scripsi autem sanctis episcopis uero latini
adherentibus: ab ipsis audire pot-
est si scire placuerit que scripse-
rim ego. **A**d Gerardum **can-**
cellarium. **M**alum est in ecclesia
sit: & quoniam sit detestandum &
omnimodis detestandum: &
uidetur quondam ostendit

famosa & horrenda mors uirorum
 illorum: quos ob istiusmodi
 pestem terra deglucens uirorum
 misit ad inferos. **U**idetur &
 illa persecutio Gubertina. sine
 uiridum tenuitas: quos nostra
 iam tempora pene expta sunt
 in regnum & sacerdotum di-
 uidentel plaga pene incurabi-
 li & castigatione crudeli. **P**ro-
 bant & illa certe que nupad
 huc post multam multifari-
 amq; ecclie ueritatem tan-
 dem deo miser ante finem s-
 cepti rabies ⁿⁱ **leona**. **M**erito p-
 inde saluator in euangelio.
Ve inquit homini illi p- qm
 scandalum uenit. **V**e nobis
 qui uinum plange que p- uili-
 m- & dolere que sentimus. **V**e
 mere q- exptam. **Q**uod pei e ad
 tam mali habitum huma-
 ne deuenerunt: ut nec rei
 humiliari uelint: nec iudic-
 misereri. **D**icim- iniquis no-
 lite iniq; agere: & delinqn-
 tibus nolite exaltare cornu.
 & non audiunt nos quia do-
 mus exasperans est. **D**upli-
 camus his quorum est p- ca

arguere peccantes seruare: ne
 calamum quassatum contat-
 & ut limum fumigans non
 extinguant: & magis in spu
 uehementi conterunt naues
 tharsis. **S**i de uirtutem filius
 cum aplo ut obediunt patri-
 b; p- omnia quasi aerem uer-
 beram. **S**i patrib; loquimur
 ne ad indignationem proccent fi-
 lios: in nos poti' eoz indigna-
 tionem puocam. **H**ec delinqn-
 tel satisfacere: nec rectores
 seu correctores condescende-
 penitus ad quiescunt. **O**ms
 suu stomachum secut: & totis
 uiribus fume induisa thentes
 rupunt. **H**en du n- recenti ec-
 clie plage acate occalluit &
 rursum cunde parant rurs-
 cepit xpisti affige cruci rur-
 sus fodere latius in noxium
 rursum uestimenta diuidere
 atq; ipam qd in ipis est tuni-
 cam in consutalem quam
 frust' dirupere satagunt. **S**i
 qua in uobis sunt uiscera pie-
 tatis tantis uos opponite ma-
 lis: ne in illa precipue tra-
 scissura fiat: in qua solent

sicut optime nostri scissure ahe
relaxari. Nam si actor scanda
li ore singulariter iudicis
mendo additur maledicto
quibus; putamus bñ dōib; dīs
nos ei nequitie fugatores &
pugnatores. De duob; non
excusam' regē. Nam & iura
ū illicite: & pferat iniuste.
Verū id qdē ū uoluntate:
s; uerecundia. Hā p̄b dicit
sic optime nostri p̄fert' ap̄d
fr̄igenas q̄libet male illiciti
teq; unatum sit. solūc iura
mentum. Quis nemo sapi
ent' dubitet illicita iuramta
n̄ eē tenēda. Propt̄ea ergo ne
in hoc qd excusari posse fa
temur. Neq; enim excusare
nos: s; ueniam postulare
suscepim'. Vos uidete an excu
sare enim aliquatenus possit:
regē uenē. ua. etas. magel
tal. Potit sine dubio: si mi
sericordiam; s; exaltādā in
dicio deēnatis. q̄m' uidelicet
talit aliqua fūdatio iuge
& p̄uo habeat' ut hae ei uice
tali quidē tenore parcatur.
qd tale aliquid p̄sumē de ceto

non p̄sumat. Hoc ip̄e rex hu
milit' petat. h; nostra uniuersa
etē motana uniu' tam afflic
ta ecclia supplicet' deprecet'. Alio
quin clamus man' morti ta
lescentet & arescentet p̄ timore
& expectatione: q̄ si ueniet uniu
ūto orbi. Siquē deprecato mea
sup hoc ab anno p̄ore & p̄c̄t
m̄t' exigitib; deprecatoem meā
& n̄ exaudiet' s; indignato in
dignatoem autem: desolatio
pene uniuersae terre secuta est. Si
qd zelo urgente erupit quod
non fuit dicendum: sic q̄to
aput uos q̄ nō deē. Vū dicit
quod oportuit & n̄ oportuit
dici: sic n̄ fuit' dictum.

Ep̄o Constantiensis.
S; sciret pat' familiar' q̄
hora fur ueniret: ingi
laret utiq; & non sineret p̄
fodi domū suā. Scitis q̄ fur
de nocte irrupit domū nō unā
s; dū: uob' tñ cōmissā. S; du
bium eē non potest scire uos
qd apud uos fit: q̄n id usq;
ad uos utiq; tam remotos po
tuit puenire. Hec mirum sed
non horam p̄uidere ac noctur

num furti in gressu obseruare qui
sunt in uia si deprehensum iam
non agnoscat non tenet non
phibet exportare spolia uia.
numo p̄ciosissima xp̄isti exuui
at animas uidelicet q̄ sua ima
gine insigniuit suo amore re
demit. Ad h̄c forsitan habetis.
emiramini quē uiam dicere
uelim. Arnaldum loquor de
bryta: q̄ utinā tā sane eēt de
due: quam distēte est uite. Et
fructus terre homo est neq;
manducat neq; bibens: solo cū
diabolo esurient et sicut san
guem animarū. Vñ de numo illoꝝ
quos ap̄lica uigilantia notat
habentes foemam pretatū itū
tē illi abnegantes: et ip̄e dñs
uenient inquit ad uos in
uestimētis ouium et in t̄scentis
autē s̄t lupi rapaces. Itē usq;
ad hanc etatē ubiq; uisat
ē tā feda p̄ se et tā fēua reliq̄
nestigia: ut ubi semel fuerit
pedem illuc omnino redire
n̄ audeat. Deniq; ip̄am iā nat̄
ē ualde atrociter comouit t̄ā
et d̄lanti eam. Vñ et accusat
apud dñm papam scismate p̄

107
fimo natali solo pulsus est:
etiā aburrare cōpuls' reuēsi
nem. nisi ad ip̄i apostolici per
missionem. Pro simili demde
causa et a regno francorum
exturbatus est scismatic' in
uis. H̄c' q̄ppe ap̄t ap̄lo adhe
serat p̄t abaelardo cui omnes
errores ab ecclia iam dep̄hen
tos atq; d̄pnatos cum illo eēt
et p̄ illo defendē conatū. Et
in h̄is omnib; n̄ ē adūsus fer
or eius: s; ad huc manus ei ex
tenta. Nam etiam ita uagū
et p̄fug' sup̄ terram qd̄ iā non
licet int' suos n̄ cessat apud
alienos tanquam leo rugiēs
circuent. et querēs q̄ deuoret:
et nunc apud uos sicut accipi
m' opat' uq̄tatē. et deuorat ple
bem uiam sicut escā panis.
Lui'os maledicōe et amaritudi
ne plenū ē: ueloxes pedes ei ad
effundendū sāgnē. Lōcio et
infelicitas inuit ei et uia pacis
non cognouit. Innuēt' auit
xp̄i seminator discordie sab
oator scismati et rebator pacis:
unitatis diuisor. Luidentes
arma et sagitte: et lingua ei

gladius acutus. Molliti sunt
sermones ei sup oleum: & ipse
iacula. Unde solet sibi allice
blandis sermonibus; & simulatoe
uirtutum diuites & potentes
uix illud. Sedet in insidiis ad
diuitibus; in occultis ut interficiat
inocentem. Denique cum fuerit
de illorum captata beniuolentia
secutus: uidebitur hominem apte
insurgere in clerum fretum
tirannide militari: insurgit
impol epol & in omnem passu
ecclesiasticum ordinem desecrare.

Hoc sciatis nescio an melius
salubri^m ue tanto dissenne re
rum age ualeatis: quam uix
apli monitum auferre malu
ex uobis quamq; amice spoli
ligare poti q; fugare curabit:
ne ra discurrete & eo nocere
plus possit. Hoc enim & dñs
papa dñad huc eet apd uos
ob mala q; de illo audiebat
fieri scibendi mandauit: s;
non erat qui faceret bonum.

Deniq; sicapi uulpes pusillas
demolientes uineam septa sa
lubrit^m monet; uim multo
magis lup^m magnus & fer^m reli

gād: ne x rumpat omnia oue
mactet & pdat. **Lodouico**

liberū Regi Francorum.
sicut ipse facti dignami

ni etiam ipa attestante conscien
tia que ad honorem ur̄m & reg
ni ur̄i utilitatem sp̄tant pro
nostro ex quo posse & quimus
& queremus. Scitum qd ur̄e
humilitati querimus super
anathemate mox mouado in
comite. R. & uultis me dare op
am dñis ut n̄ fiat ob multa
mala q; in secuta p̄tatis. **pes**
n̄ uideo qm implere possim: &
mandato obuiare aplico. Qd
& si possem non uideo q; rōa
bilit^m possem doleo qd malis
sūm pueniant: s; non idō tū
debem^m face mala ut ueniant
bona. **S**atus tūq; hoc totū
h̄ p̄fecto oīpotētis dei iudicio
& dispositioni relinqm^m qui po
test face ut & bona que ipse
uult fieri. fiant & maneant:
& mala que mali molunt^m
n̄ ueniant. **V**alde aū d̄stat
me unum qd in litteris ur̄e cel
stidinis continet: qd uideli
cer debeat res ista obuiare

paci facte inter uos & comitē. **B.**
 An nescitis uos grauit' offendisse
 in eo qd' comitē. **B.** uolentia uer
 re uirē cont' deum & iusticiā iurare
 compulsi ē n̄ solū quia quereret?
 s; etiā quia efficit ut p'dictus
 comitē. **R.** & terra eius tā i debite
 tam illicite absoluitur. Quid
 rēum multos p'ccō p'ccm addē? & uā
 det sup uos quod absit accumi
 lare. Quid peccauit comitē. **B.**
 ut iram uirā incurrere meat'
 rursum i q' & absolutionē comitē.
R. licet iram sicut fecit t'āto
 labore & difficultate optinuit
 & redimnam & comunicatō
 nē quā iustissime redeuntē nec
 querunt nec querit ut pote q'
 timore uirō etiā adiurauit.
 Nolite queso nolite dñe mi rex
 regi uirō imo omniū d'ctorū tā
 eudent in suo regno & in sua
 possessione audere resistē? & ma
 num extendē tam frequē & te
 merario ausū adūsum terribi
 lem & eum qui aufer spm̄ p'n
 cipum: tribuli apud reges t're.
 Ac loquor: quia acora uobis for
 mido. Q' n̄ ita uehēnt' timē: n̄
 nos uehēnt' diligē.

Et facie ignotus es mi: s; n̄
 fama. Hec parum aut
 uile quod tu gratulor me tene
 numie illius. Nam talis fateor
 p' eam insinuatul es meo pecto
 ri: ut licet in multis occupatū
 ipā tū serenissima recordatio
 tui mi dulcissime s; facile me
 plerumq; ex oib; uēditet sibi:
 ita ut meo libenter immorer &
 suauit' req'escā. Letū quo memo
 riam plus accepto: eo auduit
 suspiro p'sentiam. S; qū illud:
 aut qū istud? utiq; & si non
 ante p'fecto incunrate dei nr̄i:
 si tam non habem' hic manē
 tem s; illā inq'ram'. Ibi ibi uide
 bum' nos: & gaudebit cor uirū.
 Iurim u' delectabor letabor nichil
 lomū in his que dicta sunt
 in sperant' & expectant' quod re
 licū de uisione corporali idie
 dūt: ut gaudiū meum plenū
 sit. Ade obsec' ad ea bona que
 absite & de te nobis assidue ue
 niunt: tuas tuozq; p' nob' ora
 tionel pat' carissime & desidā
 tissime. *ad albericu hostiense. Et
 nephanū puellēlem. 221*

Alberto hostiensi stepho p
 nestensi: in marco tursiliano.

*ad albericu hostiensem. Et stephanū
 nephanū puellēlem.*

Lobis audeo loqui quicquid
in buccam uenit: nam et si
portuerit sustineri modicum
quod in sapientie mee: geret in
periculo dubio more benivolenti
am uiam quam sapientibus: et in sa-
pientibus debet esse. Et hoc di-
co non quod cogitem precipitare
uerbum quod ad rem non pertinet
aut leuitate uiri intendam
aut nugari delectet: presertim
apud uos qui uidentur colu-
ne ecclesie. **S**; ex habundantia
cordis of loquitur: ^{colore} et uita ur-
gente misericordie taciturnitas
in patienti premitur in medium.
Mei enim dico uobis pene mo-
ti sunt pedes: pene effusi sunt
gressus mei: quod tam frequenter
uostis temporibus: noua et dole-
da diuisione sapientia uincit mali-
ciam. **A**ddunt ubique conuul-
siones et exarmatur uicere ze-
lus: et non est quod faceret bonum
non dico uelut: sed possit. **S**uper
ubi inique agunt usqueque: et ne-
mo audeat mutare contra. et
uicem uel innocentia tuta
est: et uicem nostra summet suffi-
cet defensionem. **Q**uid peccauit

abbas latimacensis? **I**n quod
bonus monachus. et melior ab-
bas. quod bone opinionis. et meli-
or est uite? **A**n quia monach-
um est ipse et decorauit religione.
et bonis temporalibus ampliauit: et
bonorum fratrum numero cumulauit.
In sanguis iste de manu eius
exquirat. **S**i enim est acceptus
est deo et hominibus: tollatur et
crucifigatur. **N**egari enim
non potest hoc illum esse: celo
et terra celestibus. **S**i enim
est esse hospitalem: benignum:
sobrium: castum: et humilem:
decidat in toto: ab inimicis
meis inanis. **R**euera namque
et in his excusari non potest:
quippe conuincitibus: se uite
ipse sanctitate et fama glorie.
At imponitur ei: noluisse sus-
cipere iuramentum domini mei. **P**ro-
fuit grauis offensa: si ita est.
Non negat abbas hominem qui mit-
tebatur in angliam cum esset ho-
norifice susceptus in hospicio.
querere locum cum eo. **S**; parenti gra-
te inuenit hugo postea: dicens
se post exitum et hominem uite ipsi
satisfacturum. **S**i quomodo quod

oportuit actum fuit cum uir
cui culpa hoc fuerit: uobis relin
quimus iudicandum. Accusa
tur nem qd' p'fato huberto li
teras dñi pape uolenter ab
stulerit & diruperit: s; extat
littere integre & bullate: nec
in eas scito mittitur amittit: s;
sponte dimittit consilio utiq;
comites. G. & nostro. **D**ixit qd'
quodam monachos in captione
posuerit: atq; id qd' falsum.
D; si quosdam turbatores &
conspiratores in diuisa claustra
dimisit ne simul positi plus
nocerent: quis hoc recte iu
dicant reprehendat? **H**anc de
terris ul' bonis ecclie quasi dis
tractis & alienatis, & datis
ab eo cognatis suis coram uenia
bilibus ep'is sueffionensi &
anti-hodorensi comitiq; teob.
aduocato utiq; monast'ij sa
cti responsum est & ad huc re
pondet: sic illum dedisse suis
q'm alienis id est ad eundem
sensum ul' consuetudinem. **P**or
ro autē a seculo non ē audiatū
qd' monachis rebellis supb;
ambiciosus p'ilegium p'rie

Cix.

libertatis ex apostolica auctori
tate meruerit. **A**t tēpore uide
scariotis non est inuentis si
milis illi qui sic in surget ima
gistrum: & tradet sanguine
iustum. **F**elix magister: cui cū
mag' omni cōmuni p'phetica il
la uox est. Homo pacis mee in
quo sperabam qui edebat pa
nel meos: magnificauit me ad
usū me supplantationē. **H**isq;
in hoc posterior iste iudas prio
rem uicisse iusticia & fraude
uiderim. qd' cum illi facinus
discipuli uniuersi horruerunt:
iste callidior potuit ad cōmo
uendū imo ad faciendū sue
malicie non quoslibet s; ipos
aploz p'ncipes circumuenire. **N**ō
impitō dño meo cui tāq; hōi
subripit potuit & hoc oro ned;
impitet. **A**bsit autem ubi ui
tatem agnouit: ut p'ualeat
tam execrabilis maligni hui'
sacrilegusq; conatus. **E**t ego
de hac re ad ipm q' solito ausu
scipsissem: & non sensissem ipm
quicquid scdm' minus solito
acceptare. **Q**uesto delere uos q'
monachi estis incem mag'ri

uestri bi benedicti: cui iam ut
uidetis spe est ut ubiq; ^hondicat
& peat uigor omnis monastice
discipline: si hinc non fuit to-
tus uirib; ^{id}dictum.

Beatissimus homo:
qui manducato pane i
regno dei. Hic est panis qui cor
hois confirmat. Hic e panis q
mortuos uiuificat: sanat eg-
ros: & surdos facit audire: &
mutos loqui. O qm bon' e iste
panis q & angelos pascit ut
gaudeat in p'ria: & p'gnos re-
ficit. ne deficiat uita. Iste pa-
nis & de celo uobis datus est &
de terra ortus est: quia dedit
deus benignitatem. & terra
nostra dabit fructum suum.
Iste panis ante secula mundo
p'ordinatus est: in scilicet p' pat'
archas & p'phas p'missus ut t'p'
g're datus: su t'p' mansurus.
Hic est panis qm pat' signauit:
& misit in mundum. Iste pa-
nis dum oia tenerent mediū
silentium a regalib; sedibus
uent: q mundi sapia n cog-
nouit: quem pia paucorum
fides agnouit: inq offenderit

greci scandalizati sunt in dei
quem humilis zacharias susce-
pit: supb; fariseus probauit:
qm iudas uendit: uideris
erunt gentilis ^ofregit: bonus
latro come dit. In p'perante
namq; latro alio negante pe-
tro fugientib; discipulis seu-
entib; uideris iste beatus latro
dno ueracit' credidit: qui see-
monentem uidit. In ligno si-
quidem mortis positus respexit
ad lignum uite qd est in medio
paradisi. respexit in qua tetigit.
comedit. & uiuet in eternum.
Respexit p' fidem: tetigit p' spem
comedit per carnatē: uiuit
p' spem. Qd quia ita sit: ex
u'bis euuangelicis complat.
Memento mei in quid d'ne: dn
uenis in regnum tuum. Et d'
ad illum. ^hodie me-
cum eris in paradiso. Iste scs la-
tro panem doloris & uite si-
mil gustauit: qz moriens
panem uite cognouit: quesit
uit & accepit. S; fortasse q
ritur ab aliquo: iste panis
uite. cui pondus est. cui sapientia:
cuius p'cedunt: cui p'cedunt.

fugunt: mente temporalia
cuncta transcendunt: luctu &
silencio gaudent amant. & ar
dent: atq; in ipso ardore requi
esunt. Isti sunt viri orienta
les qui habitant in terra austri:
& cum panibus occurrunt fugie
rem. **S;** q̄ est de terra austri.
Terra inclinata tra bñdca cu be
nedixit dominus: que manat
lacte & melle cui infundit de
vire celi deus. & de pinguedine
terre habundantiam. In hac
fluit austri & fluit paradisi
flumina. In hac terra habun
dant mirra & aloes: & aroma
ta p̄ciosa. Hec est terra que
paradisi floribus unat: & fruc
tibus ualde bonis habundat.
Nuncquid flores paradisi n̄ s̄t.
& qui p̄ humilitatis m̄ritum
florent & redolent n̄ uola
purpurea: & q̄ p̄ furore mar
tiry rubent n̄ rosa: q̄ p̄ uigini
tatis specialem gl̄am candet
ut lilium. **N**isi n̄ deus portas
aperit celi. & pluit illis manna:
& cibauit eos pane uite & intel
lectus: & aqua sapientie salu
tatis potat eos. **I**n h̄ terra austri

uiri israhelice fuerunt mel
de petra: & oleiq; de saxo du
rissimo. **H**ic montes stillant
dulcedinem & colles flunt
lac & mel: & ualles habundat
fermento. uino & oleo. **H**ec est
terra q̄m fluminis impetus
lectificat cuius muri de lapidi
bus sunt p̄ciosi: & turres gē
mis edificantur. **H**ic t̄re habita
tor est deus. & pueri ei. **H**ec est
terra q̄ p̄ nichilo h̄t carnal
it̄is: quam colunt uiri orien
tales qui s̄nt sp̄u feruentes
dño seruientes: & spe gaudentes:
in tribulatione patientes: de q̄ breu
te p̄ p̄ham d̄r. **Q**ūm bone domus
tue iacob tabnacula tua d̄r:
ut nemora umbrosa ut pa
disi flumina: sic cedri super
aquas. **V**ere castra dei h̄ non
anno s; castitate splendida:
non ferro armata s; caritate.
Hec sunt tabnacula que s̄nt
deus: & n̄ hō. **O** bone ihu quā
ta fecisti in his q̄ habitant i
terra austri. **D**a ut uel medi
cus flatus austri ueniat. in
terra cordis mei: & statim
liquefiet anima mea frigore

Placem

peccatorum constricta & pro
saluina ascendet abies: & pro
urtica crescet mirtus & fluit
aromata preciosa: & erit cor
meum ortus deliciarum.

Beata illa & sempiterna
trinitas pater & filius & sps
sanctus: unus deus: summa potentia:
summa sapientia: summa bo
nitas: creauit quanda tuta
tem ad imaginem & similitu
dine sua. s. animam rationalem que
ideo profert uestigium quoddam ipsi
summe trinitatis: quod ex memoria
ratione uoluntate consistit.
Creauit autem sic: ut manens
in illa participatione eius esset
beata. Auisa ab illa quecum
que se conuerteret: misera re
maneret. **S**; hec trinitas
creata elegit potius pro motu
proprie uoluntatis cadere:
quam ex gratia creatoris pro arbitrio
stare. Cecidit ergo per suggesti
onem: delectationem: consen
sum: ab illa summa & pulc
ritate. s. sapientia. pote
tia. benignitate. in quan
dam contrariam & fedam.

trinitatem: scilicet infirmi
tatem cecitatem & immundi
tiam. Memoria enim facta
est impotens & infirma. Ra
tio imprudens: & tenebrosa.
Voluntas impura & immunda.

Porro memoria que simpli
ter diuinitatis potentiam
stant cogitabat: ab illa cades
& quasi supra facta conuenit
in tres partes contracta disti
lunt: affectuosas. onerosas.
ociosas. **A**ffectuosas uoco il
las in quibus ipsa afficitur: ut
in curis rerum necessariarum
edendi & bibendi. & cetarum
talium. **O**nosas: ut in exerciti
bus ad ministracionibus. **O**ci
sas: quibus nec afficitur ne
oneratur: & tamen ab etno
rorum depletione pillas
distendit: ut si cogitet ubi
gratia aut equum currentem aut
auem uolantem. **R**ationis quippe
triplex est casus. Cuius si quis
est examinare bonum & ma
lum & uerum & falsum: co
modum & incommodum. In
quibus discernendum tanta calig
ne recitata: ut sepe in con

no

co grates

si memoria

De mundi
in. Cap. 11

h.

mltit' b'itudinem. **S**it ergo fi-
 del' alia preceptorum & alia sig-
 norum: alia p'missioz. id est
 qua credim' iudm' & q' credim' deū.
 qua credim' deo. **F**idem p'cepto-
 z credimus iudicm'. **C**redē inde
 ū ē: in eum sperare & eum dilige.
Fidem signorum credim' dū: q'
 talia & omnia potest. **F**idem
 p'missorum credim' dō: qui qd
 quid p'mittit fidelit' cōplet.
Spes etiam t'plex ē: & p'cedit de
 p'dicta t'plici fide. **H**anc de fide
 p'ceptorum: oritur spes uenie.
De fide signorum: spes gratie.
De fide p'missioz: spes gl'e. **C**arnā
 inde ternario numo colligit:
 de corde puro. de scientia bona.
 de fide non ficta. **P**uritatē de-
 bem' p'mo: scientiā nob' fi-
 dem deo. **P**uritas ē: ut qd a-
 gatur. aut ad utilitatē p'imi
 uel ad honorem fiat dei. **M**ari-
 me tū exhibenda: p'mo. q'a
 cō noci sumus p'mo autē nō:
 nisi quantum illi cor nr'm
 ap'mus. **C**onfessionem in no-
 bis bonam faciunt deo penitē-
 tia. & cōmenciam: quam ut
 p'penitēciā peccata cōmissa

puniri: & p' cōmenciam dei
 cept' puniēda nō cōmittimus:
 & hanc debem' nob'. **F**idē
 non fictā: que deo uigilanter
 exhibenda ē: ut nō p' p'mum
 cui nos impendim' offendamus
 deum nec p' cōfessā q' p' peni-
 tētiā & cōmenciam in hu-
 militate custodire uolumus.
 nūm' exequamur in adator
 dī obediētiā. **H**ec ē fide non
 ficta. **N**on ficta ū p'nt' ad
 differētiā mortue & fide.
Mortua fidel' ē q' sū opib; ē fic-
 ta: que ad tempus credit. &
 itēpore tēptatōis recedit. **B**n
 & ficta: id ē fragilis dī. **N**ō
 possum' breui' colligē ut facili'
 cōmendam' memorie. **D**icam' g'.
Cat'untal' creat'x. pat'. & h. s. s.
 ex q' cecidit creat' t'ntal' & me-
 moria. ratio. uoluntas. **C**rim-
 tal' p' q' cecidit suggestio. de-
 lectatio consensus. **C**untal' i q'
 cecidit: ipotentia. cecitas. im-
 munditia. **S**emoria i t' p'el.
 i cogitatioel affectuosas. hone-
 rosas. ociosas. diuidit. **R**ō mē-
 plice ignorāciā boni & mali:
 ueri & falsi comodi & icomodi.

f. 9
 m.
 m.
 f. p. p. p.
 f. p. p. p.

m.
 m.
 no. lxxvii.
 f. p. p. p. p.

Voluntas in concupiscentiam
 carnis: & concupiscentiam
 oculorum: & ambitionem
 seculi. **E**st trinitas per quam
 resurrexit fidel. spes. caritas.
Que etiam tri memores hnt
 subdiuisiones. **E**st enim fi
 delis preceptorum: & signorum:
 pmissorum. **E**st & spes uenit
 gratie & glorie. **E**st etiam
 & caritas. de corde puro: de
 conscientia bona: de fide n
 ficta.

Explicit epistola de caritate
 per quod homo

In isto libro reclaratur

oena magistro amen.

In nomine xpi incipit liber methodii
 epi ecclie paterentis & martyris xpi
 quem de hebreo & greco in latino tnt
 terre curauit. i. de principio seculi usque
 regna geneli & fine seculorum.
 Quem illustis uirox beatus ieronimus
 in suis opusculis collaudat.

hic dicitur in
 hunc librum ab anno
 quibusdam rebus
 quibusdam rebus
 quibusdam rebus

Incipit methodius.

sciendum namque nobis est
 fcs km qm in principio ds
 creauit celum & terram. &
 per xpm oia creata sunt. & quom fe
 cit ds homine & adiutorem similem
 s. & posuit eos in paradiso & uocati
 nomina eoz: adam & eua. **S** p
 serpentine dolo decepti. eieci sunt
 uigines de paradiso. **A**nno autem
 tectimo postqm eieci sunt de pa
 radiso. genuit eua imogenit
 & sorore eius deboram. **A**nno centesi
 mo uite ade. occidit eam abel frim
 suum. & posuit manu super eum.
Anno au trectesimo & tgesimo ui
 te ade. pmo millario scilicet. nat est ei
 fili. noie seth ad ei similitudinem
 uir gigas & magn. **P**ostea peperit
 adam & eua filios. & filias. **A**nno
 au trectesimo uite ade. ceperunt
 filii eam abuti uxores frim suoz.
 in fornicationibz nimis. **O**ctin
 gentesimo u anno uite ade. dila
 tate se sup tram fornicationes &
 immudicie a filio cayn. **A**nno au
 nongentesimo & tectesimo mortui
 est adam & sepult est in ebron pmo
 millario seculi. **T**unc diuise se
 cognationes. **S**eth a generatione

ma